

stêrka rizgari

KOVARA SİYASİ Ü ÇANDA MEHİ

Yıl/Sal: 4 Sayı / Hejmar: 17 Sibet / Şubat 1998 Fiat / Buha: 250.000-TL

recep maraşlı

“sanal sosyalizm” den çıkış ya da ekim devrimi’nin “sovyet” bürokrasisinden kurtuluşunun 7. yılı

nevzat sağnıç

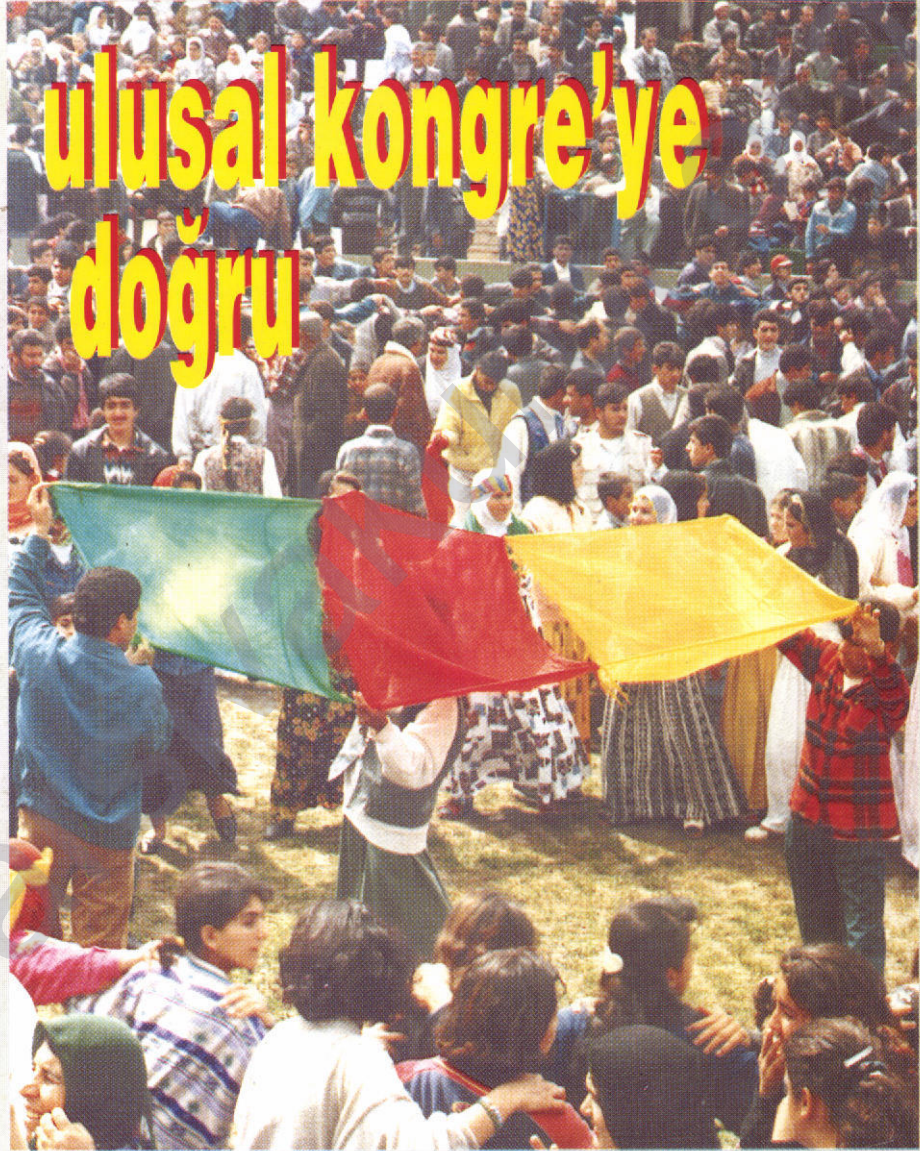
pejirandina kongra netewî

ehmedî usîf

ulusal birliğin zorunluluğu ve kaçınılmazlığı

röportaj

dengbêjekî ku li êşê hê jî gulê distrê; mihemed şêxo

ayın dosyası

zindanlarda birlik-direnış zafer ve kimi zaaflar üzerine

Sayı/Yılı: 4 Hejmar/Sayı: 17 Sibat / Şubat 1998 250.000 TL

Xwedî li ser navê

adına
Rıza Dînc

Berpîrsiyara Nivîsarar/Sorumlu
Yazişleri Müdürü
Kamer Ataç

Adres/Navnîşan
Merkez Büro

Namîk Kemal Caddesi, Saydan Palas Ap.
21-23 Kat 5, Daire 19
Aksaray/Istanbul
Telfax: (0212) 585 32 94

Ankara: Sakarya Cad. İnkilap Sok. Örnek
İşhanı Kat: 3 8/72 Kızılay/Ankara
Telfax: (0312) 432 53 14

İzmir: İkbâl İşmerkezi 1367. Sok. N0: 2
Kat: 8/ 803 Basmane/İzmir
Telfax: (0232) 425 68 19

Adana: Alimünîf Cad. Büyükdana İşhanı
Kat: 4 N0:30 Seyhan/Adana
Telfax:(0322) 352 17 92

Avrupa Merkez Büro
Wrangel Str. 21-100 97 BERLİN
Telfax: 0049-30-6188989

Almanya: Sedat Değertaş
Feld Str. 19 65183 Wiesbaden/ALMANYA
Telfax: 0049-6119590182

Balkanlar, Kıbrıs, Yunanistan Merkez Büro:
Stadiou 5.Büro: 608 10 557 Athens/GREECE
Telfax: 0030-1-3240375

Fransa: 7. Av. Du Pove Neuf 93 160 Nois Le
Grand/PARIS

İngiltere: 137 B Stroudgreen Road Finsbury
Park N4 3 PX/LONDON

Danimarka: Bramslkkevej 35 St. Th 2500
Valb/KOPENHAGEN

Hollanda: Alexander Str. 97 BD. 6812
Arnhem

İsveç: Ekholmssu 235 Bv.127 46
Skärholmen/STOCKHOLM

İsviçre: Loosli Strase 41 3027 Bern/SUISSE

Çap/Baskı: Ceylan Matbaası
Belavkîrin/Dağıtım: KOMAL
Şertên Abonetiye-Abone Koşulları:
Türkiye/Türkiye
6 Mehi-6 Aylık: 900.000 TL-
Salane/1 Yıllık: 1.800.000TL-
Ewrûpa/Avrupa
6 Mehi-6 Aylık: 50 DM
Salane/1 Yıllık: 100 DM

editörden

98 sağ tasfiyeciliğe 1

gotine/grafi

kariş direnme yılı olacak 2

reklamlardaki yumruk 3

nuçe/haberler

merkez büromuza tem baskını 4

ülkeye dönüş çağrısı 29

yazı dilimiz için

umut verici bir çaba 70-72

nuçe û şîrove/haber yorum

sedat değertaş

ulusal kong'rede ilk adım 7-8

şîrove/yorum

nevzat sağnıç

pejirandina kongre netewi 9-10

ehmedê usif

ulusal birliğin zorunluluğu

ve kaçınılmazlığı 20-23

artık avrupa'nında

"nur topu gibi"

bir kürt sorunu var 27-28

rojev/gündem

recep maraşlı

"sanal" sosyalizm'den çıkış

ya da ekim devriminin

"sovyet" bürokrasisinden

kurtuluşunun 7. yılı 13-19

dosya mehî/ayın dosyası

zıندانlarda birlik-direnîş-zafer

ve kimi zaafklar üzerine 30-46

güçlerimizi birleştirelim 47-50

h.yılmaz-a.güven

gengeşi/tartışma

h.ismail aslan

rus bolşevikler ve marksizm 57-64

j.jêhat

kar rengi bir örgüt 24-26

huner û çend/kültür ve sanat

röportaj

mihemed şêxo 65-69

abone formu / forma abonetiye

3 mehi • 3 aylık 6 mehi • 6 aylık salane • yıllık

Nav/Paşnav

Ad/Soyad :

Navnîşan

Adres

Hûn dikarin heqê abonetiye Ji ser hesabê Türkiye İş

Bankası/Çağaloğlu Şubesi 300 427348 razinin û süretek jê tevî qerta

abonetiye ji navnîşana Namîk Kemal Cad. Saydan Palas Apt.N0: 21-

23 Kat 5. Daire 19. Aksaray/Istanbul re. bîşiyênin û bibin abone.

Abone ücretini Türkiye İş Bankası/Çağaloğlu Şubesi 1095 30000

427348 N0'lu kontosuna yatırarak bir kopvasını Namîk Kemal Cad.

Saydan Palas Apt.N0: 21-23 Kat 5. Daire 19. Aksaray/Istanbul adresine

abone kartıyla birlikte postalayarak abone olunabilir.

'98 SAĞ-TASFIYECİLİĞE KARŞI DİRENME YILI OLACAK!

Bir yılı daha geride bıraktık.

97 yılında "Özeleştirilme-Atılım-Yenilenme" diye başlık açmıştık. Stërka Rizgarî, bu sürecin platformu olmaya çalıştı. Bu sadece bizim öznel olarak belirlediğimiz bir gündem değil, sağ tasfiyecilik ile radikal sosyalist hat arasında dünya düzleminde süren amansız mücadelenin öne çıkardığı bir olguydu. Tasfiyeciliğin, sadece emperyalist-sömürgeci sisteme açık bir teslimiyet biçiminde değil, yılgınlık ve teslimiyeti içi boş "radikal" ve "marksist" söylemle kamufler eden bir maskeyle karşımıza çıkması işimizi daha da zorlaştırıyordu. Bu durumun saflarda yarattığı belirsizliğin aşılması, köklü bir yenilenme ve atılımla mümkündür ve böylesi bir süreç, mücadelenin kararlı, militan kadroları ile değişime direnen gerici yapılanmaları birbirinden ayıracak bir turnusol kağıdı işlevi de görecek. Nitekim, tüm köklü değişim süreçlerinde görüldüğü gibi, "yenilenme" olarak tanımladığımız bu dönem de doğal olarak ikili bir karakter taşıdı. Bir yandan radikal-sosyalist hattımızı ete kemiğe büründürecek ve geleceği kucaklayacak yeni devrimci sürgünler boy verirken, diğer yandan sistem tarafından beslenen her türlü yılgınlık, tükenmişlik, gerici dayatmalar, gizli pişmanlıklar birarada yaşandı. Diriliş ve çürüme, ilkeli duruş ve ahlaksızlık, açıklık ve ikiyüzlülük, militan kavgacılık ve kararsızlık, korkaklık ve cesaret aynı anda görüldü. "Özeleştirilme-Atılım-Yenilenme" parolası tasfiyeci cephede panik, siyasal entrika ve saldırganlık biçiminde kendini ortaya koyarken, radikal sosyalist güçler bütün dünyada kirlenmiş marksist değerlere yeni bir içerik kazandırmak için sabırla ve inatla mücadele ettiler. Eski alışkanlıkları söküp atmanın, irin bağlamış yaraları kesip atmanın, oportünizmi suç üstü yakalayarak teşhir etmenin son derece zorlu ve çetin bir mücadeleyi gerektirdiği kendi pratiğimizde bir kez daha görüldü.

Bu mücadelede katedilen mesafe, bizim için tatmin edici olmasada, gelecek için umutlarımızı çoğaltan nüveler de taşımaktadır.

Özünde temel bir ideolojik-politik çatışma olan bu süreci, kişisel duruş ve yorumlarla, gelişmelerle açıklamaya çalışan, -daha doğrusu anlamayan- bir çok kişi de "tarafsızlık" adı altında tasfiyeciliğin değerlerine bol bol su taşıdılar.

'98 herşeye karşın sağ-tasfiyeciliğin önderlik ve örgütlenme bazında yenilgiye uğratıldığı bir yıl olarak düşünülmesi. Kürdistan devriminde Rizgarî tarihsel yeri ve misyonuna uygun bir tarzda gelişmek zorundadır. Nasıl?

Radikal, sosyalist, anti-sömürgeci, bağımsızlıkçı, ulusal ve sosyal kurtuluşçu sınıfsal bir perspektif; tutarlı bir ideolojik-politik hat, şurasından burasından sulandırılmadan mücadelenin sorunlarına yanıt verecek bir yetkinliğe ulaşmak zorundadır.

"Sekte", sözüm ona radikal bir söylemi ağzına kadar sağ pratiğin kamufler edilmesi için kullanılan lafazan anlayışı mahkûm etmek zorunludur. Kadrolarına sahte umutlar dağıtan, sonra o umutları kendi şahsında yok eden pratik mahkûm edilmelidir. Sürecin gerektirdiği atılımları yapma kararlılığı ve dinamizminden uzak, küçük dünyalar ve küçük hedefler içinde gizlenen, büyük iddia ve kavgalara yabancılaşmış önderlik anlayışının daha fazla hareketin önünü tıkamasına izin verilemez.

Başına buyruk, yılgın, hedefsiz ve örgüt dışı tüm alışkanlıklarına sıkı sıkıya sarılmış kadroların, devrimin kararlı bir militanı olarak hareket etmeleri beklenemez. Tüm bunlar emperyalist-sömürgeciliğin, devrimci yapıları tasfiye etmek için yürüttüğü sağdan kuşatmaların tezahürleri olarak görülmeli, sadece kendi başımıza gelen ve özgün bir şeymiş gibi değil, tüm devrimci örgüt ve yapıları içine alan bir saldırı olarak algılanmalıdır. Sistemin politikaları iyi okunursa, tüm yapıların sağ-tasfiyeye karşı direnmeleri ve yenilgiye uğratılmaları ne denli kritik olduğu anlaşılacaktır.

İdeolojik tutarlılıkta, siyasal kararlılıkta ve örgütsel duruşta, militan bir ruh ve anlayışla mücadelede ısrar etmek son derece hayatidir. Stërka Rizgarî, 98 yılında sağ tasfiyeciliğe karşı mücadelenin bayraktarı olma misyonunu sürdürecektir.

Değerli Okurlar,

1997 TC açısından da kritik politik gelişmelere sahne oldu.

Bunların başında MGK'nın "Mili Güvenlik Konsepti"nde yaptığı değişiklik; 28 Şubat Kararları ile başlayıp, Refah-Yol hükümetinin düşürülmesi ve sonuçta Refah Partisi'nin kapatılmasına kadar devam eden bir "siyasal İslam karşıtlığı" kampanyası gelmektedir.

Diğeri ise 96 yılında "Susurluk Kazası" ile gündeme gelen devlet içindeki hesaplaşma ve tasfiye sürecinin, toplumdaki izdüşümleri idi. Aslında 1990'lar boyunca Özal dönemi de dahil, bir devlet politikasının, artık sonuçlarının kaldırılmayacak, pisliklerin kendilerini de boğacak hale gelmesiyle kendi kendilerine bir çeki-düzen verme çabasından başka birşey değildi bu. Kuşkusuz sonuçta bu kirli ortaklığın rantını yiyen tarafların karşılıklı birbirlerinin çamaşırlarını dökmeleriyle tırmanan "Susurluk Vakası", sınırlı bazı tasfiye ve uzlaşmalarla kapatıldı.

"Laik-anti laik" ekseninde yaratılan yeni saflaşma ise özünde militarist-bürokrasinin kendini yeniden konumlandırmak, içerde ve dışarda yeni biçimiyle dayatmak için yaptığı politik bir manevra niteliğindedir. Böylece Kemalist militarist-bürokrasi, bütünüyle yenilenme ve değişim ihtiyacına karşı direnebilmek için kendine yeni bir "iç düşman" daha icad ederek, "Sol Kemalistleri", bir kısım aydınları ve maalesef yine bir takım kitle örgütlerini yanına almayı başardı. Toplum demokratik mevzilenmeye göre değil, laik, anti-laik ekseninde yapay bir saflaşmaya itildi, gerilim tırmandırıldı ve birçok iç tasfiye ve manevra bu arada dikkatlerden kaçırıldı.

Gerçekte ise bütün bu konsept değişiklikleri, devlet içi hesaplaşmaların, ekonomik bunalım ve siyasal dengesizliklerin temelinde Kürdistan sorunu ve UKM durmaktadır. Çözümünden kaçınmanın bedelleri topluma her düzeyde ağır faturalar olarak döndükçe, siyasal erk de bunu ters yönlendirmek ve zorunluluklardan kaçınmak için binbir hileye başvuruyor elbette.

97 yılında Genelkurmay artık "terörün kökünü kazıdık, ezdik bitirdik, bitireceğiz" söyleminden, daha gerçekçi ve makul bir dil kullanmaya başlama zorunluluğu duydu. "Terör ancak askeri olarak bu kadar geriletebilir, bundan sonrası için artık sosyal, kültürel, ekonomik önlemler devreye sokulmalı" denmeye başlandı. Briefingler tertiplendi, basın gezileri düzenlendi. Yine de "siyasal çözüm" lafını etmemekte büyük bir özen gösterilmesine rağmen, PKK'nin mevcut askeri statüsünün artık "kabul edildiği", TSK açısından bir "sınır" ve "gerillaya alışma" doygunluğuna ulaşıldığının açık bir itirafıydı bu. "Başarı" görüntüleri ardında sunulsa da bu itirafın siyasal yansımalarının olacağı açıktır.

Kürdistan'daki diğer temel değişimlerden biri de artık Güney Kürdistan sınırının fiilen ve askeri olarak ortadan kalkması oldu diyebiliriz. Geçtiğimiz yıl boyunca sayısız kez Güney Kürdistan'a operasyon düzenleyen TC, aynı zamanda KDP güçlerini de yedeğine alma başarısı gösterdi. KDP-TC işbirliği ile PKK'ye karşı yürütülen operasyonlar, Güney Kürdistan'daki halkın ve diğer ulusal örgütlerin de tepkisini çekti, direnişle karşılaştı. Sonuçta bir yanda TC ve KDP, diğer yanda PKK, YNK ve Güneyli örgütlerin oluşturduğu bir cepheleşme oluştu. Bu durum Güney Kürdistan'da yaklaşık 5-6 yıldır süren dengelerin de köklü biçimde değiştiğini, TC'nin Güney Kürdistan'a tam anlamıyla çöreklediği ve emperyalistlerden de bu yolda onay gördüğünü ortaya koyuyor.

Tüm bu gelişmelerin bizim cephemizde yarattığı kayda değer en önemli gelişme ise kuşkusuz Kürdistan Ulusal Kongre'sine doğru adımların hızlandırılmasıdır.

98 bu anlamıyla da direniş yılı olacak.

Değerli Okurlar;

Dergimizin bu sayıya hazırlık çalışmaları sürerken 14.2.1998 günü merkez büromuza Terörle Mücadele Ekipleri tarafından baskın düzenlendi. Büro çalışmamızda içinde olduğu toplam 7 kişi gözaltına alındı 4 gün süren gözaltı süresinden sonra hepsi serbest bırakıldı. Büro tahrip edildi. Arşiv, kitap, dergi, kart, vergi lehvası ve 98 takvimi'ne el konuldu. Alınan eşyalarımızdan bir kısmı geri verilirken, büyük bir kısmı verilmedi.

TC'nin bütün çirkinliğiyle sürdürdüğü kirliliği sömürge savaşında yenilgiye uğraması, içinde düşmüş olduğu çirkefliliğini yargısız infazlarla; yurtsever, devrimci, sosyalist kurum ve kuruluşlara düzenlediği sistematik saldırılarla ve ulusal kimliğinden ötürü Kürt insanını gözaltına alıp yoğun işkencelerden geçirmelerle varlığını korumaya çalışmaktadır.

Topyekûn savaşa karşı mücadelenin, topyekûn direniş ten geçtiği gerçekliğini bir kez daha yineleyerek; bu saldırıların bizleri yıldırmayacağını duyuruyoruz. Baskınla ilgili geniş bilgiyi haber sayfamızda okuyacaksınız.

Değerli Okurlar;

Geçen sayıda Cezaevleri konusunda başlattığımız tartışma yazılarımızı bu sayıda da "Aydın Dosyası" olarak sürdürüyoruz. Hücre Tipi yapımının bitmesi; MGK gündeminde çok önceleri alınmış olan kararların hayata geçirilmesi için uygun zemin ve fırsat kollanıyor olması; tutsakların bedeller ödeyerek kazandıkları hakların kısıydan, köşesinden tırtıklanmaya çalışılması; cezaevleri üzerinde yine siyah bulutların dolaşmakta olduğuna işaret ediyor. Sorunu sadece tutsakların öznesi olduğu bir olgu olarak görmeyip, demokrasi güçlerinin bir sorunu olarak almak, duyarlılığı yükseltmek için illa tutsakların kan ve can vermelerini beklememek gerektiğini vurgulamak istiyoruz. Yayınımızın bir amacı da bu konudaki bilinç ve duyarlılığın yükselmesine kendi cephemizden katkı sunmaktır.

Bu arada okurlarımızın eleştirilerini özellikle yazılı metinler halinde ulaştırmaı, verimli bir tartışma için daha yararlı olacaktır diye düşünüyoruz. Diğer sayımızda buluşmak dileğiyle.

Saygılarımızla....

REKLAMLARDAKİ YUMRUK!

1. Hamle...

2. Hamle...

merkez büromuza TEM baskını

POLİSİN KOMAL'I TALAN HAREKATI SIKLAŞTI

Merkezi İstanbul'da bulunan Dergi ve Yayınevimizin bürosu 14 Ocak 1998 günü, saat 16.30 sıralarında İstanbul-Fatih Terörle Mücadele Ekipleri tarafından basıldı.

Büro çalışanı arkadaşımız Kader Şaşkın ile birlikte baskın sırasında misafir olarak büroda bulunan Yüksel Bekiroğlu, Siddık Satık, Özgür Bekiroğlu, Önder Ürün, Önder ve Harun isimli misafirlerimiz de gözaltına alındı.

11 kişiden oluşan polis ekibi, yaklaşık 6 saat boyunca büromuzu "arama" bahanesiyle talan ederken, diğer yandan büroda bulunanlara küfür, hakaret ve tehditlerde bulunmayı ihmal etmedi. Arkadaşımız Kader Şaşkın'ın arama izni istemesi üzerine "*izin mizin yok, bir bildiğimiz var ki geldik*" cevabı verildi.

"Aram" a adı altında yapılan bu talan ve yağmada; bir çok kitapevinde bulunan ve hiçbiri hakkında toplatma kararı olmayan 6 bin adet kart, 98 takvimi, çok sayıda kitap ve dergi ayrıca; bilgisayar disketleri, resim ve çeşitli kurumların açıklamalarını içeren arşiv ve adresleri, diâ filmleri, tablolar ve vergi lehvamıza el konuldu.

6 saat süren talandan sonra büroda bulunan 7 kişi gözaltına alınarak Fatih Terörle Mücadeleyle götürüldü. Sorguları yapıldı, bir gece tutulduktan sonra 15.2.1998 günü Aksaray karakoluna gönderildiler.

Aynı gün, büro çalışanımız ile birlikte 5 kişi akşam saatlerinde berbest bırakılırken, Yüksel Bekiroğlu ile Siddık Satık isimli misafirler de "askere kaçacağı" gerekçesiyle 17.2.1998 tarihine kadar Aksaray karakolunda tutulduktan sonra serbest bırakıldılar.

Baskınla ilgili yayınevimizin

sahiplerinden Nuran Maraşlı İHD'de bir Basın Açıklaması düzenleyerek devrimci, yurtsever, aydın ve duyarlı insanları devletin baskı ve yıldırma politikalarına karşı ortak tavır almaya davet etti.

Yayınevi ve dergimizin merkez bürosu geçtiğimiz ayın 22'de polis tarafından yine basılmış; bilgisayar klavyesinden günlük gazetelere kadar ellerine ne geçirmişlerse talan edip götürmüşlerdi.

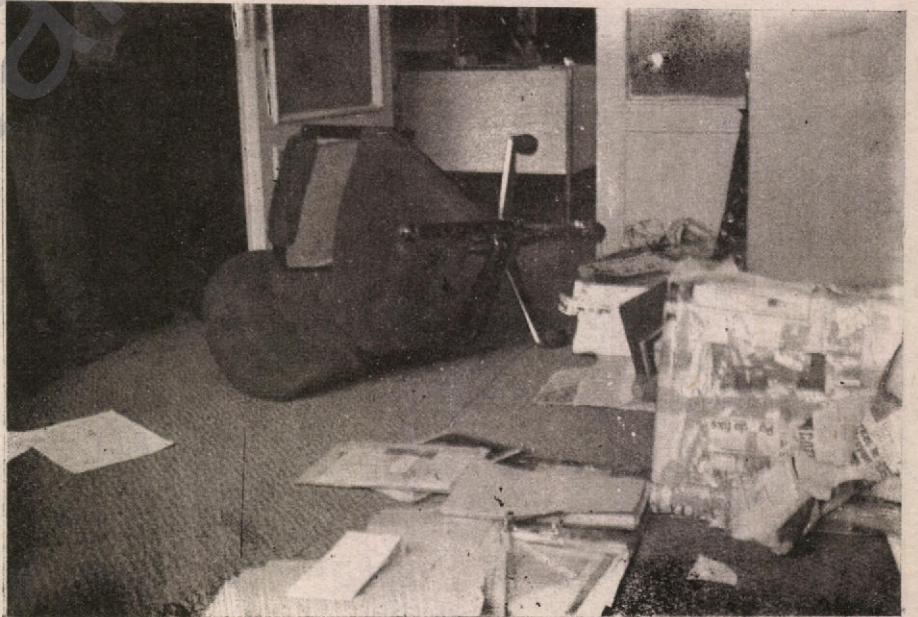

HADEP YÖNETİCİLERİNE TUTUKLAMA

Geçtiğimiz günlerde HADEP merkez

binasına baskın düzenleyen Ankara TEM Ekipleri, Parti Başkanı Murat Bozlak ile 6 parti yöneticisini apar topar gözaltına aldı. "İllegal örgüt üyesi" iddiasıyla gözaltına alınan HADEP yöneticileri 4 gün sorgulandıktan sonra savcılığa çıkarılarak tutuklandılar.

Kürdistan, Türkiye ve Avrupa kamuoyu tarafından büyük tepkiyle karşılanan HADEP'e yönelik bu saldırı ve tutuklama çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından kınandı. Konuyla ilgili yayınevi ve dergimizin yaptığı ortak açıklamada HADEP'e yönelik saldırılar kınanarak; özellikle son günlerde Kürt kurumlarına yönelik devletin baskı politikasına karşı ortak tavır alınması çağrısında bulunuldu.

Komal'ın baskın sonrasındaki hali

KÜRDİSTAN ULUSAL KONGRESİ

★ Barış

★ Demokrasi ★ Birlik ve

KENDİ KADERİNİ TAYİN DEMEKTİR

Dergimize posta yolu ile ulaşan PRK/Rizgarî Türkiye ve Kürdistan Örgütlenme Komitesi'nin Ulusal Kongre'yle ilgili yaptığı açıklamayı sunuyoruz.

Kürdistan Ulusal Kongresi'ne doğru girişimler hızlanıyor. 1993 yılında belli bir aşamaya kadar geliştikten sonra akim kalan "Kuzey Cephesi" çalışmalarından sonraki en ciddi girişim bu.

Hemen her Kürdistanî akım ve örgütün ilke olarak benimsediği, ama hayata geçirilmesi konusunda aynı istekle yol almayan Kürdistan Ulusal Kongresi'nin bu kez gerçekleşme şansını yüksek kılan etkenler var. Bunların başında subjektif koşul olan tam bir irade beyanı gelmektedir. **Ulusal Kongre** için girişimlerin boyutlandığı bu süreçte, özellikle etkin grup ve yapıların gerçekten bir **Ulusal Kongre** yaratma amacıyla olduklarına yürekten inanmak istiyoruz. İstiyoruz, çünkü bu yönde ciddi kaygılarımız da var.

Bu kaygıların başında **KUKM** için son derece hayati olan ulusal kurumlaşmaların gerçek amaçlarından çok, parti örgütlerinin yan aygıtları gibi düşünümleri, doğrudan bir grupsal hegemonya aracı olarak görülmeleri gelmektedir. Bu da o kurumları daha doğmadan ölümüne terk etmek demektir. İstenen ve beklenen etkinlikten yoksun kılınması demektir. Ulusal Kongre'yi de böyle düşünmek, onu da ölü doğan veya bir türlü hayatiyet kazanmayan diğer ulusal kurumlaşmaların akibetine bırakmak olur. Bu kaygımızı daha önceki kurumlaşma çabalarında yaşanan olgulara bakarak söylüyoruz. Bu, şimdi de aynı şey olacak anlamına gelmez elbette. Ama Kürdistan Ulusal Kongresi'ni demokrasinin mabedi olarak inşa etmezsek aslında pek fazla bir şey yapmış olmayacağız.

"Ulusal Kongre"nin konjoktürrel bir olgu ya da siyasal partilerin denge hesapları ile "dönemsel" ihtiyaçlarını karşılayan geçici ve taktik bir oluşum değil, **KUKM'nin stratejik bir ihtiyacı olduğu unutulmamalıdır.**

Diğeri, Ulusal Kongre'yi, bir takım siyasal pazarlıkların, güç toplama manevralarının aracı olarak görmektedir. Örneğin; TC'den bir takım tavizler koparılması karşılığında; sömürgecilerle iyi geçinmeyi Ulusal Birliğe tercih eden gruplar işi yokuşa sürme eğilimi gösterebilirler. Güney Kürdistan'da "Ankara Sürecini" hakim kılmaya çalışan TC, "Ulusal Kongre" girişimlerini boşa çıkarmak için Güneyli güçler arasındaki dengeleri yeniden kurmaya çalışıyor ve Ankara'daki diplomatik girişimler hızlanmış bulunuyor.

Ulusal Kongre çalışmalarını bundan öncekilerden farklı ve daha umutlu kılan öğelere gelince;

Kongreye katılma iradesini belirten gruplar artık sadece Kuzey Kürdistan'la sınırlı değil.

Güney Kürdistan başta olmak üzere Doğu ve Küçük-Güney'den de örgütler katılmakta, diasporadaki sömürgeci metropollerdeki Kürt yapılanmaları da Kongre'ye yönelmektedirler. Bu, parçacı-otonomcu anlayışın kırılması ve bütün Kürdistan'ı kucaklayan **ULUSAL BİRLİK** yönünde son derece önemli bir adımdır.

Tüm Kürdistan'ı/mülteci Kürdistan da dahil/ kapsayan bir **Ulusal Kongre** kuşkusuz **KUKM**'de bir dönüm noktası olacaktır. Çünkü, Kürdistan'ın sömürge kilidini açacak olan anahtar **BİRLİK**'tir.

Kongre'nin umut verici işaretlerinden biri de bu geniş katılımı birlikte ülke topraklarında yeşermesidir. Kongre sınırlı da olsa özgür bir vatan toprağında yapılanmaya adaydır.

Kongre katılanlarının denetledikleri ülke toprağı kadar, belirleyici bir **askeri** ve **siyasal** güçleri de bulunmaktadır. Kısaca Kongre, hem **vatan toprağına**, hem de **ulusal askeri güce** sahip olmasının siyasal ve diplomatik gücünü de, etkinliğini de belirleyecek temel bir faktör durumundadır. Kongre'nin sürgünde, siyasal ve askeri güçten yoksun, salt diplomatik

Kongreye katılma iradesini belirten gruplar artık sadece Kuzey Kürdistan'la sınırlı değil. Güney Kürdistan başta olmak üzere Doğu ve Küçük-Güney'den de örgütler katılmakta, diasporadaki sömürgeci metropollerdeki Kürt yapılanmaları da Kongre'ye yönelmektedirler. Bu, parçacı-otonomcu anlayışın kırılması ve bütün Kürdistan'ı kucaklayan ULUSAL BİRLİK yönünde son derece önemli bir adımdır.

misyonla sınırlı kalması onu ne kadar sınırlayacaksa, bu da o denli güçlendirecek Kürt ulusunu temsil yeteneğini artıracaktır.

Bütün diğer ulusal kurumlaşmalar için belirlediğimiz, hele **Ulusal Kongre** için temel öneme sahip olgu hiç kuşkusuz **siyasal demokrasi**'nin gerçekleşmesidir. Burada Kürt/Kürdistan demokrasisi bir olgunluk sınavı da verecektir. Özünde bir demokrasi mücadelesi, insanlık mücadelesi olan **KUKM** elbetteki en üst organlaşmasında demokrasiyi ve örgütlükçülüğü de noksansız yerine getirmek durumundadır. **Ulusal Kongre**'nin üzerine dikileceği iki demokratik ayak vardır. **Birincisi**; etnik/ulusal demokrasi'dir. Kürdistan üzerinden binlerce yıl akan çeşitli tarihsel uygarlıklar, kadim halklar ve kardeş halklarla, bir heterojen yapıya sahiptir. Dinlerin, mezheplerin, ulusların, çeşitli kültürlerin yanyana içiçe yaşadığı bir tarihsel-siyasal gerçekliği barındırır.

Bu nedenle Kürdistan Ulusal Kongresi, Kürt ulusal lehçeleri Kurmanç, Zaza, Soran ve Luri gruplarını da temsil ettiği gibi; Asuri, Ermeni, Türkmen, Arap, Fars, Çerkes halklarının örgütlü siyasal temsilcilerini veya elçilerini; Sunni İslam, Alevi ve diğer islami mezhep ve cemaatlerini; Yezidi inancını, Süryani/Nasturi ve Ermeni Kadim Kiliselerinin temsilcilerini de Kongre'ye dahil etmelidir.

Kürdistan sınıflı bir toplumdur. Dolayısıyla Kürt ulusu'nun özgürlük ve bağımsızlığından yana irade gösteren tüm sınıfların kendi örgütlülükleri ile bağımsız olarak temsil edilmeleri esastır. Başta Kürdistan'ın emekçi sınıfları olmak üzere, Ulusal Cephe içinde olan, işbirlikçi ve karşı devrimci olmayan bütün siyasal örgütlenmeler Kongre'de temsil edilmelidir. İşçi sendikaları, köylü-çiftçi örgütleri, kültür-sanat kurumları, basın-yayın kurumları, aydın-edebiyatçı örgütlenmeleri yer almalıdır. Siyasal yelpazede, Bağımsız-Birleşik-Sosyalist bir Kürdistan projesinden sadece ulusal kimlik düzeyinde duran taleplere; mücadele anlayışında silahlı, radikal sınıfsal perspektiften, legal-demokratik düzleme kadar geniş bir meşruiyet çizgisi alınmalı, **Ulusal Kongre**'nin ortaya çıkaracağı yelpazede kimlerin marjinal kalacağı Kongre iradesi ile ortaya çıkmalı, önceden hiçbir örgüte ambargo konulmamalı, tecrit uygulanmamalıdır. Nitekim, **Ulusal Kongre**'ye dönük çalışmaların daha başından itibaren tüm örgütlerin katılımına açık olması, oluşturulan "**Hazırlık Komitesi**"nde tüm örgüt temsilcilerinin siyasal eşitlik temelinde yer almasının ilke olarak benimsenmesi, gerek "**Hazırlık Komitesi**"ne, gerek daha sonraki süreçte oluşturulacak **Ulusal Kongre**'ye, bugün için dışarıda duran örgütlerin katılımına da açık tutulması ve yine bu örgütleri sürece dahil etme amacıyla görüşmelerin sürdürülmesi, demokratik katılımın esas alındığını gösteren olumlu ve umut verici bir yaklaşımdır.

Ulusal Kongre'nin bugünden görülen handikaplarından biri de daha şimdiden kimi grupların dışarıda kalacağı anlamıdır. Daha da önemlisi KDP'nin durumudur. Çünkü halen KDP, TC ile askeri ve siyasal güçbirliği içerisinde PKK ile ve diğer Güneyli gruplarla fiilen savaşmaktadır. Bu durumda **Ulusal Kongre** içinde yer alması olanaklı olmadığı gibi Kongre'nin provake edilmesine de zemin sunmaktadır.

Aslında bu, bir anlamda geleneksel-feodal önderlik, özel olarak da KDP için tarihsel bir dönüm noktasıdır. Çünkü KDP için son bir kez siyasal tercihinin yapma fırsatı vardır ya da artık bütün ulusal demokratik güçler KDP ile ilgili kararlarını verecektir. Sorunun esas yanıtını KDP verecektir; ya yerel otorite uğruna TC sömürgeciliği ile işbirliği yaparak diğer ulusal güçlerle savaşma tercihinin yapacak ya da bir **Kürt Barışı** içerisinde yönünü ulusal demokratik birliğe çevirecek, diğer grupların da KDP ile ilgili tereddütlerinden sıyrılmaları, kesin hükümlerini vermeleri gerekecektir. Bu anlamda Kongre öncesinde KDP'nin TC ile işbirliğine son vermesi ve Güney Kürdistan'da iç barışın temini için Kürt gruplarının ara bulucu

olacağı bir **Barış Süreci** denenmesinde büyük yarar vardır.

Daha öncede ifade ettiğimiz gibi Kürt Barışı'nın temeli elbette bütün Kürdistan parçalarının, bütün Kürdistanî grupların doğal faaliyet alanı olması; Kuzey ve Güney Kürdistan'daki gelişmelerde her iki sürecin birbirini besleyen karakteri gözönüne alınarak, sömürgecilere manevra alanı açmayacak politikalar belirlenmesi esas olmak durumundadır.

Dolayısıyla, ya **Ulusal Kongre**'ye Kürt Barışı sağlanmıştır olarak gidilir ya da **Ulusal Kongre**, **Ulusal Birlik**, **Barış** ve **Demokrasi**'nin yolunu açar. Ya da bu süreci olumsuzlaştırdığı ölçüde KDP diğer ulusal güçlerle kesin kopuşma ve tasfiyesinin sonuna gelir. Bu ise tercih ettiğimiz ve sevdiğimiz bir durum değil, zorunlu kalınacak bir sonuçtur. Çünkü, KDP'nin tarihsel bir geçmişi vardır ve halen Bahdinan bölgesinde Kürt kitleleri üzerinde etkin bir örgütlenmedir. Onun siyaseten TC sömürgeciliği yanından uzaklaştırılması bir kazanım ve önemli bir gelişme olacaktır.

Bütün bu girift problemlerin bir biçimde ortak irade içinde çözülme yeteneğinin, iradesinin gösterilmesi, Kürt Ulusu'nun kendi kaderini tayin hakkını kullanmasının önemli aracına-devlet öncesi kuruma sahip olmasıdır.

KUKM güçleri bir kongre çatısında birleşmeyi ve siyaset üretmeyi becerirlerse Kürdistan üzerindeki karanlık perdenin yırtılması da an meselesidir demektir.

"**Ulusal Kongre Hazırlık Komitesi**"nin oluşumundan itibaren içinde yer alan partimiz PRK-rizgarî; bu hususlarla birlikte, esas olarak girişimin başarıya ulaşması için gerek oluşum-işleyiş ve uygulamaya dönük görüşlerini, gerek Kürt Barışı'nın sağlanmasına yönelik somut girişimlerin örgütlenmesi amacıyla dönük çözüm önerilerini ayrıntılarıyla gündemleştirmiş ve katılımcı örgütler tarafından da bu önerileri genel olarak olumlu karşılanmıştır. Nitekim, özellikle Güney Kürdistan'daki çatışmalar olmak üzere, Kürdistanlı siyasal güçler arasındaki tüm çatışmaların barışçıl yöntemlerle çözümünü sağlamak amacıyla tüm Kürdistanlı güçlerin katılacağı **Ulusal Konferans**'ların düzenlenmesi de ilke olarak benimsenmiştir.

- **ULUSAL BİRLİĞE GİDEN YOLUN ÖNÜNDEKİ BÜTÜN ENGELLERİ KALDIRALIM !**

- **YAŞASIN ULUSAL KONGRE !**

- **YAŞASIN BAĞIMSIZ-BİRLEŞİK-SOSYALİST KÜRDİSTAN !**

PARTİYA RIZGARİYA KURDİSTAN
PRK-Rizgarî
Türkiye ve Kürdistan Örgütlenme Komitesi

ULUSAL KONGRE'DE İLK ADIM ATILDI

Uzun bir süreden beri çalışmaları süren Kürdistan Ulusal Kongre'si çalışmaları yeniden başladı. Güney Kürdistan'ın Süleymaniye kentinde 4-5 Aralık'ta yapılan ilk toplantının ardından 13-14 Aralık'ta Belçika'nın başkenti Brüksel'de yapılan Hazırlık Konferansı ile **Ulusal Kongre** kamuoyuna deklere edildi. Ulusal Kongre Hazırlık Konferansı'na Kürdistan'ın 4 parçasından siyasi örgütler, ulusal ve dini azınlıkların temsilcileri, tanınmış aydınlar katıldı. Kürdistan'ın 4 parçasından toplam 23 siyasal örgüt katılım gösterirken, bazı örgütlerin katılmadığı dikkat çekiyordu. Konferansa çağrılı oldukları halde katılmayan örgütler değişik gerekçeler öne sürdüler. IKDP'nin çağrıya cevap vermediği, IKDP'nin ise, "eğer *Ulusal Kongreye katılırsak Irak ve Türkiye ile ilişkilerimiz bozulur, biz destekliyoruz ama katılmayız*" derken; Kuzey Kürdistan'lı örgütlerden PSK ve PYSK ise, "Güney'de savaş var. Önce bu savaş durmalı, Ulusal Kongre öyle toplanmalı" gerekçesini ileri sürerek katılmadılar. PKK ise, örgütsel işlerinden dolayı nazeret belirtip gelmedi. Ancak sonraki toplantılara katılacaklarını bildirdiler.

Yukarıda ismi geçen örgütlerin dışında kalan tüm örgütlerin katıldığı hazırlık konferansı toplantısı, yoğun tartışmalar sonunda Düzenleme Komitesinin seçilmesiyle bitti. Düzenleme Komitesi'ne 15 örgüt ve bazı aydınlar ile azınlıkların temsilcileri seçildi.

Kuzeyli aydınlardan Şerafettin Kaya, Mehdi Zana, Mahmut Kılıç, Nejdet Buldan, Serhat Bucak, Kürt Pen Başkanı Haydar Işık ile kapatılan DEP milletvekilleri; Doğu Kürdistan'dan Şeyh İzzeddin El Huseynî, Qazî Muhammed'in damadı ve bazı akrabaları; Güney Kürdistan'dan şair Şerko Bêkes, Dr. Mahmud Osman, Güney Batı (Suriye) Kürdistan'dan Zerdeşt Haco, sanatçı Ciwan Haco ve daha ismini sayamadığımız bir çok tanınmış şahsiyet katıldı.

Konferans boyunca gerek örgütler, gerekse aydınlar en çok sömürgeci devletler ile ilişkiler üzerinde durarak; bugün Kürt örgütleri arasında yaşanan çatışmaların temel nedeninin bu ilişkiler olduğu, sömürgeci devletler ile ilişki sürdürdüğü sürece çatışmaların devam edeceği; Kürtlerin özgürlük ve bağımsızlık mücadelelerinin önündeki en ciddi engelin bu olduğu, herkesin kendisini en kısa sürede bu ilişkilerin içinden çekip alması gerektiği defalarca vurgulandı.

Ulusal Kongre Hazırlık Konferansı Sonuç Bildirgesi'nde de genel olarak sömürgeci devletler ile ilişkiler isim verilmeden

ve YNK'nin karşı çıkmasına rağmen mahkum edildi. Doğu Kürdistan'dan katılan örgütlerin Komela ve yeni kurulan Hizbî Şoreşgerî Gelên Kürdistan'ın, YNK'nin İran ile ilişkilerini eleştirmesi, YNK'nin bu ilişkilerinden dolayı mahkum edilmesi talebi salonda gerilim havası estirdi.

PKK delegasyonunun YNK'lileri ikna etmesinin ardından toplantı devam etti. Katılımcı bazı aydınların kimi örgütlerle bireysel ilişkilerinden dolayı intikamcı konuşmalarının rahatsızlık ve tedirginliklere yol açması, siyasal örgüt temsilcilerinin müdahaleci ve yapıcı davranışlarıyla etkisizleştirildi.

Hazırlık Konferansı'na PRK/Rizgarî delegasyonu tarafından

Ulusal Kongre gerekli ve zorunludur. Hiç bir birlik modelini bir başkasına alternatif görmemeliyiz. Ulusal Kongre ile Kürdistan'ın 4 parçasında mücadele eden yapılar birbirine daha fazla yakınlaşacaktır. Hele Bağımsız-Birleşik-Kürdistan tezini savunan, siyasal stratejisini bu doğru temel üzerine inşa eden yapılar için Ulusal Kongre büyük bir fırsattır. Eğer kendisine. yabancılaşmadan, gündelik politik çıkarılara ve aptalca taktiklere kurban edilmeden Ulusal Kongre, ulusal iradeyi yaratabilirse, ki temel amaç budur. Birleşik ve Bağımsız Kürdistan'ın yolu açılmış olacaktır.

Kürdistan'daki mevcut parçalanmışlık ve ortak bir ulusal stratejik siyasetten yoksun olmamız, Kürdistan'daki sömürgeci statünün varlığını kolaylaştırmaktadır. Sömürgeciler bizim aksimize; aralarındaki çok ciddi sorunların varlığına rağmen, ortak sömürgeleri konusunda her zaman ortak bir strateji saptayabiliyorlar. Fakat Kürt ulusal hareketi, bugüne kadar ortak ulusal iradeyi yaratamamış, bundan dolayı da büyük bedellerle elde ettiği kazanımları bile koruyamamıştır. Üstelik, uluslararası şartlar müsait olmasına rağmen.

sunulan **Barış Konferansı** önerisi kabul edildi. PRK/Rizgarî adına toplantıya katılan temsilci, Barış Konferansı önerisini daha öncede Avrupa Yürütme Kurulu imzasıyla kamuoyuna açıkladıklarını, bu konferansı son derece önemli gördüklerini, Güney Kürdistan'da yıllardan beri süregelen çatışmaların nedenlerinin halkın önünde ve aleni bir biçimde tartışılması gerektiğini, bu çatışmaların ancak halkın aktif müdahalesiyle son bulacağı, halkında ciddi olarak müdahalelerinin olabilmesi için olayın tüm detaylarını bilmesi gerektiğini dile getirdi. PRK/Rizgarî temsilcisi konuşmasının devamında ;

"Bizim, Barış Konferansı'na ilişkin önerimiz sadece Güney'deki çatışmalara ilişkindir. Biz bu çatışmaların gerçek nedenlerini biliyoruz. Ancak, bizim bilmemiz yeterli değildir. Her örgüt çatışmalara ilişkin değişik gerekçeler ileri sürmektedir. Bunlardan hangisinin doğru, hangisinin yanlış olduğuna halk karar vermelidir. Barış Konferansı'na Kürdistan'ın 4 parçasından bütün örgütler katılmalıdır. Ulusal Kongre Düzenleme Komitesi, önüne ilk pratik görev olarak bunu koymalıdır. Çatışan taraflara acilen çağrı yapılmalıdır. Böylelikle Ulusal Kongre'nin zemini, etkisi, saygınlığı ve otoritesi çok daha fazla geniş olacaktır. Barış Konferansı, ulusal çıkarlarımıza -hangi parçada olursa olsun- ters ilişkiler kuran örgütlere karşı alacağı, caydırıcı önlemleri, halkında katılımıyla kararlaştırsın. Parti olarak önerimiz kısaca bu şekildedir" dedi.

Önerilerin tartışılmasından sonra toplantıyı yöneten divan üyeleri; gerek kendilerinin, gerekse ilişki komitesinin görevlerinin bu toplantı ile tamamlandığını, bundan sonraki işleri yürütecek Ulusal Kongre Düzenleme Komitesine ihtiyaç duyulduğunu belirttiler. Bunun üzerine tüm örgütlerin konsensüsüyle bir komite seçildi. Ulusal Kongre'nin ilanına kadar geçen süre içerisindeki tüm işleri yapacak olan komiteye 15 siyasal örgüt ve 12 aydın seçildi. Düzenleme Komitesinde; PKK, YNK, PRK/Rizgarî, Komela, KKP Güney, YEKİTİ-Sûriye, Hizbî Şoreşgerên Zehmetkêş, Partiya Serxwebûna Kurdistan, Hevgirtin Wêlatparêz, Asuri Hareketi temsilcisi, İslami Hareket, YNDK yer aldılar.

Kürdistan'daki mevcut parçalanmışlık ve ortak bir ulusal stratejik siyasetten yoksun olmamız, Kürdistan'daki sömürgeci statünün varlığını kolaylaştırmaktadır. Sömürgeciler bizim aksimize; aralarındaki çok ciddi sorunların varlığına rağmen, ortak sömürgeleri konusunda her zaman ortak bir strateji saptayabiliyorlar. Fakat Kürt ulusal hareketi, bugüne kadar ortak ulusal iradeyi yaratamamış, bundan dolayı da büyük bedellerle elde ettiği kazanımları bile koruyamamıştır. Üstelik, uluslararası şartlar müsait olmasına rağmen. Bu durumun sürüp gitmesinde büyük sorumlulukları olan partiler hala durumu anlayabilmiş değiller. Ya da anlamak istemiyorlar. Ancak, durumdan rahatsız olanlar, halkımızın yaşadığı acıları beyinlerinde, yüreklerinde hissedenler "realitemize" boyun eğmemelidirler. Sömürgeci devletlerle süren bağımlılık ilişkilerinin bitmesini beklersek, daha çok bekleriz demektir. Kiminle olursa olsun, ulusal çıkarlarımıza hizmet edecekse, ulusal stratejinin oluşmasına katkısı, faydası olacaksa hiç tereddütsüz içinde yer almak gerekir.

Ulusal Kongre gerekli ve zorunludur. Hiç bir birlik modelini bir başkasına alternatif görmemeliyiz. Ulusal Kongre ile Kürdistan'ın 4 parçasında mücadele eden yapılar birbirine daha fazla yakınlaşacaktır. Hele **Bağımsız-Birleşik-Kürdistan** tezini savunan, siyasal stratejisini bu doğru temel üzerine inşa eden yapılar için Ulusal Kongre büyük bir fırsattır. Eğer kendisine yabancılaşmadan, gündelik politik çıkarlara ve aptalca taktiklere kurban edilmeden Ulusal Kongre, ulusal iradeyi yaratabilirse, ki temel amaç budur.

Birleşik ve Bağımsız Kürdistan'ın yolu açılmış olacaktır. Ulusal Kongre'de birbirine yakın düşünen, Kürdistan'ın değişik parçalarındaki örgütler arasında dayanışma eğilimleri güçlenecek, süreç içerisinde daha üst düzeylerde ideolojik ve siyasal birliklerin önü açılacaktır. Nihayet, anti-sömürgeci hareketin yıllardan beri savuna geldiği düşünceler, ideolojik-siyasal tezler bugün artık Kürdistan'ın değişik parçalarında mücadele eden bir çok örgüt tarafından savunulmakta ve kabul edilmektedir. Tek bir parçada örgütlenerek Kürdistanı siyaset üretileniyor. Kürdistan'ın tümünde örgütlülük sağlamadığı süreçte Birleşik Kürdistan tezi salt bir ajitasyon formülasyonundan öte bir anlam ifade etmeyecektir. Anti-sömürgeci hareketin herkesten çok bu durumu düşünmesi gerekiyor. 20 yıldır Birleşik-Bağımsız Kürdistan deyiş duruyoruz, ama bunun için henüz bir tek pratik adım atmış değiliz. Kürdistan'ın tüm parçalarında KDP'lerin parçacı, otonomcu anlayışı yavaş yavaş yerini Bağımsızlıkçı bir düşünceye terketmektedir. KDP'lerin saltanatı yıkılıyor. PKK ise, içinde bulunduğu bölgesel bağımlılık ilişkileri itibarıyla sadece subjektif olarak değil, objektif olarak da bağımsızlıkçı çizgiden uzaklaşmıştır. Kürdistan'daki geleneksel dengeleri gözeterik siyaset yapmaya çalışan PKK diğer parçalarda siyasal çalışmalarına olmasına rağmen bunun gereklerini yerine getiren siyasal reflekslerden uzaktır.

Teslimiyetçilerin, yeni dünya düzeninin besleme ideologlarının aksine, Kürdistan ihtilale gebedir. Sömürgeci güçlerin hiç bir çözüme yanaşmadıkları ortadadır. Devrimci Marksistler her türlü ulusal birlik girişiminin içinde yer alarak ulusal görevlerini yaparken, şu gerçeği asla unutmamalıdır. İhtilal ancak ihtilalcilerle yapılır. O halde ihtilale aday güç iddiasında bulunanlar bir kez daha şapkalarını önlerine koyup düşünmelidirler. Yoksa işin içinde payende olmak, kuyruk olmak da vardır.

Sedat Değertaş

PEJIRANDINA KONGRA NETEWÎ

Nevzat Sağıç

Dibêjin, "kurmê darê ji darê nebe, zewala darê tune."

Em Kurd, di damezirîna kongra netewî de pir dereng mane. Kongrekî wîlo di serdestpêka têkoşînên netewî de ji me re pêwîst bû. Lê sed mixabîn, heya îro yekîtîya têkoşîna netewî pêk ne hatiye.

Çira?

Gava ku Kurd pê hesan bindestin, dagirkeran welatê wan vegirtiye, destên xwe dirêjê çekên xwe kirin. Sedsala 19'an heya van demên paşîn, graniya serok û pêşkêşên berxwedanên netewî feodal bûn, serokeşîr bûn. Bi tu awayî eşîr yan jî feodal bi hev re, li ser şopa netewî ne meşane. Ev yek ji qereqtera feodalîyê tê. Di dîroka Kurdistanê de, sedemê grîng ya binketina Kurdan eve. Gava ku berxwedana Şêx Seîd dest pê kir, eşîrên Dêrsimê, eşîrên derdorê Agirî, Wan, Bilis, Çolemêrg, Sêrt, Mêrdîn, Ruha û Entabê bê deng man, destê xwe dirêjê birayên xwe ne kirin. Mîna vî, gava ku serhildana Agirî an jî Dêrsimê dest pê kir, eşîrên ku di berxwedana Şêx Seîd de cîyên xwe girtibûn, piştgirîya van serhildanan ne kirin. Di dîroka Kurdistanê de, ji Şêx Mehmûdê Berzencî heya Mehabadê, ji Bedirxan Paşa heya Berzanî ev çarenûs ne guherîye. Pîrî caran ji alîkarînekirinê re jî mrov şikir dike. Lewra, alîkarînekirin jî tişteke. Hinek eşîr an jî kom li cem dijmin cîyê xwe girtine, bi brayên xwe re şer kirine. Ya pir sodret, ya pir zor û ya pir iza jî eve. Mînakên vê yekê îro jî pirin. Çi dibêjin? "Kurmê darê ji darê nebe..."

Piştî nîvhenda sedsala me Kurd, ber bi şehrezaya kapîtalîzmê ve meşan. Berkêşana feodalî berebere şûna xwe ji berkêşana kapîtalîzmê re hişt. Bi sebebên curbicur eşîrî dîsa di nav Kurdan de ma, lê sazgehên hevdemîn jî hatin damezirandin. Sala 1960'an heya 1980'yê rêxistinên curbicur hatin sazandin. Hinek rêxistin di nav pêvajoyê de bûne partî, pêşkêşîya berxwedanan kirin. Hebûna partî û rêxistinên cuda ne tiştêkî ecêbe. Di nav hemû netewên şehreza de bi her rengê rêxistin hene. Bi rastî, hebûna rêxistinên têvel dewlemendîyeke. Lê bi yek şertê; bi hiş û hidam li ser pîrsgirêkên netewî bikarin bisekinin, bikarin pîrsgirêkan çareser bikin... Rêxistin pergalekê, hacetekê têkoşînêye. Her civat û her bîrobawerî jibo ku bigehê armanca xwe rêxistin an ava dîkin. Armanc, çareserkirina pîrsgirêkane, rêxistin jî hacetekê vê armancêye. Bi awayakê din em bibêjin; rêxistinên refî (çînî), rêxistinên netewî, rêxistinên olî, rêxistinên aborî û yên din tev di binê zîzmata armancê de pergalekin. Temamê berjewendiyên çînî, netewî, olî, aborî û civakî di pêşîya berjewendiyên rêxistinî de disekin. Di Têkoşîna Rizgarîya Netewî ya Kurdistanê de jî gelege vaha bibe; berjewendiyên rêxistinî ne keve pêşîya berjewendiyên netewî. Lewra armanc, serkevîna netewîye. Rêxistin jî pergalekê vê armancêye. Lê mixabin, piraniya sazgehên Kurdan serkevîna rêxistinê xwe mîna armancekê diparêzin. Di bawerîya wan de, gelege netewa-Kurd jî rêxistinê wan re xîzmetan bikin. Dîsa li gor wan, berjewendiyên rêxistinî pêşîya hemû berjewendiyên civakî

digire. Belê, kes vê yekê bi dengekê bilind û eşkere nabêje. Lê di binê çalakîyên wan de ev yek pir zelal û xwerû dixwiyê. Mifta yekîtî, pevrayî û serkevîna di nav bîrobawerîyê vaha çewt de nine. Ew mifte, di nav parastina berjewendiyên netewî deye.

Em Asyayîne. Çanda me jî ji çanda Asyayîye. Qerekerê me jî mîna qerekerê Asyayîne. Di nav çanda Asyayîyan de tovê demoqrasîyê hê cî ne girtiye. Hev pejiwandin û hev himbêz kirin ji qereqterê Asyayîyan dûre. Çanda serokatîyê (şefîtiyê) jî çanda pêşkêşîya kollektîfîyê fam nake. Serok her tişte. Serok ji her tiştê fam dike, her tiştê dizane. Dermanê her nexweşîyê seroke. (Sedem vîye ku ji Asyayê pêxember, ji Ewropê feylezof rabûne. Dîsa sedem vê çandêye ku Atatürk pêxemberê Tirkane, Seddam pêxemberê Iraqîyane.)

Derdê me Kurdan jî hemû Asyayîyan kûrtir û pirtire. Lewra, em him mêtîngehin, him jî çanda feodalîyê pir dîr ne bûne û him jî Asyayîne. Ev

Hebûna partî û rêxistinên cuda ne tiştêkî ecêbe. Di nav hemû netewên şehreza de bi her rengê rêxistin hene. Bi rastî, hebûna rêxistinên têvel dewlemendîyeke. Lê bi yek şertê; bi hiş û hidam li ser pîrsgirêkên netewî bikarin bisekinin, bikarin pîrsgirêkan çareser bikin...

Lê mixabin, piranîya sazgehên Kurdan serkevtina rêxistina xwe mîna armancekê diparêzin. Di bawerîya wan de, gelege netewa Kurd ji rêxistina wan re xizmetan bikin. Dîsa li gor wan, berjewendîyên rêxistinî pêşîya hemû berjewendîyên civakî digire. Belê, kes vê yekê bi dengekê bilind û eşkere nabêje. Lê di binê çalakîyên wan de ev yek pir zelal û xwerû dixwiye. Mifta yekîti, pevrayî û serkevtinê di nav bîrobawerîyê vaha çewt de nine. Ew mifte, di nav parastina berjewendîyên netewî deye.

Mixabin û sed mixabin, îro di nav Kurdan de şûna parçebûnîya eşîrtîyê, yên rêxistinî girtîye. Ev parçebûnî têkoşîna netewî jar dike, têkoşînê ji çalakîyên navnetewî dûr tixe, serkevtinê ji holê radike, dilê dostan dişkîne, yên dijminan şah dike.

her sê qereker mala me kambax kiriye.

Çawa?

Di nava Kurdan de her partî û rêxistin xwedîyê serokeke. Her serok jî pêxemberê rêxistina xweye. Di dîrokê de tu car du pêxember ne hatine cem hev û pîrsgirêkên civakî çareser ne kirine. Feodalî ji nav Kurdan rabû, şûna parçebûnîya feodalîyê rêxistin girt. Tu rêxistin hebûna rêxistina din napejirîne. Wê, mîna brayê xwe, mîna hevalbendê xwe nabîne. Derd, pîrsgirêk û tengasiyên rêxistinê din mîna derd, pîrsgirêk û tengasiyên xwe nabîne. Yên pir ecêb; paşketina rêxistinê din mîna serketina rêxistina xwe dibîne. Lewra, bi hiş û hidama netewî na, bi berjewendîyên rêxistina xwe diponije (melheze dike). Mîna netewên şehreza na, mîna çanda Asyayî û feodalî mîzê bûyeran dike. Mîna Şerefedîn Elçî jibo têkoşîna Kurd û Kurdistanê û jibo mijara me pir grînge. Ji vir mehek pêşî de li ser pîrsekê vaha bersiv dide: "Pejirandina hebûna me, wê PKK'ê ji holê rake, gava em zexim bin, wê PKK jar bibe". Şerefedîn, vê yekê ji kî re dibêje? Ji dijminê Kurdan re. hûn min bipejirinin

û hêz bidene'min, wê PKK ji holê rabe. Menaya vî eve: ku dagirkerê Tirk hêz bidene min, ezê brayê xwe pir rehet bikujim. Şerefedînê gunî fam nake ku hebûna PKK, PSK, PRK, PYSK û yên din têkoşîna wî pixwe bi hêz dike. Tuneya van partî û rêxistinan wê wî jar û weza bike. Çanda Asyayî, çanda feodalî û çanda serokatîyê eve... Ev çend mrovê bi brayê xwe re na, bi dijminê xwe re tixe hevalbend... Gavek din bi ceşîtiyê tê bi nav kirin. Mezinên Kurdan çi gotine? "Kurmê darê ji darê nebe....."

Bi serhingî parastina rêxistinan derîyê hevalbendîya bi dijmin re jî vedike. Di dîrokê de bi nezani an jî bi serhingî parastina eşîrtîyê çawa rêya hevalbendîya bi dijminre vekirîye, îro jî piranîya berjewendîyên rêxistinî rêya hevalbendîya dijmin vedike. Mixabin û sed mixabin, îro di nav Kurdan de şûna parçebûnîya eşîrtîyê, yên rêxistinî girtîye. Ev parçebûnî têkoşîna netewî jar dike, têkoşînê ji çalakîyên navnetewî dûr tixe, serkevtinê ji holê radike, dilê dostan dişkîne, yên dijminan şah dike.

Wusane çare çiyê?

Çare yeke. Heke ku Kurd bikaribin ji berjewendîyên rêxistinî biftitilîn, wê bikaribin çara vê yekê ji bibînin. Berjewendîyên rêxistinî tu car li ser berjewendîyên netewî ninin. Gava ku her rêxistin mîna guharekê vê rastîyê bixin guhê xwe, wê pîrsgirêkên netewî tev çareser bibin.

Ponijîna bi ramana netewî ji hiş û hidama demokratîkî dûr nine. Bi rastî, ev raman bi ramana demoqrasîyê ve girêdayîye. Pejirandina riknê demoqrasîyê çareserîya serdestpêkên hemû pîrsgirêkane. Em Kurd, mîna hemû Asyayîyan ji hêmana demoqrasîyê pir dûrin. Lê belkê vê carê, awartekî (istîsnakî) çêbe, Rêxistinên Kurd kirasên Asyayî biqetînin, mîna netewên şehreza li ser pîrsgirêkên xwe bi hev re bimeşin. Vaye gazîya **KONGRA NETEWÎ** mizgînîya vê yekêye.

Dil dixwaze ku tu rêxistin, me ji vê xewna xweş şiyar nekin. Û ev xewn ji xewntîyê derkeve, bibe rasteqînîyekê ji dil. Bi rastî, heqê tu rêxistinê tune ku me ji vê şahîyê dûr bike, xewna me di nav xeyalê me de çilmisîne. Gelê Kurd ji dil û can bang dike: êdî bese!

Bese ji berewendîyên rêxistinî re!

Bese ji kaprîsên serokatîyê re!

Emê di hejmara pêşîya me de li ser Kongra Netewî û li ser "kurmê darê" hinek din jî bisekinin, hinek din jî hûr bibin.

DUYURU

Merkez Büromuzun yeni adresi:

Çakırağa Mah. Sorguçcu Sok. 15/3
Aksaray-İSTANBUL
Telfax: (0212) 585 32 94

Çi dibêje? Ji dewleta Tirk re dibêje: heke

Stêrka Rizgarî'yi ● oku-okut ● bîxwîne-bide xwendin

GÜNEY KÜRDİSTAN'IN GERÇEKLERİ

Kim Kiminle Niçin Savaşıyor?

Güney Kürdistan'da 1990'lı yıllar boyunca "de facto" /yani "fiili durum" vardır. Bu "fiili durum", Kürdistanlı ulusal güçler adına, Kürt ulusu adına tarihsel fırsatlar ve olanaklar yaratmıştır. Buna rağmen Güneyli örgütlerin KDP ve YNK'nin basiretsiz, bilinçsiz politikaları bu olanakları tüketmiş, fırsatları çok büyük ölçüde harcamıştır. Onlar bu olanakları görmemiş, Kürt ulusal politikasının temel taşlarını örememişlerdir. Kuzey'de gelişkin bir gerilla mücadelesi olmasının Güney'deki kazanımların da müthiş bir garantisi ve güvencesi olduğunu anlamamış; bir kaç kuruş vergi gelirinin, bir kaç bölgedeki aşiret ağalığının paylaşılmasını, koskoca bir ulusun büyük kurtuluş umutlarını kendi elleriyle boğmalarına neden olmuştur.

TC sömürgeciliği bu yıl bahar aylarında ve sonbaharda iki kez en kapsamlı biçimde Güney Kürdistan'a askeri harekâtlar düzenledi. Yüksek bir ateş gücü ve donanımla yapılan, bombardıman uçaklarının desteğindeki bu harekâtin en önemli özelliği KDP ile açık resmi ve fiili bir işbirliği ile bu işgali kalıcılığa dönüştürmeye çalışmasıdır. Bu süreç halen devam ediyor...

Ulusal-demokratik yurtsever bir çizgide hareket etmesi beklenen Kürdistan Demokrat Partisi (KDP)'nin, sömürgeci orduların yedeğinde, açık ve somut bir işbirliği içinde olmasına rağmen, nedense halen bir kısım "yurtsever"lerimiz, bu gerçeği görmek istemiyorlar. Adını koymaktan, bunu Kürdistan tarihinin de, KDP tarihinin de yüzkarası bir işbirlikçilerinden biri olarak lanetlemekten, tavır almaktan kaçınıyorlar.

Onların elini tutan, dilini bağlayan ne? Baba Barzani'nin bir zamanlar Kürdistan'da "ulusal kahraman" olarak kitlelerde bıraktığı derin izin hatırı mı? Yoksa, KDP bu pozisyonda bile gerçekten haklı, "masum" veya "mazeret" olduğu için mi? Bilinmedik "ince" politik hesaplar mı? Yoksa ileride bir zamanlar kendileri için de böyle bir açık kapı bırakmak için mi? Ne için? Hangi Kürdistanî değer ve ulusal kurtuluşçu politika böylesi soy bir işbirliğine tavır almaktan alıkoyabilir Kürt insanını?

Sığılan mazeretlerin en bilineni KDP'yi mazeret göstermek için PKK'nın suçlanmasıdır; KDP'nin bu noktaya "itildiği"dir... Nedir PKK'nın suçu? Kürdistan dağlarında olmak ve sömürgeci militarizmle bir savaşın içinde bulunmak mı? AB ve ABD'nin "terörist örgütler" listesinde yer almak mı?

"Yurtsever"lerimizin kafasındaki

harita ve şablon herhalde şudur:

"Güney Kürdistan ayrıdır, Kuzey Kürdistan ayrıdır. Güney'de Güneyli örgütler insiyatif sahibidir, Kuzey'de Kuzeyliler. Biri diğeri için "alanında" ise diğeri için "tabii" olmalıdır. Birisinin "barışık, müttefik" olduğu sömürgeci güçle, diğeri mücadele etmemelidir. Çünkü, ittifakı bozmuş sömürgecileri saldırıya kıskırtmış olur!"

Böyle düşünen "yurtsever"ler oldukça ya da böyle düşünenler kendilerini Kürt yurtseveri saydıkça, ülkemizin yüzyıllardır neden işgal altında olduğunu, ulusumuzun neden tutsak kaldığını çözümlenmek için çok fazla kafa yormasına gerek kalmamaktadır. Üstelik soruna böyle yaklaşan "yurtsever"ler, öyle mütevazi birileri değil, koca koca örgüt adamlarının, anlı-şanlı Kürt aydınlarının olması manzaranın kritikliğini biraz daha artırmaktadır.

İçlerinden en "humanist" veya "akılcı" olanları ise bunu bir kardeş kavgası olarak nitelemekte ve herkesi eşit biçimde suçlayarak, ya da herkesten eşit yakınlıkta söz ederek "akan kanın durmasını" istemekteler. Akan kanın durması, ulusal demokratik zeminde durması gereken örgütlerin birbirlerini tüketmelerine son verilmesi elbette ildir ve bu bir an önce sağlanmalıdır. Ama bu, kesinlikle sömürgecilerle işbirliğinin, ihanetin lanetlenmesi, tecrit edilmesi, mahkum edilmesi temelinde yükseltilir ancak. İşbirlikçi ile sömürgeci ordulara karşı direnenleri aynı ton ve sorumluluk altına koyarak değil...

Güney Kürdistan'da 1990'lı yıllar boyunca "de facto" /yani "fiili durum" vardır. Bu "fiili durum", Kürdistanlı ulusal güçler adına, Kürt ulusu adına tarihsel fırsatlar ve olanaklar yaratmıştır. Buna rağmen Güneyli örgütlerin KDP ve YNK'nin basiretsiz, bilinçsiz politikaları,

bu olanakları tüketmiş, fırsatları çok büyük ölçüde harcamıştır. Onlar bu olanakları görmemiş, Kürt ulusal politikasının temel taşlarını örememişlerdir. Kuzey'de gelişkin bir gerilla mücadelesi olmasının Güney'deki kazanımların da müthiş bir garantisini ve güvencesini sağladığını anlamamış; bir kaç kuruş vergi gelirinin, bir kaç bölgedeki aşiret ağalığının paylaşılmasını, koskoca bir ulusun büyük kurtuluş umutlarını kendi elleriyle boğmalarına neden olmuştur.

90'lı yıllar boyunca Güney Kürdistan'da Irak sömürgeciliğinin ne askeri, ne siyasi ne de ekonomik egemenliği söz konusu değildir. Buna rağmen Güneyli örgütler bu alanda hiçbir ulusal kurumu yaratmayı, ayakta tutmayı başaramadılar; çok zor olduğu, imkansız olduğu için değil. Sadece iradi nedenlerle, sadece geleneksel önderlik ve aşiretçi-feodal mantıklarını aşamadıkları; bir türlü evrensel ölçekte düşünmeyi, Kürt ulusunun tarihindeki bu önemli konjonktürü anlayamadıkları için. Bu yüzden tarihe karşı büyük sorumlulukları vardır...

Kimse Güneyli örgütlerden ne KDP ve ne de YNK'den TC ile savaşmalarını istemedi. Hatta diploması temelinde - ulusal çıkarları gözetmek şartıyla- görüşmeler yapılması, ilişkiler kurulması bile her zaman anlayışla karşılandı. Ama özellikle, KDP, TC'nin PKK ile ilgili olarak yaptığı dayatmalara boyun eğdi. "Güneyli", "Kuzeyli" ayırımına veya şantaja karşı kimi zaman ikircikli, kimi zaman açık tavırlar aldı. Ama sonuçta PKK'yi boğazlamak için TC'nin düzenlediği saldırılara evsahipliği yapmakla başlayıp; fiili işbirliğine, nihayet 1997'de olduğu gibi sömürgeci ordularla birlikte PKK'ye karşı omuz omuza savaşmaya kadar işi vardırdı. Bu onun ne kadar gözünün döndüğünü ne kadar kendinden geçtiğini gösterir. Çünkü politikadan biraz anlayan herkes bilir ki, Kuzey'de güçlü bir gerilla hareketi, Güney'deki fiili durumun biricik güvencesi ve garantisidir. Bu ortadan kalkarsa, (eğer gerillayı Kuzey'den söküp atabilirlerse!) bu kendilerinin sonudur. Ne yazık ki, "kardeş postunu" düşmanın önüne atarak, zavallı bir iki günlük küçük iktidar alanını koruma anlayışı bir kez daha sahnedir.

Şu çok açık bir gerçek ki, yine 90'lı yıllar boyunca gelişen süreç Kuzey ve Güney Kürdistan olgusunu artık fiilen, siyaseten, askeri ve hatta ekonomik olarak tam anlamıyla bütünleştirmiştir. Kuzey'de de, Güney'de de egemen olmaya çalışan tek sömürgeci güç

TC'dir, TSK'dır. Irak sömürgeciliğinin Güney Kürdistan'daki fiili varlığı asla sözkonusu değildir. Hukukiliği ise, sadece kağıt üzerindedir, hiç kimsenin ne TC'nin, ne emperyalistlerin ne de ulusal güçlerin bunu ciddiye aldığı yoktur, sınırda sadece bazı "eski kafa"larda ve eski basım haritalarında kalmıştır. Şu halde bizim Stêrka Rizgarî'de sık sık yazdığımız Kuzey ve Güney Kürdistan devrimlerinin birleşik bir süreç olduğunun, çözümünün de birlikte geleceğinin ne anlama geldiğini biraz daha iyi okumak ve iyi anlamak gerekiyor. Artık Kuzey ve Güney için tek bir mevzilenme vardır. O da, TC sömürgeciliğidir. Dolayısıyla artık Güneyli örgütler için de "reel sömürgeci" güç TC'dir. Bunu Güney Kürdistan halkının başına yağın bombalar en iyi anlatmıyorsa başka ne iyi anlatabilir?

TC, Güney Kürdistan'ın başkenti Hewler'de Türkçe okul açabiliyor ve TC bayrakları altında "Türkmen Kongresi" yaptırabiliyorsa başka ne tartışılabilir?

Bu, öyle büyük bir bataklık ve ateş çemberidir ki, güya PKK'yi "Güneyli örgüt olmadığı" bahanesi ile varlığına karşı çıkar, ama sömürgeci ordulara ev sahipliği yapar, yol gösterir, birlikte çarpışır; onlardan karakol yapmasını, peşmergelerin maaşını vermesini ister! PKK yabancı bir güçtür de, TC sömürgeci orduları mı Güney'in asli sahipleridir? Kim ki, bu ihanet demogojilerine çanak tutar bilinmelidir ki, onlar tarih önünde sorumludurlar.

Bugün bu işbirliği ve ihanetçiliğe karşı çıkmak, aslında buna tevessül edenleride kurtarmaktır, onurlandırmaktır. Onların bu gafletten çekilip çıkarılması istegidir. Biz, ulusallık iddiasındaki hiçbir örgütün, ulusal mücadelenin karşısında "koruculaşmasını", "koruculaştırılmasını" mazeret göremez, gözyumamamız. Bu nedenledir ki, somut tavır alınmalıdır.

Yapılacak şey, KDP'nin bu tavrından geri adım atmasıdır. TC'nin Güney'de at oynatmasını meşrulaştıran işbirliği tavırlarından vazgeçmesidir. Bu temelde yani, bu açık ve somut işbirliğinden vazgeçmek koşuluyla; Güneyli Kuzeyli tüm ulusal örgütler Kürt Barışı mihveri altında toplanmalı, ortak politika ve ortak temsil kurumları oluşturmalıdırlar. İşte bu çerçevede kimden nasıl bir fedakârlık istenecek, nasıl bir ortak tavır beklenecek bu ulusal platformda kararlar alınabilir. Ne

Kuzey'de de, Güney'de de egemen olmaya çalışan tek sömürgeci güç TC'dir, TSK'dır. Irak sömürgeciliğinin Güney Kürdistan'daki fiili varlığı asla sözkonusu değildir. Hukukiliği ise, sadece kağıt üzerindedir, hiç kimsenin ne TC'nin, ne emperyalistlerin ne de ulusal güçlerin bunu ciddiye aldığı yoktur, sınırda sadece bazı "eski kafa"larda ve eski basım haritalarında kalmıştır. Şu halde bizim Stêrka Rizgarî'de sık sık yazdığımız Kuzey ve Güney Kürdistan devrimlerinin birleşik bir süreç olduğunun, çözümünün de birlikte geleceğinin ne anlama geldiğini biraz daha iyi okumak ve iyi anlamak gerekiyor.

var ki, bu kararlar şu aşiret ağasının, bu bezirgânın yerel egemenliğini koruması, üç kuruluşluk çıkarı için örgütlerin kaprisleri ya da hegemonya mücadelesi için değil, mazlum ve sömürge bir ulusun KURTULUŞU için olmak zorundadır.

Çünkü, Kürt ulusu bu tarihsel konjonktürdeki olanakları, fırsatları, bu devrimsel enerjiyi, bu yoğunlaşmayı boşa harcarsa, hiç kimsenin, hiç birimizin KÖLELİKTEN başka paylacak bir şeyimiz kalmayacaktır! Bu iyice bilinmelidir.

Yazarlarımızdan g.brûsk'un "Sosyalizm ve Kadın Sorunu" yazı dizisi dergimize ulaşmadığından bu sayıda yayınlamıyoruz.

“sanal sosyalizm”den çıkış ya da ekim devrimi'nin “sovyet” bürokrasisinden kurtuluşunun 7. yılı

recep maraşlı

Bu yıl aslında Ekim Devrimi'nin 80. yılı....

Ama ben asıl olarak Ekim Devrimi'nin “Sovyet” Bürokrasisinden kurtuluşunun 7. yılını kutlamak istiyorum. Çünkü 90'lı yıllardan beri Moskova Kızıl Meydanı'nda, militarizmin resmi geçit yaptığı; Kremlin duvarları üzerine kalabalık nişan ve apoletleri, asık suratlarıyla tüneyen bürokratik kastın, kitlelere tepeden bakıp ihtişam gösterisi yaptığı “Resmi Ekim Devrimi Kutlamaları” artık yapılmıyor... Onun yerine şimdi meydanı bu kez daha gönüllü ve coşkulu emekçi yığınlar dolduruyor. Kızıl Bayrak, Katedralin kubbesinde değilse bile emekçilerin ellerinde dalgalanıyor. Yani olması gereken yerde... Belki kutlamalar şimdi daha mütevazı ama, daha güçlü, daha coşkulu ve daha “gerçek”...

Böylece “Sovyet” bürokrasisinin hegemonya aracı olarak hergün biraz daha kirlenilen, yozlaştırılan “Marksist-Leninist söylem”de, Ekim Devrimi'nin 80. yıldönümünde, bir zamanların “sosyalist anavatan”ında, şimdi sosyo-ekonomik sistem, küreselleşen kapitalist piyasaya ayak uydurabilmek için dolu dizgin bir entegrasyon programı uygulamakta...

90'lı yılların başlarında “Doğu Bloku'nun Çöküşü”, “SSCB'nin Dağılması”, “Sosyalizmin Yenilgisi” gibi kullanılan ifadeler bence yaşanan değişimin yanlış anlatımlarıdır. Kimileri “sosyalizm” ya da reel sosyalizm’in çökmesine bayram etti veya kahırlandı. Kimileri Doğu Bloku rejimlerinin “yıkılması”nı yeni bir başlangıç ilan etti veya bitiş olarak alkışladı.

Oysa biraz daha serinkanlı,

kafakarışıklığı ve demagojilerden uzak bakıldığında, ortada “çöken sosyalizm” ya da “yıkılan Doğu Bloku rejimleri”nin olmadığı, ya da çok fazla bir anlam ifade etmediği görülür.

İlkin; SSCB ve Doğu Avrupa'da yıkılan veya çöken şey “sosyalizm” değil keskinlikle... Ekim Devriminin mirası bürokrasi tarafından toprağa gömülebilecek çok olmuştur. Olmayan bir sistemin çökmesi de zaten sözkonusu olamaz. Buradaki rejimleri “reel sosyalizm” olarak adlandırmak da yanıltıcıdır. Belki bunlara “sanal sosyalizm” demek daha doğrudur.

İkincisi; Bir devrim ya da karşı-devrimden, bir çöküş ya da yıkılıştan siyasal anlamda bahsedebilmek için, iktidarların el değiştirmiş olması gerekiyor. Oysa, bu ülkedeki siyasi iktidarlar, rejimin egemenleri yerlerini olduğu gibi koruyorlar. Kendilerini “sınıf yerine ikame etmiş” olan egemen bürokratik aygıt, ayrıcalıkları ve sistematik yapısıyla yönetim gücünü elinde bulundurmaya devam ediyor.

“Sovyet” rejiminin bürokratlara kızıl yıldızlı kalpaklarının yerine, Teksas şapkaları giymeye başlasalarda, dün olduğu gibi bugün de siyasal gücü ellerinde bulundurmaya devam ediyorlar. Toplam artı-değerin üleşilmesindeki “aslan payı” da, sosyo-ekonomik sistemin “subaşları”da yine onların. SBKP rozetlerini çıkarıp atsalar da, bu eski yöneticiler yine siyasetin baş aktörü durumundalar. Eskiden de sık sık görülen klik çatışmalarını saymazsak aygıt yerli yerinde duruyor.

SSCB'nin BDT'ye dönüşümü ve çevre Cumhuriyet'lerin “Egemen”liklerini ilan etmelerinden sonra bile buraların yönetimleri de yine Sovyetik

Bürokrasinin yönetimi altında. Rusya, Ukrayna ve Byelo-Rusya'yı “Eski Komünist Önderler” yeni kimlikleri ile yönetmekte. Gorbaçov'un Dışişleri Bakanı Şvarnadze (Ed.) Gürcistan'ın Devlet Başkanı; Brejnev ve Andropov dönemlerinde SBKP MK üyelikleri ve KGB yönetimlerinde çalışan Haydar Aliyev, Azerbaycan'ın bir numaralı yöneticisi... Kazakistan'ın Nur Sultan Nazarbayev'i de, Kırgızistan'ın Askar Akayev'i de eski komünist parti yöneticileri. Hatta Kırgızistan, Türkmenistan gibi cumhuriyetlerde resmi olarak Komünist Partiler iktidardalar. Tepelerdeki bu görüntü aşağı doğru da hemen hemen aynen devam eder.

Öyleyse “yıkıldı”, “çöktü”, “dağıldı” denen ne?

Bürokratik kastların yıkılıp çökmediği, dağılmadığı oldukça açık! Ortada çöküşünden, yıkılıştan bahsedilecek bir sosyalizmden, sosyalist sistemden de söz edilemez. “YDD”cilerin ve emperyalist burjuvaji adına “şamata” yapanların, sosyalist sol'u da oldukça etkileyen propaganda bombardımanını bir yana bırakırsak; olup biteni kısaca özetleyebiliriz.

“Tek Ülkede Sosyalizm” mümkün müydü, değil miydi; Bu ülkelerde sosyalist kuruluş gerçekten yaşandı mı; yaşandıysa nasıl ve ne zaman geri dönüşler oldu tartışmalarını burada fazla yapmayacağız. Makalemizin ileriki bölümlerinde bir kaç saptama yapmakla yetineceğiz. Elbette bu konu oldukça önemlidir. Fakat hangisi, nasıl olursa olsun; resmi olarak “sosyalizm” iddiasındaki olan ve “Komünist

Parti'lerin iktidarda olduğu tüm ülkeler 1980'lerin sonuna gelindiğinde aşağı yukarı birbirine benzer biçimlerde yönetiliyorlardı. Hangi aşamalardan geçmiş olurlarsa olsunlar -ister hiç sosyalizm yüzü görmemiş olsunlar, ister sosyalizm kurulupda bir evrede revize edilmiş olsun, isterse yaşadıkları şeyin adına "sosyalizm" denmeye devam edilsin- bu ülkelerin rejimleri birbirilerine çok benzemektedir... Hatta birbirilerini kıyasıya eleştirmiş ve "Dünya sosyalist hareketlerinin merkezi" olma iddiasıyla rekâbet etmiş olan ülkeler bile sonuçta aynı hizaya gelmişlerdi: SSCB, ÇHC ve Arnavutluk... Merkez dışı duran Yugoslavya, Küba, Kore ve Vietnam'ı da özgünlüklerini vurgulamak koşuluyla listeye dahil edebiliriz.

1980 Sonlarındaki "Resni Sosyalist" Ülkelerde Durum Şuydu:

Genel karakteristik olarak, Türk Komünist Partileri, devlet aygıtıyla özdeşleşmiş, bürokratikleşmişlerdi. İşçi sınıfının ve emekçi yığınların siyasal yönetim üzerinde de, ürettikleri artı-değer üzerinde de hiç bir doğrudan veya dolaylı denetimleri söz konusu değildi. Parti-Devlet bürokrasisi, kendisini sınıf yerine ikame etmiş; yöneten, denetleyen, egemen ve ayrıcalıklı tek güçtü. Kitleler siyasete ve sisteme yabancılaşmışlardı. Bürokrasi ile kitleler arasında açık bir sınıf farkı, ayrıcalık yaşanmaktaydı. Toplumlarda genel olarak ahlâki bir yozlaşma ve sosyalist ideallerle uyumsuz bir sosyal-kültürel kirlenme söz konusuydu.

Üretici güçlerin gelişmesi durgun /dünya kapitalist standartlarına göre oldukça geri/, yaşam standartları son derece düşüktü. Kısmi sosyal güvenceler ve işsizliğin yaşanmasına karşılık, genel refah düşüklüğü, kapitalist dünyanın pompaladığı tüketim/reklam bombardımanı karşısında artan talebi karşılamakta tamamen yetersiz kalıyordu.

Ekonomiyi merkezi planlamayla idare eden bürokrasiler, mevcut sorunları aşmak için kontrollü olarak dünya piyasasına açılma ve kapitalist restorasyon programı uygulamaktaydılar. Kapitalist restorasyon uygulamakta kimileri (Yugoslavya ve Çin gibi) oldukça yol katetmiş olsa da kimileri de, daha geriden veya temkinli hareket etmekteydiler. Ama tümü de şu veya bu biçimde ekonomiyi "dış rekâbet" koşullarına uydurmak ya da zaten uygulamakta oldukları tekelci-bürokratik devlet kapitalizminin, kapalı ve

sınırlayıcı koşullarından çıkış aramaktaydılar.

Marksizm-Leninizm, bu devletlerin resmi ideolojisi olmaya devam ediyor ve bu, bürokrasiye içerdeki hegemonyasını meşrulaştırma imkanları sunduğu gibi, uluslararası alanda da politik manevra kabiliyeti sağlıyordu. Buna karşılık, her devlet tüm ideolojik-söylemini dış politika çıkarlarına göre değiştirmekte veya yeniden düzenleyebilmektedir.

1980'li yılların sonlarında Gorbaçov'un önderlik ettiği "Glastnost-Perestroyka" (açıklık ve yeniden yapılanma) politikası, kutuplaşmanın sona ermesi ve "küreselleşmenin" de başlangıcına işaret eder. Gorbaçov politikası yanılsamalar yaratsa da asıl olarak; mevcut tekelci devlet kapitalizminin kontrollü olarak dünya piyasasına açılması ve uyumlulaştırması (entegre edilmesi) demektir.

Bir bakıma ÇHC'de 1978'den beri bir derece ihtiyatlı olarak yürütülen program, genel-geçer bir ekonomik politika haline getiriliyordu. 1990'larda yaşanan hızlı dönüşüm ise bu politikaların kaçınılmaz sonuçları olarak gündeme geldi. "Berlin Duvarlarının Yıkılması", "İki Almanya'nın Birleşmesi" gibi dramatik siyasal değişimlerin yanı sıra esas olarak bu dönemi karakterize eden şey; söz konusu bürokratik oligarşilerin, ideolojik formasyon değiştirmeleridir.

Buna bir bakıma, dün "Sosyalizmi inşa" etme adına yöneten, planlayan bürokrasinin; bugün, sistemi dünya piyasasına entegre etme programıyla yönetmeye devam etmeside diyebiliriz. Sosyalist inşa'yı yapamayan Parti-Devlet aygıtı, bu kez kapitalist inşayı üstleniyordu. Bunun içinde zaten ödünç ve iğreti duran ideolojik malzemesini, simgelerini inanılmaz bir hız ve ustalıkla çıkarıyor. Çünkü ister "sosyalizmin inşası" ister piyasa kapitalizminin inşası adına olsun kendisi yönetmeye devam edecek, yeni sürecin önüne çıkacağı tüm siyasal, ekonomik, idari olanakları kendisi için kalıcı ayrıcalık ve statüler haline getirmeye devam edecek.

Bürokrasinin ideolojik-politik söylemini kolaylıkla değiştirebileceğinin bir hayli örneği vardır. Kuşkusuz burada anlatmak istediğimiz "gelene ağam, gidene paşam!" tarzındaki memur zihniyetinden çok daha farklı bir şey... Trajik biçimde katledilmesinden daha bir kaç hafta öncesine kadar IRKP Kongresinde Çavuşesku'yu ayakta alkışlayan ve bütün karar tasarılarını "firesiz" onaylayan delegelerin hiçbirini, katledilmesi sırasında ona sahip çıkmamışlardı. Ölümünün üzerinden daha 5-6 yıl geçmeden onu "vatan haini" ilan edip ismini ulusal

Marksizm-Leninizm, bu devletlerin resmi ideolojisi olmaya devam ediyor ve bu, bürokrasiye içerdeki hegemonyasını meşrulaştırma imkanları sunduğu gibi, uluslararası alanda da politik manevra kabiliyeti sağlıyordu. Buna karşılık, her devlet tüm ideolojik-söylemini dış politika çıkarlarına göre değiştirmekte veya yeniden düzenleyebilmektedir.

1980'li yılların sonlarında Gorbaçov'un önderlik ettiği "Glastnost-Perestroyka" (açıklık ve yeniden yapılanma) politikası, kutuplaşmanın sona ermesi ve "küreselleşmenin" de başlangıcına işaret eder. Gorbaçov politikası yanılsamalar yaratsa da asıl olarak; mevcut tekelci devlet kapitalizminin kontrollü olarak dünya piyasasına açılması ve uyumlulaştırması (entegre edilmesi) demektir.

marştan, küllerini Kremlin Duvarı'ndan çıkarmak için yarışan da Stalin'in ürkütücü bürokrasisinden başkası değildir. Fakat burada daha da kapsamlı bir olguya işaret etmekteyiz;

Burada sadece ideolojiye uyan, tabii olan değil; bizzat onu kendisi için devletin resmi ideolojisi olarak üreten devlet/parti bürokrasisi söz konusudur. Yine kendi statükosu merkezde olmak kaydıyla bürokrasi yukarıdan aşağı doğru ideolojik-politik söyleminde köklü

1 Mayıs 93 olaylarında yaralanan bir komünist

bir değişikliği iradi olarak gerçekleştirmektedir. Kuşkusuz bu keyfi bir tercih olarak değil, bir içi zorunluluk olarak kendini dayatan koşulların ürünü olarak ortaya çıkmaktadır.

Eğer 90'larda yaşanan şey gerçekten de bürokratik rejimlerin çökmesi olsaydı; bunun sosyalizmin önünde gerçekte asıl büyük gerici engel olan bu yapıların tasfiye olması ile sosyalizme doğru gerçek büyük ilerleme olarak görmek gerekirdi. Fakat hayır, bürokratik rejimlerin muhalifleri "sosyalist hareketlerden" değil, Batı'nın hararetle desteklediği burjuva liberal akımlardan oluşuyordu.

Sonuçta bürokratik rejimlere "sol"dan kitle muhalefeti değil, daha sağdan her türlü burjuva muhalefet gelişti. Kitlelerin rejime karşı hoşnutsuzluklarını sosyalist hareket değil, bu sağ muhalefet teslim

etti. Çünkü rejim kendini sosyalist olarak tanımlıyor, uygulanan şey her ne ise kitleler bakımından "reel" olmasa bile "sanal" olarak sosyalizm olarak -komünizm olarak- algılanıyordu. Buna rağmen bürokratik aygıtlar sağ-muhalefet tarafından da yıkılmadı. Bürokrasi zaten kendini çoktan hazırlamış olduğu entegrasyon programını bizzat yürütmeye ve bunun avantajlarını statüye dönüştürmeye karar verdi. Bunun içinde resmi devlet ideolojisi olarak tüm sosyalizm söylemi ve simgeleri terkedildi. Aslında buna sosyalist terminolojinin bürokrasilerin elinden kurtuluşudur da diyebiliriz. Ama nasıl bir "kurtuluş!.." İçi boşaltılmış, kullanılmış, tecavüze uğramış ve milyonların gözünde önemli bir prestij kaybına uğratılmış olarak! Sosyalizmin "yıkılışı", çöküşü diye diye emperyalist burjuvazi tarafından düşün bayram edilen şey SSCB ve Doğu Bloku devletlerinin "Resmi İdeolojisi olarak sosyalist söylemden vazgeçmelerinden başka bir şey değildir. Ve bu, sözkonusu rejimleri bu kez "sanal" olarak değil "gerçek" muhtevaları ile algılanmaları bakımından kitleler için de yararlıdır, sosyalist hareketler için de...

Çünkü birazdan tartışacağımız gibi halen resmi ideoloji olarak "Marksiz-Leninizm" söylemini kullanmaya devam eden, iktidarda resmi Komünist Partilerin "tek parti iktidarını" sürdürdüğü Çin Halk Cumhuriyeti'nin uygulamakta olduğu değişim programı özünde Rusya'da, Doğu Avrupa'da uygulanmakta olanlarla aynıdır. Bürokrasi iktidarlarının niteliği üzerinde bitmek bilmeyen yanığı, kullanılan resmi ideolojik söyleme dayanarak açıklamalar yapılmaya çalışıldıkça süreceğe benzemektedir.

Şu halde emperyalist kapitalist sistemin bir parçası olarak kabul edilmeleri gereken bu bürokratik rejimlerin, "Yeni Dünya Düzeni" ve "Küreselleşme" konseptinde uygulamakta oldukları program, bu ülkelerin kapalı ekonomik sistemlerinin dünyanın genel-geçer kapitalist piyasa kurallarına ve onun siyasal izdüşümlerine uyumlaştırmaktan başka bir şey

değildir.

Dikkat edilirse bu program, sözkonusu rejimlerin başka bir burjuva iktidarı tarafından alaşağı edilmiş ve bu "karşı-devrim" iktidarlarınca değil, dün ülkeyi "sosyalizm" söylemiyle yönetmiş olan aynı bürokratik aygıt tarafından yürütülmektedir. Ve yine dün olduğu gibi yukarıdan aşağıya.. Yine bürokratik kastın ayrıcalıklı statülerini koruyarak veya değiştirerek... Kuşkusuz emperyalist burjuvazi için burada önemli olan şey, SSCB ve Doğu Avrupa ülkelerinde üretilen artı-değerin kendilerine kısıtlanmasız olarak açılmış olmasıdır.

Bu ülkelerde artı-değerin paylaşımcısı olarak mülk sahibi bürokratik aygıtların veya gerçek anlamda yerli kapitalist girişimcilerin /burjuvazinin bizzat kendisinin/ bulunup bulunmaması ikincil bir sorundur. Üstelik tüm olumsuz özellik ve geriliklerine karşılık eski sistemin "sosyal güvenlik, işsizlik" gibi alanlarda tutturduğu düzeyin birden bire alabora olması karşısında yükselecek halk muhalefetine bu bürokratik aygıtların kendilerinin karşılayacak olmaları da ayrı bir avantaj sayılabilir... "Ölüyü sahibine çektirmek" gibi bir şey bu.

"Globalizm" in gerçek uygulayıcı aktörleri olarak adına eskiden ve bazılarına halen sosyalist denen bu resimler entegrasyon programını üç ayrı biçim içerisinde uyguluyorlar: İlki, Önderliğini Rusya'nın yaptığı eski SSBC Cumhuriyetlerinde, bizzat eski bürokratik aygıtın yürüttüğü sosyo-ekonomik entegrasyon...

İkinci Grup: Polonya'daki örneğin ardından giderek eski rejimin bürokratik aygıtı ile burjuva muhalefetin bir biçimde uzlaştığı ve karma bir tarzda birlikte yürüttükleri uyum programı...

Üçüncü Grup: SSCB cumhuriyetlerinin uyguladığı uyum programına benzer bir entegrasyonun, KP iktidarı, Kızıl Bayrak ve M-L söylem altında yürütülmesi...

Çin Halk Cumhuriyeti, Küba ve Kuzey Kore gibi ülkelerde bugün uygulanmakta olan rejimlerin "Sosyalizm" olarak tanımlanmasının ne derece mümkün olduğu tartışması bir yana, bu ekonomilerin piyasaya kapalı olmaları tezlerimizi ortadan kaldırmamaktadır.

Birinci Grup:

"Sosyalizmin Anavatanı"nda İzlenen Yol: Rusya Örneği

Burada başından beri tüm süreçlerde bürokratik aygıtın insiyatifi sözkonusudur. Değişenler iç ya da dış etkenlerle biçim değiştirse de özünde bürokratik kastın bilinçli programları olarak yürütülmüştür. Kuşkusuz bu,

bürokratik aygıtların keyfi tercihleri olarak belirlenemez, kapalı ekonomik sistemler direnmelerinin son sınırına gelmişlerdi: zaten ayrıcalıklı statülerle beslenen bürokrasisinin piyasa koşullarına direnmesi için de bir neden yoktu. Bu yönde bürokratik aygıtın siyasal insiyatifinin en yetkin temsilcisi **Gorbaçov**'dur. Gorbaçov'un temsil ettiği grup, piyasa entegrasyon sürecine "Sosyalizm söyleminin", "siyasal kurumlarının kendisi"ni de dahil etmişti. Böylece iktidardaki Komünist Partiler Batı Avrupa'daki "Sosyal Demokrat" partilerin kopyaları haline geliyorlardı. Ama **Yeltsin**'le temsil edilen kanat, daha acar ve hızlı çıktı. Eski sosyalist terminoloji, simge ve kurumların entegrasyon programı için gerekli olmadığı, hatta ayakbağı olduğu, entegrasyona uyarlı daha genel burjuva siyasal söylem ve kurumların gerekli olacağını savundu. Sonuçta değişim programının mantıksal tutarlılığını da bu grup temsil etti.

Dikkat edilirse eski SSCB'nin merkezi Cumhuriyetleri Rusya, Byelo-Rusya, Ukrayna, Kazakistan'da burjuva muhalif akımlar ve rejim karşıtı kitle eylemlilikleri fazla gelişkin değillerdi. Buna karşılık zorla Sovyetize edilmiş olan ve Kızıl Ordu zoruyla SSCB'ye dahil edilmiş olan Cumhuriyetlerde rejim karşıtı muhalefet hem örgütlü, hem de kitlesel bir nitelik kazanmıştı. Toplumsal hafızaları ve sınıf refleksleri henüz kaybolmamış olan Baltık Cumhuriyetlerini -Letonya, Litvanya ve Estonya'yı-, bu nedenle bürokratik aygıtla burjuva muhalefetin uzlaştığı 2. grup, Doğu Avrupa ülkelerine dahil etmek gerekecektir.

Benzer bir gelişimi Kafkas Cumhuriyetleri, Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan için de söylemek ve onları da 2. gruba dahil etmek sözkonusudur. Çünkü buralarda da insiyatif hem Moskova bürokrasisinin, hem de yerel bürokratik aygıtın denetiminden çıkmıştı. Kendi dinamikleri üzerinde örgütlenmiş olan "Halk Cephe"leri kitlesel bir güce ulaşmış ve yönetimleri tasfiye noktasına gelmişlerdi. Bu ülkeleri 2.gruba katmamıza engel olan bir dizi siyasal gelişme ve müdahaleye son 7 yıl içinde tanık olduk. Bu da sözkonusu Kafkas Cumhuriyetlerinin hem birbirleriyle hem kendi içlerindeki ulusal çelişmelerin, Moskova tarafından ustaca kullanılması durmadan savaştırılmalarıdır. Binlerce yıllık Rus Kafkasya'da etkin oldu. Sonuçta eski "Sovyet" Bürokrasisinin bütün gözde temsilcileri burjuva muhalefet karşısında

bir biçimde üstünlük kazandı. Darbeler, etnik çatışmalar, dış müdahaleler etkili oldu.

Bugün Kafkasya Cumhuriyetlerinde Merkezi Moskova bürokrasisinin etkinliği ile yerel bürokratik aygıtların insiyatifiyle, birlikte aynı zamanda geleneksel burjuva muhalefetinde ortak edilmeye çalışıldığı bir geçiş programı uygulanmaktadır.

Bu gelişmeler olmasaydı Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan'ı 2. gruba dahil edebilirdik. Hatta diasporadaki sermaye gücü, deneyimi ve niceliğiyle Ermeni burjuvazisi, Ermenistan'da eski bürokratik aygıtla uzmanlaşmaya bile gerek duymaksızın uyum programını bizzat kendisi uygulayabilirdi. Aynı şeyi Türkiye'nin aktif karışmacılığı nedeniyle Azerbaycan için söylemek mümkündür. Belki de bu etkenler taktik geri çekilme içindeki Rusya'nın büyük devlet politikası ve olanaklarını kullanması için karşıt bir yol oynadı.

Sovyet Bürokrasisinin merkezden yürüttüğü uyum programı sonuç olarak, yalnız ideolojik değil, siyasal kurumlar ve hukuksal yapıda da buna denk gelen değişiklikleri zorunlu kıldı. SSCB'nin BDT'ye dönüşmesi; Birlik Anayasası ve yeni hukuksal düzenlemeler; parlamenter demokrasi vb. gibi kurumsal değişiklikler bunlar. Ama bürokrasi öncülüğünde kurulan "demokrasi"nin ne menem bir şey olduğu; bir yıl önce tankların üzerine çıkarak demokrasi gösterisi yapan Yeltsin'in bir yıl sonra aynı tanklara parlamento binasını bombalattırması; bağımsızlık için savaştan Çeçenistan'ın tarumar edilmesi, KP'nin yasaklanması gibi icraatlarla belli oldu: Bürokrasi "burjuva demokrasisi" dersini iyi çalışmıştı!

Asıl olarak ekonomik uyum programına gelince; bu bir yanıyla hızlı bir özelleştirme, yani ulusal-yerel bir kapitalist sınıfın yaratılması sorununu gündeme getiriyor. Diğer yanıyla pazarın tüm kurallarıyla dışa açılması ile birlikte de iç pazarın nasıl paylaşılacağı sorunu gündeme geliyor.

Birbirine bağlı olarak bu iki sorunun cevap anahtarı da yine bürokraside durmaktadır. Uluslararası sermayenin Rusya/BDT pazarındaki paylaşımcı ortağı bürokratik kastın/devletin bizzat kendisi olacağı gibi, ulusal-yerel girişimci sınıf (Tıpkı Kemalist iktidarın Türkiye'de 70 yıldır yaptığı gibi) devletin kendisi tarafından yaratılacaktır. Bu da sonuçta aynı kapıya çıkar: BDT'nin girişimci "yeni burjuva sınıfı" bürokrasiden, onun işbirlikçileri ve çevresinden oluşacak ve onun koruması altında büyüyecektir. Böylece uyum

Sovyet Bürokrasisinin merkezden yürüttüğü uyum programı sonuç olarak, yalnız ideolojik değil, siyasal kurumlar ve hukuksal yapıda da buna denk gelen değişiklikleri zorunlu kıldı. SSCB'nin BDT'ye dönüşmesi; Birlik Anayasası ve yeni hukuksal düzenlemeler; parlamenter demokrasi vb. gibi kurumsal değişiklikler bunlar. Ama bürokrasi öncülüğünde kurulan "demokrasi"nin ne menem bir şey olduğu; bir yıl önce tankların üzerine çıkarak demokrasi gösterisi yapan Yeltsin'in bir yıl sonra aynı tanklara parlamento binasını bombalattırması; bağımsızlık için savaştan Çeçenistan'ın tarumar edilmesi, KP'nin yasaklanması gibi icraatlarla belli oldu: Bürokrasi "burjuva demokrasisi" dersini iyi çalışmıştı!.

programına "Sovyet" bürokrasisinin neden bu kadar "teşne" olduğunun cevabı da kendiliğinden ortaya çıkar.

Uyum programı sürecinin BDT'te nasıl bir egemen sınıf tablosu çıkaracağı aşağı yukarı belli olmuştur.

Bürokrasi; Devlet İşletmeleri, bankalar, temel ayrıcalıklar üzerinde toplumsal artı-değerin üleşilmesindeki aslan-payını korumaya devam edecektir. Bu olanaklar bir yandan piyasaya uygun normlarda mülk sahibi sınıf haline gelmek için kullanılacak, diğer yandan bürokratik aygıtın bir yönetici sınıf olarak alışık olduğu ayrıcalıklar yeni

gayet net anlatır. ¹ Bu tabloya "yabancı sermaye" olarak çok uluslu tekelleri dahil ettiğimizde bu günkü BDT ve eski "Doğu Bloku" ülkelerindeki artı-değerin paylaşımını kapitalizmin "aç kurtları'ndan" oluşacak demektir. Bir yandan büyük bir mali güç, teknolojik üstünlük ve deneyimleriyle uluslararası sermaye; öte yandan eski kamusal mülk sahipliği ve yöneticilikten gelen gücünü yeni özel mülkiyet sahipliği ve girişimciliğiyle değiştirmeye çalışan bürokrasi; diğer yandan eskiden gayri-meşru, şimdi yasal olarak soygun yapan

yerel-ulusal mafya grupları... Ve tabii bütün bunların kendi aralarındaki ilginç bağılıklıkları, birliktelikleri veya çatışmaları...

2. Grup

Muzaffer Kızıldoru'nun Ürünü Rejimlerde İzlenen Yol: Polonya Örneği

Burada olup bitenler, eski SSCB'den az-çok örgütlenmiş ve kitlesel bir burjuva muhalefetin varlığı ve bürokratik aygıtın insiyatifini koruyamayarak belirli bir uzlaşma, karma yönetimlerin oluşmasıyla ayrılır.

Bu farklılık, bu ülkelerdeki sosyalist iktidarların oluşu ve geçirilen süreçlerde yakından ilintilidir. Blok dışındaki **Yugoslavya** ve **Arnavutluk** 'un özgün durumları nedeniyle ayrıca ele almak gerekiyor. Çünkü bunlar hem "Moskova

¹ **Petrolcü Vladimir Potanin, Dış Ticaret Bakanlığı'nda; Petrolcü Boris Beresowski Bilimler Akademisi'nde matematik öğretmeniydi. Bugün 2.4 milyar dolarlık özel serveti olan Chodorkowski ise Komünist Gençlik Örgütü Komsomol'un Moskova İl Başkan Yardımcılığı'nı yapıyordu. / 7 Kasım 1997- Milliyet / Diğer bir örnek ise; bir süredir Türkiye gündemini oluşturan "Susurluk Kazası" nedeniyle Savcı Kutlu Savaş'ın Ocak 98'de hazırlanmış olduğu Susurluk Raporu'nda görülmektedir. Eski SBKP MK üyesi şimdiki Azerbaycan Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev'in oğlu İlhan Aliyev'in bu raporda adı geçmekte ve mafya ile ilişkisi olduğu belirtilmektedir. Yine 14.2.1998 günü aynı savcının yaptığı açıklamada H.Aliyev'in direkt Susurluk olayında karanlık işlere karıştığı açıklanmıştır**

biçimler altında da olsa devam ettirilecek. Bürokrasi dışı açılımda uluslararası şirketlerin, tekellerin en büyük partneri, rakipsiz işbirlikçisi olarak hem iç-hem dış pazarın/ küresel artı-değerin/ pay sahipleri arasına girme fırsatı yakalayacaktır. Bu, bürokrasinin de süreçteki değişim çizgisini gösterir.

Özellikle BDT Cumhuriyetlerindeki hızlı özelleştirme sürecinde kendini gösterebilecek, sermaye birikimi yapma şansı olan bir sınıf ancak bürokrasinin eski soyguncu ortakları ve yöntemleri ile türeyip palazlanmış olan "Devlet Mafyası" olabilir. Bu nedenle eski SSCB'nin yeni, cevval sermayedar sınıfı ancak her türlü gayri meşru işler, rüşvet, kaçakçılık vb. ile organize olmuş ve sermaye biriktirmiş olan Mafya gruplarından türeyebilir. Bütün işaretler de bunu doğrulamaktadır.

Üçüncüsü, bürokrasi bizzat kendisi, yakın çevresini kayıran bir torpil ve korumacılıkla uydu bir sermaye sınıfı yaratacak. Böylece hem kendi ikbalini 'bal tutan parmak yalar" misali hazırlarken, bu vasilik nedeni ile burjuva gruplar üzerindeki siyasal vesayetini korumayı umacaktır.

Serbest piyasa ekonomisine geçtikten sonra Rusya'nın "Dolar Milyarderi" olan 7 kişinin hepsinin servetlerini son 10 yıl içinde yapmış olmaları ve babalarının Komünist Parti'nin önde gelen yöneticilerinden olmaları bu durumu

merkezli Doğu Bloku'nun dışına düşmüşlerdi, hem de bu ülkelerdeki sosyalist iktidarlar Faşist Alman işgaline karşı bizzat ulusal kurtuluşçu sosyalist partizan savaşıyla kurulmuştu. Kızıl Ordu burada sözkonusu devrimleri koruyan bir dış etken oluşturur.

Oysa **Bulgaristan** dışındaki diğer tüm "Doğu Bloku" ülkelerindeki rejimler iç dinamiklerden çok, Kızıl Ordunun buraları ele geçirmiş olması, Dünya paylaşımında çizginin "beri yanına" kalmalarıyla kurulmuşlardır; **Romanya, Polonya, Macaristan, Çekoslovakya, Baltık Cumhuriyetleri ve nihayet Doğu Almanya...**

Bu ülkelerde eski burjuva sınıfının hafızası henüz oldukça yenidir. Burjuva muhalefet tarihsel temellere sahiptir ve Batı Avrupa ile daha sıcak ve doğrudan ilişkilere sahiptir. Sosyalist iktidarların yozlaşması ve bürokratik mekanizma SSCB'den daha çabuk ve etkin oluşmuş, uydu-ekonomik ve politik nitelikleriyle çok daha çabuk yozlaşmıştır. Bu nedenlerle piyasa ekonomisine açılma yönünde SSCB'den farklı olarak güçlü bir burjuva muhalefet her zaman varoldu; 1956 Macaristan ve 67 Çekoslovakya'yı anımsayalım. 1980'li yılların başlarında ise Doğu Avrupa'da Katolik Kilisesi'nin en güçlü olduğu yerde **Polonya**'da, rejim muhalefeti hızla kitleselleşti ve bürokratik aygıtı istemeye istemeye reformlara doğru itti. Aygıtın askeri darbeye dahil her türlü baskıcı yöntemi denediği fakat muhalefeti geriletmediği Polonya'da 90'lı yıllara gelindiğinde bir "uzlaşma" ve karma bir rejim oluşmuştu bile. Aslında Doğu Avrupa'yı 90'lı yılların başlarında kasıp kavuran kitlesel gösteriler ve dinamik süreci Polonya 10 yılda katetmişti. Polonya'nın 10 yılda ulaştığı noktayı Doğu Avrupa ülkeleri hızlı dünya konjonktürü nedeniyle bir yıl içinde katettiler.

SBKP örneğiyle zaten kendilerini entegrasyon programına hazırlanmış olan Doğu Avrupalı bürokratik rejimler, kitle gösterileri ve muhalefet karşısında insiyatifi daha fazla kaybetmemek için **uzlaşmayı** seçtiler. Uyum programı böylece karma bir siyasal grup tarafından sürdürüldü.

Doğu Avrupa rejimleri içinde uyum programına ayak direyen sadece **Romanya**'dır. Hem muhalefet hem de SSCB'nin öncülük ettiği entegrasyon programına direnmeyi **Çavuşesku**'lar hayatlarıyla ödediler. Eski rejimin yöneticileri hem bir iç-darbe, hem de kitle ayaklanmasıyla aşağı edildi. Dünyada ilk kez insanlar odalarının içinde televizyonlardan naklen ihtilal

yayını izlediler. Eski rejimin baskıcı yöntemlerine karşı Romanya'da meydanlara taşan halk, batılı yayın organlarının pompaladığı cicili bicili tüketim toplumu ve siyasal özgürlüklere giden yolun Çavuşesku'ların cesetlerinin üzerinden geçtiğine inanarak, rejimin tüm simgelerini kendi elleriyle parçaladı. Bu yüzden Romanya'daki geçiş süreci çok daha kaotik oldu; büyük umutlarla refah beklentisiyle başkaldıran kitleler, birden bire kendilerini daha büyük bir yoksulluk, işsizlik ve sefaletin kucagında buldular; Romanya'nın emek gücü ve insanı tam anlamıyla "pazara" düştü... Piyasaya uyum sürecini **Kadarizmin** kapitalist restorasyonda kazandığı birikimle en kolay geçiren ülkelerden biri **Macaristan** diğeri de, gelişkin bir endüstri ve sosyal bünyeye sahip olan **Çekoslovakya**'dır. Öyleki Çek ve Slovakların yönetimlerini ayırmaları bile son derece sessiz ve barışçıl biçimde gerçekleşti.

Bulgaristan ise bürokratik rejimler içinde Balkanlar ve Ortadoğu kaçakçılığının devlet eliyle düzenlendiği tek ülke olarak, piyasaya "işbitirici" girişimcilerini ortak etmekte güçlük çekmedi!...

Blokun en güçlü endüstri ve üretim gücüne sahip ülkesi **Doğu Almanya** ise Batı tarafından tam anlamıyla **ilhak** edildi. Burada bürokrasinin iktidarda kalma şansı hemen hemen hiç yoktu. Çünkü yanı başındaki ulusdaşı **Federal Almanya**'nın emperyalist mali sermayesi ve siyasal gücü buna olanak vermezdi. Doğusu da piyasa ekonomisine geçme kararından sonra iki **Almanya**'nın birleşmesi artık sadece **ulusal sorun** haline geliyordu. Bu durumda piyasa ekonomisinin devri olan **Almanya**'nın yapacağı tek şey "eski parçasını" **satın almaktan** ibaretti. Bunu da hem Rusya'ya verdiği ekonomik ve siyasi rüşvetlerle, hem de Doğu'yu tümüyle kendine entegre etme maliyetiyle seve seve ödedi. Özcesi Doğu Almanya'nın piyasaya entegrasyonu ve genelde bürokratik rejimlerin küreselleşmenin bir parçası olmaları; iki Almanya'nın birleşmesi ve Berlin Duvarının yıkılması ile sembolize olmuştur diyebiliriz.

Avrupa'nın iki özgün "sosyalist" rejiminden biri olan **Arnavutluk**, hem Çin hem SSCB'ye çok keskin eleştiriler yöneltmiş olmasına karşılık, eleştirdiği iktidari içine düşmekten kurtulamadı. Enver Hoca'nın ölümüyle birlikte, karizmayla ayakta duran bürokrasi, diğerlerinin izini sürmeye başladı. İktidari güçlerin son derece zayıf olduğu, Daşkent Tiran sokaklarındaki otomobillerin bir elin parmaklarıyla

sınırlı olduğu, yaşam standartlarının ise sefalet sınırlarında durduğu **Arnavutluk**'ta halkın "tarlı köyün kavalcılarının" peşine takılmaması imkansız gibiydi. Arnavut emekçilerinin emek gücü ve insanı da böylece Balkanlar ve Akdeniz ülkelerinin gündelik pazarına açılmış oldu.

Daha başından sosyalizm ve kapitalizm arası "karma" bir yol izlemiş olan, piyasayada yabancı olmayan **Yugoslavya**'da sorun, ulusal-devletler temelinde iç pazarın paylaşımı kavgasına dönüştü. Globalleşen pazarın küçük aktörleri olmak üzere, bir alan kapma telaşına düşen ulus-devletçiler Balkanların ortasında tam bir boğazlaşma yaşadılar. SSCB'yi de stabilize etmek için "**Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkını**" Estonya, Letonya, Litvanya için savunmuş olan YDD'ciler, muratlarına erdikleri için bu ilkedden iki yüzlüce geri dönmüşler; "birlikler", "federasyonlar" vaat eder olmuşlardı. Tam da bu kaos eski Yugoslavya'nın iki büyük devlete **Sırbistan** ve **Hırvatistan** 'a bölünmesi, diğer küçüklerin ise bunlara tabi kalmayıp bağımsızlaşmak istemesiyle (**Slovakya**, **Makedonya**, **Bosna-Hersek**, **Karadağ**) derinleşti. **Bosna-Hersek**'in bağımsızlığı sorunu Balkanlar'da yüzbinlerce insanın kaybına neden olan bir yerel savaşa dönüştü.

Dikkat edilirse Balkanlar'da ve Kafkasya'da yaşanan çatışmalar, piyasa sürecinde yer almak isteyen ulusal burjuvazilerin varolma savaşı olduğu kadar, büyük devletlerin küçük uluslara hükmetme; buna karşı ulusal kimlik-özgürlük mücadelesinin de yansımalarıdır. YDD'nin de "küreselleşme ve post-modernizm" hikayelerinin tüm cilası öncelikle buralarda dökülmüştür.

3. Grup

"Kızıl Yıldızlı Kapitalizm" :

Çin Halk Cumhuriyeti

Çin örneği, makalemiz boyunca anlattığımız "piyasaya entegrasyon programı serveni" için, resmi ideoloji olarak "sosyalizm"den, onun simgesel kurum ve organlarından vazgeçmek gerekmediğini, bunun zorunlu bir şart olmadığını ortaya koyuyor.

Belki de artık bir milyarı aşan ürkütücü nüfusu ve muazzam potansiyelleri ile Çin'in, zapturapt altında piyasaya açılması; kontrolden çıkıp sonuçları kestirilemeyecek bir göç veya toplumsal patlamalara neden olmaması için emperyalist burjuvazi tarafından özellikle istenen birşeydir bu.

Orak-Çekiç simgeleri altında da pekâla

piyasa kapitalizmi yapılacağını zaten Gorbaçov belirtmişti. Eski SBKP yerine ikâme edilen **Zuganov** önderliğindeki **Rusya Federasyonu Komünist Partisi** iktidara gelirse "bu, kapitalizmin, sosyalizmin kızıl bayrağı altında kurulması anlamına gelecektir; bu, Latin Amerika ülkelerinde görülen bağımlı kapitalizmin sosyal-liberal bir ikinci baskısı olacaktır." diyen A. Lapin² haksız değildir.

Kapitalist restorasyonun en kararlı ve bilinçli uygulayıcısı ÇKP ve Çin bürokrasisi oldu. **Mao Zedung** döneminde, SSCB'yi sosyalizmden ayrılıp kapitalizme sapmak ve "sosyal-emperyalist" bir devlet haline gelmekle suçlayan ÇKP, sanki "bu işi biz sizden daha iyi yaparız" der gibi 1978'de "dünyaya açılma ve ekonomiyi

liberalleştirme" kararını açıklamıştı.³

Çin'deki sosyalist piyasa ekonomisi 1978'lerden beri evrimleşerek gelişmektedir. ÇKP, bürokrasi eliyle özel girişimciler (burjuva sınıf) yaratmaya daha o zaman başladı ve 1993'de parlamentoya bu grubun temsilcileri resmi olarak katılmaya başladılar. Bir dönemin Komünal Çiftlikleri, restorasyon döneminde Köy Kasaba İşletmeleri (KKİ) olarak, devlet/özel girişimci melez birimler halinde ekonominin temel taşlarını oluşturdu. Böylece tarımsal nüfusun artı-değer üretimi ile piyasa için gerekli olacak sermaye birikim kaynakları ülkenin tüm bölgelerinde garantiye alınmış bulunuyor.

Çin piyasaya açılma yolunda da diğer rejimlerden daha önde gidiyor.

Bir farkla ki, Çin pazarının talipleri daha çok Asya-Pasifik bölgesinden oluşmakta. Bürokrasinin uluslararası sermayeye kapıları açarken bundan yararlanma tavrına bir örnekte, bu pazarda "rüşvet ve özel çıkar" olmadan girişim yapılamaması. Bu tip bağlantıları ise kültürel yakınlıkları nedeniyle kurma şansına en çok Asya-Pasifik bölgesi sahip. Çin ayrıca Borsaya sahip ilk komünist ülke olarak (Şanghay ve Shenzen'de) da tarihe geçti 1992'de. Fakat Çin'in kapitalist restorasyonundaki en karakteristik özellik Ordunun (militarist bürokrasinin) durumudur. Türkiye'dekine benzer bir şekilde Çin Halk Kurtuluş Ordusu, 20 binden fazla işletmeye ortak olarak katılıyor. (OYAK'ı anımsayalım!)

Endüstri, tıp, ulaşım, taşımacılık ve

² A. Lapin, "Tüm Birlik Bolşevik Partisi Yöneticisiyle Görüşme", *Proleter Doğru*, s.1, s. 74, 1994

³ Deng Xiaoping önderliğindeki 11. Merkez Komitesi'nin 3. oturumu (1978)

inşaattan, turizme kadar çok çeşitli sektörlerde Halk Kurtuluş Ordusu (HKO) Çin ekonomisinin bir parçası, ekonomide HKO'nun bir parçası haline gelmiş. Şu anda dünyanın büyük ekonomisi durumunda olan Çin'in bu tempoyla giderse 2000'li yıllarda ABD ve Japonya'yı da geride bırakarak birinci güç haline geleceği tahminleri yapılıyor.⁴ Elbette ekonominin büyümesi aynı oranda yaşam standardının, refahında büyüyeceği anlamına gelmiyor. Sınıfların gelişimi ve sosyal farklılıklar, eşitsizlikler çok daha fazla büyüyecek.

1997 yılında Çin, Hong-Kong'un yönetimini İngiltere'den törenle devraldığına kimileri -konuya halen eski bilgilerle bakanlar- iki ayrı sistemin birbirine nasıl uyacağı gibi anlamsız sorular sorabildiler. Oysa Çin, Hong-Kong'u devralmadan çok önce Hong-Kong sermayesi Çin'in içine yerleşmiş, ekonomiyi işgal etmişti bile. Çin'e taşınan en büyük sermaye Hong-Kong'a aittir ve bundan çok uzun yıllar önce Çin ve Hong-Kong ekonomileri bütünleşmişti. ÇKP'nin Eylül 1997'de yapılan 15. Kongresinde, Devlet ve Parti Başkanı Jiang Zemin'in önerileri doğrultusunda ikibin delege, devlet işletmelerinin değişik mülkiyet biçimlerine dönüştürülmesini onayladı. Delegeler yine oybirliği ile Deng Xiao Ping'in ekonomik öğretilerinin parti programına alınmasına da karar verdiler. Kendilerinin "sosyalist pazar ekonomisi" adı verdikleri entegrasyon programının yeni aşamalarına göre, ilk etapta büyük devlet işletmelerinin dörtte üçünün hisse senetleri yoluyla anonim şirketlere dönüştürülmesi ve 130 bin kamu işletmesinin de verimli olmadıkları gerekçesiyle kapatılmaları planlanıyor. Kongrede bir basın toplantısı düzenleyen ekonomi Bakanı, bunun "güçlülerin yaşayacağı, zayıfların kaybolacağı bir sistem olacağını" belirtiyor. Bunu bir yerlerden hatırlıyoruz değil mi? Çin pazarının büyüklüğü, olanakları ve gücü gözönüne alındığında emperyalist burjuvazinin; piyasaya entegrasyon sürecini "başarıyla" yürüten Çin bürokrasisine, ÇKP'ye, Kızıl Yıldız ve sosyalist sembollere neden bu kadar hoşgörülü yaklaştığı çok daha iyi anlaşılır.

Örneklerin Genel Sonuçları

Genel hatlarıyla üç ayrı yol izlese de

⁴ John Naisbitt, "Global Paradoks", "Büyüyen Ekonominin Güçlenen Küçük Aktörleri", "Ejderha Yüzyılı: Çin Topluluğu Parçalarından Güç Alıyor" Sabah Kitapları, 1994- İstanbul

bir zamanların "Sosyalizm" kurma iddiasındaki Komünist Parti ve Devlet aygıtının (bürokratik kastın) harıl harıl dünya kapitalist piyasasına entegrasyon programını yürüttükleri, bunun öncülüğünü yürüttükleri görülmektedir. Herşeyden önce bu, bürokrasilerin sistemin mantığıyla uyumlu mülk sahibi sınıflar haline gelmeleri için geçirdikleri bir transformasyon sürecidir. Bu yüzden uyum öncelikle bürokratik aygıtların kendileri için geçerlidir.

Bütün örneklerde sözkonusu rejimlerdeki emekçi yığınların mülkiyet ilişkileri, üretim tarzı içindeki rolleri değişmemektedir; hatta yaşam standartları ve sosyal güvencelerinde düşüşler ve sarsıntılar olmaktadır. Tüketim malzemelerinin çeşitlenmesi ve kalitelenmesinin bedeli daha çok yoksullaşma ve işsizlik olarak ödenmektedir. "Uyum" ve "Geçiş" programlarında emekçi sınıflar sisteme "yabancılaşmalarının" bir ürünü olarak ya edilgen ya da, piyasaya geçiş sürecini hızlandıran muhalefetin aktörleri olarak yer almışlardır. Beklenildiğinin aksine bürokratik rejimlerin, "reel sosyalizm"lerin devrimci sosyalist eleştirisi ve alternatifinden hareket eden sosyalist muhalefet sözkonusu olmamıştır. Denilebilir ki, "sosyalizmin yenilgisi" ya da "bunalımından" bahsedilecekse bu, bürokratik aygıtlar piyasa ekonomisi programını uygulamaya karar verdikleri için değil; bir zamanların sosyalist iktidarlarına güç vermiş olan kitlelerde sosyalist muhalefetin örgütlenememiş olması, prestijini yitirmiş olmasında durmaktadır.

Bu makalemizin temel düşüncesini bürokratik aygıtların kendilerini egemen sınıf yerine koyarak yönettikleri rejimlerin çökmedikleri, fakat zaten içinde oldukları sistemin "küreselleşen ekonomi" koşullarına uyum süreci geliştirdikleri oluşturmaktadır. "Küreselleşme" ve "YDD" konularını ayrı bir yazı konusu olarak tartışmak yerinde olur. Küreselleşmenin ana fikrini "ekonominin uluslararasılaşması ile devletin gücü arasında ters bir orantı olduğu, küreselleşme arttıkça devletin rolü küçüleceğine dair" genel çizgi oluşturmaktadır. Bu fikir küresel ekonomi içinde bürokratik aygıtların neden daha fazla "tekelci devlet kapitalizmi" modelinde ve kapalı bir sistemde ekonominin tüm musluklarını ellerinde tutamayacaklarını yeterince açıklamış olmaktadır. Beri yandan küreselleşmenin yaşadığı diğer paradoksta, yine devlet aygıtının bu programları uygulamakta en azından SSCB ve Çin gibi dev ekonomilerde

öncü- yürütücü bir görev üstlenmiş olmalarında yatar.

Sonuçta bürokratik aygıtlar eski tarz varlıklarını sürdüremeyecekleri küreselleşme koşullarında kendi yerlerini /kaderlerini/ kendileri tayin etmektedirler.

Ayrı bir makale ve başlı başına tartışma konuları olan, "Bürokrasi ve sınıf ilişkileri" ile "sosyalist iktidar" veya "sosyalist kuruluşların yozlaşmaları, tıkanmaları, geri dönüşlere" ilişkin görüşlerimizi de başka bir yazıda ele almak yerinde olacaktır.

"Uyum" ve "Geçiş" programlarında emekçi sınıflar sisteme "yabancılaşmalarının" bir ürünü olarak ya edilgen ya da, piyasaya geçiş sürecini hızlandıran muhalefetin aktörleri olarak yer almışlardır. Beklenildiğinin aksine bürokratik rejimlerin, "reel sosyalizm"lerin devrimci sosyalist eleştirisi ve alternatifinden hareket eden sosyalist muhalefet sözkonusu olmamıştır. Denilebilir ki, "sosyalizmin yenilgisi" ya da "bunalımından" bahsedilecekse bu, bürokratik aygıtlar piyasa ekonomisi programını uygulamaya karar verdikleri için değil; bir zamanların sosyalist iktidarlarına güç vermiş olan kitlelerde sosyalist muhalefetin örgütlenememiş olması, prestijini yitirmiş olmasında durmaktadır.

ulusal birliğin zorunluluğu ve kaçınılmazlığı

Ehmedê Usif

Bugün ülkemiz Kürdistan'ın her yönünde ve her karış toprağında vahşi bir sömürge savaşı sürdürüldüğü halde; kaybedecek zamanı ve lüksü olmayan özgürlük ve bağımsızlık savaşçıları, ulusumuzun Ulusal Birlik'ini sağlamak görevinden hiç bir gerekçeyle uzaklaşamazlar. Bu gerekçe varlık/yokluk meselesi olsa dahi, ulusal birliğin önüne geçemez, ancak UKM'yi etkileyebilir.

Ulusumuzun ve ülkemizin içinde bulunduğu ve aynı zamanda ulusumuzun meşru siyasi temsilcilerinin bir fotoğrafını veren panorama politik açıdan hiç de iç açıcı değildir. Beyni ve iskeleti parçalanmış bir ulusun psiko-sosyal durumunun, bağrıdan çıkan siyasal örgütlenmelere yansımaları düşünülemez. Problem, bu yansımaların boyutunda ve bundan arınmak çabasında durmaktadır. Praksis¹

göstermektedir ki; teoride bütünlüğü yakalayanlar bile, pratikte eksik kalmaktadırlar. Parça düzeyinde örgütlenmeyi taktik yerine strateji haline getirenler, program ve politikalarını buna göre belirlemişlerdir. Bu nedenledir ki ulusumuzun özgürlüğünü ve ülkemizin bağımsızlığını önüne koyan siyasal temsilciler bile, bütünlükçü praksis zemininde durmamaktadırlar. Durmadıkları gibi, yanlış pratik içinde bunu hedef dahi edinmemektedirler. Dışarıdan gelen veya teorik olarak açılan tüm bu yönlü sunular, taşın suda yarattığı dalgalar gibi yok olmaktadır. Gerçek praksis, teorik ve pratik birlikten geçer. Salt teori, "entellektüel" belirlemelerden başka bir anlam ifade etmez! Salt pratik ise kısır döngüden başka bir sonuca yol açmaz. Ne eylem için eylem, ne de lafı güzaf.

Ulusal birliğin yanında, sosyalist perspektife sahip yapılar arasında da birlikler sağlanamamaktadır. Ulusal birlik yolunda perspektif açması gereken sosyalist yapılar, ancak ortaya çıkan anlık gelişmeler ya da dönemsel gereksinimlerden dolayı bir araya gelmektedirler. Bu aynı zamanda, sorunun, ulusun ihtilalci dinamiklerini başka biçimler altında parçalayan ve örgütler arası yabancılaşmada somutlaşan bir başka yönünü oluşturmaktadır.

Bu yabancılaşmadan doğan

parçalanmışlık politikada kendini: "bütün yerine parça", "genel yerine özel" anlayışında göstermektedir. Böylece ulusal çıkarlar, örgütsel çıkarlara endekslenmekte, hatta yer değiştirmektedir. Diğer bir anlamda ulusal çıkarlar amaç olmaktan çıkıp örgütsel çıkarlar için araç haline gelmektedir. Bu tahribat, en küçük örgütsel birimlere dahi nüfuz etmiştir.

Bundan çıkış yolu; ulusal birlik bilincini, örgütler arası politik dostluğu pratik adımlarla geliştirmek; yabancılaşmayı ve yarattığı biçimleri hayatın her alanında mahkum ederek yerine gerçek alternatif ilişkileri ikame edecek devimci mücadeleyi yükseltmektir. Aksi durum bölünmeleri arttırarak devam edecektir. KUKM'nin kendini aşarak gerçek anlamda enternasyonalizmi yakalayabileceği bir dönemde, bunu başaramazsak, bunca emek ve çaba boşa çıkabilir. İhtilalin birleşikliği kuralı önümüze bunu görev olarak koymakta ve zorlamaktadır. Kuzey-Güney yaklaşması bunun somut ifadesidir. Bu yaklaşma politik yabancılaşmanın aşılması için önümüze çıkmış ve değerlendirilmesi gereken bir fırsattır. Ulusumuz bunu istemekte, süreç bunu dayatmaktadır.

Devrimin objektif koşulları bu düzeyde iken, emperyalist-kapitalist sömürgecilerin baskıları ve komploları bunu kırmakta oldukça zorlanacaklardır. Emperyalistlerin girişimleri dün olduğu

gibi bugün de sürmekte ve ulusun bugünkü gelişmişlik düzeyine uymayan yapıları UKM'nin karşısına dikme çabalarına girmektedirler. KUKM'yi engelleme çabalarının geçici ve dönemsel olması, topyekun duruştan geçmektedir. Problem bunu başarıya başaramamakta yatmaktadır. Ulusal birliğin tabanda gelişmiş olması ve siyasal yapılarda daha geri düzeyde seyretmesi, mevcut gelişmişlik düzeyini ters yönde etkileyebilecek bir başka olgudur. Bu olguya zamanında neşter atılmazsa, yaratacağı tahribatlar oldukça derin olacaktır, hatta olmaktadır. Ulusun kendi merkezi

örgütünü yaratması her ne kadar kaçınılmaz ise de, politik temsilcilerin mevcut tavrı, çekilen acıların derinleştirilmesine ve uzatılmasına

**ulusal birlik bilincini,
örgütler arası politik
dostluğu pratik adımlarla
geliştirmek; yabancılaşmayı
ve yarattığı biçimleri
hayatın her alanında
mahkum ederek yerine
gerçek alternatif ilişkileri
ikame edecek devimci
mücadeleyi yükseltmektir.
Aksi durum bölünmeleri
arttırarak devam edecektir.
KUKM'nin kendini aşarak
gerçek anlamda
enternasyonalizmi
yakalayabileceği bir
dönemde, bunu
başaramazsak, bunca emek
ve çaba boşa çıkabilir.**

¹ Praksis: Üretken faaliyet=Teori+Pratik

yarayacaktır. Herhalde dünyanın bir başka yerinde böylesi ters eşitsiz gelişim gözlemlemek mümkün değildir. Ulusun taleplerini programlaştırdığı iddiasında olan biz öncüler, pratik adımlardaki yetersizliklerimizi ve yarattığı bu garip tutumu nereye sığdıracağız acaba? Bu noktanın sorgulanması gerektiği kanaatindeyim.

Siyasal yapılarda; ideolojik, programatik çözüm formülleri farklılık arzedebilir; doğal olanı da budur zaten. Fakat, ulusal ve toplumsal çıkarlar için asgari müştereklerde ulusal birliğin zemini her zaman vardır..! En azından UKM güçleri, ulusal bağımsızlık cephesini örgütleyerek işe başlayabilirler. Bu nokta, yani pratikteki gelişmeler; samimiyette turnusol kağıdı görevi görecektir. Birlik ve cephe zemini KUKM'nin bütün aşamalarında olduğu gibi bugün de vardır. Ama yarın çok geç olabilir!!!

Bugün düşmanlarımız ulusal birliğimizi oluşturmamamız için en ufak ulusal dinamikleri-dahi parçalamayı ve her türlü yöntemle imha etmeyi önlerine görev olarak koymuşlardır. Bu amaçla da bölge dinamiklerini birbirine karşı düşman durumuna getirmeyi amaçlamış ve bunu büyük oranda başarmıştır. Bu alanda düşmanın başarı kazanmasının önünü açan, ulusal birliğin yoksunluğudur. İkinci bir zemini de, yukarıda değindiğimiz gibi, siyasal yapıların programatik zaafı oluşturmuştur. Örgütsel, "parça"sal, aşiretsel ve sömürgecilerle girişilen ilişkisel çıkarların, ulusal çıkarlarla sürekli çatışması, bu zemini beslemiş ve güçlendirmiştir. Ulusun siyasal birliği bağımsızlık temelinde oluşturulmadığı sürece de, açılan yaralar kolay kolay kapanmayacaktır. Elbette emperyalist-sömürgecilerin Kürdistan ve Ortadoğu üzerinde oynadıkları oyun sadece bu politikalarla sınırlı değildir.

"YDD" ve Sağ Dalga Vurgunu Yiyen "Sol"

Emperyalist-sömürgeciler; yeni dünya düzen(sizliği) adı altında dizginsiz sömürü programlarıyla, bütün uluslara ve toplumlara teslimiyeti, liberalleşmeyi, boyun eğmeyi, "biricik otorite ve son toplumsal sistem olduğu" teranelerini dayatmaktadır. Bu başarıldığı takdirde, istenilen "özgür ve örgütsüz köleler" sistemi yaratılmış olunacaktır. Özgürlük: sömürenler için sonsuz sömürde; sömürülenler için

Siyasal yapılarda, ideolojik, programatik çözüm formülleri farklılık arzedebilir; doğal olanı da budur zaten.

Fakat, ulusal ve toplumsal çıkarlar için asgari müştereklerde ulusal birliğin zemini her zaman vardır..! En azından UKM güçleri, ulusal bağımsızlık cephesini örgütleyerek işe başlayabilirler. Bu nokta, yani pratikteki gelişmeler; samimiyette turnusol kağıdı görevi görecektir. Birlik ve cephe zemini KUKM'nin bütün aşamalarında olduğu gibi bugün de vardır. Ama yarın çok geç olabilir!!!

ise, fiili ve örgütlü zora başvurmadıkları sürece liberal muhalif olma hakkında anlam bulmaktadır. Sistem bunun için güvençedir. Sağ dalga vurgunu yiyen "sol", "YDD"nin programlarını, toplumlara "yeni" bir hayat tarzı olarak sunma görevini de üstlenmiştir. Kendilerini realist ve rasyonalist olarak pazarlayan bu kesim, aynı zamanda "YDD"nin teşhir olan yüzü ile kitleler arasında süba görevi görmektedir. Sağ dalganın, ihtilallerin en sıcak merkezinde duran Kürdistan toplumuna yansımaması/yansıtılmaması mümkün değildi. Böyle de oldu. Uzun bir süredir emperyalist-kapitalist sömürgeciler eliyle, "YDD"nin çerçevesi içinde hazırlanan programlar, Kürdistan'da hayata geçirilmeye çalışılmakta; buna uygun siyasal organizasyonlar oluşturulmakta, mevcut olanlara ise buna uygun biçim verilmeye çalışılmakta veya zorlanmaktadır. Kürdistan sorunu bu düzeye çekilerek, düzen sınırları içinde çözülmeye çalışılmakta, bunun önünde engel olarak duran radikal örgütlenmelere ise, imha dayatılmaktadır. İşin radikaller yönü böyleyken, toplumun bağımsızlık ve birlik talebine sahip geniş kesimlerine de radikallerin anti-propagandası yapılmakta ve "tek" alternatifin ise düzen sınırları içinde duranların olduğu

dayatılmaktadır. Bunun ne kadar tutacağı, bağımsızlıkçı hatta sahip olan UKM güçlerinin yapacakları çalışmaları bağlıdır. Bu süre içinde de "YDD" programlarının Kürdistan bölümü işleme devam edecektir.

Elbette ki dayatılan bu çözüm(süzlüğü)ün panzehiri, yine, ulusal birliktir. Birliğin olmayışı, bu ve benzeri "çözüm" önerilerinin ulusumuza dayatılmasına ve buna taban teşkil eden bazı kesimlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ortaya çıkarılan bu düzen içi yapılar, bir yönüyle parçalanmışlığın sonucuyken, diğer bir yönüyle de bu düzeyin (parçalanmışlığın) devamının nedenlerinden biri olmaktadır.

"Kürt sorunu"nun "çözüm"ü için sağ kesime sunulan destek, iki temel amacı içermektedir. Birincisi, Kürdistan sorununun çözümünde düzen içi çözümsüzlükleri engelleyen ve toplumu sistem dışında tutan kesimi parçalamak ve atomize etmek iken; ikincisi ise, Kürt Ulusunun Kendi Kaderini Tayin Hakkını engellemektedir. Bu program çerçevesinde Lozan'ın garantörleri olan ABD ile Avrupa ve Türkiye (İsrail'i de gözönünde bulundurmak gerekiyor) mutabakat içinde ve belli bir plan dahilinde hareket engellemektir. Plandaki pürüzler ABD ve Avrupa emperyalizmi ile sömürgeci TC'nin pastadan daha fazla pay kapmak istemesi nedeniyledir. Bu arada gelişmekte olan Rus emperyalizminin de "oyun bozan" tavırları gözden kaçmamaktadır. Bu anlamda, İran, Irak ve Suriye sömürgecileri de bu "oyun bozan" tavırlara ortak edilmek istenmektedir. Japonya'nın ise bölge düzeyinde ciddi düşünceleri olmasına rağmen, şimdilik direkt müdahaleden kaçınılmaktadır. Militarist sömürgeci zorun, metropollerde göç ettirilerek mülticileştirilen Kürtler üzerinde entegrasyon düzeyinde başarı sağladığı görülmektedir. Bu ekonomik entegrasyon, bütün Kürdistan'a ve Ortadoğu'ya dayatılmak istenmektedir. Metropollerde mülteci hayatı süren ve ekonomik entegrasyon düzeyinde tehlikesi ile karşı karşıya kalan kesimlerin tekrar ülkeye yönlendirilmesi, ulusal cephenin savaşı buralara kaydırılmasıyla mümkün olacaktır. Bu kitleler aynı zamanda "Kürt şahsiyeti" sağ partilerin oy potansiyellerini oluşturmaktadır. Bu sağ yapılanmalar, entegrasyon sürecinde mülteciler ile düzen arasında, bir süba görevi de görmektedir. Bu sağ parti ve kesimlerin, ulusumuzun yaşadığı bağımsızlığa yabancılaşma sürecinde en iyi araçlardan biri oldukları da bir başka yönü oluşturmaktadır.

Türkiye Solu ve Kürtler

Emperyalistler eliyle sömürgeci devletler arasında bölüştürülerek sömürgeleştirilen Kürdistan'ı, Türkiye Solu, fiili olarak parçalanmış biçimiyle kabul etmiş; Kürdistan sorununa Misak-ı Milli sınırları içinde "Kürt sorunu" olarak bakmış, ideolojik-politik-örgütsel formasyonunu bunun üzerine oturtmuştur. Kürdistan'ı bir ülke olarak ve üzerinde yaşayanları da bir ulus olarak görmemiş; görmezden, bilmezden gelmiştir. Kürdistan sorununun çözümüne azınlık programı açmış, ulusal sorun ile toplumsal sorunu ayırtlama çabası içine girmiş; diğer bir ifadeyle sapla saman karıştırılmış, temel çelişki baş çelişkinin yerini almıştır. Böylece farklı sorunlara aynı çözümler üreterek krizin derinleşmesini sağlamıştır.

Türk-Yunan savaşı döneminde dahi yıkıcı bir şekilde gündemde olan ve 75 yıldır süren özgürlük ve bağımsızlık talebimiz görmezden gelinmektedir. Ulusumuzun bağımsızlık ve özgürlük talebi; emperyalistlerin de onayıyla Türkiye Sol'unun "Milli Kurtuluşçu" dediği Kemalistler tarafından kanla bastırıldı. Ama bu talep doğrultusunda yaptığımız isyan ateşleri, Kürdistan'ın tüm bölgelerinde hiç bir zaman söndürülemedi. Ama ulusumuza karşı sürdürülen 75 yıllık jenosid, sürgün, imha, kan ve gözyaşı uygulamaları görmezden gelinemez. Ulusal sorunu azınlıklar sorununa, Kürdistan sorununu basit bir "Kürt sorunu" derekesine indirgeyen mantık, nesnel olarak Kürdistan'ı olduğu biçimiyle kabul etmiş olmaktadır. Yani, Lozan'ı onaylamış olmaktadır. Suni sınırlarla ayrılan diğer bölgelerde yaşayanların taleplerini görmezden gelen ve ulusal birlik ve bütünlüğü parçalayan böylesi bir anlayış **bölücüdür...**

1969 öncesi, içinde bulunduğu Türkiye solunun ideolojik hegemonyasından kurtulamayan ve bunu devam ettiren Kürdistan hareketlerinde de bu yaklaşım gözlenmektedir. Böylesi parçacı anlayışların da yanlış politikalara hizmet ettiği ve ülkemizi bölen formülasyonlara kan taşıdığını da burada belirtmekte fayda var.

Ülkemizin uluslararası bir sömürge olması ve dört sömürgeci devlet arasında parçalanmış olarak bulunması; beraberinde, Türk, Arap ve Fars solunun kendi sorunları doğrultusunda **Kürt insanını örgütlenme pazarını** da doğurmuştur. Genel anlamda egemen ulus solları, hiç bir düzeyde, Kürt ulusunun Kendi Kaderini Tayin Hakkının

Kürdistan ve Kürt ulusu tek ve bütündür. Ulusumuzun kendi kaderini kendisinin belirlemesinin yolu meşru, bağımsız ve ayrı örgütlenmeden geçmektedir. Özgürlüğümüzü ve bağımsızlığımızı sömürgeci cendereden kurtarmadan, kendi kaderimizi belirlememizin olanağı yoktur. Kurtuluş ise, egemen ulus solu ile oluşturulacak birliklerle hızlanacaktır. Tüm bunlar görmezden ve bilmezden gelinerek, Kürdistan topraklarında ortak örgütlenme anlayışıyla örgütsel-siyasal çalışmalar yapmak, bunu da "enternasyonalizm" kılıfı ile örtmek, KUKM dinamiklerini nesnel olarak parçalamak ve zayıf düşürerek, baş çelişkimizin çözümünü engelleyerek geciktirmekdir...

bir önkoşulu olan bağımsızlık (ayrı örgütlenme) ve özgürlük hakkını savunmamıştır. Türkiye solu, Kuzey Kürdistan açısından sorunu, Türkiye'nin demokrasi ve sosyalizm sorununa endekslemiş ve bu doğrultuda birlikte örgütlenme anlayışını dayatmış; ulusumuzun ayrılma hakkı ve talebi "burjuva milliyetçiliği" veya "Kürt milliyetçiliği" olarak sözde mahkum edilmeye çalışılmıştır. Birlikte örgütlenme dayatmasının kılıfı da "enternasyonalizm" adı altında, büyük ulus sosyal-şövenizmi olmuştur. Bu

konuya Marksist klasiklerde yeterince değinildiği için, burada fazlaca birşey söyleme gereği yoktur. Sözü edilen eserlerde, kimin milliyetçi olduğu kimin olmadığı, milliyetçiliğin ilerici ve gerici yanlarının ne zaman ve hangi koşullarda ortaya çıktığı yeterince açıklanmaktadır. Onun için konunun baştan sona, tekrardan tartışılması bizim için gereksizdir. İhtiyacı olanlar tartışmaya devam etsin. Bununla birlikte "örgütlenme pazarı"nın oluşmasının bir nedeni de, birliği geciktirmemizdir; siyasal birlik ve buna bağlı örgütlülüğün gecikmesi, bu durumun devamına olanak hazırlayacaktır.

Burada altını bir kez daha çizerek belirtmek gerekir ki: Kürdistan ve Kürt ulusu tek ve bütündür. Ulusumuzun kendi kaderini kendisinin belirlemesinin yolu meşru, bağımsız ve ayrı örgütlenmeden geçmektedir. Özgürlüğümüzü ve bağımsızlığımızı sömürgeci cendereden kurtarmadan, kendi kaderimizi belirlememizin olanağı yoktur. Kurtuluş ise, egemen ulus solu ile oluşturulacak birliklerle hızlanacaktır. Tüm bunlar görmezden ve bilmezden gelinerek, Kürdistan topraklarında ortak örgütlenme anlayışıyla örgütsel-siyasal çalışmalar yapmak, bunu da "enternasyonalizm" kılıfı ile örtmek, KUKM dinamiklerini nesnel olarak parçalamak ve zayıf düşürerek, baş çelişkimizin çözümünü engelleyerek geciktirmekdir ...

Ayrıca sömürgeci TC'nin tehcir politikalarıyla sömürgeci metropollere göçettirdiği Kürt kitlelerinin ikili görevi olduğu da unutulmamalıdır. Bu kesimin birinci görevi, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve buna bağlı olarak öncelikle bu mücadelenin özneleri olan yapılarda örgütlenmektir. İkincisi ise, egemen ulus ve azınlık halkların proleterleri ile dayanışma ve ittifak içinde olmasıdır. Tüm bunlar gözardı edilerek, bu kesimi sadece üzerinde örgütlenecek dinamik bir güç olarak görmek, sonuç olarak bu kitlenin kendine yabancılaşmasını doğuracak ve Kürdistan ulusal dinamik güçlerini bölecektir. Kaldı ki, sömürgeci zorla, vatanından koparılarak sömürgeci metropollerde muhacirleştirilen Kürt kitleleri, beraberinde ortaya **Kürt sorununu da çıkarmaktadır.** Türkiye solunun şimdiki kadar bu kesim için ve **Kürt sorunu örgülünde bir program** açmış olmaması, olguya hangi açıdan yaklaştıklarını bir kez daha gözler önüne sermektedir. Bu yapılan, hataya halkımızı ortak etmekten başka bir şey değildir.

İşin bu kutbu böyleyken, diğer

kütunda ise gelişmeler şöyledir. Kürdistanî örgütler, ideolojik ve programatik olarak örtüşükleri Türkiye'li "enternasyonalist komünist"lere görevlerini hatırlattıklarında ve Kürdistan saflarında dövüşmeye davet ettiklerinde aldıkları cevap genellikle "ben Türküm (!) ve Türk siyasal yapılanmalarında kendimi ifade edebilir ve örgütlenebilirim" şeklinde olmaktadır. Herhaldé bu konuda daha fazla birşey söylemeye gerek yoktur. Kimin milliyetçi olduğu, kimin komünist olduğu açıktır.. Bugün hala "hem Kürt hem de Türk partisiyiz", "umudun adı Türkiye'de ve Kürdistan'da " diyenler; Misak-ı Milli'ci anlayışıyla ulusumuzu birlikte örgütlemeye zorlayanlar, ideolojik ve politik olarak egemenlerden ayrı dursalar da, pratikte Kürdistan'ı bölenlerle üst üste düşmektedirler.

Bu minval üzerinde hareket eden yapılarla, öncelikli önerimiz; nasıl ki bir Yunan, Bulgar veya herhangi bir başka ülkenin proleteryanının "parti" si veya "umut"u olamıyor ve olamayacaklarsa, Kürt ulusunun da umudu veya partisi olma sevdasını bırakmaları yönündedir. Ülkemiz Kürdistan salt Misak-ı Milli sınırları içindeki bölgeden ibaret değildir. Kürdistan'da umudun adı olmak, Zağros'larda, Mehabat'ta, Erbil'de, Süleymaniye'de, Qamişlo'da, Cudi'de, Rewanduz'da olmaktadır. Ayrıca, kurgulandığı gibi Kürdistan salt Misak-ı Milli sınırları içinde kalan bölge kadar olsa dahi, yine de kendi kaderimizi tayin hakkımızın önkoşulu, ülkemizin bağımsızlığı ve ulusumuzun özgürlüğüdür. Bu arkadaşlar, ulusumuza program sunmaktan bir an önce vazgeçmeli, Kürdistan Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Güçleri'yle sağlam birlikler oluşturmanın zeminini acilen yaratmalıdırlar. Her egemen ulus solu kendi ülkesinin boyunduruğunda olan parçayla ilgilenmeye ve üstünde yaşayanları da kendi himayesine almaya kalkarsa, Kürdistan başka biçimler altında egemenlikten kurtulamayacaktır. Bu, bağımsız, birleşik, demokratik ve sosyalist Kürdistan'ın kurulmaması için engel olmak değil de nedir? Kimse bu durumu "enternasyonalizm", "sosyalizm", "komünizm" veya herhangi bir başka sol kavramla açıklamaya kalkmasın. Komünist veya sosyalist olmak, egemenliğin her türüne karşı olmak demektir. 70 yıllık Sovyetler deneyimi bizlere gösterdi ki, hiç bir devlet, ulus ya da halk baskısı altında zorla birarada tutulamaz/tutulmamalıdır.

Tüm bunlara rağmen, son süreçte Türkiye solunun bu sorunla ilgili olarak özeleştirel pratik ve teorik bir tutumu gözlenmekte ise de; henüz geçmiştiki

Özgürleşmenin ilk adımı devrimci bilinç ve teori iken, ikinci adımı da örgütlenmedir. Bunun Kürdistan'daki açılımı: Ulusal ve toplumsal kurtuluştta, ulusal özgürlük için toplumsal birlik bilinci; bağımsızlık için birleşik merkezi örgütlülük şeklindedir. Öyleyse Kürdistan'da bulunan tüm parti ve örgütler, bütün taktik-stratejik programatik hedeflerini merkezi birlik koordinatına kilitlemek zorundadırlar. Tersî durumda fiili olarak ulusal ve toplumsal yabancılaşmanın önü açılacaktır...!

yanlırlara yönelik özeleştirel bir açıklamalarına rastlanmamıştır.

Ulusal Birliği Sağlamak İçin Örgütlenmek Şart!

Bugün sosyalist mücadelenin ağırlıklı olarak ulusal kurtuluş mücadelelerinin sırtına bindiği bilinmektedir. Depremlerin fay hattının merkez üssü durumunda olan ve Ortadoğu'da toplumsal kurtuluş mücadelelerinin odağı konumunda bulunan Kürdistan İhtilali'nin yaratacağı etkinin bilinciyle, birliği örgütlemek şarttır. Kürdistanî örgütlenmeler, Kürdistan'ın birleşik merkezi örgütlülüğünü kendilerini merkez olarak değil; çok renkli ve çok sesli bir birliği hedefleyerek ve ulusal birlik örgütlenmesini esas olarak başarabilirler.

Özgürleşmenin ilk adımı devrimci bilinç ve teori iken, ikinci adımı da örgütlenmedir. Bunun Kürdistan'daki açılımı: Ulusal ve toplumsal kurtuluştta, ulusal özgürlük için toplumsal birlik bilinci; bağımsızlık için birleşik merkezi örgütlülük şeklindedir. Öyleyse Kürdistan'da bulunan tüm parti ve örgütler, bütün taktik-stratejik programatik hedeflerini merkezi birlik koordinatına kilitlemek zorundadırlar. Tersî durumda fiili olarak ulusal ve toplumsal yabancılaşmanın önü açılacaktır...!

Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde yeterli başarıyı sağlayamayan siyasal örgütlenmeler, belli bir zaman zarfında kendi içinde anti-örgütçü yaklaşımları da doğuracaktır. Bu, doğalında gelişen bir olgudur. Çünkü, ulusal ve toplumsal parçalanmışlık yabancılaşmayı, bu da anti-örgüt tavrını beraberinde getirecektir. Anti-örgütçü yaklaşım içinde bulunanların ulusal ve toplumsal kurtuluşu örgütlemek diye bir sorunları da olamaz. Bu kesimler gerek alt, gerekse üst örgütlenmelerde kafa bulanıklığı yaratmakta ve yabancılaşmanın bir sonucuuyken, bu durumda da bir nedeni haline gelmektedir. Diğer bir yönüyle örgüt içinde gelişen liberal ve anti-örgüt tavrı birlik için de engel haline gelmektedir. Örgütler içinde bu kesimlerden hızla kurtulmak, ulusal birlik yolunda engel olan yapıları bir kenara bırakmak, birleşik merkezi örgütlenmenin önünde erigeli durumunda olan ve sömürgecilerle işbirliği geliştiren örgütlenmeleri, birlik çizgisinin dışında tutmak ulusal ve toplumsal çıkarlar açısından gerekli ve zorunludur.

Sonuç olarak

Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun içinde bulunduğu panoramayı değiştirecek olanlar, bağımsız birleşik demokratik bir Kürdistan'dan yana olanlardır. Ve bu yapıların önlerinde duran acil hedef **Bağımsızlık Cephesi'nin** oluşturulmasıdır. Yapılar bu sorumluluklarının bilinciyle hareket etmek zorundadırlar. Kürt ulusunun vebali, bu sorumluluktan kaçanların boynundadır. **Kürt Ulusal Birliği'nin** bütün cephe lerde hayat bulma zamanı çoktan gelmiştir, hatta geçmektedir... Ulusal kurtuluş trenine binmek isteyenlere bin selam olsun...

Bugün için amaç hiç şüphesiz hapishaneleri, işkence merkezleri, kara sermayesi ve dipçiklerle, tanklarla sürdürülen bir politika karşısına, kitleleri güvenle atağa geçirebilecek bir sosyal toplum projesinin ciddi bir çekim merkezi olarak dikilmesidir. Mikroplardan arınmış bir çekim merkezi...

"Bu amaca ulaşmada araç ise sosyalist kimliğini, radikal kimliğini, bağımsızlıkçı ruhunu korkusuzca haykırabilen siyasal örgütlenmelerdir. Yarın böylesi bir çekim merkezine ulaşıldığında, amaç yerini ulusal kurtuluşa terk edecektir. Araç nedir? Dün amaç olan sosyalist çekim merkezi.... Bu kez bizim için amaç olan ulusal kurtuluş süreci, ulaşıldığında toplumsal kurtuluşun bir aracı haline dönüşecektir. Böylesine bir süreç, reel sosyalizm örneklerinde görüldüğü gibi partiyi her şeyin üstünde tutan, amaç olma özelliğini sonsuza dek sürdüren sakatlıklardan kurtaracaktır... Adım adım yürünmelidir. Atamayacağımız büyük büyük adımları bitmek tükenmek bilmeyen sümüklü aydın sohbetlerinde konuşacağımıza, küçük adımlarla, trübünlerden sahaya inme mütevaziliği gösterilmelidir..."

Bu nedenle yaptığımızı bilmek, bildiğimizi yapmak, yaparken de öğrenme mütevaziliğini göstermemiz gerekiyor. Pratik uygulaması olmayan, mitomani ve projeksiyon gibi temel psiko siyasal hastalıkların "oyalama", "bekleme odalarında", "çürüme ve yok olma" alternatifinde kulaç atamayız. Ortak ulusal çıkarlar çerçevesinde güdümlenecek bir muhalefete doğru şeyler söylemek yetmiyor, bu muhalefete doğru şeyler göstermek gerekiyor. Ulusal birlikten sürekli dem vurulmaktadır. Muhalefetin birlik ruhu içinde bir araya getirilmesinde kimsenin bir kuşkusu yok. Ancak, ortak bir muhalefet eğer bir masa etrafına oturacaksa, özellikle radikal siyasal mücadelede ısrarlı olanlar, "ekabir öğretmen" havasından çıkarak, en azından bu masa etrafında bir kürsüye oturabilecek kadar güçlenmek zorundadırlar.

Kıçık kırık dergicilik, yazmanlık, demekçi komploculuk, "aile" örgütlemesi anlayışıyla, değil ortak

kar rengi bir örgüt

2. bölüm

J.Jêhat

Düzenle barışık olamayız. Düzenle barışık olan, asi olamayan devrimci dönüşümlerde iddia sahibi olması gülünçtür. İsyankar muhalefetin tepelerinde dolaşarak değil, bizzat onun içinde, onunla birlikte adımları yoğunlaştırmak için beklemek niye?

muhalefeti bir araya getirecek masada bir sandalye bulmak, masanın etrafında bile durmak mümkün değildir...

Sandalyesiz muhalefet olmaz... Ortak muhalefeti bir masada toplarken, kendimize de oturabileceğimiz bir sandalye yaratmak zorundayız. Bunun ilk adımı ise bilinenlerde, alışılmış olanlarda ısrar etmemektir. Sorun eski ilişkilerin törpülenmesi değil, irin tutmuş yaraların kökten sökülüp atılmasındadır. Bilinir ki, kan yaraya ilkel bir çaredir, yangında ise yeni bir doğuş gizlidir hep...

Sahaya inebileceğimiz eylemin örgütlenmesi, aynı zamanda isyanın örgütlenmesi ve işin örgütlenmesidir. Bu basit bir slogan değil, örgütlenmenin temel direğidir. Kişileri bir araya getirmek, basitçe bir hiyerarşi çizmek değil, işlerin biraraya getirilmesi, işlerin

tasnifi ve işlerin hiyerarşisi gerekiyor... Kafaların açılması, örümcek ağlarının kesin temizliği, hedeflerin saptanması ve yürünecek yola sağlam adımlarla basılması düşünülmeli gereken ilklerden. Çünkü, nasıl başlarsak öyle bitiririz. Eğer, kafalar berrak değil, hedefler belli değil ise, yürünen yolda kapkara olmak durumuna kalır... Bu nedenle güçlü bir politik çıkışın yanı sıra, güçlü bir pratik çıkışı da yakalamak durumundayız. Sanatçının ilk eseri çoğunlukla en kötü eseri olarak anımsanır. Yetmiş yıllık bir SSCB deneyimi, otuz yıllık siyasi bir mirasın üzerinde yükselen bizlerin ise "kötü" bir eseri meydana getirmede tereddütü anlaşılır değildir. Türk burjuvazisinin dahi, Kürt dünyasını anlamaya çalıştığı şu günlerde, tutucu, dar kalıpcı bir mantığa saplanıp kalmak, ancak ve ancak süreçten "usulüne" uygun kaçış olarak tanımlanabilir. Düzenle barışık olamayız. Düzenle barışık olan, asi olamayan devrimci

dönüşümlerde iddia sahibi olması gülünçtür. İsyankar muhalefetin tepelerinde dolaşarak değil, bizzat onun içinde, onunla birlikte adımları yoğunlaştırmak için beklemek niye? Bu noktada kesinlikle pratik politika sanatının inceliğini yakalamak gerekmektedir. Bu da, tırşik ustası olmak ile, örgüt ustası olmak ya da bilim adamı edasıyla caka satmakla, pratiğin adamı olmak arasındaki ince ayırım noktalarını yakalamaktan geçiyor.

Pratik çıkış, politik çıkış derken, hiç şüphe yok ki, teorik çıkmazları es geçmiyoruz. Tutarlı bir teorik birikimin, tutarlı bir pratiğinin tutturabilmek ya da tersini düşünmek ham bir hayalden öteye bir şey değildir. Ayrıllıkların ortaya konmasına sansür uygulandığı sürece, birlik noktalarımızı öne çıkarmamız mümkün değil,

olanaksız... Birileri otursun yazsın, diğerleri buna razı gösterebilir. Düşüncesi bile ürktücü. Kitlelerden, dönüşümü yakalayacağımız insan malzemesinden uzak suni tenefüsle, sera tipi üretimle, ulusal kurtuluşu dünya uluslarına kesinlikle ilham kaynağı olacak 35 milyonluk bir ulusun direnişini formüle edemeyiz. Tartışma, görüş alış-veriş en küçük bilgi üretimine dahi serpilebileceği alan tanıma, yenilenebilmemizin ön şartı; eğer darbeci, kontracı düşünmüyorsak...

İdeolojik bir kabızlık elbette var. Yeniden üretime katlanamayan, mücadelenin gözbebeği kadroları küçümseyen, giderek tarikatlaşan ve kütleleşen bir cisim halini alan yapılanmaların acı kaderidir bu... Başkalarının yaptığına kızarak, kendi yaptıklarımızı eğer ört-bas etmezsek, aşağıdan yukarıya doğru ışıdayarak yükselen ve kitleselleşen, eylem içinde doğan ve genelleşen kitle hareketliliği karşısında panik göstermez saygılı ve değer verici yanaşırsak, ideolojik kabızlığı aşabiliriz. Çünkü, çağdaş ve modern toplumu kendi istegimizle değil, kitlelerin devrimci talepleri doğrultusunda inşa edeceğiz. Kepenk kapatma, tencere çalma, ışık söndürme, susma, sessiz yürüme, kitlesel cenaze törenleri, şehitleri govendlerle uğurlama gibi spontan eylem biçimlerine tepeden oturup ahkam kesileceğine, bu eylem biçimlerinden yükselerek, bunu devrimin sel yatağına sürükleme ideolojik çıkarmanın en önemli etkenidir.

Ulusumuz on yıllardır direnmiyor. Defalarca yenilmiş, ancak, silahını bir türlü teslim etmemiştir. Bu kez ulusal kurtuluş mücadelesi sadece fiziki bir yenilgi ile karşı karşıya değil, aynı zamanda ideolojik bir alt-üstle de karşı karşıyadır. Toplumun dinamiklerinden olan aydınların ideolojik açmazı mutlaka aşmaları gerekmektedir. Yenilginin şokundan kurtulmak zorunlu. Buna hazır bir zemin de var. Doğrudur, paramparça bir ulusun yeniden inşasında çok önemli yollar katedildi. Ancak sayı yine de az, iş haddinden çok fazla. Bu nedenle birden fazla işi yapmak, birden fazla işi aynı anda düşünmek durumundayız. İlk iş elbetteki gizli işsizliğe son vermektir. Yüzbinlere ulaşılma mekanikliği göstermiyoruz elbette, ancak, üç iken sayıyı beşe çıkarmaktan çekinmeyelim diyoruz. Acillerin tesbiti, acil müdahaleyi hızlandıracaktır...

Acillerin tesbitinde su altı cümleyi hafızamıza kaydetmeli, reddetmeli ve asla tekerrüre izin vermemeliyiz.

-Organlaşma adına bürokrasi

**Kafaların açılması,
örümcek ağlarının
kesin temizliği,
hedeflerin
saptanması ve
yürünecek yola
sağlam adımlarla
basılması
düşünülmesi gereken
ilklerden. Çünkü,
nasıl başlarsak öyle
bitiririz. Eğer,
kafalar berrak değil,
hedefler belli değil
ise, yürünen yolda
kapkara olmak
durumunda kalır....
Bu nedenle güçlü
bir politik çıkışın
yanısıra, güçlü bir
pratik çıkışı da
yakalamak
durumundayız.**

Önderlik adına, şeffik
-Disiplin, otorite adına insiyatifsiz
kütleselleşme ya da
-Demokrasi çığırkanlığı adına,
örgütsüzlüğe teşvik,
-İnsiyatif adına, desentralizasyonu
yaygınlaştırmak,
-Katılımcılık adına, programatik
yapılanmayı dinamitlemek....
Sözün özü, yukarıda oturmanın
tutuculuğundan, aşağıda
hammallaşmanın isyanından arınarak,
çıldırın sömürge vahşetinin önüne
ciddi, tutarlı, kararlı, ana malzemesi
insanın onurlu yaşamı üzerine yükselen
bir savaş örgütüne yaraşır dönüşümü
göstermek, yaşamak, gelecek kuşaklara
derslerle dolu irinden arınmış bir pratik
sunabilmek gerekiyor. Zerre kadar
tereddütü olan mutlaka yoldan
çekilmelidir...

Aslında onlarca kez su almakta olan
yaşlı bir geminin yolcuları olduğumuzu
vurgulamıştık.. Batarken birlikte
batacağımızı, kurtulanların ise kaza
şokunu asla unutamayacaklarını,

dolayısıyla topyekün çözümler
üretilmesi gerektiğinde ısrarlı olmuştuk.
Şöyle, soğukkanlı bir şekilde dönüp
yakın tarihçemize baktığımızda, tam bir
dört başlı ejderhaya dönüşmüş düşmana
karşın, kendi kendimizi tüketmekte
ısrarlı olagelmışiz... Tarihimiz çok da
parlak değil. Doğrudur direnişlerle dolu
bir tarih, ancak her direnişin içinde kirli
bir ihanet her zaman yuva kurmuş,
büyümüş ve birlik, ittifak özlemleri
asırlık çınarlar gibi devrilmeden
günümüze dek ulaşmış...

Başlı başına bir tez konusu olan ulusal
birlik sorunu doğru kavranılmayı
gerektirmektedir. Beyni ve iskeleti
parçalanmış bir ulusun, ulus sıfatına
ulaşmasında birlik olgusu her geçen gün
önemini artırmaktadır...

Oluşturacağımız aracın gerçek
taşıyıcıları kadrolarımızın, yukarıda
vurguladığımız kar rengi bir araç için
arındırılması gereken hastalıkların yanı
sıra, ülke gerçekliğimiz konusunda,
önderlik ve birlik konularında ciddi bir
eğitime ve ortak davranış biçimlerine
ihtiyaçları var... Bir kez daha
vurgulayalım. Siyasal arenada hiç bir
zaman düz bir çizgi üzerinde hareket
edilmez. Siyasetin kulvarları her zaman
iniş çıkışlarla, zik zaklarla doludur.
İnatçı olmamız gerektiğini, buna paralel
hayal etmesini de öğrenmemiz
gerektiğini, hayalin salt küçük
burjuvaziye özgü bir olgu olmadığını
belirtmiştik. Mücadele sözlüğümüze bir
kavramı daha kalın harflerle işlemeliyiz.
Umut edebilmek... Kırmızı, yeşil,
beyazın üzerini sınıksız ısıtacak sarı bir
güneşi görebilme umudunu içimizde
saklayabilme, büyütebilme umudu...

Örgüt içi karmaşa bir yana, örgüt
dışında da hep kişisel kaygılar ulus
kaygısını solumaktadır. Bunun
nedenlerini uzun uzadıya akademik
olarak irdeleme niyetinde değiliz.
Ancak, neden hep doğruları
söylememize rağmen, bür türlü kitlelere
ulaşamama sıkıntısını anlayabilmek ve
önderlik sorununu yakinen
inceleyebilmemiz için kısa bir tarih
turuna ihtiyaç var...

Çok çeşitli nedenler sıralanabilir,
amma velakin dört anahtar kavram
uluslaşma sürecimiz neden yerli yerine
oturmadığını birazcıkda olsa
netleştirmektedir.

İlk anahtarımız geleneksel önderlik.....
Biliniyor, geleneksel önderliğin
toplumsal gövdesi toprak ve din
feodalitesi ile eşraf kategorisi içinde
şekillenmiştir. Diğer bir yanıyla da,
feodalitenin olgunlaştırdığı köklü aşiret
ilişkileri geleneksel önderliğin
toplumsal gövdesini oluşturmaktadır.
Hemen bu noktada bir olguya dikkat

tartışma

çekmekte yarar var. Aşiret örgütlenmesi öyle aşağılanacak, küfür ve karalamayla izah edilebilecek bir olgu değil. Kürt insanının hiç bir imkan ve şart olmaksızın değerlerini günümüze

birden fazla işi yapmak, birden fazla işi aynı anda düşünmek durumundayız. ilk iş elbetteki gizli işsizliğe son vermektir.

Yüzbinlere ulaşalım mekanikliği

göstermiyoruz elbette, ancak, üç iken sayıyı beşe çıkarmaktan çekinmeyelim diyoruz. Acillerin tesbiti, acil müdahaleyi hızlandıracaktır...

Acillerin tesbitinde şu altı cümleyi hafızamıza kaydetmeli, reddetmeli ve asla tekerrüre izin vermemeliyiz.

-Organlaşma adına bürokrasi

- Önderlik adına, şeflik

-Disiplin, otorite adına insiyatifsiz

kütleselleşme ya da

-Demokrasi

çığırkanlığı adına, örgütsüzlüğe teşvik,

-İnsiyatif adına,

desentralizasyonu yaygınlaştırmak,

-Katılımcılık adına,

programatik

yapılanmayı

dinamitlemek...

aktarmasında aşiret yapılanmasının büyük katkısı vardır. İkinci önemli özellik ise, kollektif bilinç ve kollektif geleneklere sahip olmasıdır. Uluslaşma sürecinde gerileşmesinin nedeni ise, ulus kaygısının giderek yerini aşiret kaygısına terk etmesidir. Bu yanı sıra günümüze direkt sarkmıştır. Günümüzün mevcut küçük burjuva önderliklerini etkilemekte ve aşılacağı içinde son tahlilde nüans farklılıkları olsa da kendine benzetmektedir. Elbetteki, bir asrın başında yaşananlarla, asrın sonunda yaşananlar birbirini tekerrür ediyorsa çarpıklık kaçınılmazdır. Hatası sevabıyla geleneksel önderlik dönemini tamamlamış ve sürece elveda etmiştir. Geçmiş aşımamak dünün sorunu değil, bugünün gündemidir. Çarpıklığın aşılması da...

Kendi resmi önünde konuşan lider, ölmeden bir politik partinin ana organında 20-25 tane posterini yayınlatan lider, kadroları küçümseyen, hatta açıktan küfür eden karizmalar, ana mesleğini köfeye, dolmaya endeksleyen önderler üretmemizin; gariplikler içinde, çarpık bir mücadele alanında hızla kaymamızın başka bir izahı olmasa gerek...

Evet, çağdaş Kürdistan tarihinde bir dönüm noktası olan Mustafa Barzani, ki geleneksel önderliğin ciddi bir temsilcisidir, aşılammıştır. Dolayısıyla, ulaşılan "çağdaş" önderlikler, tıpkı köylerin terk edilmesinden sonra şehire gelen, şaşırın, şaşırıkça gariplenenler gibi, karmaşa içinde geleneklerin etkisinde çarpık gelişmektedirler. Bizim için ise durum biraz daha vahimdir. Kitle tabanının olmaması, aşiret ve dolayısıyla kırsal temellerden kopuk olmak, çok dar ve şehirde oluşan aile yapılanmasına dönüşmeyi hızlandırmıştır. Onun için çıkmaz, marjinalleşme biraz daha hızlı yaşanmaktadır...

Ulusal birliği yakalayamamanın önündeki en önemli engellerden bir diğeri ise hiç şüphe yok ki, stratejik duruşta gösterilen kararsızlıktır. 70'li yıllardan bu yana bıkmadan işlemeye çalıştığımız, "mümkün olandan değil, gerçek olandan hareket etme" gerekliliği halen geçerliliğini korumaktadır. Bugün artık mümkün olabilecek gibi görünen olgular dahi artık mümkün görünmemektedir. Bir Gündem Gazetesine, bir HADEP pratiğine, Kültür Merkez'lerine, Vakıf'lara ve hatta bağımsız kadın örgütlenmelerine, Kürt olduğundan dolayı gösterilen tepkiler, en azından TC pratiğinde "mümkün" gibi görünen kültürel özerklik anlayışını dahi mümkün kılmıyor. Fakat "birlik",

örgüt içi veya dışı, kadrosal ya da kitlesel birlik ruhu, sömürge insanına özgü kendini koruma içgüdüğü ile yerle bir edilmeye devam edilmektedir. İdeolojide birlik bir ön koşul değil artık. Ancak, "Bağımsız-Birleşik" bir Kürdistan talebinden ısrar, ki hiç bir taktiksel çıkışı engellemiyor, birlik süreçlerini motive edecek en önemli etkenlerden biri. Bu konuda gösterilen ikircikli tavır ve davranışlar, güneşin vurduğu istikamete göre eğilip bükülmek birlik sorunun tartışılmasına en önemli etkenlerden biri ve belki de en önemlisi. Fakat, bu sorunu mekanik kavramamak gerekmektedir. İsrarlı bir direniş gerekiyor. Ancak, Kürdistan toplumu sınıflardan oluşmaktadır ve şu veya bu şekilde berrak olmasa da sınıfların sözcüleri oluşmaktadır. Eğer ulusal kurtuluş, bir ulusun aynı zamanda uluslaşabilme süreci ise ve bu süreçte bütün Kürdistanlılar (etnik guruplar da) yer alacaksa, stratejik hedeflerimizi, kitleler arasında uzun vadeli bir çalışma ile yerli yerine oturtacağımızı bilmek zorundayız. Bu şu anlama geliyor. Sivri sloganlar atarak, kitle çalışmasından kaçmak değil, kültürel özerkliğin yoğun olarak taraftar bulduğu ortamlarda dahi, onların talep çizgilerinde bile durabilme cesareti göstermektir. Biraz daha basitleştirsek, KDP'lerin gelenekleri ile bir arada durabilmek, stratejik hedeflerimizi boğmuyor. Tam tersine stratejik hedeflerimizi taşıyabileceğimiz daha kitlesel alanlar önümüze açıyor. Bütün bunlara paralel, kapitalist üretim ilişkilerinde frenlenen gelişme ki, tastamam sömürge statüsüyle ilintilidir, homojen sınıf ve tabakaların oluşumunu güçlendirdiği gibi, sınıfların taleplere uygun bir örgüt motifinin oluşumunu güçlendirdiği gibi, sınıfların taleplere uygun bir örgüt motifinin oluşumunu da engelliyor. Dolayısıyla ara sınıflar ve özellikle küçük burjuvazi ulusal kurtuluş sürecine damgasını vuruyor. Bu şu anlama geliyor. Küçük burjuvaziye özgü olağan mücadelesi bizlerin geleceğini tayin etmemeli, ulusun çıkarlarına uygun politikalar geliştirmemizin önüne engel dikilmemeli.

devam edecek

binlerce kürt mültecinin italya'da dile getirdiği gerçek:

artık avrupa'nın da "nur topu gibi" bir kürt sorunu var

Rizgarî'nin '70'li yıllardan beri dile getirdiği bir politik gerçeklik var: "Kürdistan sorunu uluslararası bir sorundur."

"Çünkü, Kürdistan uluslararası bir sömürgeci devletlerce paylaşılmıştır; ama bu paylaşım emperyalistlerin yaptığı bir paylaşım. Bağımsız-Birleşik bir Kürdistan yerine her bir parçası ayrı bir sömürgeci devlete bırakılmış bir siyasal harita, emperyalistlerin Ortadoğu çıkarları için daha uygun gelmiştir. Fransız mandası Suriye, İngiliz mandası Irak ile emperyalistlerin gözbebeği Kemalist Ankara Hükümeti ile İran Şahlığı'nın güçlendirilmesi, 1. Paylaşımın galip emperyalist devletlerine daha akılcı gelmiştir. Kemalistler'le İngiliz emperyalistleri arasındaki pürüz, sadece "Musul Vilayeti (Güney Kürdistan)"nin Osmalılar'a mı yoksa Arap yönetimine mi bırakılacağı noktasındadır. Bu olgular artık İngiliz Dışişleri arşivlerinde de rahatça izlenebilir.

Kürdistan sorununun "uluslararası bir sorun" olması, sadece onun bölge devletlerinin ortak sömürgeci olmasından kaynaklanmıyor, bu sömürgecinin Ortadoğu'daki emperyalist kilidin düğüm noktası olmasından ve statünün emperyalistlerce belirlenip korunmasından kaynaklanıyor.

Kürt halkı üzerindeki her türlü soykırım, sürgün ve zorbalığa NATO'dan BM'ye kadar bütün uluslararası kuruluşların sömürgeci devletlerin yanında yer aldığı bütün tarihsel bir süreci burada yinelemeye gerek yok. Ama Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin devrimci dinamikleri bölge devletlerini sarsıp sallamaya başladıkça, uluslararası odaklar da sömürgecilere daha "akılcı" öneriler yapmakta gecikmiyorlardı. Ne

var ki bu hiç bir zaman "siyasal çözüm"ü yani "kendi kaderini tayin hakkı" temelindeki özgürlükçü bir çözüm değil, adı bile konulmamış sömürge statüsünde bazı "iyileştirme"lerden ibarettir.

Ne var ki Kürdistan devrimi, doğası gereği sarsıntıları Ortadoğu düzeyinde duyurmaktan öteye geçip yıllardır Avrupa meydanlarında kendini dayatmaktadır. Bu sadece Kürt politik mültecilerinin siyasal çalışmaları ile değil, bölge dengelerini sarsması ve Avrupa'da -özellikle Almanya'da- kitlesel bir boyuta ulaşmasında da kendini göstermektedir. Avrupa'nın bizzat siyasi coğrafya içerisindeki Bask, İrlanda ve Korsika gibi ulusal kurtuluş hareketleri bile bu coğrafyadan binlerce kilometre uzaklıktaki Kürdistan UKM'si kadar Avrupa aktivitesi gösteremiyorlar. Kürtler Avrupa'nın büyük kentlerinde önbinlerin, yüzbinlerin buluştuğu stadyum gösterileri, yürüyüşler, festivaller, politik etkinlikler gösteriyorlar. Hemen her tür Kürt partisi Avrupa etkinliği yürütüyor. Bu etkinlikler Avrupa demokratik kamuoyu kitle örgütlerini de etkiliyor, hareketlendiriyor.

Kısaca, onyıllardır Kürdistan sorunu artık Avrupa'nın bir "iç sorunu" haline de gelmiştir. Sorunu yerinde düğümlemekte bir zamanlar çıkar gören Avrupa, sorunun sonuçlarına katlanmak zorunda kalarak adeta bedel ödemektedir.

İtalya sahillerine yığılan Kürdistan gerçekliğidir.

Geçtiğimiz Ocak ayı içerisinde İtalyan sahillerine hurda gemilerle çıkarma yapan binlerce Kürt mülteci bu gerçeği bir kez daha farklı bir boyutu ile gündeme getirdi. Kürdistan sorunu

büyük mülteci akını olarak da Avrupa'nın sınırlarını zorlamaktadır. Beklenildiği gibi İtalya, karşı karşıya kaldığı bu göç sorununa siyasal bir çözüm bulunması yönündeki taleplerini dile getirdi ve Türkiye'ye yönelik eleştirilerinin dozunu artırdı. Bir yandan da mülteci yükünü paylaşması için Avrupa Birliği'ne çağrıda bulundu. Zaten Schengen anlaşması uyarınca, Avrupa Birliği üyeleri arasındaki serbest dolaşım mülteci akınının esas hedefi olan Orta Avrupa ülkelerini özellikle Almanya'yı bir kez daha tedirgin etmekte gecikmedi. Sorun kendilerinden uzakta olduğunda üst perdeden makro-politika yapan devletler, mülteci akını karşısında "yerinde siyasal çözüm için" biraz daha kıpırdanmaya başladılar.

Çünkü herkes biliyor ki özgür bir

Kürdistan sorununun "uluslararası bir sorun" olması, sadece onun bölge devletlerinin ortak sömürgeci olmasından kaynaklanmıyor, bu sömürgecinin Ortadoğu'daki emperyalist kilidin düğüm noktası olmasından ve statünün emperyalistlerce belirlenip korunmasından kaynaklanıyor.

vatanı bulunmayan, toprakları üzerinde acımasız bir savaşın, soykırım ve sürgünün varolduğu bu insanların göç etmesi kadar normal bir şey yok. Üstelik zorunlu göç Kürt halkının yeni karşılaştığı bir sorun da değil. Kuzey Kürdistan'daki Kürtler son on yıl içinde bütün Türkiye metropollerinin nüfusunu ikiye-

üç katladılar. 91 yılında da yüzbinlerce Güney Kürdistan'lı Kuzey'e sığınmak zorunda kalmıştı. Keza köy yakmalar, özellikle '92 Şırnak katliamının ardından onbinlerce Kürt bu kez Güney Kürdistan'a göç etti. BM gözetimindeki Ertuş kampı TC-KDP işbirliği sonucu kapatıldı. Fakat sanki çok güvenli hale gelmiş gibi BM kampının kapatılmasının ardından bu kez yine binlerce Kürdistan'lı -özellikle Güney Kürdistan'lı- Avrupa sınırlarına dayandı.

Avrupa'ya yönelik siyasal ve ekonomik mültecilik de kuşkusuz yeni bir olgu değil; on yıllardır süregelen bir akın. Fakat sıkı önlemler ve birtakım zorluklarla da olsa Avrupa bu göçü bir biçimde sindirebiliyordu.

Kürdistan'ı insansızlaştırma, Kürtler'i vatansızlaştırma politikasının bilinçli uygulayıcısı TC'nin ise bu göçü zaten teşvik ettiği bilinmektedir. Nasıl olsa yapılıyor diyerek eroin, kara para ticaretinde olduğu gibi bizzat devletin kendisi de Mafya gruplarıyla ortaklıklar, işbirliği içinde kendi payını almayı da ihmal etmiyor. Özellikle, Güney'li göçmenlerin yönlendirildiği ülke aslında Yunanistan'dır. Hem boydan boya denetimi çok zor bir deniz bulunması, hem yakınlığı, hem de Kürt politikası nedeniyle Yunanistan, göçün en yakın hedefi olmaktadır. Bir yanıyla da TC, göçü Yunanistan'a pompalayarak Kürt nüfusunun iç dengelemlerini bozması, tepki gelişmesi ve yaklaşımlarından ötürü Yunanistan'ı bir tür "cezalandırma" amacı gütmekteydi. Geçtiğimiz yıllarda mülteci tacirlerinin ellerinde ilkel tekneleri denizde batan, boğulan yüzlerce mültecinin dramları basına yansdı.

Yunanistan ise politik göçmenlere ve Kürt sorununa duyarlı yaklaşırsa da, özellikle Güney Kürdistan'dan yönelen ekonomik göç karşısında sert tedbirler almaya başladı. Kürdistan konusunda ve özellikle karşılaştığı göç akını karşısındaki itirazlarını TC ile olan tarihsel çelişmelerine bağlayan Avrupa karşısında da derdini bir türlü duyuramıyordu.

Yunanistan'ın aldığı önlemler nedeniyle göç, kaçınılmaz olarak İtalya'ya yöneldi. Zaten göçmenlerin hedefi Yunanistan ya da İtalya'da kalmak değil kıta Avrupası'dır. Yunanistan ve İtalya ise geçiş için bir durak, atlama tahtası olarak görülmektedir. İster siyasi olsun, ister ekonomik olsun göçmen politikası konusunda en sıkı ve dayatmacı davranan İtalya'nın ise Arnavut göçünden sonra ikinci kez ağız fena halde yanmışa benzemektedir. Tek tek bireylere karşı bile oldukça katı davrandığı bilinen İtalya'nın sahillerinde beliren binlerce insan karşısında çok daha fazla sesini yükseltmesi kaçınılmazdı.

Aç gözlü mafya'nın mülteci ticaretini bu denli taşıması, TC'nin göçü teşvik ve yönlendirme politikasının bu kez politik bir silah olarak ters tepmesine neden oldu. Mülteci akını, vatansız bırakılan her türlü hak ve özgürlüğü gözardı edilen bu halkın dramını bir kez daha güncelleştirdi. Kürt göçünün asıl sorumlusu ve üstelik yönlendiricisi olan TC ise, her zamanki pişkinliği ile İstanbul'daki birkaç göçmen tacirini toplayıp kulaklarını çekerek göçü PKK'nin organize ettiğini vb. söyleyerek geçiştirmeye çalıştı. Asıl olarak ise

sığınanlara "politik sığınma hakkı" tanınmaması için de üste çıkmaktan da çekinmedi.

Avrupalı'nın hafızası zayıftır. Göçün hızı kesildiğinde Kürdistan sorununa yeniden "yüksek çıkarılan" açılarından bakarak, yeniden sömürgeci devletleri üzmeyecek çözümler üretmeye çalışacaklar. Stërka Rizgarı'de birçok kez yazdık, sömürge Kürdistan sorunu uluslararası bir sorundur ve çözümünü de uluslararası olmak zorundadır.

Kürdistan sorununun TC'nin bir "iç meselesi" olmadığı zaten politik bir gerçektir. Bu gerçek şimdi her gün genişleyen mülteci sorunu olarak Avrupa'nın kucagina da oturmuş bulunmaktadır. Kürt sorunu "göçmen uluslar sorunlarına" yepyeni bir boyut daha eklemektedir. Çünkü daha önceki göçler nihayet komşu ülkeler arasında cereyan eden ve bundan dolayı enternasyonalize olan sorunlardı. Şimdi ise gerek İtalya ve Yunanistan kıyılarında olduğu gibi kitle halinde, gerekse sürekli sızmalar halinde doğrudan Avrupa'ya yönelmiştir.

Kürdistan'ın sömürge statüsünde sömürgeci devletlerin sürekli desteklenip palazlandırılarak, Kürdistan sorununu uluslararası planda çözüm bulunmasına kaçınmakla, bu dramdan doğrudan sorumlu bulunan Avrupa için Kürt sorunu da artık bir "iç sorun" dur.

Kürt halkı için gerekli olan şey "sığınma hakkı", pansumanvari "kızılhaç" çözümleri değil ülke ve özgürlüktür.

Özgür bir ülke ve kendi kaderini tayin hakkına sahip özgür bir ulus, mülteci sorununun gerçek çözümüdür.

ÜLKEYE DÖNÜŞ ÇAĞRISI

Merkezi Almanya'da bulunan Kürdistan Hukukçular Birliği Avrupa'nın varoşlarında yaşayan Kürt mültecilerin ülke topraklarına dönmelerini sağlamak amacıyla bir kampanya düzenledi. Bu kampanyayı bizler de destekliyor, faxla gönderilen çağrı metnini okuyucularımıza sunuyoruz.

Türk devletinin uzun bir süredir yürüttüğü Kürdistan'ın insansızlaştırma politikası bütün hızıyla devam ediyor. Bir yandan Kürdistan köylerini yakıp-yıkarken, diğer yandan Avrupa kapılarını açık tutarak insan tacirleri aracılığıyla Kürt

insanını toprağından koparmaya çalışıyor. Bunun en somut örneğı geçtiğimiz aylarda insan tacirleri tarafından binlerce Kürdün İngiltere'ye götürülüşünde yaşandı. Kadın, çocuk, yaşlılardan oluşan gruplar günlerce süren yolculuğı aç, susuz, perişan bir halde geçirdi.

Sömürgeci Türk devletinin bu oyununu boşa çıkarmak bütün yurtsever, devrimci, aydın, sosyalist Kürt insanının temel görevi olmalıdır. Kürdistan Hukukçular Birliği'nin oluşturduğu bu kampanya metni elden ele dolaştırılmalı, ülkeye dönüşler bir an evvel sağlanmalıdır.

Unutulmamalı ki, ülke toprağına sahip çıkıldığı oranda Özgürlük ve Bağımsızlık mücadelesi başarıya ulaşacaktır.

YURTSEVER KAMUOYUNA ÇAĞRI

Türk devletinin ve diğer sömürgeci güçlerin, ulusal varlığımıza ve haklarımıza karşı yıllardır yürüttükleri kirlî savaşın yarattığı yıkım ve tahribatlar artarak sürüyor. Buna ek olarak ülkemizi insansızlaştırmayı hedefleyen göçertme uygulamaları had safhaya çıkmış durumda olup; Türk devlet çetelerinin Kürdistanlıları ülke dışına ve özellikle Avrupa varoşlarına taşıma eylemleri pervasızca devam ediyor.

Türk devletinin ulusumuza karşı şimdiye kadar işlediğı suçların yanında "Kürdistanı insansızlaştırma", uygulamaları, "insan ticareti" olarak dünya kamuoyunun gündemine oturmuştur. Gerçekler tüm boyutlarıyla gün yüzüne çıkmış ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin meşruiyeti uluslararası düzlemde ve insanlık vicdanında hak ettiği yere doğru hızla yol almaktadır. Böylesi bir süreçte insan olmanın sorumluluğı tarihseldir ve sorumluluklarımıza sahip çıkmak hayattır.

Bu nedenlerle,

Öncelikle ülkemizde ısrarla sürdürülen kirlî savaşın durdurulması; kalıcı, eşit ve onurlu bir barışın sağlanabilmesi için; Avrupa'nın hangi ülkesinde olursak olalım; ülkemizi ne zaman ve hangi nedenle terk etmişsek edelim ve bulunduğumuz ülkede kazandığımız hukuksal statü ne olursa olsun, gözlerimizi topraklarımıza dikmenin ve onurumuzu kurtarmak için atılması gereken adımları atmanın günüdür.

Bunun için,

Aşağıda hazırlanan dilekçe örneğini, boş kısımlarını doldurduktan sonra, gerekli bilgilerle birlikte en kısa sürede Kürdistan Hukukçular Birliği Genel Merkezine tek tek ya da toplu olarak en geç Şubat 1998 ayının sonuna kadar ulaştırınız.

Kampanya süresince değişik etkinliklerle gelişmeler kamuoyuna aktarılacaktır.

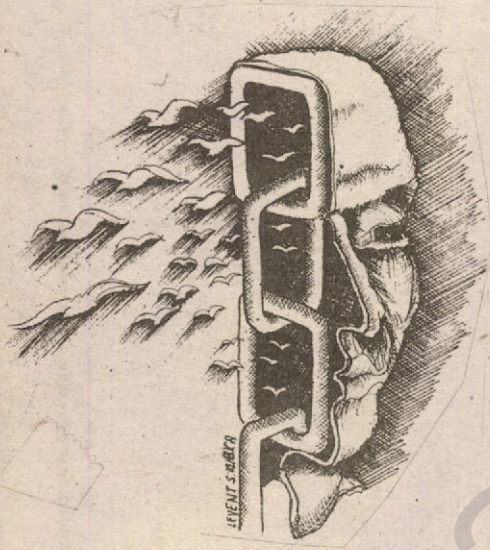
Birliğimize ulaşacak dilekçe örnekleri tasnif edildikten sonra ilgili kurum ve devlet yetkililerine en kısa sürede müracaat edilecektir.

KÜRDİSTAN HUKUKÇULAR BİRLİĞİ GENEL MERKEZİ

Adres: Berliner Str. 87
51063 Köln/Deutschland
Tel: 00 49 221 6401567
Fax: 00 49 221 645819

ZINDANLARDA BİRLİK-DİRENİŞ- ZAFER VE KİMİ ZAAFLAR ÜZERİNE

Devrimci ve üretmesinin güvencesidir.. Sayısız organ ve kurumun bir kompleks bileşiminden oluşan bu araç, varlığını sürekli kılan iki temel sütun üzerinde inşa edilmiştir: **Militarizm ve Bürokratizm...**

Burjuvazi; sisteme meşruluk kazandırmak, uygulamalarını "halkın iradesi" olarak sunmak için, devlet organlarını "yönetip-yönlendirdiği" var sayılan temel bir kurum daha oluşturmuştur: **parlamento..** yani hukuk diliyle "yasama organı".. Seçim gibi "demokratik" bir yöntemle vücut bulan bu organ, sistemin işleyişine yasal biçim kazandırarak devletin uygulamalarına meşruiyet sağlar. Bu özelliğiyle parlamento, aynı zamanda kurulu düzenin emniyet sübabıdır; kendi içinden çıkardığı icra organı (hükümet-"iktidar") ile bir yandan ekonomik ve siyasal yaşamı belli kalıplar içine hapsedmeye çalışırken, diğer yandan bu kalıplara sığmayan siyasal ve toplumsal muhalefeti sürekli ve sistemli biçimde baskı altında tutar... Kimi zaman ideolojik ve siyasal araçlarla muhalefeti etkisizleştirmeye çalışırken, kimi zaman da doğrudan şiddet araçları ile (ordu, polis, cezaevleri) ezer.

Mevcut toplumsal düzenin korunmasında egemen sınıfların elinde örgütlü baskı aracı olan devlet, siyasal ve toplumsal yaşamın her alanında bu niteliğine denk düşen bir örgütlenme içine girer.. "Toplumun egemen maddi gücü olan sınıf, aynı zamanda egemen manevi gücüdür de" der Marks.. Devlet bu egemenliğin siyasal ifadesinden başka bir şey değil. Siyasal egemenliğin ideolojik ve kültürel araçları (eğitim, medya, hukuk, ahlak, siyaset vb.) olduğu gibi, doğrudan baskı araçları da (ordu, polis, mahkemeler, cezaevleri vb.) vardır. Sınıflı toplumların ortaya çıkışıyla birlikte ve her yeni toplumsal formasyonda, siyasal iktidarı elinde bulunduran egemen sınıflara göre eklenerek adım adım olgunlaşan bu kurumlar modern burjuva devletinde en üst biçimini almıştır. Bu siyasal egemenliğin, her türlü ideolojik ve baskı araçlarıyla birlikte tüm toplumsal ilişkileri kendi sınıf iktidarına göre biçimlendirmesinde her zaman "hukuk"un düzenleyici fonksiyonu öne çıkartılmış, bu anlamda her yeni toplumsal formasyonun egemen sınıfı, kendi siyasal iktidarına meşruluk kazandıran ve koruyan bir "hukuk sistemi"yle birlikte ortaya çıkmıştır.

Kapitalist toplumun içinde taşıdığı dinamiklere uyarlı bir oluşum gösteren modern devlet, kimi zaman düzenleyici, kimi zaman yavaşlatıcı işlevleriyle sistemin kendini

Parlamento tüm bu uygulamalara yasal çerçeve kazandırır. Bürokrasi ve ordu gibi köklü ve kalıcı bir kurum değildir. Az gelişmiş ülkelerde sıkça görüldüğü gibi, varlığı zaman zaman sekteye uğrayabilir, kimi zaman da uzun süreli devre dışı kalabilir.

Parlamentosuz devlet olabilir ama ordusuz ve bürokratsız devlet olmaz.

Devlet, gerek ideolojik araçları ve egemen sınıfın "hukuk sistemi", gerek doğrudan baskı araçlarıyla sistemi çözüme sokmaya çalışır. Refleksleri bu yönde gelişmiştir. Muhalefetin gücüne ve burjuvazinin siyasal tercihlerine bağlı olarak, ya her türlü muhalefeti acımasızca ezen baskıcı nitelikleriyle, ya da nispeten ılımlı yöntemlerle karşımıza çıkar. Katı baskıcı kimliğini arka planda tuttuğu dönemlerde, halkı reformist yöntemlerle manipüle eder..

Ceberrut devlet baskı ve şiddet araçlarını, reformcu devlet daha çok ideolojik hegemonya araçlarını çalıştırır. Üretici güçlerin gelişme düzeyine, muhalefetin gücüne ve sınıf mücadelesinin keskinlik derecesine göre devlet yeni biçimler

ayın dosyası

alabilir.

Burjuvazinin siyasal egemenlik aracı olarak devletin kurumları arasında cezaevleri olgusu nerede durmaktadır? Zindanların gerçek işlevi ve rolü nedir?

BURJUVA DİKTATÖRLÜKLERİNDE CEZAEVLERİNİN İŞLEVI

Polis-mahkeme ve cezaevleri üçgeni, mevcut hukuk sistemi içinde, egemen sınıfın iktidarına dayalı düzeni siyasal- "hukuksal" şiddet ve baskı ile korumanın uygulamadaki üç sac ayağıdır. Egemen hukuk sisteminin "yasa"larla ifade edilen kurallar bütünü, bu sac ayağının şiddet ve baskıya dayalı faaliyetleri ve aralarındaki ilişkiye toplum nezdinde "meşru" bir görünüm vermeyi amaçlar. Bu anlamda yürürlükteki "hukuk sistemi", bir yandan tüm bir toplumun, başta Anayasalar olmak üzere, yasalar, yönetmenlikler ve diğer mevzuatla birlikte egemen sınıfların siyasal-ideolojik hegemonyasına göre "düzen"lenmesi ve bu toplumsal "düzen" in korunmasını öngörürken bir yandan da hem bu durumu, hemde bunun siyasal şiddet ve baskıya dayalı uygulamalarını perdeler. Bu sistem içinde polis ve cezaevleri, doğrudan fiziki baskı ve şiddet öğeleri olarak, mahkemelerde "hukuk" terörünün uygulayıcısı olarak öne çıkarlar. Bunlar aynı zincirin birbirini tamamlayan öğelerdir. Devletin "ceza ve cezaevleri siyaseti" mevcut hukuk sisteminin siyasal şiddet ve baskı mekanizmasının kozasıdır. "Ceza ve cezaevleri" siyaseti, var olan ya da

olması muhtemel toplumsal muhalefeti türlü kurullarla sınırlayıp etkisizleştirmede bir "korkutma" ve "terör" aracıdır. Siyasal iktidarın "ceza siyaseti" toplumsal yapıdaki dengeler için, mevcut sistemi tehdit edebilecek her türlü direniş ve başkaldırıyı yasaklamalarla önlemeye dönüktür. "Cezaevleri siyaseti" ise, bu önlemlere rağmen sistem için tehdit olmaya devam edenlerin fiziki olarak toplumdan tecrit edilmesi, ezilmesi ve sindirilmesine yöneliktir.

Çağımızda, özellikle de toplumsal muhalefetin güçlü olduğu ülkelerde cezaevleri her zaman tıka basa dolu olmuştur... Ekonomik ve siyasal bunalımlar ile sarsılan devlet, sistemi ayakta tutabilmek için muhalefete acımasız şekilde saldırır... Çoğu kez bu saldırılarında yasal kılıf oluşturma gereği bile duymaz; şiddet, baskı ve sindirme politikaları açık ve çıplak biçimde uygulanır, devlet hakem rolünden çıkar.

Muhalefetin ezilmesi ve sindirilmesinde cezaevleri son derece önemli bir işleve sahiptir.. Cezaevleri ile, bir yandan düzen dışı muhalefetin etkin kadroları toplumdan izole edilmeye, etkisizleştirilmeye çalışılırken, diğer yandan bu siyasal kadrolar ıslah edilmeye, ehlileştirilmeye çalışılır. Bu amaçla imha dahil, her yönetime başvurulur.

Burada başlıca beş temel hedefi vardır devletin.

Birincisi; toplumun siyasallaşmasında etkin role sahip devrimci kadroları toplumdan izole etmek...

İkincisi; siyasal tutsakları cezaevlerinde ideolojik ve siyasal olarak işlevsizleştirmek ve teslim almak...

Üçüncüsü; tutsakların düşünce ve yaşam birliği için oluşturdukları komünar yaşamı dinamitlemek...

görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..

PKK

Davası Tutsakları Adına Zeki Akıl

ZINDANLAR DEVİRİMİN MILİTAN KADROLARININ YETİŞTİRİLDİĞİ BİR ALANA ÇEVİRİLMELİDİR

Zindanların egemenler, devrimciler açısından oynadığı rolü, genel gelişmeleri, politikaları ortaya koymak kısa bir yazının konusu olmanın ötesindedir. Bu açıdan kısa, ancak satır başlarıyla zindan gerçekliğine değinmekle yetineceğiz.

Cezaevleri, egemen sınıfların iktidarlarını korumak için oluşturdukları zor aygıtlarından biridir. Egemenler açısından zindan politikalarının özü; varolan düzeni tehlikeye düşüren, tehdit eden eylemlilikleri ve çalışmalarını engelleme, kendileri için zararlı gördükleri kesimleri toplumdan yalıtarak, toplumun ve mücadelenin dışına atmak oluşturmaktadır. Zindanlar aracılığıyla muhalifleri üzerinde sınırsız bir terör uygulayan egemenler, yoğun bir propaganda faaliyetleriyle düzene muhalif olanları haksız gösterip kendi meşruiyetlerini ispatlamaya çalışmaktadırlar.

Zindanların işlevi öz olarak böyle konulduğunda, Osmanlıdan günümüze Türk egemenlik sisteminin zindanlara biçtiği misyon da daha rahat anlaşılır. Bilindiği gibi Osmanlı zindanları meşhurdur. Osmanlı döneminde muhalif güçler baskı, işkence ile sindirilmeye çalışılmış, bir çoğu zindanlarda boğdurulmuş, büyük bir kesimi de baskı ve işkencenin yanında kişiliksizleştirilerek boyun eğdirilmiş, tövbe ettirilerek "ıslah" edilmiştir.

Aynı gelenek cumhuriyet döneminde de sürdürülmüş, başta CIA ve NATO patentli, emperyalist ülkelerin sömürgelerde uyguladığı yöntemlerle zenginleştirilerek başta devrimciler ve Kürtler olmak üzere, düzene muhalif tüm kesimler üzerinde terör estirilerek zindanlara doldurulmuş, psikolojik baskı altına alınmış, lanetlenmiş, toplum için çok tehlikeli, çok kötü gösterilmiştir. Faşist karakterli rejim için kendi aleyhinde örgütlenenleri, mücadele edenleri tasfiye etmenin son halkası zindanlardır. Komployla, terörle, zorla ortadan kaldırılabilenler kaldırılır, kalanlar ise zindanlara doldurulur. Zindanlar imha ve tasfiye etmenin, ezmenin son halkasını oluşturmuştur. Denilebilir ki; Türkiye'de biraz demokrat, biraz halkın iyiliğini isteyen vicdan sahibi aydınlardan cezaevlerinden geçmeyen kalmamıştır.

Zindan politikaları en acımasız biçimiyle ülkemizde uygulanagelmiştir. Kürdistan'da Kürt ve Kürtlük adına bir çift laf edenler bile acımasızca ezilmiş, katliamlardan, kırımlardan kurtulanlar zindanlarda en vahşi ve en ağır işkencelerden geçirilmiş, sindirilmiş, sağ olarak zindanlardan çıkarılanlar ise büyük oranda mücadelenin dışına itilmiştir.

Dördüncüsü; zihinsel olarak teslim alabildiği tutsakları itirafçılıştırma-ajanlaştırma politikasıyla devrimci tutsaklara karşı kullanmak...

Beşincisi; özellikle ulusal-demokratik muhalefet içinde yer alan kitlelere gözdağı vererek sindirmek, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesiyle bütünleşmelerini önlemek...

Devlet;

Birinci maddede belirtilen hedefiyle, toplumsal muhalefet ile siyasal muhalefetin bütünleşmesini engellemek,

İkinci hedefiyle devrimci kadroların cezaevlerini siyasal ve ideolojik üretim merkezleri haline dönüştürmelerinin önüne geçmek,

Üçüncü hedefiyle, siyasal tutsakların yaşamlarını ideallerine uygun üretimi-katılımcı ve paylaşımcı tarzda düzenleyerek kendilerini yeniden üretme koşullarını ortadan kaldırmak, (Ki TC'nin uzun bir süredir üzerinde durduğu ve son süreçte yeniden gündemleştirdiği hücre tipi cezaevleri de, esasen bu amaca dönüktür.)

Dördüncü hedefiyle, tutsakları içlerinden vurarak moral olarak çökertmek, yargılamalarda cezalar için hukuksal zemin yaratmak, itirafçıları içerde ve dışarda devrimci güçlere karşı örgütlenirilen "faali meçhulcü" provakatlara ve çetelere dönüştürmek,

Beşinci hedefiyle ise, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine destek veren, mücadelenin kitle temelini oluşturan kesimlerin dışardaki ekonomik düzenlerinin, aile ilişkilerinin bozulmasını, çöküntüye uğratılmasını, böylece bu kesimlerin saflarından uzaklaşmalarını sağlamak amaçlanır. (Nitekim özellikle "yardım ve yataklık" ettikleri iddiasıyla

kitlel olarak gözaltına alınanların büyük bir kesimi bilinçli olarak tutuklanıp aylarca cezaevlerinde bırakılmakta, tutuklu kalması nedeniyle işsiz kalan, işleri bozulan, evden çıkartılan, ailesiyle sorunları derinleşen dolayısıyla yeni bir ekonomik ve sosyal yıkıma karşı karşıya kalan bu kişilerin önemli bir kesimi, tahliye olduktan sonra siyasal faaliyetlerden hızla uzaklaşmaktadırlar.)

Devlet, bu saldırılarında toplumsal muhalefeti ve onun siyasal öğelerini bir bütün olarak hedef alır.. Muhalefetin çeşitli kesimlerine karşı uyguladığı politikalarda kısmi bir takım farklar görüle de, amacı tüm devrimci-demokratik muhalefeti ezerek imha etmek, en azından düzen sınırları içine çekmek ve terbiye etmektir..

Bu olgu devrimcilerin zından politikalarını oluştururken üzerinde yükselmeleri gereken önemli bir noktadır..

Devletin devrimci muhalefete ve değişik cezaevlerinde farklı politikalar uygulamasının ise iki temel nedeni vardır:

Birinci neden devletin hedefi küçültme, muhalefeti bölme taktiğidir... Muhalefetin çeşitli öğelerine ve her cezaevine aynı yöntemi uygulamanın, sonuçta tutsakların bütünleşmesine, en azından ortak saldırılar karşısında ortak savunma düzeyleri oluşturmalarına yol açacağı öngörüsünden hareketle, hedefi küçültme taktiğine başvurur..

İkinci neden, düzen dışı muhalefetin, radikalizmden reformizme, anti-kapitalist marksist muhalefetten, anti-sömürgeci demokratik muhalefete kadar değişen bir çeşitlilik göstermesidir. Devlet tüm bu muhalefeti aynı kalıba dökerek bütünleşmelerini istemez. Bu yüzden, reformistler ile radikaller, "bölücüler" ile "sol"cular arasına ayırım koyar.

görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..

Ülkemizde ve Türkiye'de en yaygın tutuklamaların 12 Eylül faşist rejimi döneminde geliştiğini gördük. Onbinlerce yurtsever, demokrat, devrimci insan cezaevlerine dolduruldu. Başta pilot zindanlar olarak seçilen Diyarbakır ve Mamak Askeri Cezaevleri olmak üzere, tüm zindanlarda tutsakları sindirme, pişman ettirme, kişiliksizleştirme, sosyalizm adına, Kürt ve Kürdistan adına ne varsa ortadan kaldırılmak istendi. Bunu gerçekleştirmek için de insan aklinin almayacağı baskı ve işkence yöntemleri geliştirildi, tutsaklar vahşet düzeyinde uygulamalara maruz kaldı. Amaç, zindanlardaki tutsaklar şahsında halkın, devrimcilerin, önderlerin iradesini kırmak, mümkünse tutsakları kendi karşısına dönüştürmek, kişilikleri çürüterek devrime, ulusal kurtuluşa ve sosyalizme olan inancı yoketmek, düzenin karşısında bir irade oluşturulmayacağını ispat etmektir. En temel politika, buydu ve nitekim bu politikaların büyük oranda sonuç aldığı görüldü. Bir çok devrimci hareket zindanda tükendi, yozlaştı, uysallaştı, düzen için zararsız hale geldi. Bu dönemde kaba şiddetten tutulmuş, ırkçı faşist uygulamalara, rehabilitasyona kadar bütün yöntemler tutsaklar üzerinde denendi.

12 Eylül dönemindeki amansız vahşet uygulamaları ve ihanet ettirme politikaları onlarca devrimcinin canları pahasına sergilenen görkemli direnişlerle kısmen püskürtüldü. Ancak Türk devleti bu amaçlarından hiç bir zaman vazgeçmedi. Özellikle 15 Ağustos Atılımı ile gelişen savaşla birlikte bu politikaları derinleştirerek uygulamaya çalıştığını görmekteyiz. Nitekim son iki-üç yılda açlık grevleri, ölüm orucu, saldırı, hastalık, işkence gibi nedenlerle zindanlarda yaşamını kaybedenler, 12 Eylül Askeri Cezaevlerinde yaşanan kayıplardan çok daha fazladır. Yani temel politikalarda bir değişiklik söz konusu değildir. Zindan yönetimlerinde sivilleşme sadece dışa karşı bir görüntü olmaktan öteye geçmiyor. Günümüzdeki bir çok uygulama, 12 Eylül'ü bile aratmamaktadır.

Bu politikalar neden derinleştirilerek sürdürülmektedir? Zindan politikalarını Kürdistan'da sürdürülen imha amaçlı özel savaş politikalarından ayrı düşünmek imkansızdır. Devlet bir bütün olarak özel savaş politikalarına göre mevzilendiriliyor. Cezaevleri MCK toplantılarının bir gündem maddesi olarak ele alınmakta, uygulanacak politikalar özel savaş kurmaylarınınca belirlenmektedir. Adalet Bakanlığı, sadece basit bir düzenleyici ve uygulayıcıdır. Zindanlar, ülke güvenliğinin ve savaşın bir parçası olarak ele alınmakta, politikalar buna göre belirlenmektedir.

Zindanlar savaşın bir cephesi olarak ele alındığından, bir bütün olarak devlete ve topluma nüfuz eden özel savaş kaynaklı çeteleşme, yansımaları bu alanda da buluyor. Bir çok cezaevinin dış güvenliğinden sorumlu subaylar, Kürdistan'da savaşta bulunmuş, ırkçı-şoven politikaların ağır etkisinde bulunan, intikam duygularıyla dolu kişilerden seçilmekte, yine yönetimler ve gardiyanlar da daha çok MHP'lilerden oluşturulmaktadır. Özcesi; teslim almaya, itirafçılıştırmaya, insanlıktan çıkarmaya yönelik genel politikaların yanında, zindanlarda yaşanan bu çeteleşme de daha keyfi, daha kanlı bir süreci başlattı. Ve bugün devletin elinde bulunan binlerce tutsağın, her zamankinden daha fazla tehdit altındadır. Cezaevlerinde tutsakların can güvenliğinden söz etmek mümkün değildir.

Halkın geneli üzerinde uygulanan özel savaş yöntemleri cezaevlerinde de uygulanmaktadır. Tutsakları toplumdan yalıtılmakla yetinilmemekte, cezaevleri birer korku, dehşet yuvası haline getirilerek tutsakların şahsında toplum üzerinde

ayın dosyası

Egemen sınıfların muhalefetin çeşitli kesimlerine farklı politikalar uygulamasının nedenlerini burada aramak gerekir. Devrimcilerin zindan politikalarında hesaba katmaları gereken ikinci önemli olgu da budur... Yani düşmanın amaçlarından biri hedefi küçültmek ve muhalefeti bölmek ise, devrimcilere düşen görev bu hesabı boşa çıkarmaktır..

Birlik ve ittifak politikamız temelde düşmanın bu politikalarının anti-tezi olarak şekillenmek zorundadır.

Devletin yapısına, cezaevlerinin varlık nedenine ve amacına işaret ettikten sonra şimdi de zindan politikamızı belirleme açısından Türkiye ve Kürdistan'daki cezaevlerine ilişkin bir kaç temel saptama yapmak istiyoruz.

TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN CEZAEVLERİNDE DURUM

Denilebilir ki 1980 Askeri Darbesi, Türkiye ve Kürdistan'da her alanda yeni bir süreç başlattı. Cezaevleri tam bir ölüm kampına dönüştürüldü.. Bir yandan dışarıda demokratik ve sosyalist muhalefete yönelik topyekün bir imha hareketi sürdürülürken, diğer yandan cezaevlerindeki tutsaklar birer işçene kobayı haline getirildi. Sorgu-mahkeme ve cezaevi işçeni arasındaki işbölümü ve uygulama "farkları" neredeyse bütünüyle ortadan kalktı.. Mahkeme ve cezaevleri sorgu sürecinin doğrudan birer uzantısı haline getirildi.. Polis sorgusunun bitişi kurtuluş gibi gören devrimci-demokrat kadrolar, mahkeme ve cezaevlerinde çok daha kapsamlı işçence, baskı ve zihinsel çökertme programlarıyla karşılaştılar..

Bu süreçte Kürdistan tam bir yarı-açık cezaevine dönüştürüldü. Ulusal kimliğe dönük çok yönlü bir saldırı başlatıldı. Kürt olmak, bunu ifade etmek gözaltına alınmak, suçlanmak ve tutuklanmak için yeterli bir nedendi. Kürt tutsaklar, kışla disiplini altında akıl almaz yöntemlerle ulusal ve siyasal kimliklerinden arındırılmaya çalışıldı. Yine bu dönemde cezaevleri itirafçı yaratmak amacıyla birer sorgulama merkezine dönüştürüldü.

Buna karşılık tutsaklar onurlarını korumak, teslim olmamak için destansı direniş örnekleri verdiler.. Elbette cezaevleri sadece direnişlere sahne olmadı.. Yiğitlik ve korkaklık, direniş ve teslimiyet, kahramanlık ve alçaklık bir arada yaşandı..

Zulmün vahşete dönüştüğü bu dönemde yaşanan cezaevleri pratiği tüm devrimcilerin sayısız dersler çıkaracağı zengin bir laboratuvar durumundadır..

12 Eylül'den sonra cezaevleri koordineli ve tek merkezden yönetilmeye başlandı.. Cezaevlerinin idari yapısı yeniden düzenlendi; çalışanları sadece idari olarak değil, ideolojik olarakta bu programları uygulamaya hazır hale getirildi.. Cezaevlerinin idari yapısı belirlenen amaçlara bağlı olarak bütünüyle yeniden organize edilirken, gerici ve faşistlerden devşirilen kadrolarla tahkim edildi.. Doğrudan doğruya MGK, MİT ve Hükümetin eşgüdümü ile saptanan politikalar acımasız biçimde uygulamaya kondu.. Baskı ve işkencelerin yanı sıra, bir yığın "hukuk"sal hokkabazlıklarla tutsaklara boyun eğdirilmeye çalışıldı.

Bütün amaç; devrimci tutsakları ideolojik ve siyasal olarak teslim almak, bunun başarılmadığı noktada birlik ve dayanışmalarını kırmak, önder kadroları ise imha etmek ya da

görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..

çaydancı ve sindirici bir etki yaratılmaya çalışılmaktadır. Bunun için rejim düşürebildiğini düşürmek, ajanlaştırdığını ajanlaştırmak, kontrolaştırabildiğini kontrolaştırmak istemektedir. Böylece kendi karşısına dönüşmüş tipleri toplumdaki insani değer yargıları üzerine saldırtmak istemekte, bunların şahsında inançsızlığı, güvensizliği, örgütsüzlüğü geliştirerek önderliksiz, kişiliksiz bir toplum yaratmayı hedeflemektedir.

Özgürlük ve ulusal kurtuluş için yola çıkanları özgürlük karşıtı ve halk düşmanı çetelere dönüştürmek, tüm insani değerleri kusup tahrip etmek, bu işe bulaşanları bin pişman etmek istiyorlar. Rejimin bu hedefinin önündeki en büyük engel ise tutsakların örgütlü direnişidir.

Politikalarını uygulamada en büyük engel olarak tutsakların örgütlülüğünü gören özel savaş rejimi son süreçte daha çok hücre tipi cezaevlerini gündemleştirmektedir. Tutsaklar yalnızlaştırılarak toplumdaki ve mücadeleden tümüyle yalıtılmak, örgütsel refleks ve yaşam alışkanlıkları yokedilmek, insansal özellikleri güdükleştirilmek, böylelikle teslim alınmak istenmektedir. Hücredeki bir tutsak rejimin kültüründen daha çok etkilenecek, iradesizleşecek, ideolojisine, amaçlarına sahiplik etmeyecek, baskıya daha fazla açık olacak ve sindirilecektir.

Nitekim ağır işkenceler, sorgulardan geçirilen bir çok deneyimsiz insanın zorla itirafçı, bağımsız koşullara konması, bu politikanın bir parçasıdır. Sorguda iradesi kırılmış, kişiliği darbelenmiş kimselerin devrimci, örgütlü ortamda bile kendilerine gelmeleri aylar, yıllar bulan bir çaba, emek ve eğitimi gerektirmektedir. Devrimci örgütlülük ve dayanışmanın olmadığı ortamlar, kişiliksizleştirmeye, etkisizleştirmeye, teslim almaya en açık ortamlardır. Zindanlar, faşist-sömürgeci iradenin kılıç gibi tutsaklara dayatıldığı ortamlardır. Şimdi bu politika hücre tipi cezaevleriyle daha da derinleştirilmek istenmektedir. Ve bu politikaların öncelikle Kürdistan'da; Elazığ, Diyarbakır, Erzurum, Elbistan gibi cezaevlerinde geliştirilmeye çalışıldığı görülmektedir. Özel savaşın ve çeteleşmenin en çok geliştiği bu alanlarda cezaevlerinin de gelişmelerden payını alması kaçınılmazdır.

Türkiye cephesinde ise tutsakları düşürmenin başka bir yöntemi olan rehabilitasyon politikaları daha çok uygulanmaktadır. Bazı imkanlar sunularak, insanları tekleştirerek, rehavete sürükleyerek, dışarıdaki mücadele ve halk gerçekliğinden kopartarak, ruhen, örgütsel ve yaşam tarzı olarak milim milim, saat saat ölüme sürükleyen bir uygulama söz konusudur. Yani özünden boşaltılmış, dejenere edilmiş bir kişilik yaratılmak istenmektedir. Burada da baskı, zor, işkence uygulamaları vardır, ama ağırlıklı olarak uygulanan politika rehabilitasyondur. En az baskı ve zor yöntemleri kadar, hatta ondan daha fazla tehlikeli olan rehabilitasyonla insanlar düzeniçleştirilmekte, sağcılaştırılmakta, direnişçi ruhu tüketilmektedir. Bu uygulamada belki fiziksel ölüm azdır, ama tutsaklar zamana yayılmış siyasi bir ölüme mahkum edilmeye çalışılmaktadır.

Kürdistan'lı devrimci tutsaklar açısından özellikle anlaşılması gereken şudur: Yürütülen savaşta Kürt halkına ve onun önderliğine karşı rehin olarak tutulmaktadır. Onlar için savaş hukuku da diyemeyeceğimiz, çok daha hukuksuz; özel mahkeme, özel yasa, özel infaz gibi uygulamalar dayatılmaktadır. Yeri geldiğinde yasalar rahatlıkla çiğnenmektedir. (Ve hakkını vermeliyiz ki, faşist rejim zindan politika ve uygulamalarında devrimcilerden çoğu zaman daha yaratıcı davranmaktadır. Yasa ve tüzük tanımamaktadır.

ayın dosyası

sakat bırakmakta.

Devletin bu amaçla uyguladığı politikalar devrimci tutsakların direnişlerine çarparak geriledikçe devlet çok daha saldırganlaştı, yer yer bireysel ve kitlesel imhaya yöneldi.. Devletin doğrudan imhaya yönelmesi, özünde tutsakları teslim alma politikasının iflası anlamına geliyordu; başka bir anlatımla imha, genellikle ideolojik ve politik yenilginin ifadesi olarak gündemleşiyordu.

Aradan geçen on beş yıl içinde TC bir hayli tecrübe kazandı... Baskı ve işkence metodlarında, insan hakları ihlalleri alanında neredeyse dünyanın en gelişmiş (!) devletleri arasına girdi.

Tutsakları terbiye etmek için bugün de çeşitli yöntemler deniyor. Cezaevleri programı önünde tutsakların birleşik direnişini başlıca engel olarak gören devlet, tutsakları bölme, hedefi küçültme, böylece birbirinden izole edilmiş devrimci tutsakları daha kolay "teslim alma" ve etkisizleştirme taktiklerini öne çıkarıyor. Hücre tepi cezaevleri ise, birlik dayanışma ve direnişlerini bir türlü kıramadığı devrimci tutsakları, yalnızlaştırarak etkisizleştirme amacıyla devreye soktukları son "çözüm"dür.

Kuşkusuz bu süreç içinde devrimci tutsaklar da önemli tecrübeler kazandı. Ne var ki bu tecrübelerin yeterince bilince çıkarıldığı söylenemez. Yaşananların tüm tutsaklar için geçerli ve kabul edilebilir ortak bir mücadele anlayışına dönüştürülmesinde oldukça yetersiz kalındı. Bunun sonuçları ise oldukça yıkıcı oldu. Öğrenme ve ders alma konusunda tüm cezaevlerinde karşılaşılan olumsuzluklara ilişkin, burada bir kaç temel noktaya işaret etmek gerekiyor.

Birincisi; Tecrübeli tutsakların yaşadıkları deneyleri genelleştirmeden, en azından yararlanılacak biçimde belgelendirmeden tahliye olmaları ya da başka cezaevine götürülmeleri, yeni tutsakların bir çok şeyi baştan yaşayarak öğrenmek zorunda kalmaları önemli bir handikap yaratmaktadır.. Bir tarafta oturmuş kurumsal yapıyla olayları kendi açısından en ince ayrıntısına kadar değerlendirerek gittikçe uzmanlaşan devlet, diğer tarafta onca bedel ödemesine rağmen, yaşadıklarını genel ve kalıcı tecrübelerle yenecekleri zayıf olan devrimci tutsaklar.. Ne kendi yaşadıklarından ne de başkalarının yaşadığı olaylardan ders çıkaramayan, çıkarılan dersleri ise yeni kuşaklara yeterince aktaramayan devrimci tutsaklar, sonuçta ağır bedeller ödemişler, halen de ödemeye devam ediyorlar.

İkincisi; Örgüt ve partilerin tecrübelerinin kendileriyle sınırlı kalması, grupçu saplantılar nedeniyle başka örgütlerin tecrübelerinden yararlanmaya ve öğrenmeye kapalı olmalarıdır. Grup tecrübelerini genelleştirmede cimri, başka grupların tecrübelerine karşı ise lakayit yaklaşımların faturası bugüne kadar çok ödendi; bu yaklaşımlarda ısrar edilmesi halinde daha da ödenecek.

Üçüncüsü; Cezaevleri arasında ilişki ve koordinasyonun zayıf olması, her cezaevinde yaşanan tecrübelerin o cezaeviyle sınırlı kalması, Türkiye ve Kürdistan çapında bir cezaevleri örgütlenmesine, bu örgütlenmeyi sağlayacak ortak bir anlayışa ve programa ulaşılamaması da, giderilmesi gereken bir diğer olumsuzluktur..

görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..

Görüldüğü gibi kırkın üzerindeki zindanda neredeyse kırk ayrı uygulama var. Nerede neyi uygulayabildiyse...) Diyarbakır cezaevinde '96 Eylül ayında gerçekleştirilen ve savunmasız 10 tutsağın kafası ezilerek öldürüldüğü, onlarcasının ağır yaralanmasına neden olan katliam anılarda canlıdır. Tam bir intikam alma ve halkın gözünü korkutma, yıldırma amacıyla gerçekleştirilen bu katliam, devletin rehin olarak tutma politikasının bir ifadesidir. Yine mücadelenin gelişim seyri göre mahkemelerde tutsaklara misilleme amaçlı cezalar yağdırılmakta, bu tür yöntemlerle sürekli "biz de elimizde bulunanlara yöneliriz" mesajı verilmektedir. Bu açıdan tutsakların da kendilerini "normal" statüde bir tutuklu-hükümlü gibi görme yerine; devrime, halka ve önderliğe karşı rehin olarak tutulduklarını bilmeleri en doğrusudur.

Bu vahşi, karanlık, gayri-insani, bitirici uygulama ve politikalara karşı tutsakların kendilerini korumalarının en temel yolu savaşı yükseltmek, bu temelde örgütlenmek, zindanları devrimci mücadele içindeki kitlelerin direniş gücüyle kuşatmaktır. Kuşkusuz, baskı ve teröre karşı tutsakların direnişi de önemlidir. Ve zindanlarda kesintisiz süren bir direniş geleneği yaratıldı. Mazlumlar'dan, Dörtler'e, Büyük Ölüm Orucu Direnişçileri'ne kadar yine Türkiye zindanlarındaki ölüm oruçları ve direnişlerle işkence, baskı ve terör teşhir edilmiş, dünya kamuoyunun gündemine sokulmuştur. Bugün eğer zindanlardaki tutsaklar birazcık nefes alabiliyorsa bu direnişler sonucudur. Yoksa Türk devletinin zindandakilere yaşam hakkı tanımamasından değil.

Ancak direniş kaba anlamda ele alınırsa sonuçsuz olur. Cezaevleri direnişlerini sadece ekonomik-sosyal boyutlarıyla, baskı ve işkencenin olmadığı, rahat koşullar yaratma amacıyla sınırlı tutmamak gerekiyor. Kuşkusuz, insani yaşam koşulları yaratılmalı. Tutsakların kendilerini örgütlemeye, yeniden üretme koşulları olmalıdır. Ve asıl direnişçilik, büyük militanlık, sağlam bir kafa ve kişilikle dışarıya, devrim alanına çıkmayı bilmektir. Zindan sorunlarına, ilişkilerine boğulmamak, kafaların hapis olmamasını sağlamak, devrimden ve mücadeleden kopmamak, ideolojik, siyasal olarak devrime hazırlanmak önemlidir. Sağlam bir ideoloji ve politika kişide hayat bulmazsa, o kişinin zamana yayılmış baskı yöntemlerine veya rehabilitasyon politikalarına dayanması zordur. En güçlü irade bile zamanla dalgalar karşısında kumlaşan kayalar gibi dağılır gider. Cezaevindeki rahavete, rahata karşı bilinci, ruhu, iradeyi sürekli yenileyerek, geliştirmek gereklidir. Baskı ve zora karşı direnildiği gibi, rahata karşı da direnilmelidir. Bir çok insan uzun bir zaman diliminde nasıl aşınıp mücadeleden koştüğünü anlayamamaktadır.

Özellikle düşmanın tutsakları birbirinden ayırma, tecrit etme politikasına karşı büyük bir direniş gereklidir. Bir çok insanın örgüt ortamında, kalabalıklar içinde bile teklediğini, toplumsal, siyasal, örgütsel özelliklerini yitirdiğini görüyoruz. Önemli olan tekleşmeye, bireyselliğe karşı direnmek, irade savaşını keskinleştirmek, sağlam bir dünya görüşüne, sağlam bir militan kişiliğe ulaşmak; davasına, halkına bağlı, her türlü zorluk karşısında yolundan sapmayan acısıyla, sevinciyle, emeğiyle kendini bir mücadelecilik olarak yetiştirmektir. Direnmenin en temel yolu budur. . Yoksa cezaevlerinde bir kaç saldırıyı püskürtmek bir kaç direnişi başarıyla yürütmek, her şey değildir ve insanı "Direndik kazandık, biz yeterliyiz" gibi yanlış bir anlayışa götürür. Cezaevleriyle sınırlı bir devrimcilik olmaz. Cezaevi devrimciliği yerine ulusal ve sınıfsal kapsayıcılıkta, büyüklükte devrimcilik esastır. Bir çok hareketin cezaevlerine çok abartılı, demogojik, savaş ve toplum gerçekliğinden

BİRLİĞİN ÖNÜNDEKİ BAŞLICA ENGEL: DAR GRUPÇULUK

Cezaevlerinde üzerinde durulması gereken zaafaların başında dar grupçu anlayış gelmektedir. Kimi zaman binbir çabayla oluşturulan birliklerin dinamiklenmesine yol açan bu hastalık, yenilgilerin başlıca nedenidir. Genel olarak devrimci harekete egemen olan dar grupçuluk, kendini merkez alan ve mücadelenin genel çıkarlarını hiçe sayan sorumsuz tutumuyla, cezaevi direnişlerinde bir çok tahribata kaynaklık etmiştir.

Birlik ve Direnişleri Zaafa Uğratan İki Sapma: "Sol Sekterizm" ve Sağ Uzlaşmacılık

"Sol Sekterizm", somut koşulları hesaba katmayan ve kendini merkez alan özellikleriyle cezaevlerinde sıkça karşılaşılan bir çocukluk hastalığıdır.

Hatırlanacağı gibi Lenin, savaştan çıkmış yorgun ve takatsız durumda genç Sovyet Cumhuriyetine nefes aldırarak ve toparlamasını sağlamak amacıyla Sovyetler aleyhine olmasına rağmen Almanya ile BRET-LİTOVSK anlaşmasının imzalanmasını istemiş, kimi Bolşevik önderler Lenin'i "uzlaşmacı"lıkla suçlayarak buna karşı çıkmışlardı.. Lenin ise Sovyetler'in durumunu, "haydutlar tarafından kuşatılmış bir yolcu"ya benzeterek, bu durumdaki bir yolcunun hayatını kurtarmak için ceketini vermesinin doğru olduğunu, andak "bizden ceketimizi değil de hayatımızı isterlerse savaşarak ölmesini de bilmek" gerektiği görüşünü savunarak anlaşmaya karşı çıkanları "sol komünistlik"le eleştirmişti..

Sonuçta Lenin Almanlara taviz vererek savaştan çekildi, bir kaç yıl sonra SSCB gücünü toplayınca da anlaşma hükümlerini geçersiz saydı.

Şayet o koşullarda savaşa devam edilseydi, büyük olasılıkla genç Sovyet Cumhuriyeti yıkılacaktı.

O günden bu yana, kendi koşullarını, düşmanın durumunu, güç dengelerini, mücadelede yer alan diğer aktörlerin taktiklerini, karşıdaki güçlerin neyi nasıl yaptığını, elindeki imkan ve araçları ne şekilde kullanacağını hesaplamadan düz bir mantıkla her şeyi "güç gösterileriyle" çözebileceğini zannedenlere "sol komünistler" denmeye başlandı.

Cezaevlerinde de aynı özellikleri gösteren "sol sekterler", ben merkezci ve **rekâbetçi** tutumlarıyla tutsakların ortak hareket etme koşullarını kırdıkları gibi, **çözömsüz** politikalarıyla da "sağ uzlaşmacılığın" güçlenmesine elverişli

ortam yaratmaktadırlar.

"Sol" sekterizm, cezaevlerinde yalnız diğer örgüt ve gruplara değil, kendi kadrolarına karşı da dayatmacıdır. Çoğu kez sempatican-kadro ayrımı yapmaksızın, aynı davadan yargılanan tüm arkadaşlarına aynı eylem biçimini dayatan "sol" sekterizm, tüm arkadaşlarını en üst eylem biçimlerine zorlayarak çözümlere de elverişli bir ortam hazırlar. Direnişlerin belli aşamalarında genç unsurların dökülmelerine neden olan bu tutum, hem eylem sürelerinin uzamasına ve daha ağır bedeller ödenmesine yol açmakta, hem de cezaevleri idareleri karşısında tutsakların pazarlık marjını düşürmektedir. Bu yaklaşım, yüksek iradi kararlılık ve bilinç gerektiren uzun süreli üst eylem biçimlerinde direnişin program hedeflerine ulaşma sürecini sekteye uğrattığı gibi, genç ve tecrübesiz tutsakların belli bir süreç gerektiren eğitimlerini de zorlaştırmakta, hatta bu tür dayatmalarla kendilerine güvenlerini yitiren bir çok genç unsurun, devletin "bağımsızlaştırma", "itirafçılaştırma" tuzaklarına düşmelerine yol açmaktadır. "Sol" sekterizm, herkesi aynı kalıba sokan bu eylem biçimini kimi zaman diğer gruplara da dayatmakta ve eylemlerde kendi arkadaşlarını; bilinç, tecrübe, istek ve benzeri kriterlere göre kategorize eden grupları da küçümsemektedir. Örneğin; partilerine sempati duyduğu ve destek olduğu için tutuklanan ve bu yüzden cezaevinde çok geniş bir kitleysi bulunan PKK gibi örgütlerin bile kadro ve sempaticanlarını bu tarzda kategorileştirmesi, "sol" sekter gruplarca suçlama konusu yapılabilmektedir..

Gerek kendi kitlelerinin durumunu gerekse başka örgütlerin özgün durumunu hesaba katmayan "sol sekterizm", keskin sözleri ve ajitasyonlarına karşın, kalıcı mevziler kazanabilmenin ön koşulu olan birlikleri dinamitleyici tutumuyla, cezaevleri direnişlerinde pek çok olumsuzluğun kaynağıdır.

Başına buyruk davranmakta "sol" sekterizmden hiçe geri kalmayan sağ sekterizm ise, devlet karşısındaki uzlaşmacı tutumunun gerekçelerini, çoğu kez "sol" sekterizmin dayatmalarına tepki olarak lanse etmektedir. Bu yüzden kimi zaman devrimci gruplara karşı olabildiğince sekterken, düşmana karşı uzlaşmacı bir profil çizebilmektedir.

"Sağ uzlaşmacılık", genellikle kazanılmış hakları koruma ya da hak kazanma mücadelesine duyarsızlık, diyalog yoluyla çözümün tıkandığı noktalarda gelişen fiili eylemliliklerden kaçınma, hak gaspları karşısında mevzileri kolaylıkla terk etme ve benzeri özellikleriyle cezaevleri mücadelelerini zaafa

görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..

kopuk yaklaştığı görülüyor. Cezaevi mücadelesini devrimin bütünlüğü içinde bir yere oturtmak gerekiyor. Nitekim, birçok yanlış yaklaşımlar da görüldü. Cezaevlerini herkesin merkezine oturtmanın, tüm olanakları, halkı cezaevleri için harekete geçirmenin yanlışlığı bugün daha iyi anlaşılmalıdır.

Dediğimiz gibi en büyük direniş, devrimci kişiliği, kültürü korumak, geliştirmek ve en doğru bir örgütsel ifadeye kavuşturmaktır. Bu açıdan zindanlar birer okula, adeta örs ve çekiç arasında dövülerek çelikleşen devrimin militan kadrolarının yetiştirildiği bir alana çevrilmelidir. Hayattan kopmuş, ayağı yere basmayan, ağzı laf yapan, demogojik, aydın-entellektüel görünüm, özentiler, bir hareketi, bir kişiyi bitirmek ve tasfiye etmek için bire birdir. Zindan koşulları da böylesi bir şekillenme için elverişlidir. Bu açıdan çizgiden sapmamak, ideolojik-politik derinliğe ulaşmak için kendini eğitmek, yeniden yeniden eğitmek esastır. Başka türlü bir devrimci cezaevinde yaşayamaz. Aşınma ancak bu şekilde önlenir. Ve yaşam sevinci-coşkusu süreklileşir. Başka biçimde ayakta kalmak zordur. Kısa vadeli kaba direnişçiler, militanlar çok görüldü. Birçoğu uzun yıllar içinde gevşedi, yumuşadı, giderek umutlarını, inançlarını yitirdiler. Ve faşist rejime karşı mücadele gücünü kendilerinde görmediklerinde bu düzene akıp gittiler.

Devrimciler bir hayvanı terbiye etme temelinde uygulanan kamçı ve şeker politikalarını boşa çıkarmalı; devrimin, özgürlüğün asi, başeğmez, temsilcileri olmasını bilmelidir. Tutsakların şahsında kazanan sömürgeci faşizm değil, halk ve devrim olmalıdır. Yaşamı bir direniş, direnişi bir yaşam biçimi olarak görmek gerekir. Direniş her yönüyle, düşünsel, ruhsal, fiziksel olarak yaşam biçimine dönüştürülmeli.

ayın dosyası

uğratan bir hastalıktır.

“Sağ uzlaşmacılık” ile “sol komünizm” aynı madalyonun iki ayrı yüzü gibidirler; zıt görünmelerine rağmen pratik tutumlarıyla birbirini beslemekte, tutsakların sağlıklı bir direniş programı etrafında birleşmeleri ve örgütlenmelerini engellemektedirler. Her iki anlayışın sahipleri de, başkalarının iradelerini önemsemeyen, kimi zaman hiçe sayan bir sekterizm sergilemektedirler.

Kendini çok çeşitli biçimlerde ortaya koyan dar grupçuluğun cezaevleri pratiğinde en sık karşılaşılan örnekleri ise şunlardır:

1.Ortak Eylemlerin Özelleştirilmesi

Aynı siperde birlikte vuruşan farklı siyasi anlayışlara mensup tutsaklar, ne yazık ki omuz omuza yürüttükleri kavgadan birlikte ders çıkarmak ve sonuçlarını kamuoyuna birlikte sunmak “becerisini” gösterememektedirler. Bunun başlıca nedeni, mücadelenin genel çıkarlarını hiçe sayan dar grupçuluktur. Bu nedenle ortak eylemlilikleri birlikte değerlendirmek, direnişlerden ortak sonuçlar çıkarmak, neredeyse imkansız hale gelmektedir.. Her örgüt içinde bulunduğu eylemi kendi açısından değerlendirmekte, bu değerlendirmelerine de genelde subjektifizm egemen olmaktadır. Cezaevlerini değerlendiren kitap, makale ya da basın açıklamaları incelendiğinde, aynı olayı her örgütün birbirinden farklı anlattığı ve yorumladığı görülür. Cezaevleriyle ilgili makaleler dikkatle incelendiğinde büyük bölümünde, olaylara ve olgulara şirket mantığıyla yaklaşıldığı, zararı kimse üstlenmezken, herkesin kâra sahip çıktığı

görülmür. Kimi zaman “kâr ortaklığı” bile hazmedilmemekte, bütün sevapları kişi ya da grup hanesine yazma gayreti içine girilmektedir.. Bunun doğal sonucu olarak da, kamuoyuna eksik, yanlış ve abartılı bilgiler sunulmaktadır.

Ortak eylemlilikler içindeki örgütlerin, direniş sorumluluğunu, gûnahıyla-sevabıyla birlikte yüklenme olgunluğunu göstermemeleri, eylemlerin tek tek örgütler tarafından ve birbirini tekzip eder tarzda kamuoyuna sunulması, bir yandan örgütler arası güvensizliği derinleştirirken, diğer yandan zaten oldukça zor sağlanabilen güç ve eylem birliklerini de onarılmaz biçimde zedelemektedir.

Elbette her örgütün eylemleri kendi bakış açısından değerlendirme ve yorumlama hakkı vardır. Ancak öncelikle ortak bir dilin yakalanması, ortak sonuçlar çıkarılması gerekir. Grup açıklamalarının ise ortak açıklamaları dışlayıcı içerikte olmamasına ve objektif olmasına özen gösterilmelidir.

Hele bir de direniş amacına ulaşmamışsa ya da yenilgi yaşanmışsa, bu kez “kendini aklama ve başkalarını suçlama” anlayışı oldukça gürültülü biçimde öne çıkmakta, bu da gruplararası ilişkileri iyice tahrip etmektedir. Bu atmosferde eleştiri-özeleştiri yöntemini işleterek sonuçları birlikte paylaşmak neredeyse imkansız hale gelirken, “yenilgiden” birlikte ders çıkarmak ve bu olumsuz tabloyu yeni direnişlerle tersine çevirme imkanları da aynı şekilde neredeyse tamamen ortadan kalkmaktadır..

görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..

PSK

Adına İbrahim Can

CEZAEVLERİ REJİMİN BOY AYNASIDIR

Türkiye'nin siyasal yaşamında, demokrasi, hukuk ve adaletten söz eden, ancak uygulamada şiddete tapan hukuk ve adalet yoksunu bir yönetim anlayışı egemendir. Bu anlayış, ulusal ve sosyal muhalefetin yükseldiği her dönemde halka zoru dayatmış; zindan, sürgün ve katliamı ön görmüştür. Burjuvazi hiç bir dönem koyduğu yasalara kendisini bağlı saymamış ve her sıkışığında onları yok sayarak, kimi durumda toptan ortadan kaldırmaktan geri durmamıştır. Bugün yaşanan sıkıntıların temelinde, egemenler kliğinin hak-hukuk tanımayan bu bağnaz tutumunun payı vardır.

Bilindiği gibi Türkiye egemenlerinin besledikleri şovenist-ırkçı damar oldukça eski ve güçlüdür. Türkiye Cumhuriyetini kuranlar ideolojik gıdalarını bu damardan alarak yola çıktılar. Ülkeyi yönetme siyasetlerini, iç ve dış dengeleri, ittifak politikalarını buna uygun bir eksene oturtular. Militarizmin güçlendirilerek muhalefetin susturulmasını esas aldılar. Yasal güçlerinin yeterli gelmediği durumlarda, yasadışı oluşumlara bel bağladılar. Çetelerin yok edemediği muhalifleri cezaevlerinde ezerek, kişilik haklarına ve onurlarına saldırarak sindirmeyi temel politika haline getirdiler. Dünden bugüne ülkeyi yönetenler bu politikaya sıkı sıkıya bağlı kaldılar. Bu yüzden yaygınlaştırılarak sürdürülen sömürü ilişkilerine acımasız bir baskı ve zulüm politikası eşlik etti. Yiğınların barış, demokrasi ve özgürlük talebi, her defasında yeni baskı tedbirlerine gerekçe yapıldı. Sıkı yönetimler, OHAL'ler, DGM'ler derken, devletin adalet işleri mafyaya, güvenliği ise çetelere emanet edildi. Hiç kuşkusuz bu durumun oluşmasında Kürt ulusal hareketini şiddet yöntemleriyle bastırma çılgınlığı temel etkidir. Rejim, baskı yöntemleriyle kendini savunup, kitlelere terör uygularken demokratik, özgür ve eşitlikçi bir toplum için mücadele edenleri, “terörist” diye suçlamaktadır.

Bugün ulusal ve sosyal muhalefet güçleri rejimle hesaplaşma içindedir ve büyük bedeller ödemektedirler. Bu bedelin en ağır ödendiği alanların başında ise şüphesiz, cezaevleri geliyor. Rejimin cezaevleri politikası her dönemde fiziki ve düşünsel imhayı öngörmüştür. 12 Eylül'ün faşist generalleri, “aşmayalım da besleyelim mi?” diyorlardı. Bu yaklaşım, Cumhuriyet rejiminin cezaevlerine ne gözle baktığını ibret verici bir tarzda ortaya koyuyor. Belli ki, arzulanan şey içeriye alınan herkesin yok edilmesidir. Bu doğrudan başarısızlığa daha dolaylı yol ve yöntemler denenmektedir.

Birbirini izleyen hükümetlerin baskı politikalarında buluşmalarının birçok nedeni var. Ancak, cezaevleri politikasını belirleyen iki temel nedenden sözedilebilir: Birincisi; rejim tutuklu ve hükümlülere saldırarak, kitle muhalefetine gözdağı

2. Yanlış Bilgilendirme ve Gerçeklerin Ajitasyonla

Boğulması:

Cezaevlerindeki gelişmelerle ilgili kamuoyunu bilgilendirme amaçlı açıklamalarda nesnellik kaygısı taşınmamakta ve genellikle kitleye dönük ajitasyon ile siyasal değerlendirmeler birbirine karıştırılmaktadır. Kadro politikalarına da abartılı ajitasyonlar egemen olmaktadır. Kamuoyunun yanlış bilgilendirilmesi çoğu zaman propaganda ve ajitasyon adına bilinçlice yapılmakta, düşmanı daha etkili teşhir edeceği var sayılarak, yaşananların abartılarak sunulması marifet sanılmaktadır.

Oysa bu yaklaşım son derece yanlıştır ve devrimcilere karşı işleyen bir silaha dönüşmektedir. Cezaevleriyle ilgili her hangi bir bilginin yanlış olduğu ortaya çıktığında ise, devrimcilerin uluslararası kamuoyunda ve kitleler nezdindeki güvenliği zedelenmektedir. Bu durum devletin pek çok vahşi uygulamasını da gizleyici bir işlev görmektedir. Devletin insanlık dışı uygulamalarının büyük bölümü demokratik kamuoyunda yeterince teşhir edilmemiş olmasına karşın, cezaevlerinde yaşanan olayların ayrıca abartılma ihtiyacı duyulması anlaşılır gibi değil.

Bu tür yanlış ve abartılı "bilgilendirmeler", sadece direnişlerin etkinliğini ve kamuoyu desteğini zayıflatmakla kalmıyor, olayları serinkanlı ve objektif biçimde ele alarak yaşananları diyalektik bütünsellik içinde değerlendirmek ve geleceğe dönük politikalarımıza ışık tutacak sonuçlar çıkarmak; zından pratiğimizi eleştiri süzgecinden geçirecek tüm tutsakları kapsayan ortak dersler çıkarmak da bir o kadar

zorlaşmaktadır.

3. Ben Merkezilik

Altı çizilmesi gereken bir diğer nokta da tek tek grup eylemliliklerinin yarattığı olumsuzluklardır. "Benim ben bağdat'ta halife" mantığıyla kendini merkez alan dar grupçu anlayış, grup eylemliliğini öne çıkararak birlik zeminlerini dinamitlemektedir. Buna neden olarak da, genellikle "ilkesel farklılıklar" ya da "merkezi kararlar" gösterilmektedir.. Kararların merkezi olup olmadığı kuşkusuz sonuçta o gruba bağlıdır. Ama pratik sonuçları bakımından tüm tutsakları ilgilendiren konularda grup kararları öne çıkarılarak gelişigüzel tavırlar sergilenmesi birlik zeminlerini dinamitlemekle kalmaz, devletin cezaevleri programlarını daha kolay uygulamasına da elverişli ortam hazırlar... Eğer tüm tutsakları doğrudan etkileyen durumlarda dahi, diğer grupların iradesi hiçe sayılıyorsa, söz konusu karar ister yerel ister merkezi olarak alınmış olsun, bu bir dayatmadır ve muhteva olarak birlik karşıtı bir tutumdur... "İsttim arkadan gelsin" mantığıyla "ben gidiyorum peşime takılın" anlayışı, sahiplerine hiçbir şey kazandırmadığı gibi, genel mücadeleden çok şey alıp götürmüştür. Devrimci tutsaklar son onbeş yıl içinde bu yaklaşımın bedelini çok ağır şekilde ödemişlerdir. Bu nedenle sonuçları tüm cezaevini etkileyen olaylarda, tutsaklar birbirlerinin iradelerini hiçe sayan dayatmacı tutumlardan kaçınmalıydılar. Zindanlarda, grupların özgün siyasal eylemleri dışında her türlü eylemlilik mutlaka birlik zeminini üzerinde yükselmelidir. Tek tek gruplarla sınırlı kalan eylemlilikler, hem

görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..

vermek istemekle, ikincisi ise; onları yıldırıp devrimci değerlerden uzaklaştırarak teslim almak istemektedir. Tabutluklar, hücreler, zecri sevk uygulamaları, itiraflılık dayatması ve daha bir yığın vahşet örnekleri yıllardır tutuklulara bu yüzden uygulanıyor. Adeta dışarıda yaşananların intikamı içerdeki insanlardan alınmak isteniyor. Türkiye cezaevleri insanların kobay olarak kullanıldığı birer deney laboratuvarına dönüştürülmüştür. En acımasız işkence yöntemleri, psikolojik baskıların sonuçları ve tekellerin ilaç denemeleri buralarda test edilmekte ve gözlenmektedir.

Özellikle Kürdistan'daki cezaevleri, zaten düşük olan Türkiye cezaevleri standardının çok daha altındadır. Bir çoğunda yeterli yemek, yatak ve uygun sağlık koşulları yoktur. Haberleşme, havalandırma, kitap vb. ihtiyaçlar keyfi tutumlara bağlı olarak ya hiç sağlanmamakta ya da yetersiz bir düzeyde tutulmaktadır. Cezaevlerindeki her uygulama, tutuklu ve hükümlülerin onurlarına, düşünce spherelerine saldırı biçiminde planlanmıştır. Görevli personel işkenceye yatkın unsurlar arasından seçilmekte ve bunlar koğuş kapılarının açılmasından tutun da, görüşme ve mektup dağıtımına kadar hemen her işi tutsaklar için bir eziyet ve işkence sürecine dönüştürmektedirler.

Özetle söylemek gerekirse, Türkiye cezaevleri Türk devletinin boy aynası durumundadır. Bu aynada, devletin hukuk tanımaz yüzü sırtmakta ve bulaşan kan izleri görülmektedir. Toplumsal duyarlılığı arttırarak cezaevleri somutunda geleceğimize ve onurumuza yöneltilen insanlık dışı saldırıları boşa çıkartmak gerekir. Devrimci ve yurtsever tutsaklar bunu başarmak için keyfilige ve baskıya karşı bedenlerini açlığa yatırarak, insanlık onurunun yenilmezliğini yiğitçe ortaya koyuyorlar. Diyarbakir Cezaevi başta olmak üzere, birçok cezaevinde büyük direnişlerle bunu kanıtladılar. Bugün de birçok cezaevinde açlık grevleri var. Birçok tutsak ölüm eşiğinde bulunuyor. İstekleri kabul edilse bile, ölüm orucunun yıkıcı etkilerini vücutlarında taşıyacak ve belki birçokları sakat kalacaktır. Rejimin efendileri, olup bitenleri sessizlik içinde hiç bir şey yokmuş gibi izliyorlar. Mevcut hükümet, bu tutumuyla insanlık dışı yanını dışa vururken, uluslararası hukuk ilkelere de uyanmazca çiğniyor.

Bilindiği gibi Dünya Sağlık Örgütü'nün önermesi sonucu BM Genel Kurulu 18 Aralık 1982 tarihli bir kararla "Tutuklu ve gözaltında bulunanların işkence ve başkaca zalimce, insanlık dışı ya da onur kırıcı davranış ya da cezaya karşı korunması..."nı içeren bir belge yayınlamıştır. Yine aynı konuda BM Ekonomik Ve Toplumsal Konseyi'nin 31.8.1957 tarihli "Tutuklulara uygulanması gereken davranış standardı kurallarını" içeren bir belgeyi daha kabul etmiştir. Ve Türk devleti bütün bu kararlara uyacağıni beyan ederek yükümlülük altına girmiştir.

Görülüyor ki, egemenler evrensel hukuk normlarını hiçe saymayı bir alışkanlık haline getirmişlerdir. Bunca yıllık bu alışkanlıkta ısrar etmenin yarattığı tablodan ders çıkarmaya niyetleri yok. Bu tavır yüzünden bugün her alanda bir çözülme ve dağılma süreci yaşanıyor. Ekonomi çökmüş, siyasal ve toplumsal istikrar bozulmuş, içerde ve dışarda güvensiz ve karanlık bir geleceğin içine girilmiştir. Egemenlerin muhalefeti boğma çabaları boşa gitmiş, halklarımızın özgür ve demokratik bir gelecek kurma iradesi yokedilememiştir. O halde bu beyhude çabalarda ısrar etmenin zararı büyümekten başka bir sonuca ulaşması mümkün değildir.

sonuç alınmasını zorlaştırmakta, hem de pek çok örnekte görüldüğü gibi, devletin işini kolaylaştırmaktadır. Tutsakların birliği, düşman saldırılarında ne kadar caydırıcı ise, parçacı duruş da o ölçüde devleti cesaretlendirici işlev görmektedir.

4. Eylem Kırıcılığı:

Dar grupçuluğun sıkça karşılaşılan özelliklerinden biri de ortak eylemlilikler içinde öngörülen direniş programlarının dışına taşan keyfi davranışlardır. Bu, kimi zaman kendini "sol sekteizm" biçiminde, kimi zaman da direnişin belli bir safhasında genel iradeyi hiçe sayarak ortak eylemliliklerden çekilme biçiminde ortaya koymaktadır. Daha çok açlık grevlerinde görülen, fiili eylemlerde de karşılaşılan bu davranışlar, cezaevi idareleri karşısında bütünlüklü duruşu ortadan kaldırır ve ödenen bedelleri ağırlaştırır eylem kırıcı bir tutumdur.

Zaman zaman içine düşülen olumsuzluklardan biri de ortak eylemlilik dışında kalan grupların, direnişin etkinliğini zayıflatan tutumlarıdır. Oysa ortak eylem içinde şu yada bu nedenle yer almayan gruplar direniş boyunca eylemin içeriği ve talepleriyle çelişen davranışlardan kaçınmalıdırlar. Tutsaklar aynı eylemlilik içinde yer almasa da, direniş zayıflatıcı tutumlardan kaçınmalı, devlet karşısında eylem halindeki arkadaşlarıyla uyum içinde olmalıdırlar. Örneğin 1994 tarihinde Buca Cezaevinde gerçekleşen ve 46 gün süren ortak açlık grevine, özgün durumlarından dolayı fiili katılım gösteremeyen DHKP-C, eylemlilik süreci boyunca direnişteki tutsaklarla dayanışma içinde olmuş, açlık direnişinin belli bir safhasında siyasal desteğini üç günlük grevle fiili desteğe dönüştürmüştür; pazarlığın kritik aşamalarında ise "eylemdeki arkadaşlarının isteklerinin kabul edilmemesi halinde süresiz açlık eylemine katılacaklarını" ifade ederek cezaevi idaresi üzerinde küçümsenemeyecek bir baskı oluşturmuştur.

5. Örgütsel Liberalizm ve İnisiyatif Yokluğu:

görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..görüşler..

O halde bu beyhude çabalarda ısrar etmenin zararı büyütmekten başka bir sonuca ulaşması mümkün değildir. Bugün yapılması gereken şey, demokratik açılımların bir an önce başlatılarak barış ortamının sağlanmasıdır. Kürt sorununun şiddet dışı politik düzlemlere taşınması, varolan gerilimi düşürecek, kendisine bağlı şekillenmiş bütün sorunların çözümünü kolaylaştıracaktır. İfade ve örgütlenme özgürlüğünün önündeki engellerin kaldırılması, Kürt politik partilerine serbestçe faaliyet hakkı verilmesi ve ayrımsız bir genel affın çıkarılması ise, olağan dışı çıkarılması gereken adımlardır. Ülkeyi kaos durumundan ve geldiği uçurumun kıyısından başka türlü kurtarmak mümkün olmayacaktır.

Ancak akıl dışı tutumunda ısrar ederek bütün rezervlerini tüketen egemenlerin bu adımları kendiliğinden atmayacakları biliniyor. Bu nedenle ilerici, demokrat, yurtsever tüm kişi ve kesimlerin ciddi bir iş ve güç birliği zemini yaratmaları ihtiyaç halini almıştır. Böyle bir güç birliği politik yapıların ve kişilerin tek tek mücadelelerinin sağladığı avantajların birkaç katını sağlayacağı açıktır. Rejimin cezaevlerine dönük saldırısı da ancak böylesi bir karşı duruşla püskürtülebilir. Bugün cezaevlerinde yaşananlar hemen müdahaleyi gerektiren aşamaya gelmiş bulunuyor. Bütün araçlar devreye sokularak, bütün yollar denenerek işlenmek istenen toplu cinayetlerin önüne geçebiliriz.

Vurgulanması gereken yanlardan birisi de tutsakların direniş biçimlerini tespit ederken dışarda gelişen mücadelenin boyutu ve kitlelerdeki duyarlılığı hesaba katmaları konusudur. Hiç kuşkusuz, bugün cezaevlerinde yaşanan eylemlilik ve duyarlılığın boyutu "dışarda yaşananlardan" çok daha ileridedir. Bu nedenle kamuoyunun yeterli düzeyde ilgili ve duyarlı olmadığı bir ortamda gerçekleşen ölüm oruçları ve bunun yol açabileceği ölümler rejim tarafından kolayca göğsülenebilmektedir. Geçmiş hükümetlerin böylesi süreçlerde açlık grevlerinin ölümle sonuçlanması için nasıl ayak sürdüklerini hep birlikte yaşadık. Bugünkü hükümetin duyarsız tavı aynı sonuçların yeniden arzulandığını ortaya koyuyor.

Rejimin cezaevleri politikasını teşhir edebilecek eylemlilikler zinciri örgütlenerek, tutsakların fiili direniş olanaklarını birleştirip ölüm oruçlarına gerek kalmadan cezaevleri koşullarının iyileştirilmesi ve tutsakların siyasal kimliklerinin tanınması sağlanabilir.

Belli ki rejim, cezaevleri somutunda demokrasi, barış ve özgürlük güçleri ile bir hesaplaşma içindedir. Bu hesaplaşmayı halklarımız lehine bir sonuca ulaştıramazsak, moral değerlerimizle birlikte geleceğe güvenimizde önemli oranda kaybedeceğiz. Bu kayıp göze alınmaz.

Dar grupçu anlayışın kendini ortaya koyuş biçimlerinden biri de içinde yer aldığı ortak platformların kararlarını kendisi için bağlayıcı görmemesi; onayladığı, altına imza attığı kararları tanımayan liberal bir pratik sergilemesidir...Oysa temsili kurumlarda alınan kararlara uymamak, her şeyden önce kendi irademize saygısızlıktır. İçinde bulunduğumuz platformlardan çıkan kararların arkasında durmak ve kararlı biçimde uygulamak siyasal ilke açısından olduğu kadar etik açıdan da zorunludur. Bu bağlamda, bizimde bir parçası olduğumuz ortak oluşumlardan çıkan kararlar tüm gruplar için bağlayıcı olmalı, her grup sözkonusu kararların içselleştirilmesi için kendi tabanına yönelik de bunun çalışmasını yapmalıdır.

Birlik kurumlarının sağlıklı işlememesi ve yine yeterince üretken olamamasının nedenlerinden biri de, birlik görüşmelerinde ortaya çıkan yeni durumlara denk düşen görüş oluşturmada, görüş değiştirmede temsilcilerin inisiyatif kullanamamasıdır.. Temsilcilerin yeni durumlar karşısında görüş geliştirme ve karar verme inisiyatiflerinin olabildiğince sınırlanmış olması, fiili olaylar karşısında ortak tutum belirleme olanaklarını ortadan kaldırmakta, bu da somut durumlar karşısında temsilcilerin manevra yapma yeteneklerini körelterek etkinliklerini zayıflatmaktadır.

Son olarak üzerinde durmamız gereken olumsuzluklardan biri de, tutsak temsilcilerinin aralarındaki anlayış farklılıklarının diplomatik görüşmelere ve "pazarlık"lara yansımalarıdır.

Bu son derece ciddi bir olumsuzluktur. Çünkü her mücadelenin kaderi sonuçta "masa başı" görüşmelerinde belirlenir. Tutsak temsilcilerinin diplomatik görüşmelerde kendi içlerinde netleşmiş ve bütünlüklü olarak hareket etmemeleri, farklı tutumlar sergilemeleri, hem düşmanla "pazarlık" gücünü zayıflatmakta hem de devletin gruplar arasındaki çatlaklıklara sızma ve bu çatlakları büyüme taktiği geliştirmesine yol açmaktadır.

Bu nedenle cezaevi idareleriyle ya da devletin temsilcileriyle

görüşmelerde tutsak temsilcileri son derece uyanık olmalı, tam bir uyum içinde hareket etmelidirler.

Cezaevi koşullarında bulunan devrimci örgütler, bu sapmaların direnişlerdeki olumsuz etkilerini azaltmak için:

Kendi kitlelerinin durumunu; diğer grupların durumunu; yaşadıkları cezaevlerinin özgün durumunu; dış kamuoyunun durumunu; genel tutsaklık koşullarını ve bu koşullar altında yapılabileceklerin sınırlarını; ülkenin o an ki siyasal gündemi ve dengelerini çok iyi değerlendirmek, atacakları adımı iyice ölçüp-biçmek ve bir kez karar verdikten sonra da kararlı bir şekilde uygulamak durumundadırlar.

Yine kararların uygulanma süreci içinde, sürece etki edecek faktörler ve bu faktörlerdeki değişimleri görebilmek için taktik değişikliklere, politik manevralara açık olmak gerekir. Sözgelimi bir satranç oyuncusu, oyununa genellikle bir savaş stratejisi saptayarak başlar. Bu stratejinin hedefi çoğu kez değişmezdir. Ancak belirlenen stratejiye uygun oynanmaya başlandığında, yapılacak hamleleri belirleyen karşı tarafın savaş stratejisi ve hamleleridir. Oyuncu genel bir savaş stratejisi saptayabilir ama hamlelerini değiştiremez bir plana bağlayamaz. Hatta kimi zaman karşı tarafın stratejisi önceden tasarlanan genel oyun kurgusunu bile değiştirebilir.

Bu anlamda her savaş, mutlaka savaş koşullarının ve savaşan güçlerin gerçek durumlarının objektif değerlendirilmesini, yine savaş süreci içinde önceden hesaplanmayan gelişmeler karşısında hareket planını yeni durumlara uyarlayacak politik esnekliğe ve taktik değişikliklere açık olunmasını gerektirir.

NE YAPMALI?

Hiç kuşkusuz egemen sınıfların cezaevleri politikası devrimci tutsakların zindan politikalarının oluşturulmasında belirleyici öneme sahiptir. Her şeyden önce şunun çok iyi kavranması ve içselleştirilmesi gerekiyor; tutsaklık mücadelenin sonu değildir... Mücadelenin başka bir alanda ve farklı koşullarda sürdürülmesidir ve elbette bu alandaki mücadelenin araç ve yöntemleri de yeni koşullara uyarlı olacaktır.

Devrimci mücadele her şart ve koşul altında kesintisiz sürdürülmek zorundadır. Cezaevinde hayat da, kavga da devam eder.. O halde hem hayatın bu koşullara uyarlı olarak yeniden düzenlenmesi ve hem de kavga araç ve yöntemlerinin yeni koşullara uyarlanması gerekir.

Zindan mücadelemizin birbirini tamamlayan iki temel ayağı vardır:

Birincisi; yaşam biçimimizi yeni koşullara göre yeniden düzenlemek..

İkincisi; kavga ve direniş biçimimizi tutsaklık koşullarına uyarlamak.

Bunlar bir bütünün iki ayrılmaz parçasıdır. En demokratik

ve katılımcı biçimde işleyen komünar yaşam üzerinde yükselmeyen bir direniş geleneği ne kadar anlamsızsa, savaşçı ve direnişçi bir ruhla donanmamış bir komün de o kadar boş ve anlamsızdır. Zindanlarda oluşturduğumuz komünlerle ideallerimize uygun bir yaşam oluşturarak, kapitalizmin üzerimizdeki ideolojik, siyasal ve ekonomik deformasyonunu boşa çıkarırken; her türlü teslimiyeti ve boyun eğmeyi rededen bir direniş anlayışıyla da, düşmanın bizleri teslim alma programlarını boşa çıkarmayı ve fiili saldırılarını püskürtmeyi amaçlarız. Biri içe dönük, diğeri dışa dönük görevlerimizin programatik temelini oluşturur. Ama her ikisinin de temel özelliği, egemen sınıfların ideolojik-siyasal ve askeri saldırılarına karşı direnişçi örgütlemek, düşmanın merkezi ve yerel politikalarını boşa çıkarmaktır..

Birlik ve direniş anlayışımıza geçmeden önce komün anlayışımızı kısaca özetlemek istiyoruz..

A-DEVİRİMCİ DİRENİŞİN ÜZERİNDE YÜKSELDİĞİ TEMEL: KOMÜNLER

Devrimci tutsakların yaşam biçimi "komün" dür. Tüm devrimci tutsakların benimsediği bu yaşam biçimini çeşitli gruplar birbirinden farklı yorumlayarak uygulamakta, denilebilir ki "komün"ün gerekliliğinde herkes birleşmesine rağmen, her örgüt ve partinin kendine özgü bir komün anlayışı ortaya çıkmaktadır. Bu da birden çok komün anlayışının ve buna bağlı olarak sosyalizm anlayışının bulunduğunu gösteriyor.

Öte yandan, özellikle ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin yükselişiyle birlikte, toplumun her kesim ve tabakalarından insanların da cezaevlerine doldurulduğu, bunların önemli bir kesiminin sosyalizmle tanışmadıkları, daha çok yurtsever-demokrat olarak tanımlandıkları bilinen bir gerçektir. Bizim komün anlayışımız esas olarak bugünkü ve

gelecekteki çıkarları itibariyle sosyalist siyasal mücadelenin tabanında durduklarını öngördüğümüz bu kesimlere dışlamacı ya da dayatmacı bir sekterlikle yaklaşılmasını içermez. Tersine, sosyalist siyasal mücadelenin tabanında durdukları ölçüde bu kesimlerin, cezaevi direniş mücadelesi süreciyle birlikte, ulusal ve toplumsal kurtuluş programı içinde bilinçlendirilmelerini, örgütlenmelerini hedefler. Bu anlamda komün, devrimci tutsakların yaşam biçimi olmanın yanı sıra, ortak yaşamın asgari kurallarıyla aynı koşullar altında bulunan yurtsever-demokrat tutsaklarında katılımına açıktır.

Komünler tutsakların birlik ve direnişlerinin temelini oluşturur... Tutsakların ortak duruşunu, düşünsel yakınlık ve yaşam birliğiyle taçlandırarak organik hale getirir; bir yandan ideolojik-teorik yakınlığı derinleştirirken, öte yandan anlayışları pratikte test etme imkanı sağlar... Kavganın sıcak pratiğinde ortak bir ruhsal şekillenme ve kültür birliği yaratarak tutsakları kaynaştırır. Dolaysız biçimde birlikte üretmek, üleşmek, birlikte tüketmek ve yine düşmanla göğüs göğüse birlikte vuruşmak, demokratik ve sosyalist bilincin yaşam tarzıyla bütünleşerek içselleşmesini sağlar.

Direniş temelinde örgütlenmiş komünden yoksun bir cezaevi yaşamında yozlaşma ve çürüme kaçınılmazdır. Böyle bir atmosferde her tutsak kendini yaşamaya ve giderek derbederleşmeye başlar, arabesk ve liberal yaşamla birlikte yılgınlık-karamsarlık salgın bir hastalık halini alır; tutsaklar içerideki yaşamdan ve kavgadan koparak, hayalleriyle başbaşa kalır ve gün saymaya başlar. Liberalizm örgütlülüğü sağlayan değerleri kemirdiğe direnişin temelleri zayıflar, burjuvazinin ideolojik ve fiili saldırılarına elverişli bir ortam oluşur ve bu da kaçınılmaz olarak teslimiyete götürür.

Komünizmi, bugünkü koşulların dayattığı tüm siyasal biçim ve araçlardan arınmış özgürlükçü ve eşitlikçi bir yaşam olarak tasavvur edebiliriz. Sosyalist, komünler, gelecekte ulaşmak istediğimiz yaşam biçimimizin bugünkü proto tipleridirler. Devrimci partiler, komünlerde içselleştirilmiş sosyalist yaşam tarzına dayandığı, sosyalist yaşam biçiminden beslendiği ölçüde, varlık amacına odaklanabilir ve kendilerini yeniden üretebilirler. Kapitalist-emperyalist kuşatma altında komünlerin kendiliğinden çoğalması ve genelleşmesi imkansızdır. Savaşçı bir komünist parti, komünar yaşamın toplumsallaştırılması sürecinin önünü açan bir buldozerdir. Her türlü burjuva örgütlenmesine karşı güçlü bir iktidar odağı oluşturmak üzere belli bir evreye kadar sürekli büyüyen-güçlenen bu araç, tüm toplum komünleştirilince, tedricen zayıflamak ve tarihsel işlevini tamamladığı zaman da, devlet gibi diğer siyasal oluşumlarla birlikte sönmek durumundadır. Siyaset ve yönetimin elitlerin ya da "öncü"lerin işi olmaktan çıkarılarak toplumsallaştırılması, öncü ile artçı arasındaki farkın süreç içinde giderek ortadan kaldırılması, iktidar odaklı

Komünler tutsakların birlik ve direnişlerinin temelini oluşturur... Tutsakların ortak duruşunu, düşünsel yakınlık ve yaşam birliğiyle taçlandırarak organik hale getirir; bir yandan ideolojik-teorik yakınlığı derinleştirirken, öte yandan anlayışları pratikte test etme imkanı sağlar... Kavganın sıcak pratiğinde ortak bir ruhsal şekillenme ve kültür birliği yaratarak tutsakları kaynaştırır. Dolaysız biçimde birlikte üretmek, üleşmek, birlikte tüketmek ve yine düşmanla göğüs göğüse birlikte vuruşmak, demokratik ve sosyalist bilincin yaşam tarzıyla bütünleşerek içselleşmesini sağlar.

siyaseti de gereksiz hale getirecektir. Marks, Lahey Kongresinde "İktisadi kurtuluş amaç, her siyasal faaliyet bu amaca bağlı birer araçtır" derken, komünizmi amaç, parti'yi ise araç olarak tarif ediyordu. Amaç-araç ilişkisinde, çubuk sürekli amaca doğru bükülürse aracın asli fonksiyonları dışına çıkarak yozlaşması barajlanabilir. Tam da bu noktada, örgüt bilincini karartacak yaklaşımlara karşı duyarlı olmak gerekir.. Kapitalist ve sömürgeci kuşatma altında örgütlenilen komünleri siyasal nitelikten arındırmak, başka bir ifadeyle örgüt ve parti bilincini zayıflatmak, sosyalizmi doğmadan öldürmek demektir.. Objektif bütün koşulları varolsa bile, partisiz bir sosyalizmin doğması olanaksızdır. Parti, küçük komünal birimleri genel toplumsal dönüşümün birer parçası olarak bütünleştirecek temel araçtır. Dağınık güçleri ve çabaları bütünleştiren devrimci bir örgüt olmaksızın birbirinden izole alanlarda filizlenen sosyalist embriyonların kendiliğinden olgunlaşarak gezegen sathına yayılması olanaksızdır.. Özetle; komün amaç, parti araçtır; ne ki, kavganın en ileri unsurlarının bileşeni olan partinin oluşturucu ve yönlendirici rolü olmaksızın, bu küçük prototipler gönüllü küçük grupların burjuvazi için zararsız bohem yaşam isteklerini tatminden öteye geçmez. Bu tür "komün"lerde bir araya gelen bireyler kendi bohem dünyalarında "paylaşımçı-katılımcı" bir yaşam sürdürdüklerini sansalar d., aslında kendilerini soyutladıkları(!) dış dünyadaki baskı-sömürü, zulüm ve vahşete duyarsız kaldıklarından, sistemin aykırı(!) parçaları olmaktan kurtulamazlar...

Komünizmi keleşbenzecek olursak, örgütü de keleşbeğin içinde canlanıp büyüdüğü kozaya benzetebiliriz.. Komünler partisiz, keleşbek kozasız düşünülemez.

Fiili bir kuşatma ve saldırı altında olan cezaevleri komünleri, birer direniş odağı olarak aynı zamanda dışarıda sürdürülen genel mücadelenin ayrılmaz parçalarıdır. Cezaevi komünlerinde siyasal örgütlenme ile ekonomik ve toplumsal yaşam dolaysız olarak iç içedir.. İlişkilerin dolaysız ve çıplak oluşu, dışarıda ihtiyaç ve zorunluluklardan kaynaklanan pek çok örgütsel biçimin içeride ortadan kaldırılmasını gerektirir.. Cezaevi komünlerinde; hiyerarşi, yetki, merkeziyetçilik, illegalite gibi örgüt yöntemleri, daha çok dışarıya dönük yüzüyle geçerli olmalıdır. İç işlerlikte ise bu yöntemler mümkün olduğu ölçüde geriye çekilmeli, parti ilişkilerinden doğan idari yetkiler kullanılmamalıdır..

Öncülük, tarihsel-toplumsal temelleri var olan bir realitedir; ancak öncü olmak bir sosyaliste yetki ve ayrıcalık değil, daha çok sorumluluk yükler. Eşitsiz gelişim yasasının bilinç ve yetenekte yarattığı farklılığın doğal sonucu olarak ortaya çıkan öncülük olgusu, siyasal ve toplumsal yaşamda hiyerarşiye dayanarak yönetim yapma kültürüne dönüştüğünde devrimci niteliğini yitirerek gericeleşir. Bu anlamda cezaevi komünlerinde tutsakların niceliğine göre artan ya da azalan idari biçimler mutlaka komünal yaşam tarzı ve ilişki biçimlerine uyarlanmalıdır.

Cezaevi komünleri ile ilgili eleştirilerimizi bir yana

bırakırsak, kendi cezaevi yaşam anlayışımızın içeriğini, işlerliğe fazla girmeden şu şekilde formüle edebiliriz:

a-Ortak yaşama tüm mal varlığı ile katılım esastır. Bunun yöntemi komün işlerliğinde somutlaştırılır...

b-Ortak yaşamda, siyasal-entellektüel maddi hizmet üretimine azami katılım esastır.

c-Komünde siyasal-ekonomik ve toplumsal yaşam açıklık ilkesi üzerine kurulur. Güvenliğe dönük tedbirler dışında tüm uygulamalar kamunar yaşamı oluşturan bireylerin denetimine açıktır.

d-Üretim-paylaşım ve tüketim kolektif yaşamın gereklerine uygun yürütülürken herkesin bu sürece yeteneklerine göre eşitlik ilkesine uygun katılması sağlanır. Eşitlik ilkesi mekanik biçimde mutlak eşitliği öngörmez; yetenek ve ihtiyaçlar, hastalık ve yaşlılık gibi olgular gözetilerek uygulanır..

e-Komünü oluşturan bireylerin ekonomik, siyasal ve entellektüel katılımı.daki farklılıklar ayrıcalık nedeni olamaz.

f-Yeteneklerin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi; komünü oluşturan bireylerin siyasal, entellektüel ve pratik yetenek ve yeterliliklerinin en üst düzeye çıkarılması ve dönüştürülmesi hedeflenir.

g-Komün; tüm faaliyetleri ve görevleri programlaştırır. İşbölümü esasına göre uygular. Bütüne yabancılaştırıcı etkilerinden sakınmak için işbölümü dönüşümlü uygulanır. Herkesin işe katılması-öğrenmesi ve süreç içinde işbölümünün bir zorunluluk olmaktan çıkarılması amaçlanır.

h-Komünün işlerliği ve niteliği sosyalist demokrasi anlayışına göre belirlenir ve kendini kapitalist toplumsal yaşamın anti-tezi olarak ifade eder. Ancak sosyalist olmayan yurtsever-demokratların da içinde kendini rahatlıkla ifade edebileceği bir demokratik işlerliğe sahiptir.

i-Komün; kapitalist koşulların egemen olduğu bir toplumda oluşan sosyalist nitelikli toplumsal birimdir. Birimi oluşturan bireylerin bilinç ve iradelerinin ürünüdür. Komünle sağlanan ortak yaşamın azami hedefi; yöneten-yönetilen, etken-edilgen, yapabilen-yapamayan vb. gibi her türlü egemenliğe temel teşkil eden tüm ayrıcalıklı süreç içinde ortadan kaldırmaktır. Kendisi de bir egemenlik biçimi olan sosyalist-demokrasi'nin de süreç içinde aşılması amaçlanır..

k-Komün iç işlerliğinde, demokratik yönetim ve denetimden, öz yönetim ve denetime geçişi amaçlar. Bunun için iş bölümü ve uzmanlaşmanın bireylerin bilinç ve yeteneklerinde yarattığı uçurumu ve yabancılaşmayı azaltmayı ve giderek yok etmeyi amaçlar.

Bu anlamda komün; teorik ve pratik eğitimiyle, anti-kapitalist temelde örgütlenmiş üretimi-katılımcı ve paylaşımcı yaşam tarzıyla, direnişçiliği esas alan nitelikleriyle aynı zamanda gerçek bir okuldur.

Cezaevlerini Bir Okul Haline Çevirmek

"Cezaevleri devrimciler için bir okuldur" sözü, kendiliğindenci bir tarzda alındığında bir şey ifade etmez. Zindan'ın, düşmanın çıplak zoruyla yüzyüze gelinerek kendiliğinden öğrettiği pek çok şey vardır kuşkusuz. Ama sırf bununla yetinmek büyük bir gerilik, hatta çarpık bir bilinç

Devrimciler hangi koşulda olursa olsun, zindanda siyasal, ideolojik ve teorik eğitimi asla ihmal edemezler; teorik ve pratik olarak kendilerini sürekli geliştirmek zorundadırlar. Bilgi küpü olmak, entellektüel tatmin yaratmak için değil; yaşamında uygulamak ve mücadele pratiğine geçirmek için zorunludur bu.

oluşturur.

Devrimciler hangi koşulda olursa olsun, zindanda siyasal, ideolojik ve teorik eğitimi asla ihmal edemezler; teorik ve pratik olarak kendilerini sürekli geliştirmek güçlendirmek zorundadırlar. Bilgi küpü olmak, entellektüel tatmin yaratmak için değil; yaşamında uygulamak ve mücadele pratiğine geçirmek için zorunludur bu.

Kuşkusuz eğitimin, öğretimden farklı olarak en temel özelliği, pratik davranış kalıplarımızı etkilemesi/ değiştirmesidir. Pratiğin yolunu aydınlatmayan, pratik çözümlere hizmet etmeyen bilgi, kibirli aydınların "ayrıcalıklı olma" aracından başka anlam ifade etmez. Devrimciler bir yandan teorik-ideolojik olarak yetkinleşirken diğer yandan bunu sürekli pratikleriyle test ederek geliştirmezlerse; giderek kısırlaşma, yozlaşma tehlikesi yaşarlar.

Bu nedenle zindan koşulları her yanıyla bir eğitim ve yenilenme laboratuvarı gibi değerlendirilip, planlanmalıdır.

Devlet "içeri basit bir suçtan girenlerin militan olarak çıkmalarından" yakınırken; bir yandan cezaevlerini baskının hedefi olarak işaret etmek isterken, diğer yanıyla da temel korkusunu dile getirir.

Dikkatten kaçırmaması gereken bir nokta da, devletin zindan politikasında sadece zülmü ve imhayı değil; aynı zamanda tutsakları gevşetme, ehlileştirme, özel yaşam ve

beklentilerini organize etmesini sağlayarak düzen sınırları içine çekme yanınının da bulunduğudur. Kimi zaman bu yan daha ağırlıklı olarak öne çıkabilir. Ya da değişik cezaevlerinde her iki uc aynı anda uygulanarak, tutsakların ışlah olması amaçlanır. Geçmişte bir çok cezaevinde bunun örneklerine rastlandı. Hatta aynı cezaevinde bile bu iki yöntemin birlikte uygulandığı görüldü. Yaptırımlar karşısındaki tutumlarına göre tutsaklar kategorize edilerek ayrı uygulamalara tabi tutuldu.. Direnişi kırmak için belli yaptırımları kabullenen ya da kimi hakların gaspedilmesine göz yuman tutsaklara, bilinçli olarak esnek davranıldı. Ancak çoğu zaman, direniş bütünüyle kırıldıktan sonra bu ayırım da kaldırılarak bütün tutsaklar ayrımsız biçimde katı ve ağır bir baskı altına alındı.

Eğitim bu nedenle de sürekli diri, politik canlılık ve uyanık olma bakımından bir zorunluluktur. Sanatsal üretimi saymazsak büyük ölçüde maddi üretimden kopuk yaşayan tutsakların, entellektüel, siyasal üretimleriyle daha fazla düşünsel, ruhsal yoğunlaşma koşulları vardır. Bunun kendini öğütmeye değil, kolektif üretime dönüşmesi ve toplumsallaşmasının yolu yine EğİTİM'dir.

B-DİRENİŞ ANLAYIŞIMIZ

Devrimci tutsaklar içte cezaevi yaşamını komün esaslarına uygun olarak düzenlerken dışa dönük görevlerinin temelini devletin ve cezaevi idaresinin politikalarına karşı bilinçli, sistemli, çok yönlü bir mücadele ve direnişin örgütlenilmesi oluşturmaktadır. ..

Cezaevinde mücadele araç ve yöntemlerinin tutsaklık koşullarına uyarlanması gerekir. Mücadele yöntemleri, esas olarak devletin zindan politikalarını boşa çıkarma ekseninde geliştirilmelidir. Başka bir ifadeyle politikamızın odak noktası, egemen sınıfların saldırıları karşısında direnişi örgütlemek, devletin yerel ve merkezi politikalarını boşa çıkarmak

olmalıdır.

Kuşkusuz cezaevlerinde her şart ve koşul altında **DİRENİŞ ESASTIR**. Poitikamız, bu vazgeçilmez ilke üzerine oturmak zorundadır. Elbette direnişin yöntem ve biçimi; bulduğumuz cezaevinin özel ve özgün konumuna, devletçe uygulanan politikalara, diğer cezaevlerini kapsayan genel direnişin koşullarının var olup olmadığına, siyasal konjonktüre ve o an'ın somut koşullarına göre belirlenecektir.

Pratikte bu ne anlama gelmektedir?

Bunun anlamı şudur: Şayet bütün cezaevlerini kapsayan genel bir direniş söz konusu değilse, tek tek cezaevleri ile ilgili direniş biçimi ve taktikleri o cezaevindeki tutsaklar tarafından belirlenmelidir. İkincisi, tutsaklar eylem içinde geliştirdikleri taktikleriyle genel duruma uyarlı ve onu tamamlayıcı bir düzeyde durmalıdırlar; ancak son tahlilde kendi somut durumlarından hareket etmelidirler. Bu somut durumu, buldukları cezaevinde karşı karşıya kaldıkları uygulamalar, tutsakların nicel ve nitel durumları, birlik düzeyleri ve taleplerini içerir. O anki ülke gündemi, siyasal ve toplumsal olaylar ise genel siyasal konjonktürü oluşturur. Direniş biçimleri, bütün bunlar gözetilerek uygulamaya konmalıdır. Sözelimi devletin hak gasplanna karşı bir hafta sonra açlık grevi planlanmışsa ve o hafta da ülke gündemine bu eylemi büyük ölçüde gölgeleyecek olaylar girmişse (sınır ötesi operasyon, ani bir savaş kararı, hükümet boşluğu, büyük bir doğal afet vb. gibi) eylemi erteleme esnekliği gösterilebilmelidir.

Yine eylem başladıktan sonra önceden hesaplanmayan ancak eylemin kaderini etkileyecek yeni gelişmeler söz konusuysa, bu durum değerlendirilmeli, yeni duruma uygun manevralar yapılabilmelidir.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, her eylemin bir stratejisi ve buna ulaşmak için belirlenmiş mücadele yöntemi ve taktikleri vardır. Çok önemli nedenler olmadıkça strateji değiştirilmez. Ancak mücadele yöntemi ve taktikler devletin ve cezaevi idarelerinin manevralarına bağlı olarak değişikliğe açık tutulmalı, devrimci tutsaklar da buna göre yüksek düzeyde politik manevra kabiliyetine sahip olmalıdırlar.

Ne var ki, görüldüğü kadarıyla devrimci tutsaklar bir çok durumda yeterli taktik esneklik gösteremiyorlar; o anki gelişmeleri sağlıklı olarak değerlendirme ve o anın koşullarına göre isabetli politikalar belirleme ve uygulamada yetersiz kalıyorlar.

Cezaevleri direniş programları hedef ve talepleri bakımından demokratik bir içeriğe sahiptir. Esas aldığı mücadele yöntemi; ideolojik ve siyasal düzeyde karşı-saldırı, fiili saldırılar karşısında ise **DİRENİŞ SAVAŞIDIR**. Tutsaklar sürekli biçimde çok yönlü saldırıyla karşı karşıya olduklarından, savunma stratejimiz direniş kavramıyla özdeşleşmiştir. Savunma hattımız her an ateş altında olduğundan, sürekli **direnme savaşı** içinde olmak gerekir. Direniş kavramının kendisi, zaten muhteva olarak savunma anlamını içeriyor. Bu bağlamda tutsakların özgün koşulları, tıpkı polis sorgusunda olduğu gibi, zından koşullarında da saldırı karşısında direnişin esas alınmasını gerektiriyor.

Programatik taleplerimizin asgari hedefleri, aynı zamanda

Cezaevleri direniş programları hedef ve talepleri bakımından demokratik bir içeriğe sahiptir. Esas aldığı mücadele yöntemi; ideolojik ve siyasal düzeyde karşı-saldırı, fiili saldırılar karşısında ise **DİRENİŞ SAVAŞIDIR. Tutsaklar sürekli biçimde çok yönlü saldırıyla karşı karşıya olduklarından, savunma stratejimiz direniş kavramıyla özdeşleşmiştir. Savunma hattımız her an ateş altında olduğundan, sürekli **direnme savaşı** içinde olmak gerekir.**

etmek amaçlı değil, fiili saldırıları savunma hattının ötesine püskürtmek için başvurulan bir mücadele yöntemidir. Bu özelliğiyle karşı-saldırı, savunma stratejisinin bir parçası ve etkin bir direnme biçimi olarak tutsakların **meşru savunma hakkıdır**.

Cezaevi içinde cezalandırma amaçlı saldırılara ise **provakasyon** niteliği taşıdığından, özgün durumlar dışında asla başvurulmamalıdır. **İdeolojik ve siyasal düzeyde ise daha çok karşı-saldırı düzeyinde durmak gerekir**. Bu anlamda devletin politikasını, dayandığı temelleri her düzeyde teşhir etmek ertelenemez bir görevdir.

Unutulmamalı ki, bizleri tutsak alanlar askeri ve teknik açıdan ne kadar "güçlü" olsalar da, bu fiziksel "üstün"lükleri ideolojik-siyasal düzeyde güçsüzlüğe dönüşmekte, devrimci irade ve bilinç karşısında sahip oldukları tüm araç ve olanakları işlemez hale gelmektedir. Saldırganlaşmalarının asıl nedenlerinden biri de budur.

Tutsakların ekonomik-demokratik haklarının korunması ve geliştirilmesi için devletin fiziksel güç gösterilerinin, fiili saldırılarının mutlaka barajlanması gerekir. Bu, son derece kararlı, bilinçli-planlı bir politikanın yürütülmesini gerektiriyor.

Mücadele ve direniş anlayışımızın nirengi noktalarından biri de şudur:

Siyasal ve ideolojik tercihleri bizden farklı olan devrimci bir gruba yönelik herhangi bir fiili saldırıyı, nedeni ne olursa olsun doğrudan kendimize yapılmış kabul ediyoruz. Bu tür saldırılara hiç bir biçimde seyirci kalamayız. Söz konusu örgütün mücadele ve direniş anlayışı bizden farklı olabilir pratikte farklı bir direniş programı içinde olabiliriz, hatta grup, bize rağmen yanlış bulduğumuz eylemlilikler için girebilir. Bunların hiç biri askerin-gardiyanın tutsaklara yönelik fiili saldırısına gerekçe olamaz. İşkence ve baskının, fiili saldırıların söz konusu olduğu yerde, saldırıya maruz olanlara destek olmak için anlayış birliği ya da yakınlığı aramak abestir.

İşkenceye karşı çıkmak, saldırganlara karşı durmak, saldırının hedefi olan örgütün anlayışından bağımsız bir tutumdur ve kendi etik ve siyasal anlayışımızın ürünüdür. Bizce sosyalist olmanın da temel kriterlerinden biridir bu... Bir sosyalist, dünyanın neresinde yaşanırsa yaşansın ezilen ulusa ve cinse, emekçi sınıflara, dinsel ve etnik azınlıklara yapılan her türlü zulme, haksızlığa karşı çıkar; bunun için onların görüş ve programlarıyla örtüşmeyi koşul saymaz; daha da ötesi, düşman adettiği kesimlere dahi işkence yapılmasını onaylamaz.

Direnış anlayışımız açısından altı çizilmesi gereken ikinci önemli nokta şudur:

Devletin zaman zaman belli cezaevlerinde yönelik özel programlar uygulamasına karşın, özünde cezaevleri politikasının hedefleri tüm cezaevlerini kapsamaktadır. Bütün cezaevlerinde aynı anda tek bir programın uygulanmamasının nedenlerini ise yukarıda açıklamaya çalıştık. Ancak bütün cezaevlerinde devletin varmak istediği hedef aynıdır.

Devletin cezaevleri modeli, koşulları en kötü olan cezaevleridir. Hatta bunu bile yeterli görmemektedir. Amaç, bu modeli bütün cezaevleri sathına yaygınlaştırmaktır. Başta tutsakların direnişleri olmak üzere bir çok yan faktör nedeniyle devletin öngördüğü programları bazı cezaevlerinde uygulayamaması, bu program hedeflerinden vazgeçtiği anlamına gelmiyor. Devlet tetiktedir ve modellerinin sayısını artırmak için her fırsattan yararlanmaktadır. Devletin bütün cezaevlerine yönelik program hedeflerinin genel ve amacı bakımından aynı nitelikli olması, tüm tutsakların aynı direniş çizgisinde durmalarını, genel ve topyekün bir duruş göstermelerini zorunlu kılmaktadır. Artık geline aşamada tek tek cezaevleriyle sınırlı eylem biçimlerinin koşullarının iyice zayıflamış olduğu açıktır.. Hangi cezaevinde yaşanırsa yaşansın, temel hakları gasp etmeye yönelik fiili saldırılar ve keyfi sürgünlere karşı mücadele, mutlaka diğer cezaevlerini de içine alan genel bir direniş düzeyine yükseltilmelidir. Devlet, herhangi bir cezaevine yönelik fiili saldırısının genel direnişin fitilini ateşleyeceğini bilmelidir.

Yüzeysel bir ayırım yapmak gerekirse; gerek mevcut hakları genişletme, gerekse mevcut durumu koruma amaçlı eylemliliklerin tüm cezaevleri için öngörülen bir çerçevede ele alınması gerekir. Bazı durumlarda mevcut hakları genişletme amacıyla girilen eylemler, sözkonusu eylemliliği başlatan cezaevleriyle sınırlı lokal eylemler olarak kalabilselerde, devletin başlattığı fiili saldırı ve hak gasplarına karşı mevcut durumu koruma amaçlı eylemlilikler herhalükârda tüm cezaevlerini içine alan genel eylemliliklere doğru gelişmelidir.

Tutsaklar, öncelikle tüm siyasi grup ve çevrelerin katılımıyla hükümlü ve tutukluların haklarını içeren ortak bir "Haklar Deklerasyonu" hazırlamalıdır. Deklerasyon, tutsakların cezaevi haklarını maddeler halinde somutlaştırmalıdır. Bu deklasyon aynı zamanda, tutsakların bugüne kadar çeşitli direnişlerle ve bir çok bedel ödeyerek kazandıkları hakların da bir sentezi olmalıdır.. Koğuş yaşama, beslenme, sağlık, savunma hakkı, sevk, kelepçeleme tarzı, idare-gardiyan ve askerinin tutum ve davranışları, avukat görüşmeleri, ziyaret günleri-saati ve biçimi, eşya alımı, iletişim hakları, yayın alımı

Tutsaklar, öncelikle tüm siyasi grup ve çevrelerin katılımıyla hükümlü ve tutukluların haklarını içeren ortak bir "Haklar Deklerasyonu" hazırlamalıdır. Deklerasyon, tutsakların cezaevi haklarını maddeler halinde somutlaştırmalıdır. Bu deklasyon aynı zamanda, tutsakların bugüne kadar çeşitli direnişlerle ve bir çok bedel ödeyerek kazandıkları hakların da bir sentezi olmalıdır..

vb. bu deklasyonla somut bir çerçeveye kavuşturulmalıdır.. Deklasyon hakların alt sınırını belirlemeli, üst sınırını ise açık tutmalıdır. Söz konusu deklasyona hukukçuların da katkıları sağlanarak son biçimi verilmeli ve kamuoyuna sunulmalıdır. Gerekirse adalet bakanlığına, cezaevleri savcılıkları ve müdürlüklerine de verilmeli, tüm cezaevlerinde deklasyonda belirtilen standartlara ve koşullara uyulması talep edilmelidir. Ayrıca her cezaevi, başka cezaevindeki arkadaşlarına yönelik olası her saldırıyı doğrudan kendilerine yapılmış kabul edeceklerini ve bunun direniş gerekçesi olacağını da ilan etmelidir. Belirlenen bu hakların alt sınırına inilmesi yine direniş gerekçesi kabul edilmeli ve harekete geçilmelidir. Hak gaspları ve baskılar mevcut deneyimlerin ışığında kategorize edilmeli, yine eylem biçimleri de aynı şekilde olabildiğince çeşitli ve zengin tutularak önceden kategorize edilmeli ve somutlaştırılmalıdır; hangi baskı ve saldırı karşısında ne tür eylemlilikler geliştirileceği ana noktalarıyla belirlenmelidir. Etkisi ve işlevi zayıflamış eylem biçimlerinden mümkün oldukça kaçınılmalı, yeni eylem biçimleri geliştirilmelidir. Özellikle tutsaklık

koşullarında vazgeçilmez eylem biçimlerinden biri olan ve çoğu zaman yersiz ve zamansız kullanıldığından etkisi bir hayli zayıflayan açık grevleri, gelinen aşamada ancak otuzuncu-kırkıncı günde ses getiren ve genellikle devrimcilerin kalıcı sağlık problemleri edinerek yıpranmalarına yol açan karşı bir silaha dönüşmüştür. Bu bakımdan iyi bir hazırlık aşamasından geçilmeden ve etkin bir kamuoyu desteği örgütlenilmeden bu eylem biçimine başvurulmamalıdır.

Öte yandan lokal ve genel eylemlilik biçimleri de net olarak belirlenmeli, aralarındaki ilişki biçimleri ve geçişler oturtulmalıdır. Söz gelimi lokal eylemlere diğer cezaevleri ne tür destekler verecektir? Kısmi hak gasplarını ortadan kaldırma ya da mevcut hakları genişletme amacıyla başlatılan bir lokal eylemlilik sürecinde, ne tür gelişmeler genel eylemliliğe geçişe gerekçe olacaktır? Her bir cezaevinin özel ve özgün durumunun yaratacağı esneklikler nelerdir?

Bunlar tartışılarak netleştirilmeli, bütün cezaevlerinde ortak bir anlayışa ulaşılmalıdır. Bu sadece direniş programının çerçevesini değil, mücadele yöntemlerini de netleştirecektir.

Zıندان direnişlerinde üzerinde durulması gereken olgulardan biri de, baskı ve insan hakları ihlallerinin tutsaklar tarafından somut biçimde belgelendirilmesinin önemidir. Yaşanan her olayın demokratik kamuoyunda olduğu kadar, devletin resmi kuruluşları nezdinde de belgelendirilmesi, dışa dönük siyasal ve diplomatik çalışmaların güvenilir belge ve bilgilere dayanması açısından zorunludur.

Baskı veya saldırıların resmi düzeyde (Cumhuriyet Savcılıkları, Adalet Bakanlığı vs.) kayıtlara geçilmesinin önemi ne yazık ki devrimci tutsaklar tarafından yeterince bilinince çıkarılmış değil. Tutsaklar ya bu girişimlerin bir sonuç doğurmayacağını, "yasal" hakların kullanılmasının burjuva hukukundan medet ummak anlamına geldiğini düşündüklerinden ya da bu tür girişimleri "devletten çözüm bekleme" olarak algıladıklarından, "resmi" girişimlerden kaçınılmaktadırlar.

Oysa gerek basına ve kamuoyuna gerek ulusal ve uluslararası düzeydeki demokratik kuruluşlara yönelik çalışmalarda resmi kayıtlara geçirilmiş belgelere büyük ihtiyaç var.. TC'nin cezaevleri politikasını teşhir etmede ve insan hakları kuruluşlarını harekete geçirmede, siyasal ve ideolojik açılımları içeren metinlerden çok, olay ve olguları net biçimde ortaya koyan ve belge niteliği taşıyan metinlerin çok daha etkili olduğu açıktır.. Özellikle uluslararası kuruluşların, sıkça karşılaştıkları yanlış ve abartılı bilgilere karşı bir ihtiyat olarak, kendilerine ulaşan bilgileri araştırarak doğrulama veya belgelendirme ihtiyacı duydukları biliniyor.. Bu açıdan bakıldığında cezaevlerinde yaşananları belgelendiren her metnin, yalnızca bu olayları tarihin hafızasına kaydetmek değil, aynı zamanda dışarıda sürdürülen siyasal ve diplomatik çalışmalara kaynak sunma, bu çalışmalarla bütünleşme anlamı taşıdığı açıktır. Öyleyse genel toplumsal mücadelenin bir parçası olarak cezaevlerindeki her eylem ve etkinliğimizi, dışarıda sürdürülen mücadeleye katkıları açısından da değerlendirmek, zindan cephesinden sürekli veriler sunarak genel siyasal mücadeleye katılmak siyasal görev olarak algılanmalı ve en iyi şekilde yerine getirilmelidir.

Yine tutsaklarda yer yer görülen bir diğer önemli eksiklik de, demokratik mücadelenin hukuksal biçimine karşı yeterince duyarlı olunmamasıdır.

Öncelikle şunun bilinmesi gerekir: burjuva hukukunda emekçilerin yararına varolan hükümler, ezilen ve sömürülen sınıflara burjuvazi tarafından bahsedilmiş haklar değil, yüzlerce hatta binlerce yıllık toplumsal mücadeleler sonucunda ve nice bedeller ödenerek elde edilen haklardır. Burjuva kanunları işkence ve baskıyı yasaklayan hükümler içeriyorsa, bunlar "iyilik sever" burjuvazinin lütfu değil, emekçilere ait evrenselleşmiş kazanımlardır. Hal böyle olunca, burjuvazi, kabul etmek zorunda kaldığı ve artık evrensel normlar haline gelen "demokratik" hakların içini boşaltmak, uygulamamak ya da sıkça görüldüğü gibi kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak için, kuşku yok ki her yola başvuracaktır. Öyleyse bu haklara sahip çıkmak, ulusal ve uluslararası hukukta ifade edilmiş nispi burjuva demokratik haklara işlerlik kazandırmak ve geliştirmek de ezilenlere düşer. Tutsakların direnişlerde cezaevleri genelgelerinde ifade edilen baskıcı hükümlerin değişmesini talep etmeleri, kazanılan hakların kanuni hükümlere dönüşerek kâlcılaştırmasını istemeleri, bir yanıyla da bu direnişlerin hukuksal bir kazanım yaratma amacı taşıdığını göstermiyor mu? Burjuva yasalarında ifade edilen hakların neredeyse tamamı yüz yıllardır bu şekilde sürdürülen mücadelelerle parça parça elde edilmedi mi? Demek ki demokratik mücadele dediğimiz olgunun bir yanını da bu oluşturmaktadır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken yan, hukuksal mücadeleyi "yásallığa" hapsedmemek, demokratik

zindan direnişlerinin özü, en genel ifadeyle demokrasi mücadelesidir. Türkiyeli devrimci ve komünist tutsaklar için bu mücadelenin içeriği dar anlamda insan hakları perspektifinde dururken, Kürdistanlılar açısından buna ek olarak sömürgeci yargılamaların reddi ile savaş esirliği statüsünün kabul ettirilmesini de kapsamaktadır. Sömürgeci yargılamaların reddi ve savaş esirliği statüsünün kabul ettirilmesi mücadelesi, bizzat ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin temel felsefesinin bir sonucudur. Zira, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi, esas olarak sömürgeci sistemin reddi ve onun tüm kurumlarından kopuşun ifadesidir.

mücadeleyi sosyalist siyasal mücadelenin stratejisine bağlı ve onunla uyumlu yürütmek ve bir manivelaya dönüştürmektir.

Öyleyse baskı ve hak gasplarını belgelendirerek kavganın hukuk cephesinde de kıyasıya vuruşmak, özünde insanlığın binlerce yıldır sürdürülen mücadelelerle dişle-tırnakla kazandığı demokratik hakları sahiplenmek ve onu geliştirmek anlamına gelir.

Tam da bu noktada, çıkarılacak periyodik bir "Cezaevleri Bülteni" bir çok işlevi yerine getirebilir. Bunu, "Haklar Deklerasyonu" çerçevesinde dışarıda örgütlendirilecek ve bütün demokratik kuruluşları ve çevreleri içine alacak bir "Cezaevleri Platformu" rahatlıkla yapabilir. Tutsakların her hak ihlalini belgelendirmeleri, cezaevlerindeki temsilci kurullarının bu bilgi ve belgeleri düzenli biçimde "Cezaevleri Platformu"na ulaştırması, bültenin omurgasını oluşturacaktır. Cezaevi genelge ve yönetmelikleri, kararnameler ve ceza hükümlerine ilişkin siyasal ve hukuki inceleme yazıları; toplumsal muhalefetin durumu ve dış kamuoyunun zindanlara ilişkin sorumluluklarını içeren yazılarla da bülten zenginleştirilmelidir. Abartma ve yanlış yorumlardan titizlikle kaçınılması, bilgilerin nesnel olması ve bütünüyle olgulara dayandırılması, sözkonusu bülteni aynı zamanda başvurulacak güvenilir bir kaynağa ve rapora dönüştürecektir.

Özetle; zindan direnişlerinin özü, en genel ifadeyle demokrasi mücadelesidir. Türkiyeli devrimci ve komünist tutsaklar için bu mücadelenin içeriği dar anlamda insan hakları perspektifinde dururken, Kürdistanlılar açısından buna ek olarak sömürgeci yargılamaların reddi ile savaş

esirliği statüsünün kabul ettirilmesini de kapsamaktadır. Sömürgeci yargılamaların reddi ve savaş esirliği statüsünün kabul ettirilmesi mücadelesi, bizzat ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin temel felsefesinin bir sonucudur. Zira, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi, esas olarak sömürgeci sistemin reddi ve onun tüm kurumlarından kopuşun bir ifadesidir. Dolayısıyla, bu mücadele sürecinde tutsak düşenler için red ettikleri sömürgeci hukuk sisteminin ve onun kurumlarının hiç bir meşruluğu yoktur. Savaş esirliğinin, insanlığın ortak mücadele tarihinin kazanımlarıyla da belirlenmiş anlamı, kendisine karşı savaşılan devletin "iç hukuku"na tabi tutulmamayı gerektirir. Bu anlamda, savaş esirliği statüsü ile sömürgeci yargılamaların reddi, birbiriyle içiçe bir durumdur. Bu bakımdan, özellikle ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin sıcak pratigi içinde ve düşman karşısında taktik olarak kimliğin gizlenemediği koşullarda tutsak düşenlerin, bu andan itibaren sömürgeci yargılamaları reddetmeleri ve kendilerine savaş esiri statüsünde davranılmasını istemeleri, bunu meşru bir hak olarak sonuna kadar savunmaları gerekir. Cezaevi sürecinde bu tür taleplere yönelik bir eylemlilikler gündemleştirilirken de

, sistemli ve uzun vadeli bir planalma içinde hareket etmek gerekir. Böylesi bir eylem niteliği gereği kesinlik **sürekli ve kesintisiz** olmak zorundadır. Zira, -ör, geçmişteki DGM boykotu eylemlerinde olduğu gibi- böylesi eylemlerin belli bir dönem sürdürülüp sonra bırakılması, adeta sömürgeci yargılamanın meşruiyetinin kabul edilmesi savaş esirliği statüsünün kabul ettirilmesi talebinden vazgeçilmesi gibi yorumlanabilmektedir. (Dipnot; Bu konuda bkz. Z.Xalid "DGM'leri Boykot Tavrının Anlamı ve Siyasal Sonuçları Üzerine" Stërka Rizgarî, sayı 3-4 s. 68-69)

Demokratik hakların korunması ve geliştirilmesinde siyasal mücadele esastır dedik. Bunun ağırlıklı olarak öne çıkarılması gereken yanı ise demokratik ve hukuksal mücadeledir. Bu mücadelede **vasallıktan** değil, **meşruiyetten** hareket edilmelidir.

C-BİRLİK ANLAYIŞIMIZ

Zindân direnişleri açısından birliği, birbiriyle organik bütünlüğü olan üç cepheli bir mücadele ve direniş birliği olarak görmek gerekir. Birinci cephede tek tek her cezaevindeki tutsakların iç birliğini sağlamak, ikinci cephede, tüm cezaevlerinin genel koordinasyonunu ve birliğini sağlamak, üçüncü cephede ise cezaevlerindeki mücadele ile dışarıdaki mücadelenin hedef birliği ve koordinasyonunu sağlamak gerekir. Her üç cephede sürdürülen mücadelenin özgün farklılıklarını yadsımadan, hedeflerde birliğin, mücadele ve ilişkilerde koordinasyonun sağlanması başarının tek güvencesidir.

Bir çok cezaevinde birden fazla temsilciler kurulu ya da konsey var.. Tutsaklık koşullarında bile kimi zaman asgari müşterekler yakalanamıyor. Bunun nedenlerine-niçinlerine önceki bölümlerde az çok işaret ettik.

İlk adım olarak her cezaevi özgülünde tek bir karargaha ulaşmalıdır.

Cezaevleri arasındaki birliğe gelince, bu noktada da durum iç açıcı değil.. Cezaevleri arasında dar anlamda bile bir koordinasyon yok. Grupların kendi iç dayanışmalarını saymazsak, cezaevleri arasında tutsaklığın getirdiği ortak duyarlılıktan kaynaklanan ve daha çok kendiliğinden bir dayanışma sözkonusu.. Direnişin başladığı cezaevleri çoğu kez uzun süre yalnız kalmakta, tek tek cezaevlerinde süren ve taleplerin içeriği bakımından genel nitelik taşıyan direnişlerde bile çoğu zaman diğer cezaevlerinden yeterli destek alınmamaktadır..

Burada bir parantezle de olsa, dışarıdaki mücadelenin temel bir unsuru olan tutsak aileleri konusundaki bir eksikliğin özellikle altı çizilmelidir. Geçmişten bu yana cezaevleri direnişlerinin kamuoyuna mal olmasında başarıyla sonuçlanmasında tutsak ailelerinin, yakınlarının katkısının önemli bir etkisi olmuştur. Özellikle 80'li yıllardaki zindan direnişleri, dışarıdaki ailelerin mücadelesiyle de özdeşleşmiştir. Devrimci mücadele içinde çoğu kez ihmal edilen ailelerin bir çoğu, cezaevi direnişlerinde ciddi bir siyasallaşma süreci de yaşamışlardır. Bugün ciddi bir etkinliği bulunan İHD'lerin de bizzat bu sürecin ürünü oldukları hatırladadır. Ancak, 90'ların başında da yaşandığı gibi, bu süreçte siyasallaşan, öne çıkan ailelerin bir çoğu, bunu somut

zindanlar çok çeşitli eğilimlere, değişik parti ve örgütlere mensup tutsakların zorunlu olarak bir arada bulunduğu ve aynı uygulamalara maruz kaldıkları mücadele alanlarıdır. Bir arada bulunmanın zorunluluğu ve bunun sonucu olarak aynı sorunlarla karşı karşıya olunması, tüm tutsakları nesnel olarak ortak bir noktada birleştirmektedir. Devrimci tutsaklar bu ortak paydadan yükselerek ortak direniş ve savunma düzeylerini birlikte inşa etmek zorundadırlar.

kalmaktadır. İnsan hakları kuruluşları (İHD, İHV), hukuk kuruluşları (Barolar, Çağdaş Hukukçular Derneği, Genç Hukukçular Birliği, TOHAV), işçi ve kamu sendikaları, TTB, Demokrasi Platformları, HADEP, ÖDP, EMEP, Tutuklu Aileleri Dernekleri, Dergi ve Basın Platformları vb. cezaevleriyle ilgili girişimlerinde çoğu kez birbirinden bağımsız hareket etmekte, çalışmalarını birleştirerek ortak ve daha güçlü bir etkinlik örgütlemek yerine, birbirinden kopuk ayrı ayrı girişimlerde bulunmaktadırlar. Daha da kötüsü kimi zaman bu kuruluşların bazıları direnişlerin en kritik anlarında bile zaman zaman rekabet güdülerıyla hareket etmekte, birbirilerine karşı dışlayıcı tavırlar alabilmektedirler.

Üçüncü adım olarak, hem cezaevlerine dönük dışarıda birbirinden kopuk sürdürülen çalışmaların ortak bir platform içinde birliği sağlanmalı, hem de zindanlardaki mücadele ile dışarıdaki mücadelenin uyum ve koordinasyonu sağlanmalıdır.

Açıktır ki zindanlar çok çeşitli eğilimlere, değişik parti ve örgütlere mensup tutsakların zorunlu olarak bir arada bulunduğu ve aynı uygulamalara maruz kaldıkları mücadele alanlarıdır. Bir arada bulunmanın zorunluluğu ve bunun sonucu olarak aynı sorunlarla karşı karşıya olunması, tüm tutsakları nesnel olarak ortak bir noktada birleştirmektedir. Devrimci tutsaklar bu ortak paydadan yükselerek ortak direniş ve savunma düzeylerini birlikte inşa etmek zorundadırlar. Bu nedenle, öznel konuları ne olursa olsun, nesnel olarak burjuvazinin saldırılarına hedef olan ve tutsak düşen tüm devrimci örgüt-parti ve kişileri kucaklayan bir birlik yaratmak

hayati öneme sahiptir. Bunun için her şeyden önce gerekli olan SOSYALİST SİYASAL DEMOKRASİ anlayışıdır.

Devrimci tutsaklar bu ortak paydadan yükselerek, ortak savunma ve direniş barikatlarını birlikte inşa etmek; ideolojik, siyasal ve örgütsel dayatmalardan kaçınarak, ama siyasal farklılıkları da gözeterik birlik, dayanışma ve ittifak zeminlerini geliştirmek zorundadırlar.

Bu amaçla tutsaklar bir yandan aralarındaki siyasal farklılıkları gözeterirken, diğer yandan birlik zeminini oluşturmada ve korumada yüksek bir sorumluluk bilinciyle hareket etmelidirler. Mücadeleyi grupsal düzeyden çıkarabilmenin ve sağlam bir cezaevi örgütlülüğüne ulaşabilmesinin ilk ve temel koşulu budur.

Örgüt ve partilerin kendi cezaevleri programlarını başka gruplara dayatmaktan çıkmaları ve ortak sorunları, çözümleri içeren bir mücadele ve **direniş programı** üzerinde anlaşmaları, birliğe giden yolda atılmış ikinci önemli adımdır.

Devrimci yelpazede yer alan örgüt ve partiler niceliksel güçlerine bakılmaksızın, bu birlik içinde yer almalı ve birlik en demokratik ve katılımcı bir biçimde inşa edilmelidir. Birliğin sağlıklı bir zemin üzerine oturması için bu noktalarda son derece titiz olunmalıdır.

Birliğin örgütlenmesinin üçüncü temel koşulu da, program ve hedeflerde anlaşmış örgüt ve partilerin yetki ve sorumluluklarını, görev ve haklarını belirleyecek bir işlerlik üzerinde anlaşmalarıdır.. Bu, örgütleri keyfi tutumlardan, aklına eseni yapma alışkanlığından çıkararak; ne yapacağını, nasıl yapacağını bilen, hak ve sorumlulukların sınırları içinde duran, örgütlü birleşik bir güce dönüştürecektir. Başarı ancak işlerliği netleştirilmiş böylesi bir dayanışma zemininde mümkündür. Cezaevleri pratiği de bu gerçeği kanıtlamaktadır.

Ortak sorunların açık-seçik şekilde formüle edildiği bir program üzerinde anlaşmaya varılması, bize "ne yapmalı?" sorusunun yanıtını; program ve hedeflerde anlaşmış örgüt ve partilerin yetki ve sorumluluklarını, görev ve haklarını, çalışma yöntem ve kurallarını belirleyen ve işlerliği somutlaştıran bir yönetmelik ise, bize "kim" ve "nasıl yapmalı?" sorusunun yanıtını verecektir. Direniş programının kağıt üzerinde kalmaması, sağlanan birliğin ete-kemiğe bürünmesi, bu koşulların yerine getirilmesine bağlıdır.

Gerek direniş programı gerek yönetmelik tüm tutsaklar için **bağlayıcı** olmalıdır. İlkesel ve merkezi politikalarındaki farklılıklar dışında bağlayıcılık ilkesine mutlaka uyulmalıdır. Sağlam bir birliğin **OLMAZSA OLMAZ KOŞULUDUR** bu ... Birliğin başka şekilde yürümesi ve sağlam temele oturtulması mümkün değildir. Söz konusu ilkesel farklılıklar ise önceden tartışılmalı, netleştirilmeli ve tanımı üzerinde anlaşmaya varılmalıdır. Özellikle eylem içinde gündemleştirilen, özgün ve ayrı davranışlara gerekçe yapılan "ilkesel farklılıklar" birliği dinamitleyici bir özelliğe sahiptir. Bu tür tavırlar kabul edilmemeli ve mutlaka yaptırım nedeni olmalıdır. Ancak o zaman birlik içinde yer alan örgütler keyfi tutumlardan, aklına eseni yapma alışkanlığından çıkabilir ve yine ancak o zaman tutsakları, anlamsız ve çelişkili sesler çıkaran kalabalıkların birliğinden; ne yapacağını bilen, hak ve sorumluluklarının

Burjuvazinin sistemli şiddet eşliğinde ve tüm gücünü seferber ederek uygulamaya çalıştığı tutsakları TESLİM ALMA PROGRAMLARI'na, devrimci tutsaklar ancak birleşik bir DIRENİŞ PROGRAMI ile etkili biçimde karşı durabilirler. Bu programın temel şiarı ise her şart ve koşul altında direniş bayrağını yükseltmek ve asla teslim olmamaktır.

sınırları içinde duran, örgütlü bir güce dönüştürmek mümkün olacaktır.

SONUÇ OLARAK;

Burjuvazinin sistemli şiddet eşliğinde ve tüm gücünü seferber ederek uygulamaya çalıştığı tutsakları **TESLİM ALMA PROGRAMLARI'na**, devrimci tutsaklar ancak birleşik bir **DIRENİŞ PROGRAMI** ile etkili biçimde karşı durabilirler. Bu programın **temel şiarı** ise her şart ve koşul altında direniş bayrağını yükseltmek ve **asla teslim olmamaktır.**

Direniş programı iki temel bölümden oluşmalı..

Birinci bölümde programın asgari ve azami hedefleri, üzerinde anlaşılan genel ve özel direniş ilkeleri öz olarak formüle edilmelidir.

İkinci bölümde ise çalışma alanları ile bu alanlarda yapılması gerekenler mümkün olduğu ölçüde ayrıntılı biçimde işlenmelidir. Cezaevleri genelinde ve her cezaevi örgülünde yapılması gerekenler ve dış kamuoyundan beklentiler de burada işlenmelidir. Bu bölümde ele

alınacak tutsak taleplerinin içeriği ve kapsamı, yukarı da sözü edilen kamuoyuna açılacak deklarasyona dönüştürülmelidir. Mücadele yöntemleri de bu bölümde ortaya koyulmalıdır.

Mücadelelerin bir ayağını içerideki birlik ve örgütlenme oluştururken, bir ayağını da dışarıya oluşturmaktadır. Tutsaklar ile dış kamuoyunun mücadele birliğini sağlamak, zından direnişlerinin program hedefleri açısından **stratejik** öneme sahiptir.

Direniş birliklerinin başlıca amacı; devletin tutsaklar üzerine geliştirdiği bütün politikaları çok yönlü olarak boşa çıkartmak; saldırıları püskürtmek, zindanları devrimci mücadelenin organik bir parçası olarak; bir direniş ocağı, bir okul haline getirmektir.

YAŞASIN ÖRGÜTLÜ BİRLEŞİK MÜCADELE İ YAŞASIN DEVRİMCI DAYANIŞMA!

PRK-Rizgarî Davası Tutsakları

**bizimkiler
bağıra bağıra söyleyerek
yasaklanmış türkülerini
zından da olsa
çiçek üretmesini öğrendiler
gülümseyerek savaşmayı
ve ölmeyi de...
boşuna değil çekilen bunca zulüm,
eziyet
son hesaplaşma bitmedi henüz
ama bitecek...**

güçlerimizi birleştirelim

Bilindiği gibi zindanlar, her zaman zulüm, işkence ve insan hakları ihlallerinin yaşandığı, sistemli devlet terörünün örgütlü olarak uygulandığı, yalın ve açık bir alan olagelmıştır... Uygulanan sistemli devlet terörü, cezaevleri boyutunda; bölgeden bölgeye, cezaevinden cezaevine, cezaevinin kapsamı ve niteliğine göre değişiklik göstermektedir. Anı bu değişiklik nitelik yönünden değil, nicelik yönünden olmaktadır. Yani, uygulanan şiddetin dozajı açısından değişiklik içermektedir.

Zindanlara yönelik geliştirilen bu politikalar; başta Genel Kurmay Başkanlığı olmak üzere MİT ve Hükümet üçlüsünün MGK içinde koordineli çalışması sonucunda belirlenmekte ve belirlenen bu politikalar, uygun (!) görülen kadrolar üzerinden uygulamaya sokulmaktadır. Hayatın bir çok alanında olduğu gibi, zindanlardaki mevcut uygulamalar da, 12 Eylül koşullarının ve düzenlemelerinin bir devamı olarak süregelmiştir. Özellikle son üç yılda, cezaevlerine yönelik politikalar oldukça net bir biçimde izlenebilmektedir.

Cezaevlerinde devreye sokulan uygulamalar arasındaki farklılıklara kısaca bir gözatacak olursak:

Bu alanlar kendi aralarında başta askeri ve sivil cezaevleri olarak, daha sonra da Kürdistan ve Türkiye olarak ikiye ayrılmaktadır. Sivil cezaevleri kendi aralarında tutuk ve hüküm evleri

diye farklılık göstermekte ve yine bu yerlerdeki .sak, tutuklu veya hükümlüler siyasi ve adli diye ayrıtırılmaktadır. Başta da belirttiğimiz gibi, bu ayrımların tümü pratik baskı ve işkence düzeyinde farklılık göstermektedir. Askeri cezaevlerindeki mevcut uygulamalar; 12 Eylül koşullarındaki uygulamalarının hiçbir değişikliğe uğramamış devamı niteliğindedir. Hatırlanacağı üzere o

günlerin tozu dumanı içinde ve hümaniter kurumların susturulmuşluğunun rahatlığıyla, işkence ve zor kullanımına gidilmiş, insanlar beyinde teslim alınmaya çalışılmıştır. Askeri cezaevlerinin gözlerden uzak olması ve buradan dışarıya doğru olan enformasyonun hemen hemen sıfırlanması, mevcut uygulamaların günyüzüne çıkmasını büyük oranda engellemekte ve ortaya çıkacak kamuoyu tepkisinin önüne geçilmektedir. Buradaki uygulamalar tek kelimeyle vahşet boyutundadır. Sivil toplum kurum ve kuruluşları duyarlılığının, özellikle ilgiye mazhar olamayan bu cezaevlerinde yoğunlaşması, büyük bir önem taşımaktadır.

Kürdistan'da bulunan cezaevlerindeki tutsaklara yönelik uygulamaların şiddeti ve boyutu, Türkiye cezaevlerindeki şiddetten kat kat fazla, özel ve özenle uygulanmaktadır. Uygulanan politikalarla tutsaklar, ölüm derecelerine varan yaralanma ve sakatlanmalarla karşı karşıya kalmaktadır. Estirilen terör ve ayaklar altına alınan insanlık onuru karşısında; açlık grevleri, ölüm oruçları, kendini yakmalar gibi meşru direniş biçimleri geliştiren tutsaklar, bu direnişler sonucunda da geri dönüşü mümkün olmayan fiziki tahribatlarla karşı karşıya kalmaktadır. Tutsaklar adeta bu eylemlere bilinçli ve sistemli olarak

itilmektedir. Dönem dönem geliştirilen fiili eylemlilikler ise kanla bastırılmaktadır. Son yıllardaki zindan panoraması incelendiğinde, girilen açlık grevlerinin arasında herhangi bir zaman boşluğuna rastlanmayacaktır. Özellikle Erzurum, Batman ve Elbistan gibi cezaevlerinde arka arkaya süresiz açlık grevleri yaşanmaktadır. Açlık grevleriyle kazanılan insanca yaşam hakları, kısa süre içinde gasp edilmekte ve açlık grevleri arka arkaya gelmektedir. Ortaya çıkan sonucu görmek için, cezaevlerinin dönem dönem yayınladıkları ve kitle örgütlerine gönderdikleri hastalık listelerine bir göz atmak yeterlidir.

Aynı uygulamalar; gerek demokratik kamuoyu tepkilerinin Kürdistan'a oranla daha rahat ifade edilebilmesinden, gerekse cezaevlerinin şehir merkezlerinde olmasından ötürü Türkiye'de görece olarak daha alt seviyede uygulanmaktadır. Sonuçları itibariyle amaç aynıdır. Her koşulda

Kürdistan'da bulunan cezaevlerindeki tutsaklara yönelik uygulamaların şiddeti ve boyutu, Türkiye cezaevlerindeki şiddetten kat kat fazla, özel ve özenle uygulanmaktadır. Uygulanan politikalarla tutsaklar, ölüm derecelerine varan yaralanma ve sakatlanmalarla karşı karşıya kalmaktadır. Estirilen terör ve ayaklar altına alınan insanlık onuru karşısında; açlık grevleri, ölüm oruçları, kendini yakmalar gibi meşru direniş biçimleri geliştiren tutsaklar, bu direnişler sonucunda da geri dönüşü mümkün olmayan fiziki tahribatlarla karşı karşıya kalmaktadır. Tutsaklar adeta bu eylemlere bilinçli ve sistemli olarak itilmektedir.

tutsaklar siyasi kimliklerinden arındırılmak ve beyinde teslim alınmak istenmekte, dirençler ise, sürekli bir biçimde savunma mevzilerinde ve eylemliliklerde tutularak yıpratılmak ve imha edilmekle karşı karşıyadırlar.

Tutuklu ve hükümlü statüsünde ayrıştırılan cezaevlerindeki uygulamalar da, kendi içinde farklılaşmakta; tutukevlerindeki uygulamaların şiddeti, "tutuklu" olarak gösterilen tutsakları sindirmek, kişiliksizleştirmek, itirafçılaştırmak ve teslim almak için alabildiğine tırmandırılmaktadır. Hak gaspları, maddi-manevi işkence yöntemleri "rehabilitasyon" adı altında hayata geçirilmektedir. "Hükümlü" cezaevlerinde ise bu uygulamalar, gevşek politikalarla kendini göstermektedir.

Adli bölümlere gözetildiğimizde ise, tarif edilemez vahşilikte uygulamalarla karşılaşmaktayız. Ama bu uygulamalar tüm adli tutuklu veya hükümlülere yansımaktadır. Bunlar da kendi içlerinde ekonomik durumlarına göre sınıflandırılmakta ve buna uygun davranışlarla karşılaşmaktadırlar. Ekonomik durumu kötü olan insanlar, istenilen işte bir köle gibi zorla çalıştırılmakta, cezaevlerinin bütün işleri bunlara yaptırılmaktadır. Cezaevi yönetimleri istediği zaman, bunların hayatla olan bağlarını keyfi bir biçimde kesebilmektedir. Ekonomik durumu iyi olanlar ise, idarelerle işbirliği içinde her türlü konforlu yaşamı sürebilmektedirler. Baýrampaşa eski savcısının kamuoyuna yaptığı açıklamalar, dönen pislikleri açıklaması açısından ibret vericidir. Durum aşikar olduğu için üzerinde fazla durmayacağız.

Devletin sürdürdüğü sistemli terör politikaları, üstüne üstlük bir de cezaevlerinin sağlıksız koşullarıyla birleştiğinde, ortaya çıkan manzara çok daha ürkütücü boyutlara ulaşmaktadır. Kendi içinde bir dezenfekte özelliği taşıyan boya-badana işleri ve ilaçlama yapılmayarak, yemeklerin pişirildiği ve dağıtıldığı ortamlar üzerinde hiç bir hassasiyet gösterilmeyerek, yıpranan ve hasar gören malzemeler değiştirilmeyerek, içme suyu olarak verilen kuyu suyu klorlanmayarak, bilinçli bir şekilde hastalık üreten ortamlar hazırlanmaktadır.

Gerek işkenceler, gerek sağlıksız koşullar ve gerekse tutsaklara yönelik bu uygulamalar karşısında, gerçekleştirilen direnişler sonucunda ortaya çıkan hastalıkların tedavisi de, cezaevlerinde başlıbaşına bir sorun olarak

Tutuklu ve hükümlü statüsünde ayrıştırılan cezaevlerindeki uygulamalarda, kendi içinde farklılaşmakta; tutukevlerindeki uygulamaların şiddeti, "tutuklu" olarak gösterilen tutsakları sindirmek, kişiliksizleştirmek, itirafçılaştırmak ve teslim almak için alabildiğine tırmandırılmaktadır. Hak gaspları, maddi-manevi işkence yöntemleri "rehabilitasyon" adı altında hayata geçirilmektedir. "Hükümlü" cezaevlerinde ise bu uygulamalar, gevşek politikalarla kendini göstermektedir.

durmaktadır. Hastalıkların teşhis ve tedavisi kasıtlı ve planlı bir biçimde engellenmekte; hastaneye çeşitli gerekçelerle götürülmeyen tutsaklara, cezaevi doktorlarının reçeteye verdiği ilaçlar da cezaevi tarafından temin edilmemektedir. Adalet Bakanlığı'nın 1 Eylül 1997 tarih ve 9704473 kayıt numaralı yazısıyla, çeşitli sivil toplum örgütleri ve humaniter kurumlara yapılan açıklamada "tutukluların tedavileri ve ilaçları karşılanmaktadır" şeklindeki ibare tamamen gerçek dışıdır. Bu açıklamaya karşın, cezaevi idareleri "ödenek yok, bu nedenle tedaviler yapılamıyor, ilaçlar karşılanamıyor" gibi gerekçeler öne sürmektedir. İlaçlar vermediği gibi, tutsakların kendi olanaklarını kullanarak aileleri aracılığıyla sağladığı ilaçlar ise, çeşitli "güvenlik" gerekçeleriyle tutsaklara ve tutuklulara verilmemektedir. Yine ilaç getiren bir çok aile, polis tarafından cezaevi çıkışında gözaltına alınmakta ve "teröristlere yardım ediyorsunuz" suçlamalarıyla işkencelere tabi tutulmaktadır.

160.000 TL. iaa bedeli karşılığında verilen üç öğün yemek, besleyicilik değeri açısından oldukça kötü olduğu

gibi, aynı zamanda sağlıksız ortamlarda pişirilerek verilmektedir. Bir cezaevi ekmeği fiyatının 35.000 TL. ve bir yumurtanın 20.000 TL. olduğu gözönünde bulundurulduğunda, durumun vahameti gözler önüne serilecektir. Ekmeğin tutarı iaa bedelinden düşürüldüğünde, öğün başı ortalama tutar 43.000 TL. olmaktadır. Bu kadar bir tutar ile nasıl bir yemeğin hazırlanacağını varın siz düşünün. Bir de buna, bu tip ortamları bir arpalık olarak gören ve üreyen kesimler (ihaleleri "alan" aracı-müteahitler ve cezaevi ilgili personeli) eklendiğinde, geriye pek söylenecek bir şey kalmamaktadır. Ailelerimizin getirdiği yiyecekler ise, "arama" adı altında asker ve gardiyanlar tarafından kullanılamaz ve korunamaz hale getirilmektedir. Adli tutukluların bu hakları bile -ailelerinin yiyecek getirmesi- yoktur. Böylece, başta adli tutuklular olmak üzere, tutsaklar cezaevi kantinlerinden alışverişe zorlanmakta; tutukevlerinin binlerle ifade edilen kalabalık nüfusu düşünüldüğünde, ortada dönen cironun miktarı, cezaevi başına milyarlarla ifade edilmektedir. Diğer bir ifadeyle ailelerin ve tutuklu veya tutsakların ceplerindeki paraya zorla el konmaktadır.

Tutuklu veya tutsakların cezaevleri arasındaki sevkleri de açık bir rant kaynağı durumuna dönüştürülmüş durumdadır. Herhangi bir cezaevinden bir başka cezaevine yapılan sevk, kişi başına on milyonlarla ifade edilen paralarla gerçekleştirilmektedir. Hatta, özellikle son dönemlerde, "tutuklu" statüsü altında tutulan tutsakların yargılandıkları il dışındaki cezaevlerinde konumlandırılmaları sonucunda; mahkeme ve hastane sevklerinde bile para talep edilmekte; "aksi takdirde ödenek yokluğundan dolayı götürülmeyiz" şeklindeki yaklaşımlara girilmektedir. Böylece aileler, mahkemelerin bir an önce sonuçlanması için bir dünya parayı harcamaktadır. Bu tip vakalar nedeniyle, bir çok mahkeme heyeti, cezaevi idareleri hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. Sevklerden elde edilen rant, cezaevi idaresi ve dış güvenlikten sorumlu jandarma subayları arasında paylaşılmaktadır. Adli tutuklular arasında yaygın olarak kullanılan bağımlılık yaratan maddelerin de pazarı oluşturulmuştur. Cezaevleri personeli ve dış güvenlikten sorumlu jandarmalar, bu pazardan milyarlarla ifade edilen gelirler elde etmektedirler. Cezaevlerinde oluşan bu pazarların toplam geliri düşüldüğünde, ortada ne muazzam paralar döndüğü ortaya çıkacaktır. Özcesi, insanlık dışı

bu uygulamaların merkezinde, cezaevlerini merkezi politikalarla yöneten ve yönlendiren devlet durmaktadır.

Tutsakların veya adli tutukluların hastane veya mahkemeye gidiş-gelişleri de işkence uygulamalarına dönüştürülmüştür. Bugün artık işkence, sadece polis merkezlerinde yapılmıyor! Cezaevleri, hastane mahkum koşulları ve koridorları, mahkeme salonları birer işkence merkezine dönüştürülmüş durumdadır. Cezaevlerinde bu işkencelerden geçmemiş bir tek siyasi tutsak bulmak mümkün değildir. Yapılan bu işkencelerle onlarca insan katledilmiş, yüzlercesi de sakat bırakılmıştır. Türkiye’de işkence, artık bir sır olmaktan çıkmış, basın ve kamuoyu gündeminin birinci sırasına oturmuş durumdadır. Devletin en yetkili bürokratları veya kurumları bile işkencenin varlığını kabul etmekte, fakat işkence uygulamalarının artan oranda devam ettirmektir. İşkencelere maruz kalan siyasi tutsakların durumları Adli Tıp Kurumları tarafından büyük oranda belgelenmiştir. Kürdistan cezaevlerinde, Adli Tıp doktorlarına ulaşamayan tutsakların sayısı da azmsanmayacak ölçüdedir. Bir çok doktor, polis ve asker baskısı altında, somut işkence belirtilerine rağmen, rapor verememek veya vermemektedir. İşkencelerle ilgili Cumhuriyet Başsavcılıkları’na yapılan suç duyuruları ya takipsizlikle sonuçlanmakta ya da işlem yapılmaya dahi gerek duyulmamaktadır. Özellikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Türkiye’yi çeşitli davalardan dolayı mahkum etmesinden bu yana, Cumhuriyet Başsavcılıkları, yaptığımız suç duyurularını işleme koymamaktadır. Buradan bir kez daha anlaşılıyor ki, “hukuk sistemi” dolaysız iktidar direktifleriyle işlemektedir.

Bu insanlık dışı uygulamalara karşı özellikle direnen siyasi tutsaklar, hiç çekinilmeden, fırsat yakalandığı anda imha edilmektedirler. Son dört yılda, bu tip saldırılar sonucunda elli kişinin üzerinde savunması insan, merkezi politikalar sonucunda katledilmiştir. Yapılan katliamların uygulamacısı olan personelden bir tekinin bile cezai yaptırımla karşılaşmaması ve açılan davaların büyük bir bölümünün takipsizlikle sonuçlanması, oldukça düşündürücüdür. Ama bunun yanında, saldırıya uğrayan tüm siyasi tutsaklara dava açılması ve ağır hapis cezaları verilmiştir.

Cezaevlerinde bir yandan bunlar olurken, diğer yandan da özellikle siyasi tutsakları zihinsel olarak çökertme ve teslim alma programları dahilinde

Tutsakların veya adli tutukluların hastane veya mahkemeye gidiş-gelişleri de işkence uygulamalarına dönüştürülmüştür. Bugün artık işkence, sadece polis merkezlerinde yapılmıyor! Cezaevleri, hastane mahkum koşulları ve koridorları, mahkeme salonları birer işkence merkezine dönüştürülmüş durumdadır. Cezaevlerinde bu işkencelerden geçmemiş bir tek siyasi tutsak bulmak mümkün değildir. Yapılan bu işkencelerle onlarca insan katledilmiş, yüzlercesi de sakat bırakılmıştır. Türkiye’de işkence, artık bir sır olmaktan çıkmış, basın ve kamuoyu gündeminin birinci sırasına oturmuş durumdadır.

“Adalet” Bakanlığı tarafından genelgeler yayınlamaya devam edilmektedir. 14 Temmuz Genelgesi de bunlardan sadece biridir. Bu genelgede ve sonrasında yayınlanan genelgelerdeki belirlenmeler, merkezi olarak devletin üst kademelerinde belirlenen politikaların, hücre tipi cezaevlerinde nasıl sinsi bir şekilde hayata geçirileceğini anlatması bakımından önemlidir. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevki Evleri Genel Müdürlüğü tarafından, Cumhuriyet Başsavcılıkları’na ve Cezaevi Mümessil Savcılıkları’na “gizli” ibareli bir genelge gönderilmiştir. Bu genelgeyle cezaevi idarecileri uyarılmakta ve hücrelere yönelik olarak; “yapılan bu yeni koşulların, hücre sistemi veya tek kişilik oda sistemiyle bir ilgisiz bulunmamaktadır. (...) Bunların hücre sistemi olarak adlandırılması kamuoyunda tepkilere yol açmaktadır. Tadil edilen bu yeni bölümlere ‘küçük koğuş’ ya da ‘4 ile 6 kişilik küçük koğuş’ denilmesi en uygun adlandırma

olacaktır”, denmektedir. Aynı yazı içinde, cezaevi personelinin çeşitli yer ve zamanlardaki açıklamalarına yönelik olarak; “tek kişilik hücreler yaptırılıyor, bu hücrelere terör suçundan hükümlü ve tutuklular konulacak” şeklinde beyanlarda bulunularak “tutuklu ve hükümlüleri veya ailelerini tedirgin edecek bir ortam yarattıkları anlaşılmaktadır” denilerek, bugün için böyle söylemlere gidilmemesi yönünde uyarı yapılmaktadır.

Bu genelgelerden de anlaşılacağı üzere, amaç artık bir biçimde ortadadır ve “hücre sistemi”dir. Devlet, aşağıda belirteceğimiz hedeflerine, hücre sistemiyle çok daha kolay ulaşabileceğini düşünmektedir. Bu nedenle de, cezaevlerindeki hayatın tüm alanında ödenek bulamayan devlet, trilyonlarca lira tutarındaki parayı, hücre tipi cezaevleri yapımında kullanabilmektedir. Hücre tipi cezaevlerinde kullanılacak personel tipi de şimdiden genelgelerle belirlenmiştir. Bu konuya ilişkin genelge içindeki bir belirleme şöyledir: “Cezaevi infaz koruma memurları; onar kişi şeklinde, gözüpek, cesur ve milliyetçi kişilerden oluşacak biçimde ve bir müdürün sorumluluğunda ekipler oluşturularak görev yapacaklardır”. Buradan da açıkça anlaşılacaktır ki, siyasi tutsaklara karşı seçilen kişiler özel olarak sağ görüşlü ve faşistlerden seçilmektedir. Devlet, bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da (genelgeler düzeyinde bunu açıklayarak) insanlık dışı uygulamalarını, bu çetelere yaptıracaktır.

Cezaevlerinde yaşanan bu gelişmeler ve insanlık dışı uygulamalarla ilgili olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne yönelik yapılan girişimler sonucu; Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı veya Kültürcü Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi’nin Türkiye’deki işkenceleri araştırmak için girişimde bulunması üzerine, “Adalet” Bakanlığı yayınladığı bir genelgeyle tüm cezaevlerini uyarmıştır. Bu genelgede aynen şöyle denmektedir: “Bilindiği üzere sözleşme gereğince komitenin inceleyeceği cezaevini önceden belirleme yükümlülüğü yoktur. Ziyaretin tam tarihi ise 10-15 gün öncesinden bildirilmektedir. Buna karşılık ziyaret edilecek olan cezaevinin neresi olacağı, sözkonusu ziyaretten çok kısa bir süre önceki zaman dilimi içerisinde haberdar edilmektedir. (...) Sözleşme gereği heyetin ziyareti sırasında her türlü kolaylığı gösterilmesi ve taleplerin yerine getirilmesi, gerekirse mahalli

Devletin birinci hedefi, işkence ve baskıyı süreklileştirerek cezaevlerini yaşanmaz hale getirmek ve devrimci tutsakları sindirmektir

İkinci hedefi, hücre tipi cezaevlerini devreye sokup, tutsakları sürekli ve sistemli biçimde saldırı altında tutarak ekonomik, sosyal ve siyasal yaşamlarını organize etmelerini ambargo altına almak, düşünsel çalışma ve üretim faaliyetlerini ortadan kaldırmaktır.

Üçüncü hedefi, "böl-yönet" politikasıyla tutsakların birliğini parçalamaktır.

Dördüncü hedefi, cezaevleri arasında dayanışmayı kırmak, tüm cezaevlerini kapsayan genel ve topyekün direnişin koşullarını ortadan kaldırmaktır.

Beşinci hedefi ise, saldırı ve hak gasplarını süreklileştirerek kamuoyunu baskıya alıştırmak ve zulmü kanıksamasını sağlamaktır, cezaevlerine yönelik geliştirilen katliam boyutlu uygulamaları rahat yaptırabilmek için, oluşan pazarları korumaktır.

geçen komite tarafından denetlenmeye hazır tutulması, (...)" Aynı genelge içinde, alınması gereken tedbirler de bir hayli ilginçtir. Bu tedbirler, açıklık grevlerimizin ve ölüm orucumuzun talepleriyle üst üste düşmektedir. Bu kısım ise şöyledir: "Cezaevlerinin insani yaşam koşullarının iyileştirilmesi, tutuklu yakınlarının ve avukatların ziyaretlerinde yaşanan fiziki veya idari sıkıntılarının giderilmesi, tutuklulara gerek cezaevi içerisinde, gerek mahkeme ve hastaneye sevk sırasında, gerekse dışarıdan müdahale edilmesi durumunda kötü veya küçültücü muamele yapılmasını önleyecek tedbirlerin alınmasını, tutukluların günün makul bir süresini toplu sosyal faaliyetlerle geçirebilmesi için gerekli sosyal ortamın yaratılması (sosyal ve kültürel etkinlikler, sportif faaliyetlerle vs.) (...)" Bu satırlar cezaevlerindeki uygulamaların bir itirafıdır da aynı zamanda.

TC'nin merkezi devlet politikalarının dışı ve içi karşı nasıl bir çifte standarta sahip olduğu bizler açısından bir sır değildir. Ama bu politika ve uygulamalar, yeterince teşhir edilmezse, kamuoyunu yanıltmaya devam edecektir.

Devletin her zamanki başlıca politikalarından biri, toplumsal muhalefetin öncü kadrolarını tutsak olarak kitleden yalıtırsa, ikincisi de tutsak aldığı bu kadroları içeride de işlevsizleştirmektir. Bunlara, şimdi de bir üçüncü olgu eklenmiştir. O da, yaratılan cezaevleri pazarının korunmasıdır. Bununla birlikte devletin tutsaklara yönelik programının hedeflerini altı maddede özetlemek mümkündür:

Devletin birinci hedefi, işkence ve baskıyı süreklileştirerek cezaevlerini yaşanmaz hale getirmek ve devrimci tutsakları sindirmektir. Korku ve yılgınlık aşılanmış, sindirilmiş beyinlere çok daha kolay egemen olunacağı hesaplanmaktadır. Diğer programlarını uygulayabilmesi, bir ölçüde bu politikasının başarısına bağlıdır.

İkinci hedefi, hücre tipi cezaevlerini devreye sokup, tutsakları sürekli ve sistemli biçimde saldırı altında tutarak ekonomik, sosyal ve siyasal yaşamlarını organize etmelerini ambargo altına almak, düşünsel çalışma ve üretim faaliyetlerini ortadan kaldırmaktır. Böylece atıl ve işlevsiz kalan devrimci öncüyü, toplumsal muhalefetten yalıtılabileceğini düşünmektedir.

Üçüncü hedefi, "böl-yönet" politikasıyla tutsakların birliğini parçalamaktır. Bu amaçla muhalefet

güçlerini birbirinden yalıtlayıcı ve parçalayıcı bir politika izlemektedir. Böylece bölünmüş ve güçten düşürülmüş bir muhalefeti teslim almak çok daha kolay olacaktır.

Dördüncü hedefi, cezaevleri arasında dayanışmayı kırmak, tüm cezaevlerini kapsayan genel ve topyekün direnişin koşullarını ortadan kaldırmaktır. Cezaevleri geneli için çıkarılan yönetmeliklerin, tüm cezaevlerinde aynı anda uygulamaya konması da bu planın parçasıdır.

Devletin beşinci hedefi ise, saldırı ve hak gasplarını süreklileştirerek kamuoyunu baskıya alıştırmak ve zulmü kanıksamasını sağlamaktır. **Duyarlılıkları köreltilmiş, zulmü ve baskıyı kanıksamış bir toplumun yaratılması devletin başlıca amaçları arasındadır.**

Altıncı ve son nokta da, cezaevlerine yönelik geliştirilen katliam boyutlu uygulamaları rahat yaptırabilmek için, oluşan pazarları korumaktır. Böylece milyarlarca lirayı zahmetsizce cebeye indiren personel, gelirlerinin devamı için insanları katletmekten çekinmeyecektir.

Biz tutsaklar, pratikte maruz kaldığımız bu uygulamalar karşısında; gerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, gerekse Türkiye ve uluslararası düzeyde kamuoyuna yönelik yaptığımız girişimlerin, ikiyüzlü tavırlarla nasıl boşa çıkarılacağına çalışıldığı gözler önündedir. Devletin bu yüzü de artık teşhir olmuştur. Ama bu teşhirle birlikte, demokratik kamuoyu, hümaniter kurumlar, sivil toplum ve demokratik kitle örgütleri ve kendine "insanım" diyen herkes anti-demokratik uygulamalara karşı duruş sergilemezse, devlet maskesini yenilemekte gecikmeyecektir. İçerinin ve dışarının demokratik ve siyasal talepler doğrultusunda güçlerini birleştirmeleriyle, başarı kaçınılmaz olacaktır.

Bu anlamda, görev ve sorumluluklarının bilincinde olduğuna inandığımız devrimci-demokrat basını, demokratik kitle örgütlerini sivil toplum kuruluşlarını ve siyasal yapılanmaları sesimize ses katmaya, güçlerimizi birleştirmeye davet ediyoruz.

11/12/1997

BUCA CEZAEVİ SİYASİ
TUTSAKLARI ADINA
HİKMET YILMAZ- AHMET GÜVEN

imkanların da kullanılarak eksikliklerin giderilmesi, ülkemizin uluslararası konumu açısından üzerinde hassasiyetle durulması, tüm cezaevlerinin her an adı

Cezaevlerinde hayat da kavga da devam ediyor

ölüm orucu mevzisinde aslanan; Ulusal ve toplumsal mücadelenin kazanımlarını devrimin çıkarları doğrultusunda topluma kavratma ve devrim mücadelesinde verdiğimiz birer kilometre taşı haline getirebilmektir.

ortaya koymaktadır. Bu anlayışın sonucu olarak Ö.O ve Süresiz Açlık Grevi (SAG) şehitlerini anma etkinlikleri bölük pörçük bir şekilde gerçekleşmiştir. Ölümü bile paylaşan insanların bunu hak etmediklerini düşünüyorum.

İdam cezasına çarptırılan Buca zindanındaki PRK/Rizgarî ve YRNK Temsilcisi 1996 yılı Ölüm Orucu Dinenişçisi Ahmet Güven ile yapılan röportajı yayınlıyoruz. Bu röportaj daha önce Özgür Gelecek Dergisi'nin 22-Ağustos-4Eylül sayısında yayımlandı.

ÖG- 96 Ölüm Orucu direnişimizin zaferini ağır bedeller ödeyerek şehitlerimizle kazandık. Direnişimizi ve şehitlerimizi anmanın 1. yıldönümü ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi alabilir miyiz?

Öncelikle, Ölüm Orucu (Ö.O) yıldönümünde göstermiş olduğunuz bu nazik davranış nedeniyle size ve gazetenize teşekkür ederim.

Herşeyden önce, farklı farklı mekanlarda da olsak, aynı amaçlar uğruna ve ortak düşmana karşı omuz omuza yan yana ortak ve birleşik direniş hattında dövüştüğümüz kavga arkadaşlarımızdan Aygün Uğur, A. Berdan Kerimgiller, İlginç Özkeskin, Ali Ayata, Hüseyin Demircioğlu, Müjdat Yanat, Tahsin Yılmaz, A. İdil Erkmen, Hicabi Küçük, Yemliha Kaya, Osman Akgün ve Hayati Can'ın şehadeti önünde bir kez daha saygıyla eğiliyor, tüm gazi arkadaşlara selam ve saygılarımı sunuyorum.

O günlerin duygu ve düşüncelerini kelimelerle ifade etmenin tam anlamıyla mümkün olamayacağını düşünüyorum. Hele hele ölüm araçlarını dışındakiler tarafından hiç anlatılamaz. Kurulacak güzel bir dünya uğruna, ortak amaç ve hedefler doğrultusunda birer kilometre taşı olabilmek ve bu amaca varabilmek için zindan koşullarında bilinç ve iradeden başka bir silahı olmayan biz tutsakların, ortak düşmanımızla

giriştığımız irade savaşında farklı renklerin yan yana olarak, en üst direniş biçimlerinden biri olan Ölüm Orucu yastığına baş koyması, ancak yine kendileri tarafından anlatılabilir.

Onların dışında ve onlara rağmen anlatılmaya çalışıldığı zaman duygu, heyecan ve coşkudan uzak bir anlatım olacaktır. Ancak o an ve süreç duygularla buluşabilirse bir anlam ifade edebilir. Diğer türlü soyut teorik belirlemelerden öteye geçmediği için fazlaca bir anlam ifade etmeyecektir. Bu konuda en iyi tarihi elbette yine gaziler yazacaktır. Onların dışında yazılacak tarih, objektiflikten ve insani duygulardan uzak olacaktır.

O sürecin en güzel yanlarından biri, ölüme yaklaştıkça ve artık insanların kap atışlarının bile birbirine güç verdiği bir sırada, grupsal çıkarlar denen olgunun ortamdaki uzaklaşmasıdır. O anda ortama, üst boyuttaki saf insani duygular egemen olmaktadır. Her gelen ölüm haberiyle ölüyor, düşmana inat tekrar diriliyorsunuz. "O arkadaşın yerinde keşke ben olsaydım" demekten kendini alamıyorsun; onların kalp atışlarının duruşunu, kendi kalbinin duruşu gibi hissedebiliyorsun; farklı yüreklerde atan tek yürek gibi davranabiliyorsun.

Ortak direniş hattında bu güzel duygu yoğunlukları yaşanırken, diğer yandan politik planda ne yazık ki tekeli bir yaklaşım söz konusudur. Bu, kendini zindanlarda ve dışarıdaki pratik alanda

Kurulacak o güzel dünya için Ö.O'nu değerlendirmek, onu sahiplenmenin ve şehitlerimize gösterdiğimiz saygının bir gereğidir. Yanlış önemli olan, bu tartışma ve değerlendirmelerden ortak sonuçlar çıkarmak ve geleceğe ortak tarihi bir miras bırakmaktır. Fakat şimdiye kadar dergi ve gazete sayfalarından takip edebildiğimiz kadarıyla çok farklı bir seyir izlenmektedir. Bu konu röportaj sınırlarını aşacağı için girmeyeceğim. Bununla birlikte, bir noktaya değinmeden geçemeyeceğim. Ortak birleşik direniş hattının bizim de yeraldığımız Ö.O mevzisinde aslanan:Ulusal ve toplumsal mücadelenin kazanımlarını devrimin çıkarları doğrultusunda topluma kavratma ve devrim mücadelesinde verdiğimiz birer kilometre taşı haline getirebilmektir. Tarih belki de böylesi kapsamlı ve destansı bir zindan direnişine ilk kez tanıklık etmiştir. Bu anlamda da direniş, çıkarılacak derslerle doludur.

ÖG- Sizce egemenler '96 Mayıs genelgelerini niçin ve neyi hedefleyerek devreye soktu?

Sömürgeci burjuva diktatörlüğü, yükselen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi karşısında tutunamamış ve her gün gerilla mevzilerinde aldığı darbeler sonucunda gerilemiştir. Bu Türkiye'de de devrimci toplumsal

muhalefeti iymelendirmiştir. Devrimci mücadele sonucunda ulusal ve toplumsal muhalefetten yalıtılarak zindanlara doldurulan özgürlük tutsakları, zindan tarihi boyunca devrimci muhalefetin canlı ayaklarından biri olmuştur. Her türlü araç ve olanağa sahip olan düşmanın, cezaevlerini teslim alma programlarıyla, bilinç ve iradelerinden başka hiç bir silahlı bulunmayan özgürlük tutsaklarının direnme kavgalarında; yani tutsak ile tutsak eden arasındaki irade savaşında, düşman saldırıları sürekli püskürtülmüş, geri adım attırılmıştır.

Dışarda ve zindanlarda böyle bir süreç yaşanırken, Aralık 1995 Erken Genel Seçimlerine gidildi. Seçimlerden sonra ANAYOL hükümeti kuruldu. Tutsakların direnişi karşısında sürekli gerileyen devlet, dördüncü orduyu da (medya) yanına alarak cezaevlerini hedef tahtasına oturttu. Böylelikle psikolojik savaşın alt zemini oluşturulmaya çalışıldı. Teslim alma programı özellikle pilot olarak seçilen cezaevlerinde devreye sokulmak isteniyordu. İlk uygulamaları Kürdistan'da başlatmak istediler. Cezaevlerine yönelik MGK, MIT ve hükümet üçlüsü, merkezi devlet politikalarının nasıl uygulanacağını "Adalet" Bakanlığ'na getirilen kontrgerilla katil Mehmet Ağar üzerinden açık bir biçimde ortaya koyuyordu. Tüm bu durumun yasal kılıfı da oluşturulmak durumundaydı. Tüm bunların önemi Mayıs genelgelerinde somut ifadesini buldu. Bu genelgelerde amaç; teslim alma, itirafçılıştırma, tutsakları birbirinden tecrit etmekte. Bu genelgeler, tutsaklar teslim alınmadığı zaman katletme anlayışıyla hazırlandı. Bunun sonucu olarak 12 şehit, onlarca sakat verildi.

ÖG- Sizce '96 Ölüm Orucu direnişimiz hangi tarihsel gerçekliğin ve zorunluluğun bir sonucu olarak gerçekleşti?

Bilindiği gibi 12 Eylül Militarist Bürokratik Cuntası, toplum üzerine bir karabasan gibi çökerek, kelimenin tam anlamıyla topluma teslimiyeti, devrimci ulusal kurtuluş muhalefete ise imha politikasını dayatmıştı. Özel olarak da Kürdistan cezaevlerinde vahşi-barbar karakterlerini en çıplak bir şekilde devreye sokmuştu. Saygon Zindanları'nda uygulanan işkence imha uygulamaları Amed Zindanı'nın yanında çok basit kalmış, onlarca devrimci, yurtsever tutsak katledilmiş, yüzlercesi sakat bırakılmıştı.

Bu vahşet uygulamalarına karşı tek tek militan direnişler gösterilse de,

zindanlar teslim alınmaya çalışılmış ve bu, büyük oranda da başarılıydı. Artık bir noktada buna dur diyebilmek gerekiyordu. Giderek teslimiyete karşı direnişler başgöstermeye başladı. Tek tek başlayan militan direnişler, gelecek direnişler için bir kıvılcım oldular. Bu, dörtlerle başlayan, açlık grevleri ve Ö.O'lariyla ifadesini bulmaya başlayan bir süreçti. Diyarbakir'de en üst eylem olan Ö.O'larının devamı Metris'te kendini gösterdi. Böylece başlayan süreçte '90 sürecine kadar devletin teslim alma programı karşısında destansı direnişler gösterilerek saldırılar püskürtüldü. Devletin politikaları boşa çıkartıldı.

Devlet de hiç bir zaman boş durup beklemedi ve hiç bir zaman da beklemeyecek. 12 Eylül Cuntası'ndan sonra Türkiye ve Kürdistan cezaevlerinin idari yapısı yeniden düzenlendi, buna uygun kadrolaşmaya gidilerek, tek merkezden koordine edilmeye ve yönetilmeye başlandı. Tabutluk olarak tarihe geçen ve içinde Eskişehir'in de bulunduğu Özel Tip ve Hücre Tipi cezaevleri birer birer devreye sokuldu. Devlet, 1 Ağustos genelgesi olarak bilinen genelgelerle bu durumu somutlaştırdı. Devletin bu politikalarına karşı tutsaklar da destansı direnişlere girip, bu amansız kavgada iki şehit ve onlarca gazi vererek Eskişehir tabutluğunu kapattırdı. Devlet, bir kez daha devrimcilerin çelik iradeleri karşısında geri adım atmak zorunda bırakıldı. Biz parti olarak, yukarıda sözü edilen Ö.O ve Aydın-Eskişehir Direniş Hattı'nda bulunduk. Gücümüz oranında da bu direnişlerin öznesi olmaya çalıştık.

Özellikle Ö.O öncesindeki son iki yılda tutsakların direnişleri karşısında, devletin teslim alma programı ve politikası işlemeze hale gelmiştir. Bunun karşısında, en masum direniş katliamlarla cevap veriliyordu. Bu katliamdan birisi de, Parti olarak bizim de içinde bulunduğumuz ve üç şehit, 40 ağır yaralı verilerek sonuçlandırılan Buca direnişiydi (Ki daha önceki saldırılarda onlarca insan ağır yaralanmıştı. Onların içinden birisi de bendim). Bu katletme süreci Diyarbakir'den başlatıldı, Buca ve Ümraniye'de devam ettirildi. Bu merkezi genel politikalara dur diyebilmek ancak topyekün birleşik direniş hattı yaratmakla mümkündü. Herkesi kapsayabilecek bir direniş programıyla devlet karşısına çıkmak gerekiyordu. Bu da, süresiz açlık grevleriyle başlayan ve Ö.O ile zirveye ulaşan bir direniş hattı idi. Kısa olarak açıklamaya çalıştığımız özgürlük

tutsaklarının direniş gerçekliği, saydığımız nedenlerin zorunlu sonucu olarak ortaya çıktı.

ÖG- '96 Ölüm Orucu Direnişimizin tarihsel önemi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Biz tutsaklar '96 Ölüm Orucu Direnişimizde çok çetin ve amansız bir irade savaşına girdik. Devlet devrimci tutsakların çelik iradesi karşısında geri adım attı. Tüm insanlığın tanıklık ettiği siyasal bir yenilgi aldı. Dünya kamuoyunda Ö.O'nun etkisi haftalarca tartışılacak kadar büyük oldu. Emperyalist devletler bile olumlu veya olumsuz açıklamalar yapmak zorunda kaldı. Böylece devletin cezaevlerindeki özgürlük tutsaklarına karşı sürdürdüğü politikalar, en çıplak biçimiyle teşhir oldu. Bu amansız savaşta 12 şehit ve onlarca gazi ile düşmanın saldırı politikaları barajlandı, siyasal kazanımlarla dolu başarılar elde edildi. **Bilinç ve iradelerinden başka bir silahlı olmayan tutsakların direnme kavgasında, düşmana geri adım attırılıyorsa, bedeli ne olursa olsun kazanılması siyasal bir zafer sözkonusudur.**

Ayrıca belki de ilk kez düşmanla özgürlük tutsakları arasındaki kavgada, birçok örgüt, düşmanın merkezi politikası karşısında topyekün birleşik direniş örgütülüğünde buluşarak amansız bir mücadeleye girişmiş oldu. Dışarda duranlar ise bu durumu destekleyen veya onu besleyen yakın bir tavır içine girdi ve zindan tarihinde yeterli olmasa da olumlu bir gelenek yaratıldı. Tarihe altın harflerle yazılacak ve gelecekte girilecek direnişler açısından da olumlu derslerle dolu bir direniş mirası yaratıldı. Çok kısa olarak bunları söyleyebilirim.

ÖG- Sizce Ölüm Orucu Direnişimizin kazanımları nelerdir?

Ö.O'nu taleplerden ziyade siyasal olarak değerlendirmenin daha doğru olacağını düşünüyorum. **Birinci** olarak; MGK'da planlanan ve programlaştırılan saldırı politikalarını değerlendirmemiz zindanlarla sınırlı tutulamaz; Kürdistan'da yükselen özgürlük ve bağımsızlık mücadelesi ve Türkiye'de sürdürülen toplumsal mücadeleye karşı girişilen saldırılardan ayırılmaz. Direnişin sonuçları da aynı biçimde, hem dışardaki hem de içerdeki mücadeleyi etkileyen ve ilgilendiren bir niteliğe sahipti! '96 Ö.O ve SAG direnişleriyle devletin cezaevlerine yönelik saldırı programlarının önüne bir

baraj çekildi. Devlete açıkça "Bizleri çığnemedem programlarınızı uygulayamazsınız" mesajı net bir biçimde tekrar verilmiştir. Daha önemlisi, devlete, devrimcileri tutsak etse bile siyasal olarak asla teslim alamayacağı bir kez daha gösterilmiştir. İkincisi; direniş "Şu kadar talep vardı, 12 şehit onlarca gazi verildi. Bu kadar hak kazanıldı" gibi kar-zarar ve esnaf felsefesi ile değerlendirilemez. Eylem hak kazanma mücadelesinden öte, siyasal boyutlarıyla birlikte ele alınarak değerlendirilmelidir. Aynı zamanda asil taleplerin önemli kısmı da devlet tarafından kabullenilmek zorunda kaldı. Eskişehir Tabutluğu yeniden siyasal tutsaklara kapatıldı. Bununla birlikte, takip edebildiğimiz kadarıyla diplomatik reflekslerde eksiklik göze çarpıyordu.

Tutsaklık koşullarında "kayıp-yenilgi", "zafer-teslimiyet" kavramlarına çok titiz yaklaşılmalıdır. Tutsaklığın kendisi tutsağı fiziksel olarak düşmanın nesnesi haline getirebilir. Yani düşman, tutsakların bedenleri üzerinde her türlü uygulama olanağına sahip olabilir. Ancak bu, ne düşman için bir zafer, ne de tutsak için bir teslimiyettir. Tutsak düşünce ve beyni ile nesneleşmediği sürece, o kendisi için daima bir öznedir. Bedeni tutsak alınmış, ama beyni özgürdür. Tutsak için teslimiyet, düşmanın uygulamalarına gönüllü olarak razı olmak ve boyun eğmek noktasında başlamaktadır. Bu anlamda şehit vermek, sakat kalmak sonuçta fiziki bir kayıp olsa da, siyasal kazanımlar sözkonusudur.

Üçüncü bir nokta; devrimci tutsakların hiç bir cezaevinde teslim alınamayacağı ve herhangi bir cezaevindeki sorunun diğer cezaevlerini etkileyeceği ve aynı zamanda herhangi bir cezaevi sorununun tüm cezaevlerinin sorunu olduğu çok açık ve net bir biçimde gösterilmiştir. Bu bakımdan, yüzlerce şehit olsa da programlarının uygulanamayacağı düşmana gösterilmiştir.

Dördüncü bir nokta; devrimci tutsakların mücadele ve direniş birliklerinin bir kez daha yakıcı bir biçimde anlaşılması, devrimci örgüt ve partilerin grup dayatmalarından çıkarak, asgari olarak ortak bir direniş ve mücadele programında anlaşmış olmaları, önemsenmesi gereken bir kazanımdır. Ö.O'nun kazanımlarını çoğaltmak mümkündür.

ÖG- Ölüm Orucu'na PRK/rizgarî tutsakları olarak sadece Buca Hapishanesi'nde siz girdiniz. Parti

MGK'da planlanan ve programlaştırılan saldırı politikalarını değerlendirmemiz zindanlarla sınırlı tutulamaz; Kürdistan'da yükselen özgürlük ve bağımsızlık mücadelesi ve Türkiye'de sürdürülen toplumsal mücadeleye karşı girilen saldırılardan ayırdedilemez. Direnişin sonuçları da aynı biçimde, hem dışardaki hem de içerdeki mücadeleyi etkileyen ve ilgilendiren bir niteliğe sahiptir!

politikanız açısından bu konuda neler söyleyeceksiniz?

Ö.O süreci öncesinde kitle iletişim yayınlarımıza yönelik devletin yoğun baskısı sonucu, yayınlarımız uzun süre çıkmadı. Bu nedenle kamuoyuna kendimizi ifade edecek araçlardan yoksun bir şekilde Ö.O'na girdik. Ö.O sonrasında da bu durum devam etti. Fakat dışarda tüm pratik faaliyetlerin içinde olduk. Ancak gazete ilanlarıyla kendimizi kamuoyuna duyurabildik. Bu da, günlük devrimci basın ilanlarımızı kendiliğinden değiştirmesi sonucu istediğimiz düzeyde gerçekleştiremiyordu. Ö.O'na girmemiz, bütün kamuoyunun bilgisinde olmasına rağmen, o süreçten bugüne kadar takip ettiğimiz kadarıyla bu durum görmezden, bilmezden ve duymazdan gelindi. Bizce bu düşündürücü bir durumdur. Birleşik direniş hattında Ö.O mevzisinde yer almamıza rağmen, politik dostlarımızın yayınlarında bizden hiç söz edilmemesini, devrimci siyasete grupçu anlayışın bir tezahürü olduğunu düşünüyoruz.

Bulduğumuz tüm cezaevlerinde Ö.O'na gidemedik. Bizim için bu doğru değildi. Ayrıca nicel olarak cezaevlerinde en az tutsağı bulunan grupçu hareketlerden biriyiz. Onun için sadece Buca Cezaevi'nde Ö.O'na girdik. Partimiz, geçmişte olduğu gibi, direniş biçimlerinden birisi olan Ö.O'na doğru politik amaçlar doğrultusunda

kullanılabilir önemli bir direniş biçimi olarak bakar. O bakımdan birey partiden, parti bireyden bağımsız düşünülemez.

ÖG- Direnişten sonra Ö.O ve SAG direnişçileri çeşitli kalıcı rahatsızlıklar yaşıyor. Sizin bu yönlü ne gibi sağlık problemlerin var, yeterince tedavi görebiliyormusunuz?

Ö.O sonucunda her Ö.O direnişçisi gibi benim de devam eden sağlık problemlerim var. Bize karşı bilinçli ve kasıtlı olarak uygulanan politiklardan dolayı tedavi olamıyoruz. Kendi imkanlarımızla tedavilerimizi gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Doktorların tanısına göre, rahatsızlıklarımın tedavisinin kardiyoloji ve nöroloji bölümlerinde yapılması gerekiyor. Hastaneye gidebildiğimiz zamanlar ise çoğu doktor, hemşire ve sağlık personeli gerekli hassasiyeti göstermemektedir. Önemli sayılabilecek hastalıklarım bunlardır.

ÖG- Vermek istediğiniz başka bir mesajınız var mı?

Cezaevlerinde hayat da kavga da devam ediyor. Kavganın araç ve yöntemlerinin tutsaklık koşullarına uyarlanması gerekir. Bu araç ve yöntemler düşmanın cezaevi politikasını her zaman boşa çıkarma temelinde olmalıdır. Politikalarımızın odak noktası, sistem saldırılarına karşı direnişi örgütlemek ve düşmanın politikalarını boşa çıkarmak olmalıdır.

Mücadele birliklerini üst birliklere çıkararak kalıcı hale getirilmesinin öneminin kavranması ve maddi yaşama buluşturulması acil olarak kendini dayatmıştır. Ö.O ve SAG, 12 şehidi ve onlarca gazisiyle devrimcilerin direniş geleneklerine şanlı ve destansı bir halka daha eklemiştir. Ancak bu tutsakları rehavete sürüklememeli, devletin boş

durmayacağı yeniden saldırılara yöneleceği akıldan çıkarılmamalıdır. Unutulmamalı ki içerinin ve dışarının mücadele hedefleri birleşir ve birleşik-örgütlü direnişler gösterilirse başarıya ulaşabilir. Saldırıları karşısında şiarımız ise her zaman direnmek, direnmek ve yine direnmek olmalıdır.

Ayrıca gazetenize bir önerim olacak: Gazetenizin bir sayfasını Ö.O'na girenler için özgür kürsü olarak açarsanız çok saygın bir çalışma ortaya çıkacağı kanısındayım. Teşekkür ederim.

**YRNK Savaş Esiri
Ahmet Güven**

"TAMPON BÖLGE" UYGULAMASI GÜNEY KÜRDİSTAN'IN ADIM ADIM İLHAKIDIR

Uzun bir süredir "sınır ötesi operasyon" adı altında Güney Kürdistan'a sık sık işgal seferleri düzenleyen TC, Ekim ayındaki son işgal girişiminin ardından bu kez "tampon bölge" uygulamasıyla işgali kalıcılaştıracağını ilan etti. TC'nin resmi açıklamalarına göre; Güney'de, Etruş'tan Berwarî'ye kadar uzanan bir hat derinliğinde ki köyler boşaltılarak, bu bölgedeki bazı yerlere, bir kısmı Türkiye'den getirilecek "güvenilir siviller" yerleştirilecek, ayrıca TC'nin bazı askeri birlikleri bölgede konuşlandırılacak ve PDK güçleriyle birlikte "sınır güvenliği" sağlayacak.

Hemen belirtelim ki, TC'nin Güney Kürdistan'daki bu "tampon bölge" uygulaması, Güney Kürdistan'ın adım adım işgal ve ilhakıdır. Gelişmeler, bu planın hazırlıklarının son bir yıl içinde yoğunlaştırıldığını göstermektedir. Nitekim TC orduları, bu son bir yıl içinde peş peşe ve oldukça büyük askeri güçlerle Güney Kürdistan'a girmişler, bu hareketlerde onlarca köyü yakıp yıkarak boşaltmışlar ve bazı stratejik yerlere kalıcı askeri güç ve istihbarat elemanları yerleştirmişlerdir. Yine bu son bir yıl içinde yapılan Ankara toplantılarında bir yandan *Türkmen kartı* devreye sokulmuş, diğer yandan da PDK ile TC arasındaki işbirliği somutlaştırılmıştır. TC'nin Güney Kürdistan'a yönelik hesaplarının eskiden beri büyük ölçüde Türkmen azınlık üzerine kurulu olduğu bilinmektedir. Geçmişte MIT'in girişimiyle kurulan "Millî Türkmen Partisi"nin kendisinden beklenen görevleri yerine getirememesi ve Türkmenler üzerindeki denetimin zayıflamaya başlaması karşısında TC, yeniden kendine bağlı örgütlenmelere gitmiştir. Keza, "PDK-YNK ateşkesini denetleme" bahanesiyle Türkmenlere bölgede etkin bir rol verilmesini sağlamış ve geçen aylarda düzenlenen "Türkmen Konferansı"yla da, TC'nin ve ABD emperyalizminin bölgeye dönük hesaplarında Türkmenlere verilen rolün uygulaması planlanmıştır.

(...)
Ancak, tüm bu planların hayata geçirilmesi, PDK'nin de bu plana dahil edilmesiyle mümkün olabilmıştır. Kuzey'de bile gerilla ile başedilemezken, diğer Kürt güçleri de karşıya alınarak Güney'e girilip orada

barınmayacağı çok iyi bilindiğinden, PDK ile anlaşma daha akılcı görülmüştür. Gerçi PDK'nin eskiden beri YNK ile birlikte TC ile ilişki içinde olduğu ve TC'nin her fırsatta bu güçleri, PKK'nin Güney'den çıkartılması için zorladığı, TC'nin de desteğiyle PKK'ye karşı askeri operasyonlar düzenledikleri bilinmektedir. Ancak, gerek bu hareketlerin başarısızlığı, gerekse kendi aralarındaki sorunların derinleşmesi karşısında PKK ile çatışmakta fazla istekli davranmamaları karşısında, *Ankara toplantılarıyla* PDK'nin de bu plana dahil edilmesi sağlanmış ve Güney'e giren TC orduları, eskisinden farklı olarak salt PKK mevzilerine değil, YNK'ye de saldırmıştır.

(...)
Bugün ABD'nin de desteğini alan TC, artık bu planları adım adım uygulayacağı ortamı yakaladığını düşünmektedir. Böylece, hem Kuzey'deki silahlı direnişin en önemli nefes derusunu keseceğini, hem de "Musul-Kerkük" e giden yolun kendisine açılacağını hesaplamaktadır.

PDK'nin, Güney'de tek başına egemen olma saplantıları, TC'nin bu hesaplarına dahil olmasını kolaylaştırmıştır. TC orduları düne kadar "sınır ötesi hareket" bahanesiyle giriştikleri işgal seferlerini bugün artık PDK'nin açık davetiyeleriyle düzenlemekte, üstelik "tampon bölge" adı altında ilhaka da girişmektedirler. KUKM açısından acı veren bu gelişmelerde unutulmuş bir şey vardır ki, katliamcı, talancı ve yayılımcı bir geleneğe sahip olan sömürgeci TC, işi bittiğinde kendi işbirlikçilerini ortadan kaldırmakta mahirdir ve yarın ilk fırsatta onlara da yönelecektir.

Güney Kürdistan'daki "tampon bölge" uygulaması, bir kez daha Kürt ulusunun kaderinin, iradesi dışında, emperyalist ve sömürgeci tarafından tayin edilmesidir. Emperyalist kapitalist sistemin Ortadoğu'ya yönelik yeni paylaşım planlarının ilk adımıdır. Güney Kürdistan, uluslararası kamuoyunun gözleri önünde emperyalist ve sömürgeci güçler tarafından yeniden bölünüp paylaşılmaktadır. Bugün TC tarafından başlatılan sürece yarın diğer sömürgeci güçlerin de dahil olması kimseyi şaşırtmamalıdır.

Sömürgeci TC güçleri, işgal ve ilhak ettikleri bölgelerdeki yerleşim yerlerini hızla boşaltmaya

başlamıştır. Amaçlanan, "güvenilir siviller" adı altında boşaltılan yerlere *Türkmen* ya da *Türk kökenlileri* yerleştirerek, bu bölgelerin demografik yapısını değiştirmek, böylece uzun vadede kendileri için kalıcı statükolar elde etmektir. Geçmişten bu yana Kuzey Kürdistan'ın, özellikle TC'ye "sınır" bölgelerinde buna benzer uygulamalar sistematik bir şekilde sürdürülmüş, boşaltılan Kürt yerleşim yerlerine dışardan Türkler'in yerleştirilmesi, demografik yapının değiştirilmesi ve asimilasyonuna hız verilmesi ile bu bölgelerin Kürdistan'dan kopartılması hedeflenmiştir. Yine geçmişte Kıbrıs'ta yapıldığı gibi, Güney Kürdistan'da da işgal sonrası fiili durum yaratılmak istenmektedir. Son dönemlerdeki TC-İsrail ilişkileri de gözönünde bulundurulduğunda, ABD planlarının bölgedeki diğer üssü *İsrail'in*, "Filistin'i İsrailileştirme" pratiğinden edindiği deneyimlerden de yararlanılacaktır.

(...)
KUKM'nin radikal bağımsızlıkçı hattının silahlı direnişi ile gelişen anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadele, sömürgeci bu saldırıları karşısında, ortak bir direniş ve savaş cephesinin yaratılmasıyla daha da serpilecektir. Emperyalist ve sömürgeci "Kürdistan sorunu" *tarihe gömme* hesaplarıyla başlattıkları her girişim, bu sorunu emperyalist ve sömürgeci kalbine, patlamaya hazır bir bomba halinde taşıyacaktır.

PRK-rizgarî, Güney Kürdistan'da TC'nin "tampon bölge" uygulaması ile başlatılan bu sürece dikkat çekerken, emperyalist ve sömürgeci Kürdistan'a dönük siyasetlerine karşı topyekün bir direniş ve savaş cephesini oluşturacak, ulusal güçler arasındaki sorunları sömürgeci ve emperyalist merkezlerde değil, kendi kurumlaşmalarımız içinde çözecek ulusal birlik zeminlerinin vakit geçirilmeden kurulmasının önemi ve aciliyetine bir kez daha işaret eder. Bu bakımdan, TC'nin "tampon bölge" uygulamasıyla dayattığı işgal ve ilhak karşısında sömürgeci İran'la yaklaşmayı ya da İran, Irak ve Suriye sömürgeciyle ittifak önermeyi kaygıyla karşılar. Başta PDK'ya olmak üzere, emperyalist ve sömürgeci

güçlerin güdümünde hareket edenlere, bu işbirliklerinden vazgeçerek ulusal zeminlere dönme çağrısı yapar

-TC'nin bu son işgal ve ilhak hareketlarına karşı Kürdistan dağlarında, şehirlerde ve sömürgeci metropollerdeki silahlı direnişi yükseltelim.

-Bulduğumuz her alanda Güney Kürdistan'ın işgal ve ilhak edilmesine karşı ortak siyasi ve diplomatik çabalara hız verelim.

-Güney Kürdistan'ın işgal ve ilhakına yol açan emperyalist-sömürgeci siyasetleri ve PDK'nin bu siyasetler içindeki yerini teşhir edelim.

Tam bir suskunluk içinde bulunan uluslararası demokratik kamuoyunun harekete geçmesini sağlayacak eylemlilikler içinde olalım.

Partiya Rizgarîya Kurdistan
PRK/rizgarî
Avrupa Yürütme Kurulu

geçtiğimiz aylarda, PSK ve PYSK "Güney Kürdistan'daki Kürt grupları arasındaki çatışmaların durdurulmasının görüşülmesi" çağrısında bulunarak İsviçre'de bir toplantı düzenlediler.

Aralarında PRK-rizgarî'nin de bulunduğu bazı Kürdistan'lı örgütlerin katıldığı ilk toplantıda bir sonuca varılmayınca, Almanya'da, merkezi temsil düzeyinde ikinci bir toplantının yapılması kararlaştırıldı. 25. 10. 97 tarihinde düzenlenen ikinci toplantıya PRK-rizgarî, PSK, PYSK, PYK- Suriye, PİK, PDK-Iran, PDK-Bakûr ve Hevbendî-Suriye katıldılar. PRK-rizgarî olarak bu toplantıda şu tesbit ve önerileri dile getirdik.

1) Güney Kürdistan'da sürmekte olan çatışmalarda, Kürdistanlı güçler arasındaki sorunların emperyalist ve sömürgeci güçler tarafından kullanılıp derinleştirilmesi önemli bir etkidir.

2) Güney Kürdistan'daki çatışmaların durdurulması gerekir, ancak bunun nedenlerini ortadan kaldıracak bir

4) Bu amaçla bir heyet oluşturulmalı ve bu heyet, ilk etapta **Ulusal Konferans'a** dönük olarak çatışmaların durdurulup, sömürgeci devletlerin Güney Kürdistan'a fiilen müdahalelerine yol açan açık işbirliklerine son verilmesi talebiyle bölgeye gidip taraflarla görüşmeli, buna göre Konferansın ön hazırlıklarını yürütmelidir. Ayrıca bu öneri ve yapılan görüşmelerin sonuçları kamuoyuna anında iletmeli, kamuoyu desteği de sağlanmalıdır.

(...)
Toplantının sonlarına doğru, aynı zamanda toplantıyı da yönetmekte olan PSK Genel Sekreteri K. Burkay toplantıdan özetle şu sonuçların çıktığını belirtti: "Bir heyet oluşturulup, savaşan taraflara, savaşı durdurmaları için bir mektup yazılması ve heyet gönderilmesi, savaşı istemediğimize dair bir açıklama yapılması, sesimiz mutlakla halka duyurularak, bizim de kuvvet olduğumuzun dost ve düşmana gösterilmesi, Ulusal Konferans vb.

şeylerin de şimdiki iş değil, ikinci adımda ele alınabilecek şeyler olduğu." Bu bağlamda kamuoyuna yönelik kendi hazırladığı bir bildiri taslağı sundu. Bildiri taslağında, toplantıda dile getirilen görüşlere nazaran daha temkinli ifadeler yer almaktaydı ve genel olarak diğer örgüt

temsilcileri tarafından da kabul gördü. Bizim bildiriye ilişkin eleştirilerimiz iki noktada somutlaştı. **İlki**; bildirideki önerilen heyetin "çatışmaların durdurulmasını" sağlama fonksiyonu ve etkisinin belirsiz olduğu idi. Nitekim, oluşturulan heyetin çatışan Kürdistan'lı güçler üzerinde bir etkisinin olacağı ve çatışmaların durdurulmasını sağlayacağı hususunda en başta heyet önerisine destek verenlerin açık tereddütleri söz konusuydu ve "savaşanların bizi dinlemeyecekleri" kanısı egemendi. Biz de, çatışmaların nedenleri orta yerde durdukça çatışan tarafların birbirlerini suçlamaya devam edeceklerini, bu bakımdan çatışmaların durdurulmasıyla birlikte sorunların **Ulusal Konferans** gibi bir düzeyde tartışılıp çözümünü gibi somut öneriler olmadıkça, gönderilecek bir heyetin pek bir işlevinin olmayacağını belirttik. **İkinci olarak**; taslak bildiri de Güney Kürdistan'daki çatışmaların "birakujî" olarak tanımlandığı bölüme itiraz

Güney Kürdistan'daki Çatışmaların Son Bulması İçin

ACİL ULUSAL KONFERANS ÇAĞRIMIZ

ve Kamuoyuna Zorunlu Bir Açıklama

Güney Kürdistan, bir yandan Kürdistanlı gruplar arasındaki çatışmalarla, bir yandan da sömürgeci ve emperyalist güçlerin işgal ve ilhak tehditleriyle tam bir kaos ortamına sürüklenmiş durumda. "Körfez krizi" sonrası ortaya çıkan fiili durumun tüm Kürdistan'da yarattığı umut ışıkları yerini hızla bir belirsizliğe ve karamsarlığa terk etmekte. Kürdistan'ın emperyalizm eliyle dört parçaya bölünüp sömürgeci güçlerce ayrı ayrı işgal ve ilhak edilmişliği sorunu orta yerde dururken, buna bir de "kendi aralarındaki sorunları çözme iradesi gösteremeyen Kürdistanlı güçlerin çatışmaları" eklenmiş durumda. Bu çatışmaların nedenleri hakkında çok değişik gerekçeler ileri sürülebilir. Ancak sonuçlarının emperyalist-sömürgeci siyasetlerin egemenliklerini kolaylaştırdığı ortadadır.

(...)

Güney'deki çatışmaların daha da yoğunlaşıp, kapsamının genişlediği

çözüm üretilmedikçe, bu sorunlar var oldukça bu çatışmaların devam edeceği ortadadır. Keza, çatışmaları sürdüren bazı örgütlerin, Kürdistanlı güçlerin girişimlerinden ziyade, emperyalist ve sömürgeci merkezlerin insiyatifine bağlı hareket ettikleri de bir gerçektir.

3) Bu bağlamda, **KUKM'nin temel dayanağı olan örgütlerin, aralarındaki sorunları ulusal mekanizmalarda çözmelerini sağlayıcı somut girişimlerde bulunması gerekir.** Bunun için, gündem maddesi şimdilik sadece "Güney Kürdistan'da çatışmalara neden gösterilen tüm sorunların tartışılması" olarak belirlenecek bir **Ulusal Konferans** düzenlenmelidir. Bu çatışmaların nedenlerine ilişkin her türlü tesbit ve eleştiriler bu Konferans'ta dile getirilmeli ve onun sonuçları üzerinde hareket edilmelidir. Böylesi bir süreç, Kürdistan'da ihtiyaç duyulan ortak ulusal birlik düzeylerinin yaratılması için de olumlu bir pratik sergileyebilir.

ederek, sömürgeci güçlerin, korucuların vb. katıldığı bir savaşın "birakujî" olamayacağını, üzerinde tartışılan ve farklı görüşler olan böyle bir belirlemenin sorunu çözmeye yardımcı olmadığını, bu bakımdan en azından "birakujî" belirlemesinin bildiriden çıkartılması gerektiğini belirttik. Bu eleştirilerimiz karşısında K. Burkay, "birakujî belirlemesinin kendileri için de önemli olmadığı, "arkadaşlar çok yönünde görüş bildirirken, diğer örgüt temsilcileri "birakujî belirlemesinin çok önemli olduğu ve kalması gerektiğini" savundular. Biz duruma açıklık getirmek için söz almak istediğimiz de ise K. Burkay toplantıda sık sık yaptığı gibi sözümlü kesip, "arkadaşlar çok konuştular, kardeş kardeşi öldürmüyor diyorlar" yorumunda bulundu. Kendisini, bizim adıma belirleme yapmaması konusunda uyarmamız karşısında da bağırıp çağırılmaya başladı. Doğrusu, hem KUKM'de kendisine birtakım misyonlar atfeden bir örgütün Genel Sekreteri, hem dışarıya karşı "şair ruhlu, sevecen, demokrat" bir görüntü çizmeye çalışan biri, hem de toplantıyı yöneten olarak K. Burkay'ın içine düştüğü bu durum, içinden geçtiğimiz süreç açısından da üzüntü vericiydi ve kendisine "madem kabadayı ve zorbaca tavırlarla bizim yerimize görüş belirtecektiniz, bizi niye toplantıya çağırдыңız" diye sormaktan kendimizi alamadık. Burkay'ın verdiği cevap, içinde bulunulan ruh hali açısından da önemli ve anlamlıydı. "Sizi çağırılmakla hata yaptık. 20 yıldır ben sizi tanıyorum ve yine rolünüzü oynadınız. Çıkin dışarı!..."

Aslında bu "samimi" ifadeler, 20 yıldır kimin kimi tanıdığını ortaya koymakta. Yine de, içinden geçtiğimiz sürecin sorumluluğunu gözönünde bulundurarak, K. Burkay'la bir polemige girmeyi uygun bulmuyoruz. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki, siyasi bir hareket olarak yola çıktığımızdan bu yana emperyalist ve sömürgeci güçler karşısındaki duruşumuz, KUKM içindeki yerimiz ve savunduğumuz ilkeler değişmedi. Hala da, hiç bir emperyalist ve sömürgeci güçle bağımlılık ilişkisine girmeden, yalpalamadan, bulunduğumuz her alanda Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi'ne omuz vermeyi sürdürüyoruz. Bugüne kadar, ilkelerimizden taviz vermeden tüm ulusal zeminlerde de var olmaya, eleştiri ve önerilerimizle katkıda bulunmaya çalıştık. Ancak, "birlik ve ittifak" adı altında ilkesiz, şekilsiz oluşumlarda yer alıp, sonra da hiç kimseye bir hesap vermeden sessiz

sedasız bunları ortada bırakmadık. Bu anlamda, dostlarımız da düşmanlarımız da bizi çok iyi tanımaktadırlar ve K. Burkay'ın ifadeleri, eğer özel bir amaç sarfedilmemişse, son derece talihsiz ve düşündürücüdür.

Bir o kadar düşündürücü olan ise, toplantıya katılan diğer örgüt temsilcilerinin tavrında durmaktadır. Bizim, bu tavrı protesto edip, kendi irademizle toplantıyı terketmemiz karşısında bizden gitmememizi rica eden örgüt temsilcileri, gözlerinin önünde cereyan eden bu anti-demokratik tutum karşısında ağızlarını açıp tek kelime görüş ifade etmeyerek, adeta bu tavıra ortak olmuşlardır.

Burada, Kürdistan kamuoyuna ve dostlarımıza şunu açıkça belirtmek istiyoruz. Bizim K. Burkay'la ya da Kürdistanlı diğer örgütlerle siyasal-ideolojik ayrılıklarımızın olması, bu temelde gerekirse en sert tartışmalar içinde bulunmamız ayrı bir olgudur ve olağandır. Bunlar, dayandığımız sınıf temellerinden, savunduğumuz siyasal-ideolojik programlardan gelen farklılıklardır ve KUKM süreci açısından da bir zenginliktir. Ancak, KUKM süreci, ortak düşmanlarımıza karşı aşgari programlar ulusal birlik düzeylerinin oluşturulmasını da zorunlu kılmaktadır ve biz, KUKM'nin dışına düşmeyen, karşısında yer almayan tüm siyasal güçlerle, bulunduğumuz her yerde, her fırsatta, bu düzeylerin gerektirdiği ortak programlar içinde ilkeli birliktelikleri savunuyoruz. Bunun anlamı, ortak amaçlar etrafında iradeleriyle yan yana gelen siyasal güçlerin, ayrı oldukları yanların altını çizirken, ortak yanlarını öne çıkardıkları demokratik bir işleyişi kendilerine esas almalarıdır. Bu bakımdan, "Güney Kürdistan'daki çatışmaların önlenmesi"nden, "Ulusal Kongre"ye, "ulusal kurumsallaşma"lardan "sosyalistlerin birliği" ne kadar her türlü düzeyi, ortak KUKM sürecinde ortak direniş mevzilerinin yaratılmasındaki topyekün başarısızlık ve eksikliklerimizin bir yanının, bu konuda duyarlı, sorumlu ve samimi hareket edilmemesinde, bu yöndeki en iyi niyetli girişimlerin bile "kapalı kapılar ardında" olup bitmesi nedeniyle kamuoyuna mal olamaması, dolayısıyla Kürdistan kamuoyuna hesap vermeme alışkanlığının bir sorumsuzluğa dönüşmesinde yattığını artık görebiliyoruz.

(...)

Sonuç olarak bir kez daha tekrarlıyoruz; Güney'de, Kürdistanlı siyasal güçler arasındaki çatışmalara yol açan nedenler/sorunlar çözülmedikçe

çatışmaların durmadığı/durmayaacağı ortadadır. Kürdistanlı güçler, kendi aralarındaki sorunları emperyalist ve sömürgeci güçlerle değil, birbirleriyle ve birlikte çözmek zorundadırlar. Zira, emperyalist ve sömürgeci güçlerin çıkarları ile KUKM'nin çıkarları uzlaşmaz bir çelişki içindedir ve onların asıl amaçları, bu sorunları daha da derinleştirerek KUKM'ni istikrarsızlığa sevk etmeye, zaman zaman fiili müdahalelerle, zaman zaman da "hakem" rolünü üstlenerek Kürdistan üzerindeki kontrol ve nüfuslarını arttırmaya, böylece KUKM'ni adım adım tasfiye etmeye yöneliktir. Bu bakımdan, emperyalist ve sömürgeci güçler mevcut sorunların çözümünde değil, bizzat kaynağında durmaktadır. Bu hesapların boşa çıkartılması, Kürdistanlı güçlerin kendi aralarındaki sorunları kendi oluşturdukları mekanizmalar içinde çözmeye iradesi göstermelerinde durmaktadır ve temel gündem maddesi, "Güney Kürdistan'daki çatışmaların nedenlerini tartışıp çözümler üretmeye" dönük bir Ulusal Konferans düzenlenmesi acil olarak kendini dayatmıştır. Tüm Kürdistanlı örgüt, kurum ve kişileri, gelişmeleri uzaktan izleme ya da "yasak savma" yerine bu tür çabalara destek olmaya çağırıyoruz.

Partiya Rizgarîya Kürdistan
PRK/rizgarî
Avrupa Yürütme Kurulu

Lİ HOYBUNÊ GULDARİKİRINA STRANÊ

HOYBÛN Navenda Çand û Pişeya Kurdistan di 25.12.1997 da ji bo bîyanîyên Kurd li Danîmarka konserêkî pêk hanî. konser bi taybetî ji bo, Kurdên ku 300 sal berê koçê Navçê Anadolu kisimun û îro jî koçê danîmarka kirine.

Bi sitranên dilovanî û eşqê ya hûnermend Serbilind Kanat û Abdo Waso girse geh kelegirîni bun, geh jî govend girtin. Di xwendina mesajên kû ji aliyê Komita Rezênamaya Evropa a PRK-rizgarî, Berpirsiyarîya PRK-rizgarî a Fransa û HOYBÛN Berlin, ji şeva mera hatibu û bi şîyarên girse ya wek "bijî Kurdistan, bijî serxwebun" Konsera me êdî geş kir. Em karkerên HOYBÛN; gelek sipasê wan yên kû bi bruskeyên xwe piştgirîya me kirin, yên tevlê şeva me bibun û yên ku keda wan tevlê vê karê bi rumet biye dikin.

Bimînin di xwesîyê da..
Karkerên HOYBÛN Danîmarka

bolşevikler ve biz kürdistanlı "bolşevikler" 2 dizisi

rus bolşevikler ve marksizm

H.İsmail Aslan

Marks'ın Alman Felsefesi, İngiliz Ekonomi Politikası ve Fransız Sosyalizmi üzerinde Marksist teoriyi teorize etmesi tesadüfi bir olgu değildi. Birincisi; bilimi, üretimin bir parçası haline getiren kapitalizmin belirli bir gelişme düzeyine denk geliyordu, ikincisi; sınıf mücadelesi teorik temeline oturmadığı için sağ ve sol sapmaları aşamıyor, kapitalizmin sınırları içinde kalıyordu. Bu paradoks doğru bir kavrayış ve çözüm yöntemi olmadan çözülemezdi. Alman felsefesi "baş aşağı"da olsa epey yol almıştı, temel eksikliği eleştirel-pratikte tamamlanıp, toplumsal yaşama ve kavgaya uyarlamaydı. İngiliz Ekonomi Politikası kapitalizmin işleyiş yasalarını açmıştı, sorun insanı pratik olarak iktisadi işleyiş yasalarının merkezine koymaydı.

Fransız sosyalizminin kendisi pratik kavgaydı, sorun toplumsal yasaların bu pratikle sentezleştirilmesi idi. Özcesi, toplumsal gelişme yasalarının toplumsal dönüştürme eylemiyle bütünleşti.

Avrupa'da gelişen kapitalizmin toplumsal işleyiş yasalarının açılımı, eleştirisi ve işçi sınıfının toplumsal kavgasının tezleri, doğal olarak Avrupa merkezliydi. Zaten Marks'ın kendisi de toplumsal devrimin merkezine Avrupa Devrimlerini koyuyordu. Bundandır ki marksizm Avrupa'daki, geleneksel sınıf mücadelesinin izlerini bünyesinde halen barındırıyordu. Sınıf mücadelesine kendilencilik, örgütlenmeyle iç içe geçmiş bir durumda ağırlığını koruyordu. Ulusal Kurtuluş Mücadeleleri ve prekapitalist toplum dinamikleri küçümsenip, mesafeli duruluyordu.

RSDİP'nde de egemen yaklaşım bu temeldeydi. Ancak RSDİP içindeki marksist "otorite" olan tüm önderlere rağmen, Bolşevik hizip bu geleneksel yapıya bir karşı duruş gösterebildi. Lenin önderliğindeki Bolşevikler Avrupa merkezli deneyimleri birer değişmez şablon haline getiren bu "otorite" önderlere karşı, Rusya pratiğini ekledi. İlk tartışmalar; Avrupa'daki kendiliğindencilik yanı ağır basan sınıf mücadelesi ve örgütlenme anlayışına Rus müdahaleci-öncü sınıf mücadelesi ve örgütlenme anlayışına ekleyip sentezleştirme oldu. En yakın dostlarından kıyametler koptu. Rus darbecilik geleneğinin, sınıf yerine kendini ikame etmenin, sınıfı küçümsemenin suçlamalarıyla kuşatılmak istendi...

Akabinde demokratik devrim perspektifini burjuvaziye teslim etme yerine işçi-köylü ittifakı ve iktidarını öne sürdü. Geleneksel tekel öncesi kapitalizmi ilerici gören "otorite" önderler kıyamet yaygalarını yine kopardılar, geri Rus mujik'i burjuvazinin önüne koyuluyordu, evrensel yasalar Ruslaştırılıyordu. (!)

Akabinde ulusal sorunu ele aldılar. Ulusal Kurtuluş Mücadelelerine dinamizm ve yeni perspektifler açtılar. Rusya'da işçi sınıfından, kapitalizmden başka yeni bir dinamik daha ortaya çıkarmışlardı. Bu evrensel yasaların reddiydi. (!) Bu toplumsal geriye, doğal olarak yok olacak olgulara geri dönüştü (!) Ve nihayet, Rusya gibi geri bir ülkede işçi sınıfı ve Komünistler iktidarı demokratik devrimi yapıp "ilerici" kapitalizmi inşa etmesi için burjuvaziye teslim etmesi gerekirken, Bolşevikler bu tarihsel yasaların tam aksine BÜYÜK EKİM DEVRİMİ ile

iktidarı ele geçiriyorlardı. "Otorite" önderler halen geleneksel Rus darbeciliği, sınıf ikameciliği yaygalarını sürdürüyorlardı.

Avrupa merkezli kültür ile biçimlenen, politik sürecinin büyük bir kısmını ülke dışında mültencilik yaşamı ve yaşam tarzı ile geçiren, ülkede işçi bürokrasisi içinde örgütlenen ve onlarla da canlı bir kan dolaşımı olmayan bu "otorite" önderlikler, profesyonel devrimci bir yaşam tarzı içinde olan, işçi sınıfının en dinamik kesimleriyle canlı bir ilişki içinde durmadan etkilenen/etkileyen, her buhranda sınıfa giden, onun bir parçası olan ülkedeki her toplumsal dönüşüme pratik ve programatik olarak kendini uyarlayan Bolşevikleri anlaması, kavraması toplumsal yasalara aykırıydı. Bolşevikler gerçekten Rus'tu! Rus toplumsal değerlerinin dinamiklerine tarihsel misyon yüklemişlerdi. Rus işçi sınıfı ve yoksul köylülüğün geri ama kararlılığına evrensel dinamikleri eklemişlerdi, bunun üzerinde marksist teoriyi-sınıf mücadelesini örmüşlerdi. Ve şimdi de Dünya Devrimci Hareketine evrensel değerler sunuyorlardı.

Marksizmi soyut, kendiliğindenci yasalara indirgeyen, biçimlendikleri Avrupa sınıf mücadelesi kültürünü statükolaştıran, kendi "geri" toplumsal değerlerini öne çıkarıp dönüştürmeyi gerilik olarak gören Plekhanovlar, Martovlar KENDİ TOPLUMSAL YAPILARINA YABANCILAŞMANIN BEDELİNİ, VERİLEN BİR ÖMÜR KAVGAYA RAĞMEN, KARŞI DEVRİMCI SAFLARA SAVRULMA İLE ÖDEDİLER.

Küçümsemenin, darbecilikle kendini sınıf yerine koymakla suçlanan bolşevikler ise; kendi toplumsal değerlerini evrensel değerlerle sentezleştirme bedelini büyük Ekim Devrimi ile aldılar. "Geri" değerleri, dünya devrimci hareketinin, insanın evrensel değerlerinin en zirvesine taşıdılar...

Bugün EKİM DEVRİMİ'nin yerini enkazlar aldı. Ancak, bıraktığı deneyimler ve kazanımlarla sınıf mücadeleleri ve ulusal kurtuluş hareketlerine köklü bir miras bıraktı. Ekim Devrimi'nin niteliği, Lenin sonrası gelişmeler vs. tartışma

konumuz dışında, ancak konumuza bağlantılı olarak şunu söyleyebiliriz ki, Lenin'in ölümü, Bolşevik yapı ve işlerliliğin imhası sonrasında, bu kez Avrupa merkezliğin aksine Dünya Devrimci hareketi "Rus"laştı, akabinde "Çin"ileşti, "Arnavut"laştı, Avrupa merkez yetçilik kendini tekrar üretti. Ulusal ve Toplumsal kavgalardaki bu yabancılaşmanın sonucu ise enkaz ve emperyalist-kapitalist sistemin ideolojik-siyasal egemenliğinin ezilenlerin iliklerine kadar kendini yerleştirmesi oldu...

Biz Kürdistanlı "Bolşevikler" ve 20-25 Yıllık Hikayemizde Ulusal Değerlere Yabancılaşma:

Bugünkü PRK-Rizgarî'nin üzerinde biçimlendiği Komal-Rizgarî süreci, Kürdistan'daki aydın ve geleneksel önderliklerin mirasının sosyalist değerlerle takviye edildiği çok renkli bir tablodur.

Bundandır ki, Komal-Rizgarî ve PRK-Rizgarî sürecinin teorik-pratik gelişimi hemen hemen Kuzey Kürdistan'daki pratik mücadelenin öznesi olamamış tüm sosyalist kadroların gelişim sürecini yansıtmaktadır. Bunun için Biz Kürdistanlı "Bolşevikler" tartışmasını Rizgarî üzerinden sürdüreceğiz. Ayrıca şimdiye kadar temel baz olarak aldığımız ulusal-demokratik kıstaslara sosyalist kıstasları da ekleyeceğiz.

Kuşkusuz 19. ve 20. yy. başlarındaki Kürt hareketi ve aydınlarının ideolojik, siyasal yapılarında, yaşam tarzlarında, toplumsal ilişkilerinde belirleyici olan sınıfsal konumlarıydı. Tartışma konumuz olan yabancılaşmanın maddi temeli sınıf ilişkileriydi. Ancak ulusal-demokratik bir mücadelede de her sınıfın kendi ilişki ve perspektifinin olması ile sömürgeci burjuvazinin ve giderek egemen ulusun ilişki ve perspektiflerinin anti-sömürgeci kavgaya damgasını vurmaları ayrı bir olgudur ve titizlikle ayırtedilmelidir. Ulusal-demokratik hareket sosyalist bir zeminde seyretmemesi halinde sömürgeci ilişki ve perspektiften kurtulmak mümkün müdür? Ya da günümüzde burjuva önderlikler, özellikle de Kürdistan özgülünde ulusal direnişlerini anti-sömürgeci perspektifte sonuna kadar sürdürebilirler mi? Burjuva ve küçük burjuva önderliklerin emperyalist-sömürgeci değerler ve perspektifi bünyelerinde ağırlıklı olarak taşımaları, onların sınıf karakterleri gereği zorunlu bir nitelikleri değil midir? vb. soruları çoğaltabiliriz. Günümüzde bunun üzerinde eskiden gelen yoğun tartışmalar var. Tartışma konumuzun önemli bir yanı olmak ile birlikte bu sorular üzerindeki tartışma bu yazının amaçlarını aşmaktadır. Bu tartışmamızda pratik olarak bu değerlerin taşınması ve sonuçlarını, üzerinde yükseldiğimiz miras ve bizde bıraktığı etkilerin anlaşılması için tartıştık.

Yoksa 19. ve 20. yy. başlarındaki Kürt aydın ve önderliklerini yargılayıp-aklama ya da o dönemin sınıf tahlillerini yapmak bu metnin kapsamını aşar. Sorduğumuz sorularla ilgili kısa bir belirleme yapıp geçmede ise yarar var. 19. ve 20. yy. başlarında Kürdistanlı aydın ve geleneksel önderlikler eğer ideolojik-pratik bir birlik ve bütünselliği yakalayabilseydiler, egemen değerlerin yerine ulusal değerlerini egemen kılıp anti-sömürgeci perspektifi sonuna kadar sürdürebilirlerdi. Ancak, günümüzde burjuva sınıf ve anlayışların nasıl ki anti-emperyalistikleri görelî ve biçimseldir, anti-sömürgeci nitelikleri de görelî ve biçimsel olmuştur. Bu tartışma Kürdistan'daki sınıfların niteliğini ve giderek yeniden ittifaklar sorununu da gözden geçirmeyi gerektiren kapsamlı bir açılımı ve perspektifi gerektirdiğinden biz konumuza dönelim.

Komal, metropol öğrenci hareketinin TIP'in Gençlik Kolları, Fikir Kulübü gibi legal yapılarda faaliyet gösteren, akabinde DDKO içinde aktif görevler alan ve nihayet DDKO

yargılanmalarında, ilk kez mahkemelerde Kürtlerin "ayrı bir halk olduğu"nu dile getiren "OCAK KOMÜNÜ" üyelerinin girişimi ile kuruldu. Ancak, Komal'da bu genç sosyalist ekibin dışında Şivan Hareketinin bir kısım kadroları ile cuzzi oranda da olsa diğer TKDP'li kadrolarda yer almıştı. Bu bir çok kesimin çeşitli ideolojik-politik hesapları içinde bir yayınevini aşan bir misyon ile oluşturulan Komal, kısa sürede beklenenin de ötesinde bir siyasi ilgi odağı oldu. Ancak bu heterojen yapı, Kürt hareketinin 3 farklı geleneğini (Metropolde konumlanan sosyalist aydınlar, yurtsever-milliyetçi aydınlar ve Kürdistan'daki geleneksel önderliklerin ideolojik-siyasal yansımaları olan Kürdistan'daki yurtsever-milliyetçi burjuva, medrese aydınları) bir arada tutmanın sancılarını ilk günden yaşamaya başladı. Herkes, kendi siyasi damgasını vurma hesabı içindeydi. Sosyalist gençlerin DDKO Savunmalarını yayınlamasına misilleme olarak, Şivan hareketinden gelenler, Şivan'ın "Kürt Halk Hareketi ve Baas İrkçılığı" adlı çalışmasını adeta korsanca yayınlayarak cevap verdiler. Şivancılar alttan alta Komal'ı kendi örgütsel perspektifleri için kullanmak istiyorlardı. Sosyalist gençlerin her örgütsel nüveler taşıyan çıkışları bu hesaplarla çatıştığında bunalım daha da büyüyordu. Bu çatışma 21 Mart 1976 tarihinde Rizgarî dergisinin çıkışına kadar sürdü.

Rizgarî dergisiyle Komal içindeki sosyalist gençler, Şivan hareketinden tasfiye edilenler ile birlikte yeni bir politik özne olarak siyaset arenasına çıkıyorlardı. Bu çıkış ile birlikte Komal üzerinde örgütsel hesapları tutmayan Şivancılar ise hızla Komal çevresinden kopup, DDKD'yi homojenleştirmeye yöneldiler. Ancak, bu kopuşa rağmen metropol ve Kürdistan'da yoğun bir sosyalist ve yurtsever kitle tarafından Rizgarî ilgi gördü. Ayrıca, bu süreçten kopan bir grupta Kawa'yı kurdular. Ancak Şivancıların ayrılması ile Komal-Rizgarî sürecine tamamen egemen olan sosyalist gençler, Rizgarî'deki sosyalist ve ulusal perspektifin dengeli bir sentez içinde gittiği yayın politikasını ancak 2 sayı sürdürdüler. Rizgarî 3 tüm bileşenleri olumlu-olumsuz alt-üst etmekle kalmadı, bugünkü Rizgarî

Avrupa'da gelişen kapitalizmin toplumsal işleyiş yasalarının açılımı, eleştirisi ve işçi sınıfının toplumsal kavgasının tezleri, doğal olarak Avrupa merkezciydi. Zaten Marks'ın kendisi de toplumsal devrimin merkezine Avrupa Devrimlerini koyuyordu. Bundandır ki marksizm Avrupa'daki, geleneksel sınıf mücadelesinin halen barındırıyordu. Sınıf mücadelesine kendilencilik, örgütlenmeyle iç içe geçmiş bir durumda ağırlığını koruyordu. Ulusal Kurtuluş Mücadeleleri ve prekapitalist toplum dinamikleri küçümsenip, mesafeli duruluyordu.

19. ve 20. yy. başlarında Kürdistanlı aydın ve geleneksel önderlikler eğer ideolojik-pratik bir birlik ve bütünselliği yakalayabilseydiler, egemen değerlerin yerine ulusal değerlerini egemen kıлып anti-sömürgeci perspektifi sonuna kadar sürdürebilirlerdi. Ancak, günümüzde burjuva sınıf ve anlayışların nasıl ki anti-emperyalistikleri görelî ve biçimseldir, anti-sömürgeci nitelikleri de görelî ve biçimsel olmuştur.

hareketinin temel zaafını oluşturan, metropollerdeki Kürt aydınlarının kendi ulusal gerçekliklerine yabancılaşma eğilimini tekrar üretti. Bu yabancılaşma (ideolojik ve örgütsel perspektifte) Rizgarî 4'de kendini genişleterek üretti... Rizgarî 3 ve sonrası süreci kavramak için biraz geriye gidip metropoldeki bu sosyalist gençlerin toplumsal ilişkilerini irdeleyelim.

DDKO Davası tutuklularından "Ocak Komünü" üyesi gençler ve çevresinin oluşturduğu bu genç sosyalist grup, Fikir Kulüpleri, TIP gençlik kolları içinde faaliyet gösterip biçimlenmiş ve DDKO süreci ile Kürdistan sorununa yönelmişlerdi.

Biçimlendikleri siyasal perspektif Türkiye'deki sosyalist devrim perspektifiydi. Pratik prespektifte illegalite-legalite bütünselliği içinde teorize edilen yarı legaliteydi. Ağırlıklı olarak metropole okumaya gönderilmiş Kürdistan'ın varlıklı ve etkin ailelerinin çocuklarıydılar ya da tarihsel sürgünlerle metropole sürülmüş Kürt ailelerinin çocuklarıydılar. Öğrenim süreçleri içinde, sömürgeci kültür ile tanışıp tüketici bir yaşam biçimlenişindeyken, sol kültürlede buluşunca kozmopolit bir yapı ortaya çıkmıştı. Geleneksel sol kültürün kronik hastalığı olan maddi yaşamın bilimsel teorisini yapma yerine, maddi yaşamı teoriye uyarlama hastalığını büyük oranda içinde taşıyorlardı. DDKO sürecinde Kürdistan'daki geleneksel aydın ve halkla buluşmaları, bu hastalığı büyük oranda aşmalarını sağladı. Ancak

sağ oportünizme karşı, Türk Sol'unun sekteer parlamento anlayışını Kürdistan'a uyarlayan Misak-i Milliçi bir yaklaşımın nuvelerini taşıyordu. Parlamento ilişkisi sadece sömürgeci parlamento ile sınırlanıyordu. Bağımsızlık perspektifinin parlamento anlayışı, ancak 1987'de PRK-Rizgarî programında venalıp gündemleşecekti. Ancak yine aynı seçim siyaseti sürdürülerek.

Rizgarî 4 bu süreci daha da pekiştirdi; Rizgarî 3 ile başlatılan "Kürt Halkının Anti-Sömürgeci Ulusal Demokratik Mücadelenin Ideolojik Tezlerini İnşa Süreci" ile tıpkı Avrupa merkezi sınıf mücadelesinin tezleri Kürdistan'a giydiriliyordu. Kürt halkının ANTI-SÖMÜRGEÇİ ULUSAL DEMOKRATİK MÜCADELESİ DENİLİYOR, AMA SOSYALİST DEVRİMİN - SINIF MÜCADELESİNİN GELİŞİMİNİN SÖMÜRGEDE TEKRAR ETTİĞİ VARSAYIMI İLE MÜCADELE YÖNTEMİ VE TACTİK/STRATEJİK TEZLER OLUŞTURULUYORDU. "Yaşadığımız günler, kitlelerin kendiliğinden gelme hareketlerinin hızla boyutlandığı ve merkezi otoritenin sömürgeci baskılarının giderek yoğunlaştığı önemli gündür. Kürdistan'da kitlelerin kendiliğinden gelme hareketlerine olduğu kadar, sömürgeci siyaset ve ideolojinin tahrip ettiği ve gelenek haline getirdiği sahte tercihlerinde deşifre edilerek ve bunların fikir ve eylem muhtevasına anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelenin siyasetini egemen kılmak, gündemdedir." (Rizgarî 3) Sömürgeci savaş, aynı metropoldeki sınıf savaşının kendiliğenciliğe biçim vermeye dönüştürülüyordu. Köle ayaklanmalarının, köylü ayaklanmalarının ya da anti-sömürgeci savaşlarında tek tek tepki ve başkaldırıların hiç bir zaman feodal ve kapitalist (ya da anti-sömürgeci) devrim (ve savaşların) temel eylem ve dinamikleri olmamıştı. Kendiliğinden sınıf mücadelesinin dinamik potansiyeli kapitalizme özgüydü. Ama bir türlü Kürdistan'ın toplumsal koşullarına dayanan teori oluşturulamıyordu. İçinde konumlanan metropol kültürü ve yaşam ilişkileri, mücadelenin tezleri YAŞAM GIBI MÊLEZ'leştiriyordu.

Mücadelenin ideolojik-siyasal tezlerini oluşturup, mücadeleye önderlik edilmesi (ki, parti programı da doğal olarak önderliğin bilinci ile kadroların pratikte bunu uygulamasının sentezidir) teorik olarak öne çıkarılıyor, o dönemin sembolük ulusal kurtuluş önderlerinden Amikâl Kabral dilden dolaştırılıyor. Ama A.Kabral'ın siyasal bilinci metropolde biçimlenmesine rağmen, ülkeye döndükten sonra kendi siyasal tezlerini oluşturduğu ve ülkede pratik önderliği yürüttüğü gerçekliği algılanamıyordu. Kürdistan'ın bir ülke olduğu dörde parçalandığı belirtiliyor, ama bir sömürgeci ülke metropolünde, bir parçaya "uygun" tezler ileri sürülüyordu. Ulusal kurtuluş savaşının tezleri denilmiyor, ama Türkiye'deki iktidar olma perspektifinin tezleri, sömürgeci savaşa uyarlandırılıyor. Bir türlü marksist tezler "Kürtleşemiyordu". Rizgarî 4'deki "Demokratik Kitle Örgütleri Siyaseti" ile bu yaklaşım daha da pekişti, Avrupa'daki ve Rusya'daki kapitalizmin doğal örgütlenmesinin yarattığı ekonomik demokratik legal örgütlenme ve mücadelenin kendiliğinden ve örgütsüzlüğüne karşı, devrimci müdahale ve örgütlenmeyi ekleyen; Leninist, illegal mücadelenin, legal mücadele ağlarıyla örülmesi tezi, ekonomik-demokratik mücadeleye sömürgeci aynı misyon yüklenerek ulusal kurtuluş savaşına uyarlanıyordu... Aynı zamanda anti-sömürgeci mücadelenin Peşmerge örgütlemesi, kurtarılmış alanlar teorisini, köylülüğün motor güç tespiti vb. birlikte tartışılıyordu... Türk "Sol'unun Güney Kürdistan'daki ulusal direnişi görmeyişi eleştiriliyor, ama Peşmerge'nin anti-sömürgeci savaşı verirken nasıl legal-illegal örgütlemeyi oluşturup oluşturmadığı ya da oluşturulabilip oluşturulamayacağı tartışılıyordu. Adı net olarak tesbit edilip

politik perspektifleri 68'in politik perspektifiydi. Komal ve Rizgarî 1, tüm bunların bir senteziydi. Ayrıca bu süreçte bir örgütlenme modeli ve kadro politikası da olmayınca, toplumsal ilişki biçimi ve alternatif kültür yaratma konusunda yol ayrımına varacak bir çatışma doğmuyordu. Rizgarî 3 ve 4 bu düzeyi bombalayan bir perspektifti;

a- Rizgarî 3; yıllardır Kürdistanlı aydınların açık-gizli sömürgeci parlamento'da yer alma ve uzlaşma teorilerini bombardmana tutan radikal bir çıkıştı. Tüm uzlaşmacı aydın/melle/bürokrat vb. kesimlerin hızla Komal-Rizgarî çevresinden kopuşlarını getirdi.

b- Rizgarî 3; muhteva ve biçimde Türk Sol'u ile aynı bulvarda bir hesaplaşmaydı. Biçimi değişmiş Kürtçe kalmış, dil ve üslubu entellektüelleşmişti. Türk Sol'u ile polemik temel alınmıştı. Bu özellikleri Kürdistan'daki Komal-Rizgarî'nin çevresinde bulunan yurtsever kesimi olumsuz etkiledi.

c- Rizgarî 3; tüm radikal yaklaşımına rağmen, Kürdistan'daki

tartışma

SAVAŞ olduğu her tezde vurgulanıyordu. Ama tezler oluşturulunca savaş ekonomik-demokratik mücadelenin düzeyi ile sınırlandırılıyordu. Kuşkusuz Leninist illegal örgütün kendini legal örgütlerle kuşatma tezi, sömürgelerdeki; Kent Örgütlenmelerinin ekonomik-demokratik alanı ve kır'daki bu perspektifteki koşullar içinde geçerlidir. Ama anti-sömürgeci savaşın örgütlenmesi bununla sınırlandırılmayacak kadar kapsamlıdır. Örneğin; gerilla faaliyeti tamamen illegal bir faaliyettir, ne kentte ne de kır'da kendini legal ağlarla öremez. PKK'nin kent'teki gerilla faaliyetlerinin imhasının en önemli zaafı da, legal alanlarda konumlanmadaki, kadroların konformist ısrarlarıdır. Bizim tartıştığımız düzey bu Leninist örgütlenme modelinin reddi veya geçersizliği değil, tek anlayış ve yönetime dönüştürülmesidir.

Bu yaklaşımın temel alınmasının anti-sömürgeci savaş ile uyuşup, uyuşmaması "Kürtleşip" "Kürtleşmemesi" de orda kalsın, metropoldeki Dev-Yol, TIP vb. örgütlerin etki alanı içinde bu anlayış bile sakat uygulanarak "illegal örgütlenme legal ağlarla kuşatılmalıdır" tezinin illegal ayağı unutuluyordu! Bu dönemde Kürdistan ve metropollerde tüm Kürdistanlı yapılar harıl harıl "Parti" kurarken, Ankara ağırlıklı metropollerde bu çalışmalara yukarıdan bakılıp küçümsenerek, TIP, Dev-Yol, Troçkist vb. dost çevreleriyle aynı yaşam ve alışkanlıklarla teori oluşturulmaya çalışmakla kalınmıyor aynı anlayış metropol ve Kürdistan'daki kadrolara da taşıyordu. Bundandır ki ne yaşam, ne teori "Kürtleşmiyordu". Bu dönem özellikle Kürdistan'da yoğun kopuşların olduğu bir süreç oldu/olmak zorundaydı da. Örgütlenme sorunu kendini dayatıyordu. Metropollerde ekonomik-demokratik mücadelenin kendiliğinden yarattığı veya var olan ihtiyaca devrimci hareketin kendi yanlış ve doğrularıyla cevap vererek oluşturdukları legal örgütlemeler, doğal olarak Kürdistan'da aynı nitelik ve potansiyel de olmayınca, diğer Kürdistan'lı yapılanmalar gibi (PKK'nin tamamen bu alanları yadsıyan yaklaşımı hariç) legal gençlik dernekleri kurma yarışına giriliyordu. Temel örgütlenme de bunun üzerinde yükseliyordu.

Bu faaliyetler, metropollerdeki, Türk "Sol"unun tartışma düzeyleri, ajitasyonları ile birlikte yürütülüyordu. Tabii bu perspektif "elitleşmiş", "entellektüelleşmiş" dar Rizgarî kadrolarından başka kimseyi pek ilgilendirmiyordu. Yurtsever kesimler yavaş yavaş kopuyorkar.

Rizgarî 5 ile "Kürtleşmeye" bir yönelim görülüyordu. Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın ittifaklarını, sosyalist hareketin Kürdistan'daki dinamiklerini tartışılıyordu. Ama halen örgütlenme perspektifini kent'in sendikal-demokratik mücadelesi ile illegal mücadelenin bütünselliğine dayandırıyordu. Bu anlayışa bağlı olarak kırsal'da kooperatifçilik, şehir derneklerinin yerini alıyordu. Teori bir türlü "Kürtleşmiyordu". Avrupa ve metropol merkezli sosyalist deneyimler, emperyalist-sömürgeci toplumlardaki sınıfların mücadele biçimleri sömürge toplum sınıflarına giydiriliyordu. Nasılsa köylülük, köylülüktü. Adına KUKM ya da savaşı deniyordu, kurtarılmış alanlar stratejisi geliştiriliyordu. Kürdistan'ın diğer dağında Köylüler ya toprağından koparılmış ya da Kurtarılmış alanda geri perspektifleriyle de olsa üretimlerini sürdürürken, bu diğer dağ motor gücü dediği sınıfı legalite de sömürgeci ekonomi içinde konumlandırılıyordu...

Rizgarî 6, tekrar Kürdistan'dan "Kürtleşme" eğiliminden uzaklaşıyordu; metropollerde konumlanan merkez kadrolar, doğal çevreleri olan Türk "Sol"u ile günlük tartışmalarını yine "Kürt Halkının Anti-Sömürgeci Ulusal Demokratik Mücadelesinin İdeolojik Tezlerinin İnşası" ile karıştırıp, KUKM'nin siyasal tezlerini Türk "Sol"unun eleştirisi derekesine düşürüyordu...

Rizgarî 7, tam bir ikircilikti. Bir yandan KUKM'yi Türkiye'nin demokratikleşmesi derekesine indirgeyen sağ anlayış mahkum edilip, kitlelere anti-sömürgeci perspektif hedef gösteriliyor. Diğer yandan Rizgarî 5'deki ittifaklar siyasetini yadsıyacak düzeyde, Kürdistan'daki burjuva, küçük-burjuva yapılanmalar Sosyalist Devrimin sınıf ilişkileri temelinde ele alınıp, ulusal-demokratik niteliği değil, sınıfsal niteliği ile anti-sömürgeci mücadele içinde mahkum ediliyordu. Bir taraftan anti-sömürgeci ittifakın temelini ya da zeminini Kürdistan'ın askeri işgalden arındırılıp bağımsızlaştırılması temelinde tüm sınıfların -Tabiki bu arada ulusal taleplere sahip çıkan burjuva ve küçük burjuva yapılarında- ittifakından bahsediliyor, Anti-sömürgeci perspektif bu sınıfların ittifakı olarak konuluyor, diğer yandan ise Özgürlük Yolu -PSK'nin küçük burjuvazinin sınıf görüşü olduğunu, onun için Kürdistan İhtilaline gelmeyeceğini belirtiyordu. Bir taraftan savaşta ittifakçı bir sınıf ve güç, diğer taraftan aynı savaşta, savaşa karşı bir sınıf ve güç olarak değerlendiriliyordu. "Kürtleşme" ile Melezleşme birlikte yürüyordu.

Bu teorik yabancılaşma süreci tek tek ya da ufak gruplar halinde yurtsever nitelikleri önde olan kesimlerin Rizgarî'den kopuşu ile birlikte yürüyordu. Kürdistan'da var olan daha çok örgütsel nitelikli rahatsızlıkların durmadan muhalefet örgütlenme devam ettiği bu süreçte metropol merkezli bölünme yaşandı. Tekrar bu süreçten almak üzere, bu teorik sürecin pratik işlerliğine bakmak için biraz geriye gidelim:

Komal'ın kuruluş süreciyle birlikte, karşılıklı egemenlik kurma ve çatışmalar sadece genç sosyalist ekiple, Şıvancılar arasında yaşanmıyordu. Çatışmalar genç sosyalist ekip içinde de vardı. Özellikle metropoldeki sürgün kökenliler ile Kürdistan'dan metropole okumaya gidenler arasında toplumsal değerlerinin çatışması temelinde çelişkiler vardı.

Her ne kadar metropolün sol kültürü ile biçimlenip, metropol yaşam tarzları birbirine yakın olmasına ve teorik sorunlarda aynı noktadan benzer çıkışlar yapsalarda, aralarında kültürel fark ve çelişkiler vardı. Daha Komal'ın ilk kuruluş sürecinde, kadın ilişkilerinin getirdiği değer farklılıklarını bünyesine sindiremeyen, Kürdistan kökenli "Ocak Komünü"nü en önde unsurlarından biri siyasal kavgayı bırakacak kadar kırılmıştı...

Komal'ın kuruluşunun akabinde Kürdistan örgütlemesi sürgün Kürtlerinden "Ocak Komünü" üyesi İ.Çüçlü'ye bırakılmıştı. 1968 metropol öğrenci hareketinin kültür ve ilişki biçimi ile ayağında botin, kışında kot pantolon, sırtında meşin koçık (mont) bir ayağı metropol de Türk "Sol"u ile dost-cemaat sohbetlerinde, diğer ayağı Kürdistan'da tam bir "militan" önder yapısıyla Kürdistan'a inmişti. Kısa sürede Komal çevresindeki kent kökenli öğrenci ve pexas (lumpen kültürü) gençliğin imrendiği, kendini ona benzetmeye çalıştığı İDEAL TIP olmuştu. Dostluk, saygı, alçak gönüllülük, sadelik gibi insani değerler eşitlik ve yoldaşlık adına, saygısızlığa, gösterişe, biçimcilğe dönüştü. "İDEAL ABI" gibi oturulup-kalkındı, ajite çekildi. Marks-Lenin felan kitabın, felan sayfasının, felan paragrafında şöyle demişler ile başlar tartışma. Tanrı var yok, Kürdistan sömürge mi, değil mi? soyut tartışmaları hayatın can alıcı sorunlarının bilimsel analiz ve çözümünün önüne geçti. Güzel Türkçe konuşma, güzel Türkçe şiir okuma-yazmalar (Bu konuda ideal tip olarak, Türkçe militan şiir kitapları basılması O. Kotan'lar, S.Sabri'ler vardı.) Militanların dilinde sloganlaşarak gidiyor. Bu tartışma ve yaratılan kadro tipi yurtsever kesimi Komal ile karşı karşıya getirdi. Şikayetler, eleştiriler Ankara'ya götürüldü. (Ankara başkent idi ya!) Ordan da umut kesilince yüzlerce, binlerce hayatın deneyimi ile biçimlenmiş, sosyalizme açık yurtsever kadro ve kitle tek tek ya da gurup, gurup güzergahını hayata

Kürdistan'daki diğer yapılanmalar bırakın Rizgarî gibi melez bir yapı olmalarını, metropol örgütlerinin birer karikatürü durumundaydılar. Çünkü rizgarî'nin ideolojik siyasal tezleri mevcut Kürdistanlı yapılanmaların uzlaşmacı ve parçacı ideolojik siyasal tez ve pratik duruşları kıyaslanamayacak kadar çok daha ilerdeydi, çok daha kürdstanlıydı, çok daha radikal ve bağımsızlıkçıydı. Kürt hareketinin ideolojik olarak en solu'ndaydı. Eleştiriler hep sağ'dan parçacı, uzlaşmacı çizgiye yönelikti. Ideolojik perspektifi rizgarî'yi kavramaya yetmiyordu, ileri bir eleştiri nasıl yapabilirdi ki.

veya diğer yapılanmalara çevirdi. Gittikleri diğer alanlarda siyasetin oluşturulmasında da belirleyici roller oynadılar... Ama, Rizgarî önderlik ve kadroları, gidenlerin arkasından ağlamadı! Onlar, "küçük burjuva, milliyetçi, reformist, Barzanî'ci ya da Şıvancı'ydılar", kalıpta "mızımız" edenler de aynı muhtevayı halen ağırlıklı olarak içlerinde barındırıyorlardı. Ya "proleter devrimci gıdayı hazmedecekler ya da çekip gidecekler"di. Böylelikle sadece gidenlerin değil, gideceklerin arkasından ağlanmayacaktı. Akabinde ASDK-DER'ler geldi. Tıpkı, İstanbul-Ankara'daki Dev-Genç'ler, Fikir Kulüpleri gibi ihtilal karargahlarına dönüştü. Gençlik yarı legal birimleri, legal mesleki örgütleri yönetmeye başladı. Köylülük ise uğraşmaya değmeyecek gerilikteydi! Tek Türk ayrılmayıp, muhalefette direnenler de "Başkent"ten gelen "müfettiş" önderlerce susturulmaya çalışıldı. Gerçi muhalefet edenlerin de teorik olarak "örgüte geçelim" demekten öte biçimlenişleri, yöntemleri, mücadele anlayışları pek farklı değildi! Ya... İşler iyi gidiyordu! Ancak Talabani "Başkent" kurmaylarının hesabını bozmuştu. Tam bir şaşkınlık vardı. Tezler, teoriler hep Türk "Sol"una göre biçimlendirilmiş, böylece tek tehlike olan Türk "Sol"unun tasallutu atlatılmıştı. Ama tasallut başka bir ülkeden gelmişti! "Başkent"te işler tıkırındaydı, ama taşrada herşey alt-üst olmuştu. Ama "başkent"teki genel kurmanın bunun nedenlerini irdelemesine gerek yoktu. Çünkü Taşra'lar hep başkaldırır ve bastırılırdı! Ve nasılsa Başkent'lerde geleneksel hazır reçeteler vardı, taşradaki güçler başkaldırmışsa, hemen onun yerine, onlara daha önce muhalefet edenleri ata-tayin et - tüm kötülükleri de başkaldırıların-ayrılanların- üzerine yık. BÖYLELİKLE ASIL SORUMLU OLAN MERKEZİ YÖNETİM AKLANIR. Ve öyle de yapıldı. 2-3 KİŞİ GÜNAH KEÇİ İLAN EDİLEREK BİR SÜREÇ VE "BAŞKENT" KURMAYLARI

likidatörlerin kucagından kurtarma uğraşı ise "Başkent" kurmaylarının iş ve uğraşı olamazdı... Adına "Siyasi Kurul" denilen "Başkent" karargahı oluşturularak, düne kadar olmayan yetki de kendi kendine verildi. Başarısızlık ödüllendiriliyordu.

Ülke'ye dönmelerine yönelik çağrı yapan Kürdistan'daki bir kaç cılız seside bilgisizlik, perspektifsizlik ile susturmak kolay oldu; Devrimci öncü, Merkez Komite ve Merkez Organ Jandarmanın erişemeyeceği bir alanda konumlanmalıdır. Kürdistan'da Jandarma her yere erişebilirdi, ama Kürdistan Jandarması Ankara'ya, İstanbul'a, Adana'ya erişebilirmiydi! Birde yayın çıkarma gibi ihtilalin en üst ve zor görevlerini yerine getiriyorlardı! Tabi geleneksel "Başkent" yöneticilerinin Taşra'ya güvensizliklerinin de doğal olarak taşıdıklarından, hemen metropolden kendileri gibi öğrenci-aydın ilişkileri içinde biçimlenmiş yönetici (Valiler !) atamayı da ihmal etmediler. Bu arada önüne pratik kavgayı koyanlar metropolden tüm güçlerini Kürdistan'a kaydırıyorlardı. Ama "Başkent" kurmaylığı, metropole adam çekmek için uğraşıyordu. Tabi gidenler de kısa sürede oluşan toplumsal kişiliğe ya uyum sağlıyor, ya da dışlanarak (mücadeleden kaçarak!) kayboluyorlardı...

Rizgarî 9 bu süreçte çıktı, metropolde dost ve ilişkide olunan çevrelerin sorun ve tartışmaları yine "Kürt Halkının Anti-Sömürgeci Ulusal Demokratik Mücadelesinin Ideolojik Siyasal Tezlerinin İnşası" nı belirliyordu. Yine "teori" "Kürtleşemiyordu" Faşizm analizi ve Anti-faşist mücadelenin tezleri açılıyordu. Avrupa'daki marksist teorideki, faşizm ve anti-faşizm tartışmalarının bir sentezi yapılıp, Kürdistan'a giydiriliyordu. Kimse de anti-sömürgeci (İşgalcileri ülkeden atma) savaşın metropol ülkedeki toplumsal kavganın ideolojik-siyasal tezlerini inşa etmesi ile ne ilgisi var diye sormuyordu. Çünkü Kürdistan'daki diğer yapılanmalar bırakın Rizgarî gibi melez bir yapı olmalarını, metropol örgütlerinin birer karikatürü durumundaydılar. Çünkü RIZGARİNİN İDEOLOJİK-SİYASAL TEZLERİ MEVCUT KÜRDİSTANLI YAPILANMALARIN UZLAŞMACI VE PARÇACI İDEOLOJİK-SİYASAL TEZ VE PRATİK DURUŞLARI KIYASLANMAYACAK KADAR ÇOK DAHA İLERDEYDİ, ÇOK DAHA KÜRDİSTANLIYDI. ÇOK DAHA RADİKAL VE BAĞIMSIZLIKÇIYDI. KÜRT HAREKETİNİN İDEOLOJİK OLARAK EN SOL'UNDAYDI. ELEŞTİRİLER HEP SAĞ'DAN PARÇACI-UZLAŞMACI ÇİZGİYE YÖNELİKTİ. İDEOLOJİK PERSPEKTİFİ RIZGARİ'Yİ KAVRAMAYA BİLE YETMİYORDU, İLERİ BİR ELEŞTİRİYİ NASIL YAPABİLİRLERDİ Kİ.

Bu gelişmeler olurken Kürdistan'a sıkıyönetim geliyordu. İllegaliteyi derneğin resmi üyesi olmama ya da yasal derginin yasal sahibi-sorumlusunu olmamak olarak algılayan 68'in metropol kültürü ile biçimlenen "Başkent" kurmayları, likidatörlerin onca jurnallerine karşı, polis in bildiği legal aile evlerini bile değiştirme gibi bir değişime gelmeye düzene dönüşmüş "illegalitelerinin" bedelini ev ve bürolarından Kürdistan jandarması olmasa bile siyasi polis tarafından alınma ile ödediler. Tabi ki hemen Kürdistan jandarmasına teslim edilmek üzere!..

Bu süreç aynı zamanda, parti kurma "askeri" hazırlık dönemiydi de, ancak parti de, askeri hazırlık da, aynı metropol kültürü ile sürüp "Kürtleşemiyordu".

İşçi sınıfının diğer sınıf ve katmanlardan ayrı örgütlenmesinin ifadesi olan Sınıf Partisi ve ilişki biçimi olduğu gibi sömürge Kürdistan'a giydiriliyordu. Kürdistan Komünist Partisi-Örgütlenme Komitesi oluşturuluyordu.

Bu parti, işçi sınıfını yalnız mı örgütleyecekti? Yoksa köylü-ü-küçük burjuvaziyi de örgütleyecek miydi? Eğer diğer kesimleri de örgütlerse sınıf partisi olur muydu. Komünistlerin partisi sınıf partisine denk geliyor muydu? vb. onlarca soru

AKLANDI.

Bu arada Kürdistan'a bir-iki ziyaret yapıp, işlerin yolunda gidip gitmediği denetlendi. Giden binlerce militan genci

sorulmadan parti programı hazırlanıp, kadrolar bu program üzerinde eğitiliyordu. Tabi bunu doğal olarak işçi sınıfının bilinçli ilişki biçiminin kriterlerinin parti içinde uygulanması izliyordu. Madem ki sınıf partisiydi. Bolşeviklerdeki temel ilişki biçimi olan Yoldaşça Güven ilişkileride parti içinde tek ilişki biçimi olmalıydı. Sömürgeci işçi sınıfının nicel-nitel varlığı ve kültürünün olup olmaması tartışmaya değecek kadar önemli değildi, ilişki biçimi işçi sınıfının nicel-nitel varlığının dışında bir oluydu. Onun için "süreç yoldaşça güven ilişkilerini inşa sürecidir. Buna ayak uyduramayanlar, ayak uydurabilecekleri sürece kadar yoldan çekilsinler"e vardı. Bu doğal olarak sektizmi de getirecekti. Tabi bu kriterler sadece kadro ve kitleler içindi, elit önderler için değil!

"Askeri" hazırlıklar ise ideolojik olarak öne çıkarılan ve sembolleştirilen peşmerge'ye rağmen, kurtarılmış alan yaklaşımına rağmen yine metropol ilişkisi ve kültürü içinde oldu. Kürdistan'dan metropole çekilen genç militanlar, metropolde ki reaksiyoner grupların silahlı mücadele yöntemi içinde boğuldu.

Tabi bundan önce KUK ile Güney'de kamp kurmak üzere prensipte anlaşma sağlanmış, Irak KDP'den kamp yeri talebi de kabul edilmişti. (Sonradan yapılan açıklamada 1983-84 döneminde PKK'ye tahsis edilen kamp yerinin, KDP'nin Rizgarî-KUK'a tahsis ettiği yer olduğu açıklandı) Bu protokolle yüzlerin Kürdistan'a çevrilmeside gündemleşmişti. 12 Eylül Askeri-Bürokratik cuntası da olunca, "Başkent"te karargah kuran son "önderler"de karargahı terk etmek zorunda kalmıştı. 12 Eylül tüm yıkıcılığına karşı, Rizgarî'nin özgün durumunda 3 olumlu gelişmeye de yol açabilirdi.

Birincisi; legal olanakların zorunlu olarak ortadan kalkışı ile legalizmi, legalite-illegalite bütünselliği ile karıştıran yapılanmanın illegaliteye çekilip, ona göre biçimlenmesi ihtimaliydi.

İkincisi; özünde legal olan "illegal" önderlerin, adeta düzene dönüşmüş metropol ilişkisi, alışkanlık ve yaşam tarzlarını ortadan kaldıracak bir örgütlemeyi bilinçli-bilinçsiz engellemelerine neden olan metropoldeki konumlanma koşulları ortadan kalktığında, SAVAŞ ÖRGÜTÜNE ENGEL OLMADAN, ÖNDER OLMAYA YÖNELME İHTİMALİYDİ.

Üçüncüsü; Güney'e geçerek, Misak-ı Millici eğilimler ve metropol "Sol"unun mücadele yöntemlerinden arınabilme ihtimaliydi.

Ancak bırakın Güney Kürdistan'a geçmeyi, Şam'da bile durulamadı; kısa bir Şam molasından sonra Avrupa'ya kapak atıldı. KUK ile oluşturulan düzey sabote edildi. KUK'u yutma hesaplarına girildi. KUK'un G. Sekreteri bile Avrupa'da KKP sürecine çekildi. Tabi hemen başına 20 yaşında metropolün tüm şımarıklık saygısızlığını içselleştiren "Sınıf intiharından geçmiş, proleter devrimci" bir militan verilerek, marksist olması öğretilmeye çalışıldı(!) Tabi ömrü aylara sığabildi, "proleter devrimci gıdayı hazmedememiş ve kaçmıştı" metropolde ise yarı lümpen, yarı devrimci "önderler" ile silahlı gençler boğuldu. 2-3 yıllık illegal deneyimler ve kültür ise adeta beyinlerden silinerek unutturuldu. Bu dönemin tüm sakat örgütlenme ve perspektifine rağmen. Illegalite ve silahla tanışan gençler zamanla yeni bir nitelik ve biçimlenmeye girdiler. Ağır illegalite koşullarında kendini riske etmeyen "önderlerin" tedbirliliği sonucunda, büyük oranda insiyatif kullanmayı öğrendiler. Aynı bir ruh hali ile biçimlendiler, bu Rizgarî'de olmayan bir biçimlenişti. 12 Eylül'ün en karanlık günlerinde hem silah kullanıldı hem de silahlı faaliyetler sürdürüldü... İlk kez profesyonellik içeriğine uygun bir şekilde yaşama geçirilmeye çalışıldı, tabi tüm bunlar kadrolara ilişkin dönüşümlerdi.

"Önderler" eski tas, eski hamam işi götürüyor, demoralize edici bir ilişki sürdürüyorlardı...

Avrupa'daki yabancılaşma ise doğal olarak daha ileri boyutta oldu. Ülkede metropollerde kadrolar kendi başlarına bırakıldı. Cezaevlerindeki militanlar vahşete varan işkenceleri, ailelerinin desteği ile karşıladılar, unutulma öylesineydi ki, eski "önder" arkadaşlarını, yakınlarını bile cezaevlerinde yalnız aç-perişan bıraktılar...Tabi bu süreçte çıkardıkları 1-2 bildiride de kendilerini aklayıp Avrupa'da kalan tüm Kürdistan'lı yapılarla verip-veriştirdiler, oysa gerçekten, onlar kadro ve militanlarını çok daha fazla sahipleniyorlardı...

1987'de Cezaevinden çıkan eski önderler de Avrupa'ya yöneldi. Bunca değer erozyonundan sonra sınıf partisinden "geçici" geri adım atılarak, yine kendi aralarında kimseye sorup-danışmadan Sosyalist Kitle Partisi olan PRK-Rizgarî'yi kurdular. Parti sonuç bildiğinden yapılan açıklamalardan anlaşıldığı kadarıyla, aşağı-yukarı aynı kültür ve yaşamla biçimlenen ve çoğunluğu da Avrupa'dan olmak üzere metropol ve Kürdistan'dan da bazı kadroları Genişletilmiş Merkez Komitesine atılarak süreç götürülmek istendi. Ancak Metropol örgütlenmesi yine aynı yaklaşım ve yabancılaşma içindeydi. Kürdistan'daki mantık yine ikiliydi ve metropol-Kürdistan çatışması da başlamıştı. Avrupa'da ise ağırlıklı olarak siyaset bir hobi'ye dönüşmüştü. Boş zamanlarda ve çevreye karşı yürütülen bir hobi. KKP yayın organında Komünist öncü önderlik olarak yerini alıp, rolünü oynamazsa, Güney'deki Peşmerge'nin "eşkiyalalaşacağı" belirlemeleri yapıyordu. PKK'nin silahlı çıkışına daha geri bir mantık ve küçümseme ile bakıldı. Gerçi şiirler de, ajitatif yazılarda dönün "sümüklü" çocuklarının kafa tutuşundan paye çıkarılıyordu. Ama silahlı çıkışın ideolojik-siyasal değerlendirilmesine gelince, yapı sessiz kalıyordu. Tüm Rizgarî kadrolarının ideolojik biçimlenmelerini üslubuna kadar etkileyen adeta doğal ideolojik lider olarak görülen O.Kotan, tüm şiddeti ile

12 Eylül tüm yıkıcılığına karşı, Rizgarî'nin özgün durumunda 3 olumlu gelişmeye de yol açabilirdi.

Birincisi; legal olanakların zorunlu olarak ortadan kalkışı ile legalizmi, legalite-illegalite bütünselliği ile karıştıran yapılanmanın illegaliteye çekilip, ona göre biçimlenmesi ihtimaliydi.

İkincisi; özünde legal olan "illegal" önderlerin, adeta düzene dönüşmüş metropol ilişkisi, alışkanlık ve yaşam tarzlarını ortadan kaldıracak bir örgütlemeyi bilinçli-bilinçsiz engellemelerine neden olan metropoldeki konumlanma koşulları ortadan kalktığında, SAVAŞ ÖRGÜTÜNE ENGEL OLMADAN, ÖNDER OLMAYA YÖNELME İHTİMALİYDİ.

Üçüncüsü; Güney'e geçerek, Misak-ı Millici eğilimler ve metropol "Sol"unun mücadele yöntemlerinden arınabilme ihtimaliydi.

sol'dan gerilla eylemliliklerine saldırıyordu. Daha sonra 1991'de nedemet getirirken ileri sürdüğü tezlerinde 1984'ten beri sosyalizme, bağımsızlığa, illegal mücadeleye ve doğal olarak silahlı mücadeleye inancını yitirdiğini açıklayacaktı. Yıllarca ikiyüzlü bir riyakârlık ile sosyalizm adına, bağımsızlık adına kadro ve kitleleri nasıl biçimlendirdiğini de ortaya koymuş oluyordu. Pratikte

yabancılaşma Kürt aydınının metropolde konumlanmasının tarihsel mirası üzerinde yükselen Kürt aydınlarının kronik hastalığının farklı ilişkiler içinde kendini üretmesidir. İki toplumsal değer - sömürgeci, sömürge- arasında sıkışmanın getirdiği MELEZLEŞME'dir. Hem de dört parçada, dört ayrı kültürle-kendi kültürünün arasına sıkışmanın getirdiği 4 ayrı melez tipli bir kürt aydını meleşleşmesi..

uygulanması mümkün olmayan mükemmeliyetçi anlayışla aslında, kadrolarda sinsice edilgenliği, umutsuzluğu bulaşıcı bir mikrop gibi aşılıyordu... Halen de bu bilinçli karşı-devrimci çarpıtmanın üzerimizdeki etkilerini taşıdığımızı belirtirsek, ne kadar başarılı olduğu da -ya da oldukları da- daha net görülür... Bu koşullarda, Özal'ın "Kürt realitesi açılımının" sinyalleri verildiği süreçte 1. Konferans yapıldı. Konferans Belgeleri ve Merkez Yayın Organında tartışılan belge ve konulardan anlaşıldığı kadarıyla: Dün Ankara'da, Adana'da, bu süreçte de Avrupa'larda başları "yar göğsünde" iyi birer baba olarak Kürdistan İhtilaline "önderlik" yapanlar, sadece ehlileşmemişler sabote ettikleri sürecin tüm günahını marksizme, bağımsızlık anlayışına, illegal örgütlenme ve silahlı mücadeleye yıkıp gider ayak son barutlarını da kin ve öfke ile KUKM'nin üzerine boşaltmışlardı... Buna karşın, metropol delegeleri de, klasik Rizgarî'ci eleştirici, entellektüel, yabancılaşmış legal ve öğrenci perspektifli yapılarını, geçmiş metropol örgütlenmesine rahmet okutacak düzeyde palazlandırmış ve ülkeye tamamen yabancılaşmışlar... Eski önderler ve kalan merkezi unsurlar ise YENİ BİR SUÇLU GÜNAH KEÇİSİ BULUP TÜM GÜNAHLARI BUNLARA

olan özeleştirici perspektifini de açmak gerekir:

Devrimci harekette özeleştirinin kendini dönüştürmenin temel yöntemi olduğu öğretilir. Ve "hataların, zaafaların nedenlerini kavramak ve nasıl dönüştürüleceğini ortaya koymak" olarak ifade edilir. Ne günah çıkarma ne de ceza ve ödül normlarının hayata geçirilmesini içermeye olmadığı vurgulanır. Sadece organizmayı tehdit eden hücrelerin, kendilerini organizmaya uyumlamaları olarak ele alınır. Yani özeleştirici, bir söylem ya da teorik bir belirleme değil, bizzatıhi pratiktir. Yaşamın/davranışların bilinçle bütünselliğini sağlamaktır.

Rizgarî sürecinin belirli dönemlerinde "cesur" özeleştiriler görülmektedir. Ancak hem hatanın ve zaafaların tespitinde, hemde nasıl ortadan kaldırılacağına bir netlik konulmamaktadır. Eğer yaklaşık 20 sene önce verilen özeleştiriyi, onbeş sene sonra tekrar ve bir beş sene sonra tekrar veriyorsan, en iyimser yaklaşımla yirmi sene önce, onbeş sene önce verilen özeleştiriler özeleştirici değildir. Son verilen aynı nitelikli özeleştirici ile birlikte aynı davranış ve tepkileri gösteriyorsan bu da özeleştirici değildir. KENDİNİ AKLAMADIR, BİRŞEYLERİ ve BİRİLERİNİ GÜNAH KEÇİSİ İLAN EDİP AYNI SÜRECİ, ZAAFI SÜRDÜRME GERİCİLİĞİDİR.

Bunu kavramak pek de zor birşey değildir. Yeter ki, süreci takip edelim. Örneğin metropolde konumlanıp, anti-sömürgeci mücadeleyi metropol sol'u rasyonelleri ile yarı legal düzeyde yürütmeyi ele alalım; Dün mü (yirmi yıl önce) sömürgeci TC, anti-sömürgeci muhalefete karşı daha saldırganı, yoksa bugün mü? Eğer saldırıların binlerce faili meçhul ile örgütsüz insanlara bile yönelecek düzeyde arttığı kabul edersek; biz eleştirdiğimiz dünden ne kadar daha fazla dernekçilikten legalleşmeden geri çekilmişiz? Eğer legalleşme de bir geri çekilme varsa ve bu nitelik olarak da mevcut düzeye uyumluysa, bizim bugün verdiğimiz özeleştirici, bilinçli bir dönüşüm eylemidir. Yoksa, süreci sürdürme gericiliğidir. Bunu metin içinde tartıştığım veya tartışmadığım tüm özeleştiriyi kapsayan örneklerde uygulamak ve sorgulamak gerekir. Çıkan sonuç ile iddialı tespitlerimizi, eleştirilerimizi, özeleştirilerimizi ele alıp anlam yüklemek gerekir. Bunun için söylenenlere değil, söylenenlerin davranışlarına yansıtılıp/yansıtılmamasına bakmak gerekir. Basit örnekleri artırabiliriz. Örneğin; legal mekanlarda, kahvelerde, dost sohbetlerinde, İ.Güçlü gibi saatlerce ajite çeken, Marks'tan alıp, Lenin'le sonuçlandıran, herşeyi bilip-kimseyi dindilemez bilmeyen, yer yer sevecen abi pozlarında-yer yer erişilmez "IDEAL TIP" pozisyonlarına giren "militan abilerimiz" (!) artık yok mu? Yoksa daha da arttı mı? Ya da daha metropollulaşıyor muyuz-Avrupalılaşıyor muyuz yoksa Kürdistanlılaşıyor muyuz? Ya da bataklığı kurutma olan, kendi yapısal hastalığımıza mı yöneliyoruz? Yoksa sivri sinekleri öldürme olan, içimizde günah keçisi yaratma ve dış tasallutlar arama ile mi uğraşıyoruz?vs. vs.

Biz Kürdistan'lı "Bolşevikler" soyutlamasının odağına oturttuğumuz Rizgarî sürecini bu tartışmalar sonucunda özetlersek:

Rizgarî; ideolojik olarak sömürgecilik ile bağlarını koparan en radikal sayısal yapı olmasına rağmen, diğer Kürdistan'lı örgütlere göre kısmi de olsa metropol merkezli ideolojik yabancılaşmayı yaşıyordu, yaşıyor...

Rizgarî; sosyalist gelenek içinde en eleştirici Kürdistanlı siyasal yapılanma olmasına rağmen diğer Kürdistanlı örgütlenmelere kıyasla kısmen de olsa Avrupa merkezli statik marksist kültürü yaşıyordu, yaşıyor...

Rizgarî; kolektif önderlik kolektif yaşam teorik ve siyasal biçimlendirme bakımından diğer Kürdistanlı yapılanmalardan daha doğru prespektife rağmen, bürokratismi, sömürgeci

YÜKLEYİP, KENDİLERİNİ BİLE GÖZDEN GEÇİRMEMEYİ CESARET ETMEDEN YOLA DEVAM ETMİŞLERDİR...

Konferans sonrası açılan legal düzeylerde ise eski alışkanlıklar kendini daha da üretmek bu günlere gelindiğini gösteriyor...

Bugünkü süreci tartışsak önümüze geçmişin çok daha zaafı ve yabancılaşmış bir tekrarının daha geniş boyutta kendini üretmesini örneklemekten farklı birşey çıkmamaktadır. TABLO HEPA AYNI OLMAKTADIR. KENDİ TOPLUMSAL DEĞERLERİ İLE EVRENSEL TOPLUMSAL DEĞERLER İLE EMPERYALİST SÖMÜRGEÇİ TOPLUMSAL DEĞERLERİN İLİŞKİ BİÇİMLERİNİN İÇ İÇE GEÇTİĞİ MELEZ BİR YAPI, KADRO ve KİTLE ve PERSPEKTİF...

Biz Kürdistan'lı "Bolşevikler" sürecini ve niteliğini yabancılaşma yanı sıra değerlendirirken, kronik bir hastalık

yaşam tarzını bünyesinde taşıyordu, taşıyor...

Rizgarî; diğer Kürdistanlı siyasal yapılanmalara göre, Kürdistanlı değerleri daha öne çıkarmasına rağmen, sömürgeci değerleri ülkeye taşıyordu, taşıyor...

Sorun; mevcut yapılanmalardan daha ileri ya da geri olmadığından, asıl sorun özetle toplumsal gerçekliğe denk gelip gelmemede olduğundan, bir toplumsal yabancılaşmayı bağrında yaşıyordu, yaşıyor...

Bu yabancılaşma Kürt aydınının metropolde konumlanmasının tarihsel mirası üzerinde yükselen Kürt aydınlarının kronik hastalığının farklı ilişkiler içinde kendini üretmesidir. İki toplumsal değer -sömürgeci, sömürge- arasında sıkışmanın getirdiği **MELEZLEŞME**'dir. Hem de dört parçada, dört ayrı kültürle-kendi kültürünün arasına sıkışmanın getirdiği **4 AYRI MELEZ TİP'Lİ BİR KÜRT AYDINI MELEZLEŞMESİ..**

Kuşkusuz burada tartıştığımız ulusal-toplumsal kavranın militan yapısıdır. Yoksa, kültürle, dille kendini sınırlayan, KUKM'nin emek ve değeri üzerinde kariyer yapma hesaplarıyla oradan-buraya savrulan RANT YIYICI AYDINLAR değildir. Bizzat anti-sömürgeci mücadelenin tek güvencesi olan örgütlü kadrolar ya da siyasi yapılarıdır. Yani özgür bir ülke ve toplum kurmayı yüklenenlerdir. Yani bir Kürdistanlı "Bolşevikler"dir. Onun için sorun sadece bugünü değil, geleceği de tehdit ediyor ve şimdiden biçimlendiriyor ki, bu hayati bir olgudur. **BU OLGU SÖMÜRGEÇİ YAŞAM TARZI VE KÜLTÜRÜN BÜNYEMİZE YERLEŞMESİDİR.** Olgu; sömürgecilerin sömürge ulusun tarihsel gelişimini durdurması, toplumsal ilişkilerini yaşayamaz hale getirmesinin, ulusal bir kişilik oluşmasının engellenmesinin, ulusal bilincin gelişmesinin önüne geçmesi amacıyla; **SÖMÜRGE TOPLUMUN DEĞERLERİNİ BİLİNÇLİ OLARAK HORLAMASI, GERİ GÖSTERMESİ, KENDİ DEĞERLERİNİ ÇAĞDAŞ OLARAK SUNMASI İLE BİZE EMPOZE ETTİĞİ YAŞAM BİÇİMİNİ** o veya bu düzeyde **BÜNYEMİZDE TAŞIYARAK**, adeta sömürgecilerin, sömürge ulusun aydınlarını sömürgeci ilişkilerin devamı için kullanmak amacıyla, **KENDİ AYDINININ BİRER KARİKATÜRÜ HALİNE SOKUP, ADETA SOYTARILAŞTIRMASI POLİTİKASININ** etkilerinin, belirli bir düzeyde de olsa **BİZDE KENDİNİ ÜRETMEŞİDİR. BİR DÖNÜP TEK TEK SİYASİ YAPILARIN BİÇİMLENDİRDİĞİ KADRO TİPLERİNE BAKTIĞIMIZDA, AYNI ÜLKENİN VE SÖMÜRGE TOPLUMUN KADROLARI OLARAK, RIZGARİCİLER NE KADAR BİR YNK'LI, İKDP'LI, PKK'LI ya da İKDP'LI KADROLARA BENZİYOR ne kadar Dev-Yol'cuya, TKP'liye, Troçkist'e veya TIKKO'cuya benziyoruz. Keza bir YNK'li ne kadar bize, ne kadar Arap aydınına, bir İran KDP'li ne kadar bize, ne kadar Pers kadro tipine benziyor. Burada tartıştığımız değişik sınıfların kültürlerinin, biçimlenişlerinin uluslara göre ayrışıp-ayrışmayacağı olgusu değil. Kuşkusuz bir Kürt burjuva aydını Kürt işçiden çok Türk veya Arap burjuva aydınına benzecektir, ya da bu sosyalist aydın içinde geçerlidir. Ama bizim tartıştığımız olgu dört parçadaki aynı sınıfın dahi farklı biçimlenmesidir. Yoksa sömürgeci suni sınıfların açtığı yara kimilerinin dediği gibi 4 ayrı Kürt Ulusu mu yaratmış? Yoksa bizmi sömürgeciliğe karşı savaşırken, savaştığımız sömürgecilerin farklı değerlerini bünyemizde taşıyoruz. Parçacı yaklaşım bunun sonucu değil midir? Eğer böyleyse bizde mi parçacıyız? Bu, üzerinde mutlaka üzerinde ciddi ciddi düşünülmesi tüm boyutlarıyla irdelenmesi gereken bir olgudur. Devam edelim, biz ne kadar Hewler'i, Mahabat'ı, Qamuşlû'yu, Amed'i özlüyoruz? Ya da ne kadar Ankara'ya, İstanbul'u, İzmir'i, Mersin'i ve buralardaki toplumsal ilişkilerimizi, dostluklarımızı, anılarımızı özlüyoruz? Hangisi**

düşüncelerimize, duygularımıza egemen? Ya da biraz daha yakına gelelim, Mahabat'ı, Hewler'i bırakın metropoldekiler mi, yoksa Amed, Muş, Bitlis'teki ilişki ve yaşam süreçlerimizi bizde kendini yaşıyor? Eğer rüyalarımız ve hayallerimiz metropolle dolu ise, eğer rüyalarımız, hayallerimiz de esir alınmışsa **ÖZGÜR ÖZLEMLERDEN SÖZ EDEBİLİRMİYİZ- YA DA RÜYA VE HAYALLERİMİZ BİLE SÖMÜRGEÇİ DEVLETLERİN İŞGALCI SINIFLARI İLE KUŞATILMIŞ İSE SÖMÜRGEÇİ SINIFLARIN SUNULUĞUNU NEYLE İZAH EDECEĞİZ. BUNUNLA BAĞIMSIZLIĞA, MÜCADELEYE İHANET EDİP, KUKM'Nİ TC'NİN DEMOKRATİKLEŞMESİNE İNDİRGEYENLERİ HAKLI ÇIKARMİYOR MUYUZ? YİNE PARÇACI YAKLAŞIMI HAKLI ÇIKARMİYOR MUYUZ?**

Genelde Kürdistan'lı yapılanmaların, özde Biz Kürdistan'lı "Bolşevikler" in **MELEZLİĞİ BURADA ORTAYA ÇIKIYOR. BİZLERİ, İDDİALARIMIZI YADSIYOR. KAOSA SÖKÜYOR, SÖMÜRGEÇİ SINIRLARI KAAL ALMAYAN BİR İDEOLOJİ** ve sömürgeci yargı değerlerinin kuşatılması altında, sömürgeci metropollerde konumlanıp, sömürgeci anti-sömürgeci savaşı sürdürme uğraşısı bizi meleziyor. Bununla da sınırlı kalmıyor, bizi bizim gibi meleziyor. Kültürümüzü dışarıda Kürdistan toplumuyla buluşmamızı/bütünleşmemizi engelliyor. Kaza-bela bu meleziyor kitle dışında içimize giren tektük kadrolarda ya bize benziyor/benzetiyoruz ya da dışlıyoruz. Bu meleziyor yapı ile Kürdistan toplumundan soyutlanınca, durmadan içe dönüyor, örgütlemeyi, ideolojiye tartışıyoruz (!) Böylelikle toplumsal sorunun çözüm yöntemlerine ulaştığımızı sanıyoruz(!) Ama, sömürge toplumu gibi ağlamasını, acı çekmesini, üzülmesini, sevinmesini, eğlenmesini, paylaşmasını bilmeyen ya da küçümseyip yadsıyan sömürge toplumu aydını; sömürge toplumun eğilimlerini, acılarını, reflekslerini kısacası pedagojik yapısını bilemez/kavrayamaz, onlara çözüm getirecek araç ve örgütlülüğü oluşturamaz.

Kısacası, biz Kürdistanlı "Bolşevikler" in temel hastalığı, kronikleşmiş emperyalist ve sömürgeci metropollerden KUKM'yi yönetmeye çalışma hastalığıdır. Bu hem bağımsızlık perspektifinin sürdürülmesinin hem de bağımsızlık etkin bir güç olanın önünde ilk büyük engeldir. Düşman ve suçlu aramanın belirli dönemler için belki rahatlatıcı ve aldatıcı yararları olabilir, ama bizi programatik hedeflerimize asla vardırtaamaz. Onun için ilk hastalıktan başlamak bir varlık-yokluk sorusudur.

devam edecek

DÜZELTME

Bolşevikler ve biz Kürdistanlı "bolşevikler" yazı dizisinin 16. sayımızda yer alan 1. bölümünün son parafında "...bu gerçekli Türk sol'undan tam bir ideolojik kopuş sağlamasına rağmen...." cümlesi yanlış yazılmıştır. Doğrusu "...bu gerçekli Türk sol'undan tam bir ideolojik kopuş sağlamamasına rağmen..." olacaktır.

Düzeltilir, özür dileriz.

Stërka Rizgarî Dergisi Teknik Tervisi

DENG BÊJEKÎ KU LI ÊŞÊ HÊ JÎ JI GULÊ DISTRÊ;

MIHEMED ŞÊXO

Meha Çiriya Paşîn û 1997'an hunermend Beha Şêxo li vir bû. Li ser daxwaziya NÇMê, ji Qamişloka Başûrê Biçûk rahiştibû bisqa xwe û hatibû Stenbolê. Me jî bi pirranî li ser jiyana û hunera Mihemed Şêxo, pê re hevpeyvînek çêkir. Her du deng jî gellek caran kelogirî dibûn... Lê xweş dihate guh: "Nejî bo mirdin/Bijî bo jiyana"...

● *Ji bo Mihemed Şêxo huner çi bû? Çawa nêzî hunerê dibû?*

●● Bi rastî, ev pirsên wilo rû li rû, li yekî tîn pirsîn. Lê wek em li hunerê dibînin, wek hunerê dayî xuyakirin; jiyana gel bû. Ji yana milletekî bindest, milletekî bi Kurdî diaxive... Ez vê tê re dibînim. Yanî, berhemên wî wilo dibêjin. Rewşa milletekî Kurd di hunerê de didît û nêzî dibû.

● *Yanî, riya wî dibir hunerê ew rewşa ku milletekî wî tê de bû. Belê, dinya hunera wî (muzîka wî) bi çi hatibû hûnandin?*

●● Ji biçûkayiya xwe ve hez ji hunera Kurd kir. Û rewşa xwe jî - mîna rewşa mirovekî Kurd; dibin îşkencê û zorê de jiyayî dît. Ev bûn; ku hunera xwe li ser ava kir û muzîka xwe pê hûnand. Yanî, em dikarin bêjin pîr bandorên dengbêjên kevin jî lê hebûn; mîna Mihemed Arîfê Cizrawî, Kawis Axa, Meyremxan... Û yên ku bingeha xwe herî li ser ava dikir, Radya Yêrîvan bû - ya ku pîr lê guhdarî dikir, û ya Bexda, beşê Kurdî. Çunkî, tu radyoyên me yên din tune bûn. Û tu kasedên Kurdî jî nebûn. Ew e, guhê xwe dewlemend dikir tenê bi wan her du cîyan.

● *Muzîka gelê Kurd baş nas dikir? Li*

dengbêjiyê jî baş hûr dibû gelo? Weke Evdalê Zeynikê, Feqiyê Teyra û hwd...

●● Hunermendê ku ji kevn, ji folklorê xwe nestêne, di nêrîna min de ew ne hunermend e. Yanî, wê tiştêkî bide ku dûrî guhê milletekî xwe bijî. Belkî li Evdalê Zeynikê, li Feqiyê Teyra guhdarî nekiribe. Lê, nêrînen wî li ser jiyana yên wilo hebûn. Pîr stranên Kurdî yên mîna Evdalê Zeynikê gotine. Ne bi taybetî ew stran digotin, lê ji wan digirt. Bingeha xwe ji wan danîbû.

● *Muzîka dinyayê nas dikir? Bi muzîka dinyayê re (Yanî, wek muzîka Ereba, ya Farisî, ya Tirk û hwd...) çi çûre pêwendiyên wî hebûn?*

●● Belê. Pîr li wan guhdarî dikir û bi Ereba pîr distrand jî. Di destpêka xwe de jî belkî kasedek ku kased stran gotibûn bi Ereba. Hunermendine pîr bi nav û deng yên Ereba; wek Mihemed Ewdilwehab, Wehdî Asafî, Ferîd Atrax ji kevin distrandin û pîr kasedên wan hebûn ku Mihemed lê guhdarî dikir. Heta bi Tirkî jî guhdarî dikir û lê jî dixist bi bisqa xwe. Farisî... jixwe neh salan li Îranê jiyaye, bi Farisî jî dikarîbû xweş bigotana. Yanî, nêrînen wî li ser muzîka gelên din jî - xeyn ji milletekî Kurd, hebûn.

● *Mihemed Şêxo, bi taybetî li tevahiya Kurdistanê di van neh-deh salên dawî de baş hate naskirin. Hûn vê bi çi ve girêdidin?*

●● Bi rastî, wî ne wek her hunermendî ku riyên xweşî jê re vebûn û berê xwe da xweşiyê; wî ev tişt nekir. Wî her xwe dît; li ser xaka welatê xwe bû, di nav gelê xwe de bû. Ji Başûrê Biçûk, gava tadeyî û zor dît, berê xwe da Başûrê Mezîn, ji wir berê xwe da Rojhilatê Kurdistan û ji xwe bi temamî emrê xwe

li wir derbas kir û ez dibêjim, li Bakûrê Kurdistanê jî naskirî bû. Belkî ji ber qedexebûna kasedên Kurdî li cihina ne naskirî be, lê yên temenê wan mezin, gellek kes Mihemed Şêxo nas dikin û lê guhdarî kirine. Ji bo vî nişê nû belkî ne naskirî be. Wekî din jî, li Rojhilat û li Başûr baş tê naskirin. Ji ber ku li nav wan jiyaye.

● *"Axîna wî tim ji dil tê" Lê dengê wî jî kû tê? Ew dengê xweser û taybet.*

●● Ez dibêjim, weke axîna wî, dengê wî jî dil tê. Eger dengê wî ne ji dil be... Yanî, çi deng ji dil derkeve wê bigihe dil. Û çi kesên min bihistine dibêjin, "Me li Mihemed Şêxo guhdarî kiriye, em nema dikarin jê dûr kevin". Ev maniya tiştêkî ye ku ji dil gotiye. Nemaze, ez li ser êş û axîna milletekî me bêjim, her tişt bi vê ve girêdayî ye. Yanî, her kes dibîne ku Mihemed Şêxo li ser wî dibêje. Dibêje, "welle ji bo min straye ne ji bo xwe...". Yanî, her kesê Kurd wilo tê re dibîne.

● *Hûn dikarin behsa çûna wî ya Başûrê Mezîn û rojhilatê Kurdistan bikin? Çima çû?*

●● Pîr zor lê dihat. Ez dibêjim, pirseke ku her kes dizane; lê car di em ê bêjin: Ji yana xwe ya hunerî nikarîbû berdeham bikira, pîr zor lê dihat li Başûrê Biçûk... Wekî min gotî, eger rehetiya xwe bixwesta, ew jî dikarîbû mîna hunermendine Kurd ku-li Ewropa dijîn, biçûya Ewropayê bijiya. Lê her û her wî digot, "Ez dixwazim di nav gelê xwe de bim". Çunkî, li wir, wê demê şoreşek hebû li 1974'an û wî dixwest bikeve nav wê şoreşê de, gelê xwe yê Başûrê Mezîn jî bibîne. Ji ber ku li wê dêrê jî naskirî bû. Mixabîn, salekê dom nekir, yanî, nema; şoreş şikest. Di wir de

ew jî mîna pêşmergekî mişext bû û bi wan pêşmergeyên Kurdistanê Başûrê Mezin re çû Mehabadê. Li Mehabadê wê kaseda yekemîn (ewa ku li pêşiya wê dibêje, "Ji Mehabad, ji kaniya xwîna şehîda..."), tomar dike. Ji Mehabadê jî piştî van kêşeyan, Hikûmeta Şahê Îran, ew rakirin birin bajarekî pirr biçûk. Gelên ku li wî bajarî dijîyan Kurd bûn, Turkmen bûn, Firs bûn... Ew bi xwe pirr dûrî gel bûn, bi rastî jî. Jiyanê ku li wir dom kir jî her tadeyî û zor bû. Jixwe her, jiyana wî êş bû; heta roja çûyî jî êş dît, rojêke bi xweşî nedît. Û wextê ji Başûrê Mezin kirin herin Mehabadê jî, pêşmergeyah gotinê, "Tu bixwaze here Ewropa em ê te bişiyênin. Tu zilamekî hunermend î, tu ê karê xwe baştir bidomêne li wir". Lê wî got, "Na, ma ez ji bo kê dikim, ji bo gelê xwe dikim. Ez dixwazim bi we re, di nav gelê xwe de bim. Jixwe ez herim wir wê kî li min guhdarî bike?". Yanî, wî her û her, ne li jîna xwe gerî; diva, tiştê ku bide ji nav gel be, ji êşa gel be; gava tu tiştêkî berbîçav nebêje, tu ê çî bibêje? Sedema ku dixwest li nav gelê xwe bîjiya, ew bû. Ji wî re normal bû li kûjan parçeyê Kurdistanê bîjiya. Her, li dora wî çend kesên ku lê guhdarî bikin, wê hebana.

● Gava li Başûrê Biçûk, zordariyeke çawa lê dibû?

●● Nikarîbû li cihekî bistra; yanî, ew digirtin. Zindan bû, lîxistin bû, her dihat malê û diçû zindanê, mal û zindan, û tadeyî û îşkence... Lê bi rastî, her ku dihat berdan lê xurttir dibû. Bêhtir berhemên wî xurt dibûn, bêhtir dihat girêdan bi wê ramanê di serî wî de. Gava ku dît gellek li dû hene û lê guhdarî dikin û ji bo wî gelî tê girtin, bêhtir dida.

● Mihemed Şêxo, li Bêrûdê jî maye. Hûn dikarin behsa mana wî ya li wê derê bikin; yanî, ji bo çî çû, çî kir li wir..?

●● Li Bêrûdê dest bi huner kir, sala 1969-70'yî. Çûnkî, li cem me karê huner zor bû di hêla civakî de. Kesê ku diraje sazê, derdikeve di daweta de lêdixê... ev tişt pirr şerm dihatê dîtin. Malbata wî (ya M.Ş) jî digot, "Ev tişt ne durist e". Lê wî ev tişt neanî ber çavê xwe, wî ev perde çirand. Wî jî û yên pê re jî -mîna Seîd Yûsîf, Mehmûd Ezîz Şakir... hemî bi hev

re derketin di wê demê de. Berê xwe da Bêrûdê hem ku kar bike û hem jî rewşa hunerî li wê de xurt bû, li Lubnanê. Sala 1970'yî çû xwendina huner a muzîkê, kir. 1972'yan bû mîna kesekî ji Hêvgirtina Hunermendên Lubnanê û dengê wî tevî yê wan jî bû. (Pey re îcazeta (diplome) jî danê.). Li wir komek bi navê "Serkewtin" ava kirin; ew bû, Mehmûd Ezîz Şakir bû, keçek bi navê Perwîn bû, Remezhan Cimûberî hebû -niha li cem me (Başûrê Biçûk) tê naskirin, û pirr xort û keç jî hebûn yên ku bi wan re lîz dikirin. Bi rastî, di wir de deng da. Mihemed Şêxo, yek ji wan kesan bû ku xwe mezîn nedidîtin. Yanî, dikarîbû xortekî nûhatî bihata gotiba, "Mamoste, tu ji min re lîxe, ez ê bistrêm"; ev tiştêkî normal bû li cem. Wî tim xwe didît mirovekî 'adiya (normal)'. Û yek din jî, xweşbûna dengê wî, wek we gotî, axîna wî tim ji dil bû. Ji destpêkê jî ew deng bû. Dengê xwe da. Zanebûna wî ya ji xwendinê jî bandora xwe dikir, bi rastî. Di xwendina xwe de jî jîr bû. Û aleta ku rahiştîyê jî ne tembûr bû, bisq bû û pirr bi zanebûn rahiştîyê. Strana Kurdî, cara yekemîn ku bi bisqê lêdikeve. Belkî Ereban berî Kurdan rahiştîye bisqê; lê gava wî rahiştîyê, bi ruhê Kurdayetî rahiştîyê. Bisq xistiye bin xizmeta strana Kurdî de. Ne wek -niha-

hin hevalan ku muzîka Kurdî dixin bin xizmeta muzîka Ewropî de. Dema Lubnanê ew bû û navê wî li Bêrûdê derket, belav bû; bi çend stranên pêşîn ku li wê de gotin, wek "Gulîzar", "Hebs û Zindan Kûr û Tarî"... Niha, vêca piştî mirina wî hin radibin dibêjin, "Ew stran yên me ne!"; em vê naxin ser bextê xwe. Wek tê gotin, derew li saxan nabin, li miriyan dibin. Mihemed Şêxo, her dixwest straneke Kurdî bibêje da millet lê guhdarî bike. Berhem yên kê bin normal e li cem. Bes tiştê ku dixwest, rewşa millet bigihêne.

● Mihemed Şêxo, li ser gellek şîrên Cegerxwîn jî xebitîye û ew bi muzîka xwe hûnandine. Pêwendiyên wî û Cegerxwîn hebûn? Yan jî bi çî hawî bûn ev pêwendî?

●● Pêwendiyên bi Cegerxwîn re ji mêj ve bûn; her çiças demeke kin jî hevdu dîtîbin. Lê, ji berê de dest avêtîbû ser diwanên Cegerxwîn, ji helbestên wî re

awaz danîbûn û strabû. Ez dikarim vê gotina Cegerxwîn bibêjim -hûn jî dizanin Qamişlo bajarekî biçûk e; Seydayê Cegerxwîn, rojekê di ber malekê re diçe û helbesta xwe ya "Ez Çûme Nav Bexçê Gula" dibihîze ji wir, pê xweş tê, guhê xwe didiyê. (Hingî ji ber ku kes tune bû helbestên diwane bixwênin; yên ku navê helbestvanan dida xuyakirin, dengbêj bûn. Çûnkî, xwendina Kurdî yesaq bû û ji hêla duyan ve, xwendevan tune bûn, kêma bûn. Xwendevanên ku hebûn jî -yên Kurdên Başûr- tev bi tîpên Erebi dixwendin. Yanî, belkî ji nû ji 80'yî û banî de heta ku yekheban xwendina Kurdî ya tîpên latînî kirine. Paşî wê jî diwane tune bûn, çapkirina wan yesaq bû.). Yanî, Cegerxwîn pirr kêfa xwe anî jê re. Got, "Wê ev dengbêj pirr deng bide û wê navekî wî çêbibe". Tu tîkiliyên wan î nêzîk hebûn tune bûn, nizanîm. Ji ber ku, hema ji Lubnanê hat û salekê nema, çû Başûrê Mezin. Û ji bilî Seydayê Cegerxwîn jî, yên mîna Bêbihar gotine, wek "Rabe Ji Xewê", "Hebs û Zindan Kûr û Tarî", "Ez Bûm Ferar", "Derdan Çi Ez Diljar Kirim", "Ey Welat Welat" û yên Seydayê Tîrêj gotine, wek "Lê Lê Ciwanê", "Em Hemî Pêşmerge ne", "Dîsa Li Min Awir Kişand"...

Şêxo çî bibêje. Ev bû ya ku millet jê hez dikir.

● *Hûn muzîka wî li kûjan kategoriye dirûnênin?*

●● Muzîka wî rengêkî taybet û tenê pê bû. Weke ku bi xwe dibistanek ava kiribû. Niha tu çar sazbandan bînê, wê bê gotin, "Ha ev ji rengê Mihemed Şêxo lédide". Yanî, muzîka wî tê naskirin.

● *Di nav kasedên M.Ş de kasedek heye ku bi danîna formê muzîka xwe ji wanên din cuda ye: "Koçê Me Barkir". Carê, muzîk li ser helbestekê tenê, yek form bû; lê, di vir de, bi hatina her malikê helbestê re formê muzîka wê stranê jî tê guhertin. Hûn dikarin li ser vê cudatiyê û kaseda ku ev stran tê heye, çî bibêjin?*

M.Ş, her û her da û reng ew reng ma. Lê, dixwest nêzîkî muzîka gelên din jî bibe, guhertinek li muzîkê çêbibe û muzîka Kurdî xurtbûna xwe jî dide xuyakirin di vir de. Ji bo gelên biyanî jî nas bikin, zanibin ku va ye muzîka Kurdan jî li pêş e, ne li paş e. Vê, xurtbûnek dida. Ez dibêjim, her kesê hunermend nikare vê bike. Wî, di vê kasêde de ji her malikê helbestê re muzîkeke nû datanî. Çilo ji te re bêjim (...), wî helbest dianî; belkî bi salan li cem dima, heta ku awaz jê re didanî. Wî dixwest wergerandina her peyveke, her gotineke di naveroka helbestê de, bi muzîkê be: Wextê dibêje, "koçê me barkir..." û pey re, "dotmam li ser min...". Yanî, te dixê hundirê helbestvan, ka wî çawa ew riste danîne. Helbestvan, ji xwe re mijûl dibe di jiyanê de, li wî tiştê ku wê binivîsîne. Mihemed Şêxo jî, xwe dixê hundirê wî helbestvanî, da ku karibe bi warê muzîkî wergerandinekê li ser çêke.

Ji wê ruhiyetê fêm dikir...

Erê, ji ruhiyeta wî helbestvanî fêm dikir.

● *Kûjan salê bû ku ev kased tomar kir?*

1983.

"Nesrîn": Straneke ku hê jî li ser zimanê pirraniya guhdarên Mihemed Şêxo... Hûn dikarin behsa vê stranê jî bikin?

●● "Nesrîn"; yê ku ew nivîsandiye Xelef Zibarî ye. (Niha, di Radyoya Dengê Amerika, beşê Kurdî de kar dike.) Çî straneke M.Ş hebe ku mirov li ser nesekekin û lê guhdarî bikin, wê bêjin, "Evinî ye...ji van stranên me yê em her car lê guhdarî dikin". Lê, wextê te guh da naveroka wê, ne evîneke ku tê zanîn e. Strana "Nesrîn" jî parçeyek ji wan e.

● *Du kasedên wî -wek ya ku strana "Em Hemî Pêşmerge ne" jî tê de heye, ku bi koroyê re dagirtine, hene û muzîk pirdeng e. Çî cudatiya van ji yên din heye û ev her du kased kûjan demê çêkirine?*

●● Piştî vegeza xwe ya ji Îranê... 1982'yan ji Îranê hat, 1984'an û 1985'an jî ev her du kased çêkirine. Ez bi xwe jî pê re li kema-nê dixînim di van kasedan de. Wek min got, nedixwest karê wî tim jê re be. Xortine nûhatî hebûn, dihatine cem; wî jî dixwest ew bi pêş kevin û alîkariya wan dikir. Hêviya wî ji wan ew bû ku alîkariya wî bikin, ji bo tomarbûna wan her du kasedan.

● *Jiyana rojane ya Mihemed Şêxo çawa bû?*

●● Wek her kesekî Kurd dijiya. Yanî, xwe nedidît hunermend. Belkî ev gotin, ji bo hunermendên me yên din wek rexneyekê bèn dîtin; lê, bi rastî jî ji yana wî wek mirovekî Kurd, karkerî bû; bi destê xwe karê xwe dikir, gepa nanê xwe ji xwêdana eniya xwe dianî.

● *Yanî, xeyn ji karê xwe yê muzîkê karine din jî dikirin?*

●● Erê. Heta, di destpêkê-de avdana pembû dikir. Dema ku li Îranê dijiya (wek 'lac'î) jî tê gotin; wek mişextekî Başûrê Mezin bû, çûbû, mamosteyiya zarokan dikir li dibistana Îranê. Dersên zimanê Erebi û yên muzîkê dida. Piştî hatina Xumeynî di 1980'yî de, muzîk yesaq bû li cem wan; êdî ma zimanê Erebi tenê jê re. Û li wê derê diplomeya zimanê Farisî jî stand. Paşî wê, bû mutercîm; yanî, wergêriya zimanê Erebi û Farisî dikir. Piştî hat Sûrî, nikaribû karekî bike. Du mehan bû memûr di karekî de, paşê hikumetê dîsa ew jê derxistin. Gotin, "Mihemed Şêxo û memûrtiyê bike di hikumetê de, ev çênabe!". Me tomargehek vekiribû di 1987'an de; ew jî du heyvan ma û mûma sor lêket... û ma girtî heta mirina wî jî, heta pênc salan. Nexwest li ber destê kesî meyzêne, kesekî wilo ku serî li ber hikumetan danayne, wê çawa li ber mirovan ketî be. Rabû bi wê mezinbûna xwe ya di hunermendiyê de, di dawetan de lêxist û got. Got, "Ez qebûl nakim, hin werin ji min re bêjin, 'ji te van çend qurûşan!'". Êdî temenê wî jî mezin bû, ne yê dawetan bû û me jî digotiyê, millet jî... yanî, min bi xwe pê re alîkarî jî dikir. Wextê ew ji rojhilat zîvirî ez esker bûm -min eskeriya hikumetê dikir. Paşî, sala 1985'an ku min qedand, min gotiyê, "Êdî tu li mal be, ez ê ji dêla te bikim" û min kir jî... û piştî çûna wî jî, niha zarokên wî li cem

Û tiştêkî din jî; sedema ku ji aliyê her kesekî Kurd tê hezkirin jî; ew rastiya wî ya ku helbest bi rastî û bi dilekî şewat gotibûn û muzîka wî jî ya ku li helbestê datanî, dihat wergerandin ji naveroka helbestê re. Yanî, berî tu li dengê wî guhdarî bike, hê muzîk e, tu ê bizanibe wê Mihemed Şêxo çî bibêje.

min in. Yanî, rewşa wan î aborî ez pêk tênim. Wî her û her tadeyî dît; hejar ma, belengaz ma, mişext bû, derbeder bû... Lê heta roja talî jî dengê xwe sar nekir û dengê saza xwe sar nekir. Digot, "Heta ez karibim ez ê bikim". Em dikarin kurtejiyana wî bêjin, eger hûn bixwazin: Sala 1948'an hate dinê li gundê Girbawî û zarokatiya xwe li gundê Xecokê derbas kir, dibistana pêşîn jî li wî gundî kir û ya navîn hate Qamişlo. Ew jî ji ber rewşa bavê me ya aborî, berdewam nekir. 1967'an çû leşkeriyê, ji ber ku çavên wî pîr qels bûn, diêşiyar, wî efû kirin; jixwe, paşî wê bû ku çû Lubnanê. Em mîna malbateke karker in, bi dê û bavê xwe. Di sala 1989'an de, 9'ê meha Adarê, berî bi sê rojan nexweş ket û me wî li nexweşxaneyê razand, roja çaran çû ser dilovaniya xwe, li Qamişlo. Berhemên wî jî tîm jimartin di 14 kasedan de. Pirranî, ji helbestvanên Kurd yê mezîn straye; mîna Seydayê Tîrêj, Seydayê Cegerxwîn, Bêbihar, Emerê La'lê, Ehmedê Şêx Salih, Dr.Feydella Xiznawî, Mistefa Etrûşî(ji Kurdistana Rojhilat), Sebrî Botanî... û gellek ji berhemên xortên nûhatî jî xwendine, bi wê xwendinê xwestiye wan bigihêne. Û helbestên wî bi xwe jî hene yên ku xwendine; wek "Di Zindanê Dinalim Ez", "Rabe Gulistan"... Û tiştêkî din jî; sedema ku ji aliyê her kesekî Kurd tê hezkirin jî; ew rastiya wî ya ku helbest bi rastî û bi dilekî şewat gotibûn û muzîka wî jî ya ku li helbestê datanî, dihat wergerandin ji naveroka helbestê re. Yanî, berî tu li dengê wî guhdarî bike, hê muzîk e, tu ê bizanibe wê Mihemed

Gotineke Erebî heye: "El ma'na fi qelb-i şa'ir": Yanî, naveroka helbestê, maniya wê di hundirê helbestvan de ye, mirov divê jê bixwaze. Xelef Zîbarî, ev helbest di 1973-74'an de nivîsiye. Maneyên wê pîrr kûr in; yanî, bi gellek rengan tê dîtîn. Û hostayiya M.Ş jî, di warê hûnandina muzîkê de dîsa xwe daye xuyakirin.

Peyva 'Gul', hema bibêje, di hemî stranên wî de heye...

Rast e, gellekî heye.

● **'Gul' ji bo Mihemed Şêxo çi bû, bi dîtina wê?**

●● Yê min, ez dibêjim, 'Gul', di nêrina wî de her tim Kurdistan bû. Mesele; gul, yan rengê wê zer heye, yan spî heye, yan sor heye, yan kesk heye. Lê, wî gotiye, "Gulê kesk û sor û zer e"; sê reng dayiyê û gulek bi tena xwe sê reng tê de tune ne. Ya dawî; di helbestê de dibêje, "Bi Xwedê ez pismamê te me/ Bi sûnd ez pesindarê te me". (Bi ken) Baş e, li vir, gul aniye şibandiye dotmamê jî; lê, ne weke wan aşiqên ku ji ber 'dotmama xwe' xwe didin kuştin, weke ku xwe di ber welatê xwe de dide kuştin. "Bi sûnd ez pesindarê te me/ Li ser ceng û hawarê te me": Ev ceng û hawar, şoreşên ku li Kurdistanê çêbûne. "Qelenê te ji xwîna min e": Her kesê ku ji bo milletê xwe xwîna nede, nagihe armanca xwe.

● **Hin komên muzîka Kurd hene, li Ewropa, li vir... Xeyn ji yên xwe, stranên gelêrî jî û yên weke Mihemed Şêxo jî, bi navê 'modernîzekirinê' jî nû şrove dikin. Ev çiqasî serkeftî dibin di vî karî de?**

●● Pêşî ez spasiya we dikim ku we em anîn ser vê çandê. Bi rastî, min nedixwest ji ber xwe bêjim; lê, piştî we ev derî vekir, ez jî dixwazim û ez ê bêjim: Wek min li vir jî dît û li MedTV jî; nizanim, ev komên me yên nû, bi çi rengî dirajine van stranên -ku ev stran bi dehsalan, bi bîstasalan ketîne guhê milletê Kurd û bi paqijî li wan tê guhdarîkirin, û ne jixwe bi awayekî "nûjen" lêdixin, dibêjin?! Ev hunermendên nû ku bi folklorê Kurdî, stranên gelêrî guhê xwe dewlemend nekin, ez ne bawer im ku ew bi ser kevin. Wê nikaribin tu berhemên kurdewarî bidin; berhemên wan, wê dûrî Kurdî bin. Ya pêşî; wextê tu diraje stranên mîna yên Mihemed Şêxo, yên nemir Tehsîn Taha, Hesên Cizrawî û tu bi xwe zanibe, tu nikare wan pêk bîne, ji bo çi tu ê bike? Ya diduyan; û çi gunehê wî helbestvanî heye; tu ê helbesta wî bê ser û ber bike. Helbestên ku Mihemed Şêxo xwendine, heta pêncê sale din jî

**Tu nizanibe bi Kurdî
biaxîve, tu ê çilo
strana Kurdî bibêje?!
Yanî, tu naveroka
wê helbestê
nizanibe, tu ê çilo ji
dil bikare bibêje?!
Tu ê wê stranê çilo
bigihîne guhê
guhdar?! Diçe li pişt
mikrofonê disekine
û nikare çend
peyvan bi Kurdî
bibêje; tu çilo distrê,
ji kê re distrê?!**

wê bîn guhdarîkirin û wê xwendevanê Kurd li ser bisekine. Wî zanîba straneke ku bibêje, deh sale din neyê guhdarîkirin, çênekiriye. Wek me got, ew bi salan li sef xebitiye. Çûnkî, ne ji roja ku tê de, digot; ji roja bê re, bo pêşerojê... Şaşîti, di serokatiya van koman de ne ku yek hê nizanibe Kurdî û wî bike endamê van koman. Stranên ku Mihemed Şêxo, Tehsîn Taha, Seîd Yûsif çêkirine, jixwe pîrr bi zanebîn çêkirine. Jixwe ew bi xwe jî nûjen in. Nûjenî, ne tenê ku tu aletên Ewropayî bixiyê û bibêje. Eger bikaribin, bera yên folklorî(gelêrî) nûjen bikin. Beriya niha bi çend rojekî, di MedTV de, min li komekê guhdarî kir: Strana hunermendê nemir Tehsîn Taha ya bi navê "Bêrivanê" digotin. Bi rastî jî, ez dibêjim ku Tehsîn Taha çavên xwe vekira ji gorê rabûya, wê xwe bi dar vekira; eger bibihîzta ku strana wî bi vî rengî hatî gotin. Ev tiştêkî ne rast e! Bi rastî, wextê ez dibihîzim yek diraje strana M.Ş dibêje, ez pîrr kêfxweş dibim. Lê, bes ku bi rastî, bi emanet rajinê û muzîka wê neguherênin. Yê me, li cem me (Başûrê Biçûk), avakirina koman qedexe ye. Sazbend jî kêmin. (Eger hebin jî, li ser tiliyên destan tên jimartin.). Ji ber vê ez dibêjim, ev komên heyî, karên ku bikin bera bi başî bikin. Ev rexneyeke biçûk e em li wan dikin û hevîya min ji wan heye..Her tişt di dema wê de tê kirin. Ez dikarim tiştêkî di jî bibêjim li ser hatina me ya vê derê: Ez li du konseran hazir bûm, min li wan guhdarî kir; hunermendên wan hê nizanin baş bi Kurdî biaxivin. Tu nizanibe bi Kurdî

biaxîve, tu ê çilo strana Kurdî bibêje?! Yanî, tu naveroka wê helbestê nizanibe, tu ê çilo ji dil bikare bibêje?! Tu ê wê stranê çilo bigihîne guhê guhdar?! Diçe li pişt mikrofonê disekine û nikare çend peyvan bi Kurdî bibêje; tu çilo distrê, ji kê re distrê?! Di her du konseran de jî du keç ji van koman, du stranên Mihemed Şêxo, gotin. Baş e ku em hazir bûn!. Helbest jî hatibû guhertin, muzîk jî. Piştî ku xelas kirin, min bang kir wan, min got, (bi ken...)ka werin, em xwediyê stranên li vir in; yanî, ka hûn çi dibêjin? Ji nû min ji wan re nivîsandiyê, min gotiye "ev e, ev e". Maniya gotinê nizanin, baş e, ku tu nizanibe, ka ev helbestvan çi dibêjin, tu ê çilo vê şrove bike?! Kesê hunermend, ne lazim e li benda wî gelî be ku di konserê de jê re li çepikan bixe. Ya baş ku tu wî gelî bigiriyê, bera ji te fêma bikin; ji dil bistrî, ji bo ku ew tê bigihin. Di konsera min a li vir, li NÇM'ê, hin pîrekên Kurd li rêza pêşî bûn; hê di strana min a pêşî de giriyan, ku ew giriyan hêstir ji çavên min ji hatin, min hew karibû bistrêm. Maniya vê; ew tiştê ku min gotî, pê hesiyane, xwe gihandine wan.

● **Daxwaziya M.Ş ya herf mezin çi bû gelo?**

●● Daxwaziya wî jî mîna mirovekî Kurd, berf mirinekê welatekî azad bibîne. Car di, wilo dengê xwe bi serbestî bigihîne vî milletî. Lê mixabîn, şensê wî tune bû. Û paşê jî; ji strana wî ya "Gava Ez Mirim Gelî Zindiya" diyar bû, pê re dihat xuyakirin ku wê di biharê de here, di Azarê de. "Kêlêd min çêkin ji du kezîya": Du kezî di vir de, Dicle û Ferat in ku li ser xaka Kurdistanê dimeşin. "Da bikime şînî bo me hemiya": Şînî di vir de, bi du maneyan e; mîna girî, û şîniya ku li biharê çêdibe. Roja çû, ez dibêjim, eger deqîqeyekê tenê serê xwe rakira, li wî milletî binêriya -tevî ku Qamişlo bajarekî pîrr biçûk e; ji nû êdî Azraîl jî nikaribû ruhê wî bîstanda. Yên ku ruhê wî standine, hew dikaribûn ruhê wî bîstanda!.. Eger ew gel bidita; ka çilo li dû dimeşin, ew keç û xort çawa bi keviran li serê xwe dixin. Em birayên wî, malbata wî bûn, û min didî her kesê di cinazeyê de, bi qasî me pê diêşyan, digiriyan. Hingî min fêma kir; ew ne ji mala me tenê, lê ji her maleke Kurd çû. Vê yekê, êşa me kêmin kir.

● **M.Ş, xeyn ji zordariya hikûmetê, tu zordarî ji aliyê hin rêxistinên yan jî kesan, lê bûye gelo?**

●● Madem em Kurd in, lê bû. Milletê me, her kesekî naskirî dixwaze bikişîne bi aliyê xwe de. Bi taybetî, ez dikarim li

ser partiyên bêjim, partiyên me yên Kurdan. (Maşella, ro bi ro zedê dibin!). Çi di Başûrê Biçûk, çi di yê Mezin de be, çi di Bakûr û çi di Rojhilat de be; her dixwazin ew kesê navdar, bê xizmetê ji wan tenê re bike. Lê ev, nêrînên pîrr şaş in! Kesê hunermend, nivîskar, milkê gel in, gelê xwe ne. Ne yê partiyên bi xwe. Eger, ew partiyên ku ji bo rewşa gelê xwe û xaka welatê xwe bi rastî xebatê dikin; wê azadiya wî hunermendî, wî nivîskarî bidîyê, da ew jî ji bo wî geli bike, bixebite. Û Mihemed Şêxo, ketiye rewşa yên li serê çiyê jî, wî bi xwe jî ev tişt jiyaye, ew kar jî kiriye, rahiştiye keleşnîkovê jî. Ne tenê bi mesela sazê, tembûrê. Yanî, tiştê gotiye, ji rewşa xwe ya hundirê xwe gotiye. Ew helbest, mîna tiştêkî pê re çêdibûn û heta ku dineqandin. Min navê gellek helbestvanan gotin, lê ku tu li stranên wî guhdarî dike, tu dibê qey yek helbestvanî nivîsîne ewqas stran. Tiştê nêzîkî xwe datanî. Bi dengê xwe, bi yek ruhî straye. Her tiştê rahiştiyê, bi hessasiyet rahiştiye. Hin stran hene, guhdar dibêjin, "ji yên pêşî xwestir kiriye". Yanî, axîna xwe dixiste nav.

● **Yanî, tê xuyakirin ku avakirina muzîka xwe jî bi jiyana xwe ve girêdaye...**

●● Ew, bêguman e. Û jiyana wî jî bi jiyana gel ve girêdayî bû. Bi rewşa gelê xwe dijîya. Çilo ji te re bêjim?.. Bi zarokan re bi saetan dirûnişt, li wan guhdarî dikir, dixwest jiyana wan nas bike. Heta, rojên cejnan, sibehan, zarokên ku dihatin eydaniya wî dikirin, wî, li wan dinêrî, hêstîrên wî dihatin, li wan zarokan diramî û digiriya... Û roj, eyd tune bû ku nedigiriya; yanî, illeh hêstir ji çavên wî kêm nedibûn.

● **Bi dîtina we, Mihemed Şêxo, dewlemendiyeke çawa hişt ji gelê xwe re?**

●● Wî, bi paqijî rahişt hunerê; ev a herî baş bû. Tiştên ku kirin jî - eger berhemine kêm jî bin; lê, ji dil kiriye. Ew helbestên ku hûnandine jî dewlemendiyek daye strana Kurdî û ez dibêjim, ew ê her hebin. Ji ber ku tu kengî stranekê jî wan dibêje, tu ê bê qey Mihemed Şêxo nû çêbûye. Strana wî kevin nabe. Niha, li Qamişlo, wextê tîrî kasedên wî ji cem me dibin, ji tescilatê - piştî ku her timî di nav wan de jî bû; lê guhdarî dikin û dibêjin, "em çi qasî lê guhdarî dikin, di helbestê de be, di awazê de be, em tiştêkî nû dibînin". Ew tiştêkî taybetî bi wî ye. Mihemed Şêxo yek e û tu Mihemed Şêxo'ye din dernakevin. Ji ber ku ji êşê, li êşê straye. Jiyana wî wilo bû. Ya gelê wî wilo bû.

Û Mihemed Şêxo, ketiye rewşa yên li serê çiyê jî, wî bi xwe jî ev tişt jiyaye, ew kar jî kiriye, rahiştiye keleşnîkovê jî. Ne tenê bi mesela sazê, tembûrê.

Yanî, tiştê gotiye, ji rewşa xwe ya hundirê xwe gotiye. Ew helbest, mîna tiştêkî pê re çêdibûn û heta ku dineqandin. Min navê gellek helbestvanan gotin, lê ku tu li stranên wî guhdarî dike, tu dibê qey yek helbestvanî nivîsîne ewqas stran. Tiştê nêzîkî xwe datanî. Bi dengê xwe, bi yek ruhî straye.

Yanî, jiyaneke xwestir dikaribû berdewam bikira. Û ez bawer nakim, hunermendekî din wek wî vê fidakariyê bike; xwe bi êşê bigihêne. Li ser xwe jî dibêjim. Kes nikare xwe bixe rewşa wî.

Ez dibêjim, ji aliyê hunerê, muzîkê ve miraseke baş ji we re hiştiye...

Ev tiştêkî normal e. Tiştêkî tebîî ye; di malekê de tesîra dengê wî, tesîra jiyana wî... Û tiştê min dîtiye, wek min ji we re got, ne dengê min dibe wek yê wî... Lê, bi dengê xwe, bi stranên xwe niha, min şeş kased çêkirine. Ez jî helbestên Seydayê Tîrêj, Seydayê Cegerxwîn, Bêbihar, Dr. Bedirxan Sindî, (û hevaleyê me yê nû heye:) Ferhad Îçmo... van bi awaza xwe dihûnênim. (Mihemed Şêxo, helbesteke Ferhad Îçmo ya bi navê "Destê Min Gellek Bi Te Xweş e Cihan", di 1985'an de, bi komê re ev strand. Û piştî vê, êdî Ferhad Îçmo, zêdetir nivîsand. Got, "Piştî ku Mihemed Şêxo, helbesteke min straye, ez ê binivîsînim". Û alîkariyê ji aliyê awazan jî bi min re dike ev heval; awazan jî ji wan re datîne.)

● **Behsa kasedekê dikin ku tenê yek stran e. Lê, bi mirina M.Ş, nîvrê maye. Hûn dikarin behsa vê kasedê bikin?**

●● Ew stran, berî tiştêkî wilo bifikire, di 1975'an de, hin jê gotibû. Di kaseda

"Mehabad" de; ew a bi navê "Şermîn e Dil". Hindek ji parçeyên vê helbestê gihabûnê; yekî pêşmerge dabûnê. Lê, piştî ku hat Kurdistana Başûrê Biçûk, helbest timam hat jê re. 48 malik in.

● **Ya kê ye helbest?**

●● Ya Dr. Bedirxan Sindî ye. Xwediyê "Ey Felek" jî ye. Ev karekî muhîm bû jê re ku danibû ber xwe: strana dirêj di Kurdî de. Wek di ya "Koçê Me Barkir" de, wê di wê jî pîrr guhertin çêkira. Yanî, yê guhdar nedizanî ka ew kased çawa xelas bûye. Ew stran, dor yanzdeh malikan awaz jê re danî. Lê mixabîn, çû ser dilovaniya xwe. Êdî pey re, min rahiştiyê. (Car di bi alîkariya Ferhad Îçmo bû ku wî ji ber kiribûn û ji min re digot, "wî, ev awaz jê re danîne"). Tiştê mabû, min ji salên 1990'î dewam kir heta 1995'an û min timam kir. Min ev kased, niha, dagirtiye bi dengê xwe. Kasedeke safî 46 deqîqe yek helbest e. Pîrr giran bû li ser min. Lê, min got, bera daxwaziya wî bi cî bê. Me bi bisqê, ûdê û orgê muzîka wê çêkir û wilo tomar kir, bi wî hawî...

● **Çima org? Ji ber vê dipirsim: gava muzîkvanên me dirajînê, bi kar tînin, dengê wê tûj e, xav e...**

●● Bi rastî jî, guhdaran êdî guhê me êşandin. Hingî digotin, "çima bi bisqê tenê, bi sazê tenê?". Ez pê ne qane bûm. Min dixwest bilûr heba, ney, keman...lê, ev li cem me tune ne, hunermendên van tune ne. Û pîrr bi meseleya aborî jî em pê diêşin. Tu ê salekê li ser kasedekê bixebite, li tomargehekê yan jî studyoyekê tomar bike; ser wê t'aba(ked) xwe re, êşa xwe re jî tu ê pareyan bide wan. Ne wek vê derê ye. Niha, li vir, kesê hunermend dikare ji hatina berhemên xwe, jiyana xwe derbas bikin. Li wê, ev deh salên min in ez diçime nav dawetan* distrêm. Di nêrîna min de dawet, mirovê hunermend bi pêş de nabin. Lê, here û were mirov çi bike?! Mirov dixwaze tiştêkî ji gelê xwe re jî bike; lê, bi tengayî ye. Ev jî êşek e.

● **Wekî din, tiştêkî hûn bixwazin bi ser ve bikin?..**

●● Ez, ji bo ku we ev îmkana axaftinê da min (bi taybetî li ser kekê min Mihemed Şêxo), sipas dikim ji we re.

Em sipas dikin..

YAZI DİLİMİZ İÇİN UMUT VERİCİ BİR ÇABA

20 Aralık 1997 günü Kürt Enstitüsü'nün çağrısı üzerine, aralarında MKM, MED-KOM, DOZ YAYINEVİ, JIYANA REWŞEN, STRAN, NÜBIHAR, HÊVÎ, AZADIYA WELAT, dergimiz STÊRKARIZGARÎ ve KOMAL YAYINEVİ temsilcilerinin de bulunduğu geniş katılımlı bir toplantı düzenlendi. Kürtçe yayınlardaki karmaşıklığı gidermeyi; alfabe, gramer ve yazım kurallarında birliği hedefleyen toplantı yılların özlemine umut vaat etti.

Bilindiği gibi Kürtçe'nin Kurmancî lehçesi, ünlü dilbilimci Celadet Bedirxan tarafından Latin harflerine uyarlandı. İlk olmasa bile geniş kapsamlı ilk gramer çalışmaları da onun tarafından kaleme alındı. Buna paralel olarak yazım kurallarını da biçimlendirmeye çalıştı. Ancak o günden bu yana gramer, alfabe ve yazım kuralları üzerinde tartışmalar bitmedi. Sonraki dilbilimciler -Prof. Qanadê Kurdo, Baran, Kemal Badıllı, Feqî Hûseyin gibileri- kısmi değişiklikler yapıp, yazı diline farklı yorumlar getirdiler. Yorum farklılıkları sadece dilbilimcilerle sınırlı kalmadı, çeşitli kurumlar hatta tek tek yazarlar bile, kendilerine tanıdıkları insiyatiflerle, bambaşka yorumlarla yazı dilini kullanmayı sürdürdüler. Günümüzde bu yorum farklılıkları öylesine uç bir noktaya taşınmış ki, adeta her kurumun ayrı bir yazı dili oluşmuş. Bunun yarattığı karışıklık bir yandan okuyucu kitlesini şaşkınlığa sürüklerken, öte yandan dilimizin gelişip serpilmesinin önünde ciddi bir handikap

oluşturmaktadır.

Hemen tüm kurumlarımız bu karmaşadan rahatsız olmalarına rağmen kalıcı çözüm önermeleri hep askıda kaldı. Talep şuydu; yazı dilini bir biçimde teklaştirmek. Bu süreçte yanlış ya da doğrular üzerinde akademik tartışmalara girmeden -yanlışın üzerinde bile olsa- birliği yakalamak. Yayıncılar olarak tartışma sürecini akademisyenlere bırakmak. Onların üzerinde anlaştıkları kurallara uymak.

İşte Kürt Enstitüsü bu gerçekten hareketle ulaşabildiği tüm kişi ve kurumlara bir çağrıda bulunarak söz konusu talep için ilk adımı attı. İlk toplantıda, yazı dilinin teklaştırılması yönünde ilke kararı alındı. Ayrıca aylık periyodik çalışma toplantıları kararlaştırıldı.

Toplantıda cinsiyet eklerinin yazılış biçimi tartışıldı. Örneğin; "Rojname min" mı "Rojnameya min" mı; "Perê min" mı "Pereyê min" mı, "Kongra Netewî" mi "Kongreya Neteweyî" mi "Ez diçime rojname" mi "Ez diçime rojnameyê" mi? Hangi yazılış biçimi kullanılmalıydı? Tartışmada dergimiz, Komal Yayınevi temsilcisi ve Feqî Hûseyin, her iki yazılış biçiminin de gramatik açıdan yanlış olmadığını ancak gerek halkın yaygın bir biçimde kullandığı, gerekse Kürtçe'nin kısaltmayı sevme özgülüğünden ötürü birinci biçimin, yani kısa yazılış biçiminin kullanılmasının daha doğru olacağı yönünde görüş belirttiler. Torî ise birinci yazılış biçiminin kelimenin orijinalini bozduğu için tamamen yanlış

olduğunu, bu nedenle kısa biçiminin kullanılmaması gerektiği yönünde görüş belirtti. Diğer kurum temsilcileri ise uzun ya da kısa yazılışının gramatik açıdan bir sorun yaratmadığını, ancak kelimenin orjinine dokunulmaması için uzun yazılış biçiminin yeğlenmesi gerektiğini söylediler.

17 Ocak 1998 günü ikinci toplantı gerçekleştirildi. Bu toplantıya yukarıda adı geçen kurumlardan HÊVÎ ile MED-KOM temsilcileri katılmadı. Toplantıda altı aylık çalışma programı ve her ay üzerinde tartışılup karara bağlanacak konu başlıkları tespit edildi. Söz konusu konu başlıkları ve altı aylık çalışma takviminin hazırlanıp yurt içi ve yurt dışındaki ilgili tüm kişi ve kurumlara gönderilmesi görevini Kürt Enstitüsü üstlendi. Kişi ve kurumlardan konu başlıkları hakkındaki görüşleriyle birlikte, çalışma takvimine katılmaları istenecek. Toplantıya herhangi bir nedenle katılamayacakların konu başlıkları hakkındaki görüşleri yazılı olarak Enstitü'ye ulaştırmaları talep edilecek.

Bu toplantıda ise "y" den önce gelen "î" tartışıldı. Örneğin; "çîya" mı, "çiya" mı, "derîyê malê" mı "deriyê malê" mı, "sîya min" mı "siya min" mı? Hangi yazılış biçimi doğrudur? Toplantıya katılanlardan dergimiz ve Komal temsilcisi, "y" nin kendinden önce gelen "î" yi yumuşattığını, ancak bu yumuşamanın "î" sesine dönüşmediğini, "î" ile "i" arasındaki bir sese dönüştüğünü, kural olarak,

nasıl ki sert ile yumuşak arasında kalan tüm seslerin sert seslerle yazılması gerekiyorsa, kısa ile uzun arasında kalan seslerde de uzun olanın tercih edilmesi, yani "î" nin kullanılması gerektiğini ifade ettiler. Feqî Hüseyn de dilimizde varolan seslere dokunulmaması gerektiğini, "y" den önce gelen "î" nin olduğu gibi kalması gerektiğini belirtti. Torî ise "y" den önce gelen bütün "î" lerin "i" ye dönüşmesinin bir gramer kuralı olduğunu ifade etti. STRAN temsilcisi bu konuda görüşü açıklamazken, diğer kurum temsilcileri, Torî'nin görüşlerine katıldılar. "y" den önce gelen "û" nun da "u" ya dönüşmesi konusu tartışılırken, Komal Yayınevi, Stêrka Rizgarî, Feqî Hüseyn ile Stran temsilcisinin görüşleri değişmedi. Ancak bu kez Torî de Komal Yayınevi, Stêrka Rizgarî ve Feqî Hüseyn gibi "û" nun korunması ve "u" ya dönüştürülmemesi yönünde görüş belirtirken, diğer temsilciler "y" den önce gelen "û" nun da "u" ya dönüşebileceğini ifade ettiler.

Stêrka Rizgarî olarak bu çabayı kültür cephemizin bir kazanımı olarak selamlıyoruz. Farklı kurumlarımızın grupsal hiçbir kaygı göstermeksizin bu çalışmaya katılmalarını önemsiyoruz. Kurumların biraraya gelerek mesai yapmaları bile tek başına selamlanacak bir anlayıştır. Sürecin çeşitli nedenlerle sekteye uğramaması ve ilk günkü şevkle sürdürülmesi için Stêrka Rizgarî olarak üstümüze düşeni yerine getireceğiz. Kültür cephesinde başlatılan bu sürecin, diğer birlik çalışmalarından çıkarılacak acı derslerin ışığında zaferle taçlandırılacağına inanmak istiyoruz. Periyodik toplantılara katılım, kurumların bu işi ne kadar ciddiye aldığıнын göstergesi olacaktır.

Stêrka Rizgarî olarak toplantılarda alınan her kararın -bize ters gelse bile- uygulayıcısı olacağız. Bununla da yetinmeyeceğiz; toplantılarda alınan kararları ve uyulması gereken yazı dillerini okuyucularımıza dergimiz aracılığıyla ulaştıracağız, yazı kadromuzun dışındaki okuyucularımızın da bunlara uymasını isteyeceğiz.

Kürt Enstitüsü'nde yapılan tartışmalar sonunda yazı dili kurallarıyla ilgili metni sunuyoruz.

Wekî ku hûn jî dizanin di çapement û weşanên kurdî de, derbarê rastnivîs, û bikaranîna peyvên de alozî û tevlihevî heye. Ji bo ku ev arîşe ji holê rabin, em dixwazin li ser van mînakên jêrîn bi hev re guftûgoyekê li dar bixin û hinek bîrvarên hevbeş bistînin.

1- Reşemî (28.2.1998)

Di civîna vê mehê de wê li ser du babetan bê rawestî.

a) Mijara dengrêra "î" yê ku beriya bêdenga "y" yê tê ji bo vê, ku em nimûneyan bidin:

Wekî tê zanîn, li ser vê yekê nakokiyek heye. Di zimanê nivîskî de hinek "î" ya ku tê pêşiya bêdenga "y" yê wekî "î" yê dinivîsin. Hinek jî, berevajî vê rewşê dinivîsin.

Mînak:

Deriyê malê	Tiriyê reş
Deriyê malê	Tiriyê reş

b-) Mijara din jî "ê" ya ku beriya "y" yê tê ye.

Derbarê vê de jî heman alozî û tevlihevî xwe dide der. Hin kes dengêra "ê" yê ku beriya bêdenga "y" yê tê mîna "î" yê dinivîsin. Hin kes jî destê xwe nadinê.

Mînak:

Riya mezin	Rêya mezin
Diya min	Dêya min

2) Adar (21.3.1998)

Mijara vê civînê jî, li ser pêrkîten "bi" û "bê" yê ne. di warê ratnivîsê de, hevgirtinek li ser awayê bikaranîna van nî e ku bi wan rengdêr tene çekirin.

a) "bî" yê
Mebest ji vê "bi" yê ew e ku, pê rengdêr tê çekirin.

Mînak:

Bi av	bîav	Bi rûn	birûn
Bi xwê	bixwe	Bi dar	bidar

Mîna ku di nimûneyan de jî dixuyê, bi du awayan "bi" tê bikaranîn.

b) Mijara "bê" yê.

Eynî nolî "bî" yê, bi vê pêrkîte rengdêr tê çekirin. Peyv navdêr e, lê gava "bê" tê pêşiyê dibe rengdêr. Di vê dabaşa de jî di warê vekîte de nakokiyek heye. Hin kes bi peyvê ve, hin kes jî jê cuda dinivîsin.

3) Avrêl (25.4.1998)

Peyvine me hene ku her herêm bi teşeyekê wan bilêv dike. Ev peyv jî di warê nivîskî de dibine egerên serêşyan. Derbarê vê mijarê de xala girîng ev e ku hin peyv li hin deveran bi "h" yê tene bilevkin; ku ev bêdenga "h" yê jî tê pêşiya peyvê

Mînak:

Sî	sih	sîh
Mî	mih	mîh
Cî	cih	cîh
Tirî	tirih	
Dirî	dirih	

4) Gulan (23.5.1998)

Mijara civînê li ser awayê nivîsîna qertafa demê "ê, dê, (tuyê tê) wê" ye.

Derbarê vê de, gêjahî ji çend aliyan ve dertê pêşiya me. Him bikaranîna wan û him jî awayê nivîsîna wan. Bi taybetî li ser nivîsîna "ê" yê gelemşeyeke mezin heye Hinek "ê" bi serê xwe û hinek jî wê bi cînavkê ve dinivîsin.

Ezê bem ez ê bêm

Minê jê re bigota min ê jê re bigota
Lê gava ku di cîhê "ê" yê de "dê" tê nivîsîn, wekheviyek derdikeve rastê. Her kes "dê" yê ji cînavk û peyvê cuda, bi serê xwe dinivîse.

Têbinî:

Ji kerema xwe zanîn û ramana xwe ya derbarê van babetan de, amde bikin û beşdarî civînê bibin. heke derfetên we yê beşdarbûnê tune bin, ramanên xwe ji me re bişînin.

BERNAMEYA PERWERDEHIYA ZIMAN Û WÊJÊ

Dem	Katjimêr	Mijar	Nav
6 Reşemî	1800	Gramera Kurmancî	Sami Berbang
7 Reşemî	1400	Wêje	Hasan Kaya
13 Reşemî	1400	Gramera Kurmancî	Sami Berbang
14 Reşemî	Kongreya Enstîtuya Kurdî		
20 Reşemî	1800	Gramera Kurmancî	Sami Berbang
21 Reşemî	1400	Dahûrandina peyvan	Zana Farqînî-Hasan kaya
27 Reşemî	1800	Gramera Kurmancî	Sami Berbang
28 Reşemî	1400	Wêje-Dahûrandina peyvan	Hasan Kaya-Zana Farqînî
6 Adar	1800	Gramera Kurmancî	Sami Berbang
7 Adar	1400	Soranî-Kurmancî	Muhammed Salayî
13 Adar	1800	Gramera Kurmancî	Sami Berbang
14 Adar	1400	Wêje-Dahûrandina peyvan	Hasan Kaya-Zana Farqînî
20 Adar	1800	Gramera Kurmancî	Sami Berbang
21 Adar	Betlane-Cejna Newrozê		
27 Adar	1800	Gramera Kurmancî	Sami Berbang
28 Adar	1400	Dahûrandina peyvan	Zana Farqînî
3 Avrêl	1800	Dahûrandina peyvan	Sami Berbang
4 Avrêl	1800	Dahûrandina peyvan	Zana Farqînî
10 Avrêl	1800	Gramera Kurmancî	Sami Berbang
11 Avrêl	1400	Soranî-Kurm-D.peyvan	Muhamed Salayî-Zana Farqînî
17 Avrêl	1800	Gramera Kurmancî	Sami Berbang
18 Avrêl	1400	Wêje	Hasan kaya
24 Avrêl	1800	Gramera Kurmancî	Sami Berbang
25 Avrêl	1400	Dahûrandina peyvan	Zana Farqînî

Anti-sömürgeci hareketin kurucularından, ulusal uyanışın öncü kadrosu ve emektarı **DERVİŞ AKBULAK'**ı yakalandığı talihsiz bir hastalıktan dolayı kaybettik. Tüm ömrünü pazarlıksız bir biçimde Kürdistan'ın özgürlük ve bağımsızlık mücadelesine adadı.

Derviş'in tek dileği; Özgür ve Bağımsız bir vatana gömülmektir.

Anti-sömürgeci geleneğin tavizsiz savunucuları olan Rizgarî'nin Kürdistan, Türkiye, Avrupa ve Zindanlardaki tüm kadro ve sempatizanları olarak Özgür ve Bağımsız bir vatan yaratılincaya dek, **KUKM**'de üzerimize düşen görevleri aksatmadan yerine getireceğimize dair bir kez daha halkımıza söz veriyoruz.

Sevgili Derviş ve
ülkemizin tüm şehitleri;
Anılarınız ve bıraktığınız devrimci-direnışçi gelenek,
ülkemizin kutsal dağlarında kızıla boyanmış
KESK-SOR Ü ZER dalgalanincaya dek sürecektir.

**Tüm PRK/Rizgarî kadro
ve taraftarları**

...GAVA KÛ TOFAN VEDA...
EW KEŞT LİSER CUDÎ Bİ SEKNE
Û JİYAN JİNÛ VE DESTPEBİKÊ...
...VE SULAR ÇEKİDİĞİNDE
O GEMİ CUDÎ DE DURACAK...
HAYAT YENİDEN BAŞLAYACAK

stêrka
rizgari

KOVARA SIYASÎ Û ÇANDA MEHÎ